

OBSAH

Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

4.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2022 (VII)
(22/27)	585
5.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2023 (II)
(23/05, 23/07, 23/13, 23/14, 23/21, 23/23, 23/32)	586

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

22/05	Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované státním příspěvkovým organizacím	591
22/08	Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na výstavbu dálnice D35	609
22/13	Majetek a peněžní prostředky státu, s nimiž hospodaří vybrané fakultní nemocnice	627
22/16	Účetní závěrka Městského soudu v Praze za rok 2022 a údaje předkládané Městským soudem v Praze pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022	655
22/17	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo zemědělství</i> za rok 2022, účetní závěrka Ministerstva zemědělství za rok 2022 a údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022	677
22/20	Peněžní prostředky vynakládané na realizaci vybraných cílů <i>Národní strategie elektronického zdravotnictví</i>	695
22/22	Peněžní prostředky státu poskytované na záchranu a obnovu kulturních památek prostřednictvím rozpočtové kapitoly <i>Ministerstvo kultury</i>	709
22/24	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na výstavbu kanalizačních stok	723
22/26	Peněžní prostředky vynakládané na zvýšení bezpečnosti silničního provozu	737
22/30	Peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s paliativní péčí	773

Část A**Plán kontrolní činnosti****4. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2022 (VII)**

Číslo kontrolní akce: 22/27

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu určené na podporu bydlení

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 10/2023
(původní údaj: 08/2023).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/XIV/2023 na svém XIV. jednání 18. 9. 2023.

5. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2023 (II)

Číslo kontrolní akce: 23/13

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na rozvoj nákladní kombinované dopravy

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

ČD-DUSS Terminál, a.s., Lovosice;

ČSAD LOGISTIK Ostrava a.s.;

UPLINE CZ s.r.o., Jinočany;

VELLERIN, a. s., Jinočany.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/XII/2023 na svém XII. jednání 14. 8. 2023.

Číslo kontrolní akce: 23/14

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na regeneraci brownfieldů pro nepodnikatelské využití

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybrání příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:*

město Ústěk,

městys Sněžné,

město Krásná Hora nad Vltavou,

obec Úvalno,

obec Oldřišov,

obec Tučapy,

obec Milonice,

město Hustopeče,

obec Mělčany,

město Újezd u Brna,

městys Dalešice,

Liberecký kraj,

obec Němětice,
statutární město Opava,
město Blšany,
město Žlutice,
obec Domoušice.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XII/2023 na svém XII. jednání 14. 8. 2023.

Číslo kontrolní akce: 23/07

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na zlepšování kvality ovzduší

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 03/2024
(původní údaj: 01/2024).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XIV/2023 na svém XIV. jednání 18. 9. 2023.

Číslo kontrolní akce: 23/13

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na rozvoj nákladní kombinované dopravy

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

- doplňuje se:
TKD OSTRAVA MOŠNOV, s.r.o.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/XV/2023 na svém XV. jednání 16. 10. 2023.

Číslo kontrolní akce: 23/23

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu z daně z příjmů právnických osob a správa této daně

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybrané finanční úřady – upřesňuje se:*

Specializovaný finanční úřad, Praha;

Finanční úřad pro Jihomoravský kraj, Brno.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/XV/2023 na svém XV. jednání 16. 10. 2023.

Číslo kontrolní akce: 23/32

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na výstavbu a rekonstrukce komunikací pro pěší

Změna plánu kontrolní činnosti:

vypuštění kontrolní akce 23/32 z plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2023.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/XV/2023 na svém XV. jednání 16. 10. 2023.

Číslo kontrolní akce: 23/05

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané na systém základních registrů a vybrané informační systémy, které získávají, shromažďují a poskytují údaje na základě zvláštních předpisů

Změna v položce:

Časový plán:

– předložení KZ ke schválení: 02/2024
(původní údaj: 12/2023).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/XVI/2023 na svém XVI. jednání 13. 11. 2023.

Číslo kontrolní akce: 23/21

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na soutěžní projekty podpory zaměstnanosti a adaptability pracovní síly z operačního programu *Zaměstnanost 2014–2020*

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybraní příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:*

Kvalifikační a personální agentura, o. p. s., Třinec;

Nonverba, z.ú., Ostrava;

Prosapia, z. ú., společnost pro rodinu, Děčín;

Rodinné centrum Pohádková chaloupka, z. s., Přestanov;

Sociální agentura, o.p.s., Ústí nad Labem;

SocioFactor s.r.o., Ostrava.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XVI/2023 na svém XVI. jednání 13. 11. 2023.

Část B**Kontrolní závěry z kontrolních akcí****Kontrolní závěr z kontrolní akce****22/05****Peněžní prostředky státního rozpočtu
poskytované státním příspěvkovým organizacím**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/05. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Vladimír Koníček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované vybraným státním příspěvkovým organizacím vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo financí (dále také „MF“);

Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“);

Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“);

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“);

Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, Praha (dále také „ÚNMZ“);

vybrané státní příspěvkové organizace: Česká informační agentura životního prostředí, Praha (dále také „CENIA“); Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha (dále také „ÚZEI“);

Správa služeb Ministerstva průmyslu a obchodu, Praha (dále také „SpS MPO“) a Česká agentura pro standardizaci, Praha (dále také „ČAS“).

Kontrolováno bylo období od roku 2019 do roku 2021. V případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od února 2022 do prosince 2022.

Kolegium NKÚ na svém XI. jednání, které se konalo dne 31. července 2023,

schválilo usnesením č. 6/XI/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované státním příspěvkovým organizacím

8 548,2 mil. Kč

příspěvek na provoz poskytnutý
příspěvkovým organizacím
čtyřmi kontrolovanými zřizovateli
v letech 2019–2021

25

příspěvkových organizací,
které hospodařily s příspěvkem na
provoz od kontrolovaných zřizovatelů
v letech 2019–2021

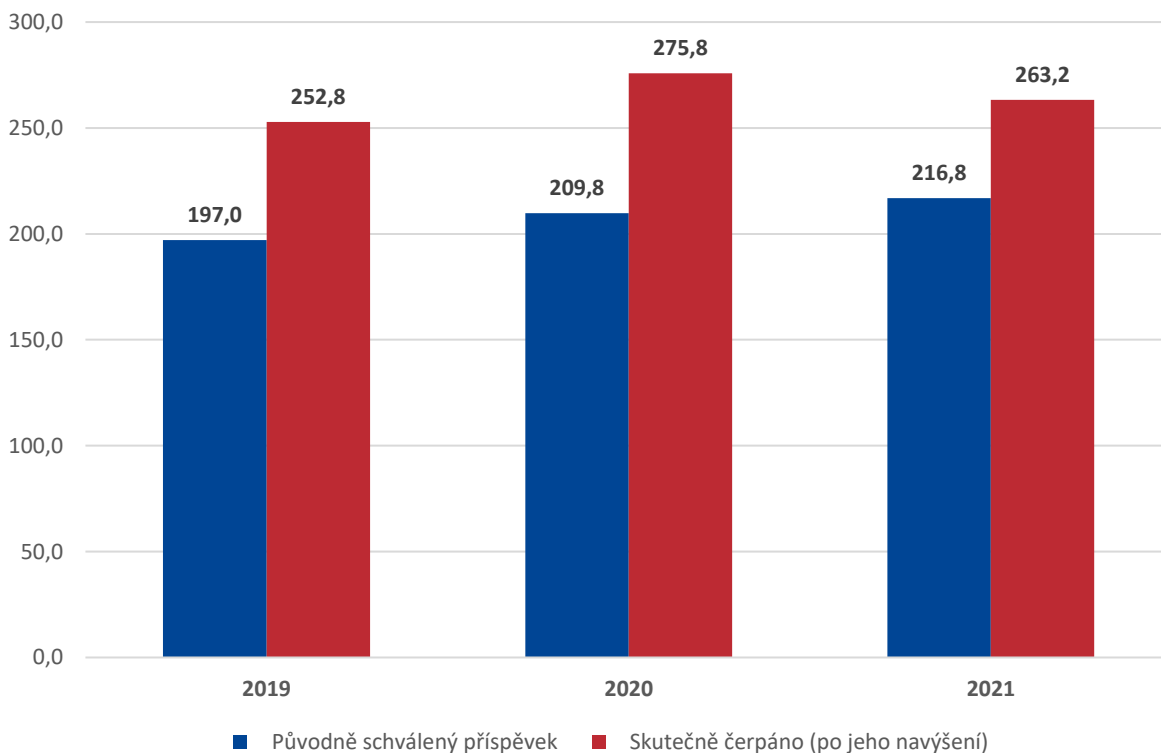
791,8 mil. Kč

příspěvek na provoz poskytnutý
čtyřem kontrolovaným příspěvkovým
organizacím zřizovateli
v letech 2019–2021

277,5 mil. Kč

navýšení původně schváleného
příspěvku na provoz u kontrolovaných
příspěvkových organizací
v letech 2019–2021

Porovnání původně schváleného a skutečně čerpaného příspěvku na provoz čtyř kontrolovaných státních příspěvkových organizací v letech 2019–2021 v mil. Kč

Zdroj: SPO CENIA, SpS MPO, ČAS, ÚZEI, podklady ke zpracování státního závěrečného účtu za jednotlivé SPO.

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků, které poskytovali zřizovatelé MŽP, MZe, MPO a ÚNMZ ze státního rozpočtu státním příspěvkovým organizacím (dále také „SPO“). Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky ze státního rozpočtu poskytované vybraným SPO vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

1.2 NKÚ prověřil systém finančních vztahů, který nastavili zřizovatelé v letech 2019–2021 u čtyř SPO. Celkový objem příspěvku na provoz činil 791,8 mil. Kč.

1.3 NKÚ zjistil, že MŽP na rozdíl od MZe a MPO nemělo přehled o výši a potřebě finančních zdrojů jím zřízených SPO.

1.4 ÚZEI vynaložil peněžní prostředky na plnění výzkumných záměrů částečně neúčelně. SPO CENIA, ÚZEI a ČAS nehodnotily, zda nákupem služeb od externích dodavatelů bude naplněna jejich zákonem stanovená povinnost dbát, aby plnily určené úkoly nejhospodárnějším způsobem¹.

1.5 NKÚ kontrolou zjistil, že počet koncových uživatelů českých technických norem (dále také „ČSN“) byl v roce 2021 téměř osminásobně nižší, než byl kvalifikovaný odhad uživatelů sponzorovaného přístupu. ČAS ale neměla přehled o reálném počtu uživatelů ČSN v rámci uzavíraných dohod o sponzorovaném přístupu a neznala míru využití této služby pro jednotlivé sponzory. Existuje tak riziko, že cena uhrazená sponzory neodpovídala skutečnému plnění, a došlo tak k nevhodnému vynaložení peněžních prostředků.

1.6 Zřizovatelé i kontrolované SPO v kontrolovaném období porušovali právní předpisy. U SPO ČAS byly zjištěny skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně ve výši 2,1 mil. Kč bez DPH.

1.7 Toto celkové hodnocení se opírá o následující skutečnosti:

a) Systém řízení příspěvkových organizací a příspěvku na provoz

- Zřizovatelé schválili kontrolovaným SPO příspěvek na provoz v roce 2019–2021 celkem 901,1 mil. Kč, ze kterého SPO vyčerpaly celkem 791,8 mil. Kč (viz bod 4.2).
- MŽP nemělo přehled o výši a potřebě finančních zdrojů jím zřízených SPO. Odborné útvary MŽP řešily s SPO věcný obsah činnosti, finanční stránka byla řešena pro všechny SPO společně (viz body 4.4 až 4.6).
- ÚZEI na plnění výzkumných záměrů vynaložil v letech 2019–2021 částečně neúčelně peněžní prostředky ve výši 29,6 mil. Kč, když ani v jednom roce nenaplnil jeden ze tří výzkumných cílů při plnění stanovených úkolů (viz bod 4.9).

b) Nákup služeb, pro které byly státní příspěvkové organizace zřízeny

- Podíl dodavatelských služeb na celkových nákladech CENIA v kontrolovaném období rostl. V roce 2021 představoval objem nákladů vynaložených na nákup služeb od externích dodavatelů téměř 44 % z celkových nákladů této SPO (viz bod 4.11).

¹ Ustanovení § 53 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

- CENIA a ÚZEI nakupovaly služby od externích dodavatelů, aniž by provedly posouzení, zda se jedná o ekonomicky nejvýhodnější řešení (viz body 4.12 – 4.13).
- Podíl nakupovaných služeb na celkových nákladech ČAS se v letech 2019 až 2021 pohyboval v rozmezí 39 % až 45 % (viz bod 4.14).
- ČAS nehodnotila ekonomický dopad zadání služeb externímu subjektu s ohledem na minimalizaci nákladů organizace (viz bod 4.15).

c) Sponzorovaný přístup k českým technickým dokumentům

- Za přístup veřejnosti k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům zaplatili tzv. sponzoři (převážně ministerstva) více než 100 mil. Kč ročně (viz bod 4.17).
- Příjemcem poplatku za sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům je na základě zákona č. 22/1997 Sb. a vyhlášky č. 571/2020 Sb.² SPO ČAS. Poplatek hradí ministerstva nebo jiné ústřední orgány ze státního rozpočtu. Poplatek je hrazen na základě odhadu počtu uživatelů, nikoliv na základě jejich reálného počtu³. Reálný počet uživatelů v roce 2021 byl téměř osminásobně nižší, než byl kvalifikovaný odhad uživatelů sponzorovaného přístupu (viz body 4.18 až 4.19).

d) Porušení právních předpisů

- ČAS zadala jednomu dodavateli formou přímého zadání bez provedení zadávacího řízení veškeré kontroly posuzované právní služby, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně ve výši 2 144 600 Kč bez DPH (viz body 4.22 a 4.24).
- ČAS neposkytovala v kontrolovaném období svým zaměstnancům plat, ale mzdu, a tím nepostupovala podle zákona č. 262/2006 Sb.⁴ a nařízení vlády č. 341/2017 Sb.⁵ (viz bod 4.25).
- ČAS neprovedla předběžnou řídicí kontrolu před zadáním veřejné zakázky malého rozsahu na administraci veřejných zakázek. CENIA neprovedla předběžnou řídicí kontrolu před vznikem závazku v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb.⁶ a prováděcí vyhláškou č. 416/2004 Sb.⁷ (viz body 4.26 a 4.28).
- ÚNMZ jako poskytovatel veřejné finanční podpory neprovedl u ČAS od jejího vzniku žádnou veřejnosprávní kontrolu, nepostupoval tak v souladu zákonem č. 320/2001 Sb. (viz bod 4.29).

² Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, a vyhláška č. 571/2020 Sb., kterou se stanoví poplatky za poskytování a přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům.

³ Poplatek je vypočítán z počtu zpřístupněných stran technické normy nebo jiného technického dokumentu a předpokládaného počtu koncových uživatelů.

⁴ Ustanovení § 109 odst. 3 písm. d) a ustanovení § 122 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

⁵ Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

⁶ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁷ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

- SpS MPO nevytvořila peněžní fond kulturních a sociálních potřeb, čímž nepostupovala v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb.⁸ a vyhláškou č. 114/2002 Sb.⁹ (viz body 4.30 až 4.32).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 Organizační složky státu měly v roce 2021 zřízeno 209 SPO. SPO podle zákona č. 218/2000 Sb. hospodaří s peněžními prostředky získanými hlavní činností a s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu pouze v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem. Finanční vztahy stanovené zřizovatelem jsou příspěvek na provoz ze státního rozpočtu, individuální a systémové dotace na financování dotačních investičních akcí, návratná finanční výpomoc, odvod z odpisů, dotace na úhradu výdajů, které mají být kryty z rozpočtu Evropské unie včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů, a dotace na úhradu výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančních mechanismů včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů.

2.2 Hospodaření SPO se řídí jejím rozpočtem, který po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu nebo stanovení odvodu do státního rozpočtu musí být sestaven jako vyrovnaný. SPO je povinna dbát, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a dodržela stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu. Peněžní prostředky, kterými disponuje, může používat jen k účelům, na které jsou určeny. Jestliže skutečná výše nákladů a výnosů v průběhu rozpočtového roku neodpovídá jejich rozpočtované výši a je předpoklad, že může být zhoršen rozpočtovaný hospodářský výsledek, je SPO povinna učinit opatření, která zajistí jeho vyrovnaní.

2.3 Hlavní nákladovou položkou státních příspěvkových organizací jsou náklady z činnosti, jejichž podíl na celkových nákladech SPO se dlouhodobě pohybuje přes 99 %. K vyrovnanému hospodaření čerpají SPO od zřizovatele příspěvek na provoz ze státního rozpočtu. Z dlouhodobého hlediska výše příspěvku na provoz roste.

2.4 Náklady čtyř kontrolovaných SPO na hlavní činnost v roce 2021 činily 595,8 mil. Kč. Meziročně tyto náklady oproti roku 2020 vzrostly o 55,6 mil. Kč. Kontrolované SPO v roce 2021 vykázaly příspěvek na provoz od zřizovatele ve výši 298,1 mil. Kč, což bylo o 81,3 mil. Kč více, než činil původně schválený rozpočet příspěvku na provoz na rok 2021. Podrobnější informace jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru. Ke kontrole byly vybrány SPO, jejichž zřizovateli jsou MŽP, MPO, ÚNMZ a MZe.

2.5 MŽP spravuje osm SPO – Českou informační agenturu životního prostředí, Českou geologickou službu, Český hydrometeorologický ústav, Správu jeskyní České republiky, Správu Krkonošského národního parku, Správu Národního parku České Švýcarsko, Správu Národního parku Podyjí a Správu Národního parku Šumava. Příspěvek na provoz, který MŽP poskytlo svým SPO, činil v letech 2019–2021 celkem 4 112,0 mil. Kč.

⁸ Ustanovení § 60 zákona č. 218/2000 Sb.

⁹ Ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.

2.6 MPO spravuje šest SPO – Agenturu pro podporu podnikání a investic CzechInvest, Českou agenturu na podporu obchodu, Správu služeb Ministerstva průmyslu a obchodu, Český metrologický institut, Agenturu pro podnikání a inovace a Českou agenturu pro standardizaci. Zřizovatelem ČAS není MPO, ale jeho organizační složka státu ÚNMZ. Příspěvek na provoz, který kapitola MPO poskytla svým SPO, činil v letech 2019–2021 celkem 2 163,2 mil. Kč.

2.7 MZe spravuje 11 SPO – Státní veterinární ústav Praha, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mateřskou školu Klásek s.p.o., Státní veterinární ústav Olomouc, Státní veterinární ústav Jihlava, Českou akademii zemědělských věd, Zařízení služeb MZe s.p.o., Zemský hřebčinec Písek s.p.o., Zemský hřebčinec Tlumačov s.p.o., Národní hřebčín Kladruby nad Labem a Národní zemědělské muzeum, s.p.o. Příspěvek na provoz, který MZe poskytlo svým SPO, činil v letech 2019–2021 celkem 2 273,0 mil. Kč.

III. Rozsah kontroly

3.1 Kontrola NKÚ byla provedena u Ministerstva financí a u čtyř zřizovatelů SPO, konkrétně u Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva průmyslu a obchodu a Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. NKÚ u MF kontroloval vykazování údajů potřebných pro průběžné hodnocení plnění rozpočtu SPO a přehled závazků za SPO dle jednotlivých kapitol státního rozpočtu. V případě zřizovatelů posuzoval NKÚ kontrolu a hodnocení poskytnutých peněžních prostředků ze státního rozpočtu SPO, vyhodnocování výsledku rozpočtového hospodaření, kontrolu plnění úkolů SPO ze strany zřizovatele definovaných ve zřizovacích dokumentech, úplnost informací o hospodaření jimi zřízených SPO uvedených mj. v závěrečných účtech a finančních a účetních výkazech.

3.2 Ke kontrole byly vybrány čtyři SPO – Česká informační agentura životního prostředí, Česká agentura pro standardizaci, Správa služeb Ministerstva průmyslu a obchodu, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, v jejichž případě NKÚ posuzoval činnosti spojené s tvorbou, změnami a čerpáním rozpočtu, účelnost a hospodárnost při nákupu vybraných služeb, pořízení majetku a nastavení vnitřního kontrolního systému.

3.3 Kontrolovány byly příspěvky na provoz, které obdržely vybrané SPO od svého zřizovatele v letech 2019 až 2021 v souhrnné výši 791,8 mil. Kč.

3.4 Hospodárností se rozumí takové použití veřejných prostředků, které zajistí plnění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků při zajištění odpovídající kvality plnění úkolů¹⁰. Pro účely kontroly bylo za hospodárné považováno vynaložení peněžních prostředků v souladu s ekonomicky nejvýhodnější variantou zabezpečení vybraných úkolů a služeb jednotlivých SPO. Za účelné se považuje takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů¹¹. Pro účely kontroly NKÚ bylo za účelné považováno vynaložení peněžních prostředků na zajištění

¹⁰ Ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

¹¹ Ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb.

optimálního splnění cílů, které pro zřizovatele zabezpečovala SPO. Kontrolou NKÚ bylo posuzováno i hodnocení plnění cílů SPO zřizovatelem.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Systém řízení příspěvkových organizací a příspěvku na provoz

Zřizovatelé navýšili pro kontrolované SPO ve všech třech letech kontrolovaného období původně schválený příspěvek na provoz

4.1 Příspěvek na provoz se stanoví v případě, že rozpočtované náklady bez příspěvku ze státního rozpočtu překračují rozpočtované výnosy. Výše příspěvku na provoz nebo výše odvodu z provozu se stanoví jako rozdíl objemu rozpočtovaných nákladů a výnosů hlavní činnosti. Výši příspěvku na provoz a jeho čerpání během roku může zřizovatel vázat na předem stanovené ukazatele, a to zpravidla na jednotku výkonů zabezpečovaných příspěvkovou organizací. Pokud není příspěvek vázán na jednotku výkonů, je SPO oprávněna čerpat příspěvek na činnost do výše závazně stanovené zřizovatelem¹².

4.2 Kontrolovaným příspěvkovým organizacím (CENIA, ČAS, SpS MPO a ÚZEI) zřizovatelé schválili a následně navýšili příspěvek na provoz v letech 2019–2021 na celkem 901,1 mil. Kč. Z této částky SPO vyčerpaly celkem 791,8 mil. Kč.

Tabulka č. 1: Navýšení schváleného příspěvku na provoz (v mil. Kč)

SPO	2019		2020		2021	
	Schválený příspěvek	Navýšení příspěvku	Schválený příspěvek	Navýšení příspěvku	Schválený příspěvek	Navýšení příspěvku
CENIA	57,2	1,9	59,8	1,3	59,8	1,3
SpS MPO	24,3	3,3	27,6	15,0	35,0	11,6
ČAS	0,0	52,4	0,0	50,9	0,0	34,8
ÚZEI	115,5	37,8	122,4	33,6	122,0	33,6
Celkem	197,0	95,4	209,8	100,8	216,8	81,3

Zdroj: SPO CENIA, SpS MPO, ČAS, ÚZEI.

4.3 Z jednání mezi ÚNMZ a ČAS při projednávání příspěvku na provoz nebyly vedeny žádné písemné záznamy. Z materiálů předložených ÚNMZ a ČAS nebylo možné ověřit proces stanovení a úprav příspěvku na provoz.

¹² Ustanovení § 54 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb.

MŽP nemělo na rozdíl od MPO a MZe přehled o výši a potřebě finančních zdrojů SPO

4.4 Správce kapitoly soustavně sleduje a vyhodnocuje hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole. Je-li zřizovatelem organizační složky státu nebo příspěvkové organizace nebo funkci zřizovatele vykonává, působí při jejím řízení k tomu, aby vynakládání výdajů bylo co nejhospodárnější, nejefektivnější a nejúčelnější¹³.

4.5 MŽP nemělo přehled o výši a potřebě finančních zdrojů jím zřízených SPO. Odborné útvary řešily s příslušnou SPO věcný obsah její činnosti, zatímco finanční stránka byla v kontrolovaném období řešena centrálně, pro všechny SPO společně, v rámci odboru ekonomiky MŽP formou předběžných návrhů rozpočtů a čtvrtletních rozborů hospodaření.

4.6 MPO nastavilo systém řízení SPO tak, že gestor SPO zodpovídal jak za věcnou stránku, tj. za stanovení úkolů, které má SPO zajišťovat a plnit, tak za finanční stránku, tj. rozpočet SPO, výši příspěvku na provoz, změny rozpočtu, plnění rozpočtu. MPO, resp. příslušní gestoři měli vzhledem k nastavenému systému výkonu funkce zřizovatele vůči SPO dostatečný přehled o stavu finančních prostředků, které byly vynakládány na provoz a zajištění úkolů a činností SPO.

MŽP, MPO ani ÚNMZ (na rozdíl od MZe) nestanovily koncepce, které by zahrnovaly směřování a rozvoj SPO, včetně peněžních prostředků potřebných pro jejich provoz

4.7 Jednotlivé resorty zpracovávají strategické dokumenty (koncepce)¹⁴, ve kterých jsou definovány cíle a úkoly resortu.

4.8 SPO zřízené MZe zpracovávaly koncepce rozvoje, které stanovují základní a dílčí strategické cíle, vize a předpoklad peněžních prostředků k plnění úkolů těchto SPO. MŽP, MPO ani ÚNMZ obdobné strategické dokumenty k zabezpečování cílů a úkolů příspěvkových organizací a jejich aktualizaci včetně vývoje finančních nároků na jejich provoz nezpracovaly.

Příklad č. 1

SPO MZe disponovaly strategiemi, příp. koncepcemi příspěvkových organizací, např.:

- *SPO Národní zemědělské muzeum Praha se řídilo „Strategií rozvoje Národního zemědělského muzea na roky 2015–2020“.*
- *SPO ÚZEI mělo „Koncepci rozvoje Ústavu zemědělské ekonomiky a informací pro období 2017–2022“.*
- *SPO Zařízení služeb MZe s.p.o. disponovalo „Koncepcí rozvoje Zařízení služeb MZe 2020–2023“.*

¹³ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

¹⁴ Např. „Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030“ schválená usnesením vlády ČR ze dne 2. května 2016 č. 392; „Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014–2020“ schválená usnesením vlády ČR ze dne 12. prosince 2012 č. 923; „Exportní strategie České republiky 2012–2020“ schválená usnesením vlády ze dne 14. března 2012 č. 154 atd.

Institucionální podpora MZe na koncepční rozvoj výzkumné organizace ÚZEI byla částečně neúčelná, protože ÚZEI nenaplnil všechny plánované cíle dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace

4.9 ÚZEI plnil povinnost vyplývající z rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory na DKRVO¹⁵ tím, že každoročně předkládal MZe (poskytovateli dotace) periodické zprávy, ve kterých ho informoval o dosažených výsledcích. Skutečné čerpání institucionální podpory na DKRVO v letech 2019 až 2021 bylo 29,6 mil. Kč¹⁶. Tyto peněžní prostředky na institucionální podporu na DKRVO v letech 2019 až 2021 vynaložil ÚZEI částečně neúčelně, protože nenaplnil všechny plánované cíle uvedené v DKRVO. ÚZEI ani v jednom roce nenaplnil cíl v oblasti aplikovaných výsledků.

Tabulka č. 2: Výstupy DKRVO – dle RIV¹⁷

Druh výstupu	2019		2020		2021	
	Plán	Skutečnost	Plán	Skutečnost	Plán	Skutečnost
Počet aplikovaných výsledků (F, Z, G, H, N, R, V, S) ¹⁸	4	1	4	0	4	1

Zdroj: DKRVO, periodická zpráva za rok 2021.

B. Nákup služeb, pro které byly příspěvkové organizace zřízeny

Kontrolované osoby nakupovaly služby externě, aniž by hodnotily hospodárnost nakupovaných služeb

4.10 Příspěvková organizace je povinna dbát, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a dodržela stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu¹⁹.

4.11 Podíl dodavatelských služeb na celkových nákladech CENIA v kontrolovaném období rostl. Objem nákladů vynaložených na nákup služeb od externích dodavatelů v letech 2019 až 2021 představuje přibližně 29 % až 44 % z celkových nákladů této SPO.

¹⁵ DKRVO – dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace na období let 2018–2022.

¹⁶ Institucionální podpora na DKRVO dosáhla v roce 2019 celkem 9 869 tis. Kč, v roce 2020 celkem 9 799 tis. Kč a v roce 2021 celkem 9 939 tis. Kč.

¹⁷ RIV = rejstřík informací o výsledcích, jedná se o jednu ze čtyř částí informačního systému výzkumu, vývoje a inovací dle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁸ F – užitný vzor, průmyslový vzor, Z – poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno, G – prototyp, funkční vzorek, H – výsledky promítnuté do právních předpisů a norem, výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence příslušného poskytovatele, výsledky promítnuté do schválených strategických a koncepčních dokumentů VaVal orgánů státní nebo veřejné správy, N – certifikovaná metodika, léčebný postup, specializovaná mapa s odborným obsahem, R – software, V – výzkumná zpráva, souhrnná výzkumná zpráva, S – specializovaná veřejná databáze.

¹⁹ Ustanovení § 53 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb.

Tabulka č. 3: Podíl nákladů na outsourcing na celkových nákladech CENIA

Rok	Náklady na outsourcing v Kč	Celkové náklady v Kč	Podíl outsourcingu na celkových nákladech
2019	44 513 340	151 931 709	29,30 %
2020	49 621 761	169 784 878	29,23 %
2021	66 039 265	150 423 514	43,90 %

Zdroj: SPO CENIA.

4.12 CENIA u projektu *Národní inventarizace kontaminovaných míst II. etapa* (dále také „NIKM II“) zajišťovala služby prostřednictvím nákupu od externího dodavatele, aniž by před tímto rozhodnutím provedla analýzu ekonomické výhodnosti tohoto nákupu. Záměr projektu NIKM II ani další dokumenty předložené ke schválení projektu zabývající se evidencí kontaminovaných míst neobsahují varianty předpokládaných výdajů např. s využitím vlastních kapacit či kapacit jiných SPO v rámci MŽP. Na tento projekt v letech 2019 až 2021 vynaložila CENIA celkem 116,6 mil. Kč.

4.13 ÚZEI²⁰ zajišťoval sběr dat v průběhu šetření FADN²¹ prostřednictvím externích dodavatelských firem. ÚZEI nezpracoval ekonomickou analýzu výhodnosti nákupu dotazníkových šetření FADN u třetích osob. Na sběr dat následně vynaložil externím dodavatelským firmám prostřednictvím nadlimitní veřejné zakázky v letech 2019 až 2021 celkem 62,6 mil. Kč.

Příklad č. 2

V kontrolovaném období zadal ÚZEI sběr dat prostřednictvím nadlimitní veřejné zakázky. Předmětem veřejné zakázky je zabezpečení sledování výrobně-ekonomických informací v souboru zemědělských podniků podle jednotné metodiky zemědělské účetní datové sítě, pravidelné každoroční šetření a předávání těchto podnikových informací ÚZEI, a to v předepsané formě a v požadovaných termínech, včetně zabezpečení kontrol a oprav předávaných dat podle požadavků ÚZEI. Proces zpracování a kontroly dat byl následně prováděn centrálně pracovníky kontaktního pracoviště FADN v ČR.

ČAS nakupovala služby od externích dodavatelů

4.14 Podíl nakupovaných služeb od externích dodavatelů na celkových nákladech ČAS se v letech 2018 až 2021 pohyboval v rozmezí 38,7 % až 45,1 %. Jednalo se zejména o služby spojené se zajišťováním úkolů technické normalizace, o právní a poradenské služby a služby IT.

Tabulka č. 4: Podíl nákladů na nákup služeb na celkových nákladech ČAS

Rok	Náklady na nákup služeb (v Kč)	Celkové náklady (v Kč)	Podíl nakoupených služeb na celkových nákladech
2019	65 183 495,65	153 591 557,03	42,4 %
2020	58 469 309,98	150 985 288,19	38,7 %
2021	101 521 922,71	225 234 201,03	45,1 %

Zdroj: SPO ČAS.

Pozn.: Údaje v tabulce jsou uvedeny v součtu za hlavní i hospodářskou činnost ČAS.

²⁰ ÚZEI je pověřen výkonem funkce kontaktního pracoviště FADN od svého vzniku.

²¹ Farm Accountancy Data Network = systém zemědělské účetní datové sítě.

4.15 ČAS nakupovala právní služby, přestože má v organizačním řádu zakotvenou existenci vlastního právního oddělení vč. vymezení jeho hlavních činností. ČAS však výběrová řízení na pozice zaměstnanců právního oddělení nikdy nevypsala. V rámci právního oddělení je od 1. 4. 2018 zařazen jeden zaměstnanec na 0,75 úvazku. Fakticky tak ČAS disponuje právním oddělením dle organizačního řádu, jeho činnost se však týká pouze pracovního práva, vyřizování žádostí o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a výkonu funkce správce rozpočtu ČAS. ČAS tak nezajišťovala vlastními zaměstnanci činnosti uvedené v organizačním řádu ČAS.

Příklad č. 3

Právní oddělení ČAS nezajišťovalo vlastními zaměstnanci posuzování důležitých smluv a jiných právních dokumentů z hlediska jejich souladu s obecně závaznými právními předpisy, neposkytovalo právní poradenství vedoucím útvarů, konzultace a informace o právních předpisech, soudních rozhodnutích a jiných právně významných aktech, nezpracovávalo právní stanoviska potřebná pro řešení úkolů ČAS, nezabezpečovalo instruktáže, semináře o českém právním řádu pro zaměstnance ČAS a nezabezpečovalo právní poradenství tak, jak bylo uvedeno v organizačním řádu ČAS.

C. Sponzorovaný přístup k českým technickým normám

Poplatek, který je příjmem ČAS, je hrazen ze státního rozpočtu na základě odhadu počtu uživatelů, nikoliv na základě jejich reálného počtu

4.16 Sponzorovaný přístup k technickým normám byl zaveden zákonem č. 526/2020 Sb.²², který zajišťuje bezplatný přístup veřejnosti k závazným normám. Norma je pro uživatele zakoupena státním orgánem, který stanovil, že je závazná. Správcem poplatku za sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům je ČAS. Výše poplatku je stanovena vyhláškou č. 571/2020 Sb.²³, a to podle předpokládaného počtu koncových uživatelů a počtu stran zpřístupňovaných norem.

4.17 ČAS v roce 2021 uzavřela s žadateli o sponzorovaný přístup 11 dohod s celkovou výší poplatku 113 070 000 Kč. Poplatek byl hrazen z jiných kapitol státního rozpočtu – viz tabulka č. 5.

²² Zákon č. 526/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Vyhláška č. 571/2020 Sb., kterou se stanoví poplatky za poskytování a přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům.

Tabulka č. 5: Sponzorovaný přístup v roce 2021

Žadatel	Dohoda o sponzorovaném přístupu k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům				
	Datum uzavření	Poplatek v Kč	Počet stran ČSN	Kvalifikovaný odhad počtu uživatelů	Počet ČSN
Ministerstvo průmyslu a obchodu	12.04.2021	20 520 000	8 492	10 001 a více	197
Energetický regulační úřad	15.04.2021	150 000	88	od 1 do 500	3
Český báňský úřad	21.04.2021	150 000	240	od 1 do 500	6
Ministerstvo práce a sociálních věcí	26.04.2021	4 590 000	884	10 001 a více	19
Ministerstvo vnitra	12.05.2021	15 390 000	3 844	10 001 a více	80
Ministerstvo pro místní rozvoj	31.05.2021	20 520 000	9 652	10 001 a více	177
Ministerstvo zdravotnictví	03.09.2021	15 390 000	2 566	10 001 a více	63
Ministerstvo dopravy	27.08.2021	15 300 000	10 465	od 2 501 do 5 000	270
Národní bezpečnostní úřad	10.09.2021	1 080 000	1 684	od 1 do 500	33
Ministerstvo životního prostředí	02.12.2021	9 720 000	2 498	10 001 a více	166
Ministerstvo zemědělství	13.12.2021	10 260 000	2 791	od 2 501 do 5 000	123
CELKEM		113 070 000	43 204	65 011 a více	1 137

Zdroj: dohody o sponzorovaném přístupu uzavřené v roce 2021.

ČAS neměla přehled o reálném počtu koncových uživatelů ČSN v rámci uzavíraných dohod o sponzorovaném přístupu a neznala míru využití této služby pro jednotlivé sponzory

4.18 Z tabulky č. 5 vyplývá, že minimální kvalifikovaný odhad počtu uživatelů byl 65 011. V roce 2021 byl počet zaregistrovaných uživatelů sponzorovaného přístupu 8 512. Reálný počet uživatelů v roce 2021 tak byl téměř osminásobně nižší, než byl kvalifikovaný odhad uživatelů sponzorovaného přístupu. Uživatelé sponzorovaného přístupu v roce 2021 zobrazili 69 381 norem, ministerstva tak za jedno zobrazení normy zaplatila více než 1 800 Kč, což podle vyhlášky č. 571/2020 Sb. odpovídá nákupu normy o více než 388 stranách. Průměrný počet stran zobrazované normy v roce 2021 byl 38²⁴. Norma o 38 stranách je poskytována bez sponzorovaného přístupu za 405 Kč. Poplatek podle vyhlášky č. 571/2020 Sb. za přístup do databáze norem pro jednoho uživatele za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců (bez možnosti tisku) je 2 000 Kč²⁵, při sponzorovaném přístupu zaplatili sponzoři²⁶ za roční přístup pro jednoho uživatele 13 283 Kč.²⁷

4.19 ČAS nesledovala vazbu konkrétního zaregistrovaného uživatele ČSN na konkrétního sponzora, se kterým byla uzavřena dohoda o sponzorovaném přístupu, a tak nevyhodnocovala rozdíly mezi odhadovaným a skutečným počtem uživatelů ČSN. Jednotliví sponzoři, hradící příspěvek za sponzorovaný přístup k ČSN, nemají k dispozici kontrolní mechanismus, resp. neměli možnost skutečné počty koncových uživatelů ČSN zjistit. ČAS neměla přehled o reálném počtu koncových uživatelů ČSN v rámci uzavíraných dohod o sponzorovaném přístupu a neznala míru využití této služby pro jednotlivé sponzory. Existuje tak riziko, že cena za sponzorovaný přístup, uhrazená sponzorem, neodpovídala skutečnému plnění, resp. neodpovídala skutečné míře využití dané služby.

²⁴ V roce 2021 byl počet stran norem sponzorovaného přístupu 43 204, počet norem 1 137.

²⁵ Příloha č. 2 vyhlášky č. 571/2020 Sb.

²⁶ Ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad – viz tabulka č. 4.

²⁷ Za přístup 8 512 uživatelů bylo zaplacen 113 070 000 Kč.

D. Porušení právních předpisů

ČAS neoprávněně použila jiné peněžní prostředky státu v celkové výši 2 144 600 Kč bez DPH

4.20 Kontrola NKÚ na vzorku příkazních smluv, uzavřených formou přímého zadání, zjistila, že v případě veřejné zakázky malého rozsahu (dále také „VZMR“) ČAS neposuzovala cenové nabídky.

4.21 ČAS v roce 2021 zadala jedné společnosti celkem 12 VZMR, jejichž předmětem byla ve všech případech administrace veřejných zakázek (dále také „VZ“), resp. zadavatelské činnosti. Celková hodnota těchto VZMR činila 2 230 000 Kč bez DPH. Vzhledem k předmětu uvedených VZMR a době jejich zadání se jednalo o VZ pravidelné povahy, neboť se jednalo o pravidelně pořizované služby.

4.22 ČAS v roce 2022 zadávala VZMR se stejným předmětem plnění (administrace VZ, resp. zadavatelské činnosti) bez provedení zadávacího řízení (tzv. přímým zadáním). Ke dni 19. 9. 2022 bylo takto proplaceno celkem 15 VZMR v celkové hodnotě 1 294 600 Kč bez DPH. ČAS výše uvedeným postupem neoprávněně použila jiné peněžní prostředky státu ve smyslu ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb., když nerealizovala zadávací řízení na opakované zajišťování zadavatelských činností v roce 2022 jako VZ na služby v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb.²⁸

4.23 ČAS před zadáním VZMR na administrace veřejných zakázek neprovedla žádné hodnocení variantních řešení a ekonomických dopadů na její rozpočet. ČAS tímto postupem porušila zákon č. 320/2001 Sb. a vyhlášku č. 416/2004 Sb., když řádným způsobem neproověřila nezbytnost a správnost připravované operace a nezajistila provedení předběžné řídicí kontroly před zadáním VZMR na administrace veřejných zakázek.

4.24 ČAS uzavřela s podnikající fyzickou osobou příkazní smlouvu na dobu neurčitou na základě přímého zadání, a nepostupovala tak v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb. ČAS nestanovila předpokládanou hodnotu zakázky ve výši 8 160 000 Kč bez DPH a zakázku nezadala jako nadlimitní veřejnou zakázku na služby. Tím, že ČAS za období duben až srpen 2022 uhradila na základě příkazní smlouvy částku 850 000 Kč bez DPH, neoprávněně použila jiné peněžní prostředky státu ve smyslu ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb.

ČAS nepostupovala v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., když zaměstnancům poskytovala mzdu, a nikoliv plat

4.25 ČAS poskytovala v kontrolovaném období svým zaměstnancům mzdu, a nikoliv plat ve smyslu ustanovení § 109 odst. 3 písm. d) zákona č. 262/2006 Sb.²⁹, v souladu s ustanovením § 122 zákona č. 262/2006 Sb. a nařízením vlády č. 341/2017 Sb.³⁰ Např. průměrná měsíční mzda jednoho z vedoucích zaměstnanců ČAS byla v roce 2021 čtyřnásobně vyšší, než kolik činil průměrný plat vedoucích zaměstnanců na téže pozici u ostatních kontrolovaných SPO.

²⁸ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

²⁹ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

³⁰ Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

CENIA, MPO ani ČAS nezajistily provedení předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku

4.26 CENIA nepostupovala v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., a s vyhláškou č. 416/2004 Sb., když neprovedla předběžnou řídicí kontrolu před vznikem závazku.

Příklad č. 4

Dne 21. 10. 2019 na základě výsledků výběrového řízení na dodávku HW „Servery pro CENIA“ uzavřela CENIA kupní smlouvu s dodavatelem v ceně 298 098 Kč včetně DPH. CENIA vyhotovila dokument o provedení předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku s předpokládanou úhradou nákladů ve výši 298 098 Kč, který zadavatel, příkazce operace a správce rozpočtu podepsali shodně téhož dne 29. 10. 2019, avšak až po uzavření kupní smlouvy. CENIA tak neprovedla předběžnou řídicí kontrolu před podpisem smlouvy s dodavatelem.

4.27 MPO porušilo zákon č. 320/2001 Sb. a vyhlášku č. 416/2004 Sb., když nezajistilo provedení předběžné řídicí kontroly před přijetím rozhodnutí o převedení části agendy účetní MPO na SpS MPO. MPO neprověřilo a nevyhodnotilo ekonomický dopad tohoto převodu na výdaje státního rozpočtu v kapitole MPO v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 zákona 320/2001 Sb. MPO ani po realizaci této změny nevyhodnotilo ekonomický dopad převodu účetní z MPO na SpS MPO. Ani SpS MPO nedisponuje potřebnými dokumenty, které se týkají kalkulace výhodnosti převodu některých služeb.

4.28 NKÚ zjistil nedostatky při provádění předběžné řídicí kontroly i u nákladů ČAS na právní služby. Kontrola NKÚ zjistila, že ČAS neprováděla předběžnou řídicí kontrolu v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb.

Od vzniku SPO ČAS nebyla provedena žádná kontrola ze strany zřizovatele (ÚNMZ) ani správce kapitoly (MPO)

4.29 ÚNMZ je poskytovatelem veřejné finanční podpory – příspěvku na provoz SPO ČAS – ve smyslu ustanovení § 2 písm. k) zákona č. 320/2001 Sb. ÚNMZ je dle ustanovení § 8 odst. 2 téhož zákona č. 320/2001 Sb. povinen vykonávat veřejnosprávní kontrolu jako poskytovatel veřejné finanční podpory SPO ČAS. Od vzniku ČAS nebyla provedena ze strany ÚNMZ žádná veřejnosprávní kontrola zaměřená na hospodaření s veřejnou finanční podporou, kterou ÚNMZ poskytoval ČAS v letech 2019 až 2021.

MPO a SpS MPO nezřídily oddělený účet fondu kulturních a sociálních potřeb

4.30 SpS MPO uzavřela s MPO dne 19. 12. 2018 smlouvu o sdružení finančních prostředků za účelem společné tvorby a použití fondu kulturních a sociálních potřeb (dále také „FKSP“). V souladu s touto smlouvou SpS MPO a MPO přispívaly pravidelně měsíčně na společný účet FKSP finanční částkou tvořenou ve smyslu ustanovení § 2 vyhlášky č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb. Smlouva byla uzavřena na období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2020. Od 20. 1. 2021 má SpS MPO uzavřenou novou smlouvu o sdružení finančních prostředků platnou do 31. 12. 2023.

4.31 SpS MPO účtovala na nákladový účet 527 100 „Zákonné sociální náklady – FKSP“ základní přiděl ve výši 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů a odvedla

peněžní prostředky na společný účet s MPO, avšak FKSP jako takový na účtu 412 – *Fond kulturních a sociálních potřeb* netvořila. Tím SpS MPO porušila ustanovení § 56 odst. 1 písm. d) zákona č. 218/2000 Sb. SpS MPO nesestavila rozpočet fondu a způsob jeho čerpání ve smyslu ustanovení § 60 zákona č. 218/2000 Sb. a dle ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 114/2002 Sb.

4.32 MPO tak účtovalo v letech 2017 až 2021 čerpání z FKSP společně za zaměstnance MPO a SpS MPO. MPO nemělo přehled o tom, jaké peněžní prostředky byly čerpány z FKSP zvlášť za zaměstnance MPO a zvlášť za zaměstnance SpS MPO. MPO v současnosti připravuje úpravu v oblasti tvorby a čerpání FKSP tak, aby byl FKSP veden odděleně zvlášť za MPO a zvlášť za SpS MPO.

ÚZEI nesledoval některé náklady na jinou činnost odděleně od hlavní činnosti

4.33 ÚZEI měl v kontrolovaném období stanovený systém výpočtu nákladů na jinou činnost poměrem výnosů z jiné činnosti a celkových výnosů organizace. ÚZEI v letech 2019–2021 nepřeučtoval režijní náklady z hlavní činnosti do jiné činnosti. V roce 2019 nebyly přeučtovány rovněž mzdové náklady. ÚZEI porušil ustanovení § 63 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., když nesledoval mzdové náklady (v roce 2019) a režijní náklady na jinou činnost odděleně od hlavní činnosti.

Seznam zkratk

CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČAS	Česká agentura pro standardizaci
ČSN	české technické normy
DKRVO	dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace na období let 2018–2022
DPH	daň z přidané hodnoty
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NIKM II	<i>Národní inventarizace kontaminovaných míst II. etapa</i>
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
SPO	státní příspěvková organizace
RIV	rejstřík informací o výsledcích
SpS MPO	Správa služeb Ministerstva průmyslu a obchodu
ÚNMZ	Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VZ	veřejná zakázka
VZMR	veřejná zakázka malého rozsahu
ZS MZe	Zařízení služeb MZe s.p.o.

Příloha č. 1

Vývoj nákladů SPO a jejich příspěvku na provoz

Náklady SPO na úrovni systému³¹ na hlavní činnost v roce 2021 dosáhly 5 933 mil. Kč, což bylo o 476,5 mil. Kč, tj. o 8,7 %, více než v roce 2019. K růstu celkových nákladů docházelo každoročně.

Náklady kontrolovaných příspěvkových organizací (CENIA, ČAS, SpS MPO a ÚZEI) na hlavní činnost v roce 2021 činily 595,8 mil. Kč a vzrostly oproti roku 2019 o 77,0 mil. Kč, tj. o 14,8 %. K růstu nákladů docházelo každoročně.

Tabulka č. 1: Vývoj nákladů na hlavní činnost (v mil. Kč)

Náklady	2019	2020	2021	2021–2019	2021/2019
SPO na úrovni systému	5 456,5	5 558,0	5 933,0	476,5	108,7 %
Kontrolované SPO	518,8	540,2	595,8	77,0	114,8 %

Zdroj: podklady ke zpracování státního závěrečného účtu za jednotlivé SPO pro roky 2019 až 2021.

Příspěvek na provoz od zřizovatele pro SPO na úrovni systému vzrostl v roce 2021 oproti roku 2019 o 321 mil. Kč, tj. o 11,9 %. Ze sledovaných let 2019–2021 byl tento příspěvek nejvyšší v roce 2021, kdy činil 3 010,5 mil. Kč.

Kontrolovaným příspěvkovým organizacím (CENIA, ČAS, SpS MPO a ÚZEI) poskytli v roce 2021 zřizovatelé příspěvek na provoz ve výši 263,2 mil. Kč. Oproti roku 2019 vzrostl tento příspěvek o 10,4 mil. Kč, tj. o 4,1 %.

Tabulka č. 2: Vývoj příspěvku na provoz od zřizovatele (v mil. Kč)

Příspěvek na provoz	2019	2020	2021	2021–2019	2021/2019
SPO na úrovni systému	2 689,5	2 848,2	3 010,5	321,0	111,9 %
Kontrolované SPO	252,8	275,8	263,2	10,4	104,1 %

Zdroj: podklady ke zpracování státního závěrečného účtu za jednotlivé SPO pro roky 2019 až 2021.

³¹ Jedná se o státní příspěvkové organizace zřízené kontrolovanými zřizovateli.

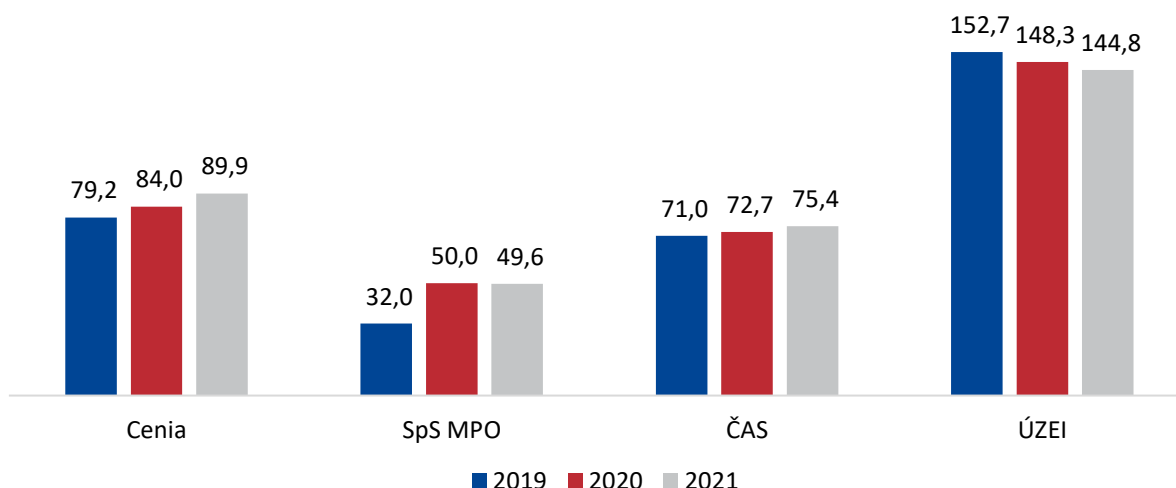
Vývoj počtu zaměstnanců v SPO

Počet zaměstnanců v SPO na úrovni systému se snížil v roce 2021 oproti roku 2019 o 11, tj. o 0,4 %. V těchto SPO tak v roce 2021 pracovalo 2 721 zaměstnanců. Ve čtyřech kontrolovaných SPO vzrostl počet zaměstnanců v roce 2021 oproti roku 2019 o 22, tj. o 6,6 %. K růstu počtu zaměstnanců docházelo každoročně.

Tabulka č. 1: Vývoj počtu zaměstnanců

Počet zaměstnanců	2019	2020	2021	2021–2019	2021/2019
SPO na úrovni systému	2 731,7	2 703,0	2 720,6	-11,1	99,6 %
Kontrolované SPO	335	355	357	22	106,6 %

Zdroj: podklady ke zpracování státního závěrečného účtu za jednotlivé SPO pro roky 2019 až 2021.

Graf č. 1: Vývoj počtu zaměstnanců v kontrolovaných SPO v letech 2019–2021

Zdroj: podklady ke zpracování státního závěrečného účtu za jednotlivé SPO pro roky 2019 až 2021.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/08

Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na výstavbu dálnice D35

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/08. Kontrolní akci řídil člen NKÚ Ing. Jan Málek a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Michal Šmucr.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na přípravu a výstavbu dálnice D35 vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od dubna 2022 do května 2023. Kontrolováno bylo období od roku 2017 do doby ukončení kontroly, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“),
Ředitelství silnic a dálnic ČR, Praha (dále také „ŘSD“).

Kolegium NKÚ na svém XIV. jednání, které se konalo dne 18. září 2023,

schválilo usnesením č. 9/XIV/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Výstavba dálnice D35

90 km (43 %)

zprovozněno z 210 km celkové plánované délky dálnice D35

12 let

průměrná doba trvání přípravy 14 kontrolovaných úseků dálnice D35

96,6 mld. Kč

předpokládané náklady na přípravu a výstavbu 14 kontrolovaných úseků dálnice D35

13,4 mld. Kč

vynaloženo na přípravu a výstavbu 14 kontrolovaných úseků

1978

rok zprovoznění prvního úseku

2030

rok předpokládaného dokončení výstavby dálnice D35

1,5 mld. Kč

hodnota smluv uzavřených do dubna 2023 v souvislosti s prováděním záchranného archeologického výzkumu

7,6 mld. Kč (24 %)

nárůst nákladů v letech 2017–2023 oproti předpokladům uvedeným v koncepčním materiálu* MD

* *Dopravní sektorové strategie, 2. fáze – Aktualizace 2017.*

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státu a Evropské unie (dále také „EU“) určených na výstavbu dálnice D35. Cílem bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na přípravu a výstavbu dálnice D35 byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

1.2 NKÚ v oblasti přípravy a výstavby dálnice D35 zjistil skutečnosti, které významně snižují účelnost a hospodárnost vynakládání peněžních prostředků. Jednalo se zejména o neplnění koncepčních záměrů výstavby dálnice D35, zpoždění staveb z důvodu dlouhého majetkoprávního vypořádání a z důvodu neúplných podkladů ŘSD pro územní řízení, nárůst nákladů z důvodu prodlužování přípravy staveb a malou konkurenci v zadávacích řízeních na záchranný archeologický výzkum.

Toto celkové zhodnocení vyplývá z následujících zjištěných skutečností:

a) Koncepční záměry výstavby dálnice D35 schválené vládou nebyly plněny. Výstavba byla zahájena v 70. letech minulého století, podle koncepčního materiálu z roku 1993 měla být (v té době jako rychlostní silnice R35) zprovozněna do roku 2005, s výjimkou úseku Vysoké Mýto – Mohelnice. Podle dalšího materiálu z roku 2001 měla být výstavba všech úseků zahájena nejpozději do roku 2010. MD se nepodařilo naplnit ani aktuální harmonogramy uvedené v koncepčních a strategických materiálech. V době ukončení kontroly nebyla ještě zahájena výstavba 11 úseků. Dokončení dálnice D35 se neustále prodlužuje, celková doba výstavby přesáhne 50 let (viz odst. 4.1–4.8).

b) Se zpožděním realizace staveb dochází k nárůstu nákladů staveb. Kromě vlivů inflace se na zvýšení nákladů podílely i úpravy technického řešení staveb, zohlednění výsledků doplňujících průzkumů, studií a zapracování požadavků ze strany dotčených orgánů, správců či vlastníků infrastruktury. Oproti předpokladům MD uvedeným v aktualizovaném strategickém materiálu z roku 2017 nebude část dálnice D35 mezi Opatovicemi nad Labem a Opatovcem dokončena do roku 2023 s náklady 31 mld. Kč, ale pravděpodobně až v roce 2027 s náklady cca 39 mld. Kč (viz odst. 4.9).

c) Příprava staveb dálnice D35 (od vydání souhlasného závazného stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí do získání pravomocného stavebního povolení) trvala v průměru 12 let. V době kontroly ŘSD dokončilo přípravu osmi ze 14 kontrolovaných staveb. **Hlavními příčinami dlouhé doby přípravy staveb dálnice D35 byly problémy ŘSD spojené se získáváním územních rozhodnutí a majetkoprávním vypořádáním pozemků.** Příčinou dlouhé doby trvání územních řízení bylo většinou předložení neúplných podkladů ŘSD stavebnímu úřadu, podání námitek a odvolání účastníky řízení. Ve stavebních řízeních, s výjimkou dvou staveb, nebyly zjištěny zásadní prodlevy (viz odst. 4.10–4.14).

d) Kontrolovaná zadávací řízení na záchranný archeologický výzkum u staveb dálnice D35 provázal nízký počet podaných i hodnocených nabídek.

Naopak v zadávacích řízeních na realizaci zemních prací pro záchranný archeologický výzkum, které ŘSD vyčlenilo do samostatných veřejných zakázek, byl počet nabídek násobně vyšší.

V kontrolovaném období uzavřelo ŘSD **smlouvy na provedení záchranného archeologického výzkumu a souvisejících zemních prací v celkové hodnotě téměř 1,5 mld. Kč** (viz odst. 4.15–4.18).

e) Ve dvou zadávacích řízeních na dodavatele stavebních prací byly zjištěny prodlevy způsobené ŘSD, které měly dopad na termíny realizace staveb, především se jednalo o změny zadávací dokumentace a zdlouhavé posuzování kvalifikace uchazečů (viz odst. 4.19–4.21).

f) Ve dvou zadávacích řízeních na poskytovatele služeb stavebního dozoru zjistil NKÚ, že vybraní **dodavatelé**, kteří ŘSD nabídli v zadávacím řízení nejnižší cenu za poskytování služeb, následně **uzavřeli smlouvu** se subdodavatelem s cenou, která byla **o 21 %, resp. 19 %, výhodnější** (viz odst. 4.22–4.24).

g) U dvou staveb **byl zjištěn nárůst nákladů při výstavbě z důvodu chyb projektové dokumentace – zvýšení nákladů bude činit minimálně 220 mil. Kč bez DPH**; stavby nebyly v době kontroly dokončeny. ŘSD projektovou dokumentaci nereklamovalo s odůvodněním, že její zhotovitel průběžně chyby a nepřesnosti opravoval (viz odst. 4.25–4.29).

h) Vláda ČR v roce 2022 schválila možnost výstavby dvou úseků dálnice D35 formou projektu partnerství veřejného a soukromého sektoru. NKÚ konstatuje, že realizace projektu touto formou je ohrožena riziky jak na straně ŘSD (zejména nedokončení majetkoprávní přípravy, nezajištění pravomocných stavebních povolení před uzavřením koncesionářské smlouvy), tak na straně MD (komplikovaný průběh zadávacího řízení na koncesionáře a různé prodlevy mezi jednotlivými fázemi přípravy projektu PPP). V době kontroly již byla příprava projektu zpožděna (viz odst. 4.30–4.32).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 Dálnice jsou pozemní komunikace určené pro dálkovou a mezistátní dopravu, budované bez úrovnových křížení, s oddělenými místy napojení pro vjezd a výjezd a se směrově oddělenými jízdními pásy¹. Rozdělují se na dálnice I. třídy a dálnice II. třídy².

2.2 Dálnice D35, původně rychlostní silnice R35, představuje jednu z nejvýznamnějších částí dálniční sítě ČR, druhé kapacitní propojení Čech a Moravy a je součástí globální sítě TEN-T³. Po svém dokončení by měla přispět ke snížení provozu na přetížené paralelní silnici I. třídy č. I/35 a převzít také část dopravní intenzity z dálnice D1. Mezi hlavní přínosy budou patřit významné úspory cestovního času a zlepšení životního prostředí, protože nová trasa povede mimo centra měst a obcí. Dálnice D35 sestává z 21 úseků, plánovaná celková délka dálnice činí cca 210 km⁴, z toho bylo v době ukončení kontroly v provozu 90 km, ve výstavbě jeden úsek o délce 12 km a v přípravě 11 úseků délky 108 km.

¹ Ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

² Dálnice II. třídy jsou v zásadě bývalé silnice I. třídy, které byly rychlostními silnicemi a které byly novelou zákona č. 13/1997 Sb. přeřazeny od 1. 1. 2016 do kategorie dálnic.

³ TEN-T – Trans-European Transport Network, Transevropská dopravní síť.

⁴ Délka dálnice je upřesňována v závislosti na postupu přípravy jednotlivých úseků.

2.3 MD jako ústřední orgán státní správy odpovídalo za tvorbu dopravní politiky a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování, k tomu účelu zpracovalo koncepční a další strategické materiály. Schvalovalo k financování z rozpočtu SFDI akce týkající se výstavby dálnice D35.

2.4 ŘSD je státní příspěvková organizace zřízená MD. Základním účelem a předmětem činnosti ŘSD je mj. zabezpečení výstavby, modernizace a pořízování staveb dálnic a silnic I. třídy a zabezpečování podkladů pro stanovení koncepcí v oblasti dálnic a silnic I. třídy. ŘSD je příjemcem peněžních prostředků z rozpočtu SFDI a z fondů EU.

III. Rozsah kontroly

3.1 NKÚ prověřoval poskytování, čerpání a využití peněžních prostředků státu a peněžních prostředků EU určených na přípravu a výstavbu dálnice D35, především zda bylo nakládání s těmito prostředky účelné, hospodárné a v souladu s právními předpisy. Při posuzování účelnosti se NKÚ zaměřil na to, jak peněžní prostředky vynaložené na přípravu a výstavbu dálnice D35 přispívají k plnění cílů stanovených v koncepčních a strategických materiálech MD. Při hodnocení hospodárnosti se NKÚ mj. zaměřil na posuzování výběru dodavatelů v dostatečně konkurenčním prostředí.

3.2 NKÚ podrobně prověřil postup přípravy 14 úseků a z toho výstavby dvou úseků⁵ dálnice D35, s celkovými náklady ve výši 96 599 mil. Kč vč. DPH v cenové úrovni (dále jen „CÚ“) roku 2022. Kontrolovaný objem peněžních prostředků vynaložených na přípravu a výstavbu těchto úseků dálnice D35 činil 13 382 mil. Kč vč. DPH, z toho 6 835 mil. Kč z peněžních prostředků EU a 6 547 mil. Kč z národních zdrojů. Přehled kontrolovaných staveb je uveden v příloze kontrolního závěru.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Přestože je dálnice D35 jednou z nejvýznamnějších částí dálniční sítě ČR, její dokončení ŘSD předpokládá až v roce 2030

4.1 Silniční síť ČR byla definována usnesením vlády ČSSR ze dne 10. 4. 1963 č. 286⁶. Tato koncepce určila funkční členění silniční sítě podle dopravního významu, vymezila síť dálnic a důležité tahy vybrané sítě silnic. Dálnice D35 byla v této koncepci stanovena v trase Hradec Králové – Svitavy – Olomouc – Lipník nad Bečvou v délce 185 km.

⁵ Příprava a výstavba byla prověřována u úseků D35 Opatovice – Časy a D35 Časy – Ostrov.

⁶ Usnesení vlády ČSSR ze dne 10. 4. 1963 č. 286, o koncepci dlouhodobého rozvoje silniční sítě a místních komunikací.

4.2 Usnesením ze dne 10. 11. 1993 č. 631⁷ vláda ČR mj. zrušila vymezení dálniční sítě, uvedené v usnesení vlády ČSSR ze dne 10. 4. 1963 č. 286 tak, že jej nahradila novým vymezením koncepce dálniční sítě a sítě čtyřpruhových silnic pro motorová vozidla. Promítnutím těchto změn⁸ byla dálnice D35 vyřazena z dálniční sítě. R35 jako čtyřpruhová silnice pro motorová vozidla měla být s výjimkou úseku Vysoké Mýto – Mohelnice (předpokládáno zahájení výstavby v roce 2004) zprovozněna do roku 2005.

4.3 Usnesením ze dne 14. 2. 2001 č. 145⁹ vláda ČR vzala na vědomí harmonogram a finanční zajištění realizace *Návrhu rozvoje dopravních sítí v České republice do roku 2010*. Výstavba rychlostní silnice R35 u Hradce Králové a u Olomouce byla označena jako vládní priorita rozvoje dopravní infrastruktury. Výstavba všech úseků R35 měla být zahájena nejpozději do roku 2010.

4.4 Přijetím zákona č. 268/2015 Sb.¹⁰ došlo od 1. 1. 2016 k přeřazení většiny¹¹ rychlostních silnic do kategorie dálnic. Rychlostní silnice R35 v úseku Úlibice – Lipník nad Bečvou tak byla nově zařazena do sítě dálnic, a to jako dálnice II. třídy.

4.5 Výstavba dálnice D35 byla zahájena již v 70. letech 20. století, první úseky mezi Mohelnicí a Křelovem byly zprovožňovány postupně v letech 1978–1986 jako čtyřpruhová silnice. Podle předpokladů ŘSD by měla být dálnice D35 zprovozněna v celé délce v roce 2030.

MD neplní koncepční záměry schválené vládou

4.6 Základním koncepčním materiálem v kontrolovaném období byla *Dopravní politika České republiky pro období 2014–2020 s výhledem do roku 2050*, schválená usnesením vlády ČR ze dne 12. 6. 2013 č. 449¹² a *Dopravní sektorové strategie, 2. fáze* (dále jen „DSS2“), schválené usnesením vlády ČR ze dne 13. 11. 2013 č. 850¹³. DSS2 představovaly střednědobý plán rozvoje dopravní infrastruktury na roky 2014–2020 a mj. definovaly přístup k prioritám přípravy a následné realizace dopravní infrastruktury s ohledem na stav a hlavní problémy dopravy.

⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 10. 11. 1993 č. 631, o rozvoji dálnic a čtyřpruhových silnic pro motorová vozidla v České republice do roku 2005.

⁸ Jak vyplývá z důvodové zprávy č.j. 972/93, dálnice D35 byla vypuštěna ze sítě dálnic a nahrazena silnicí pro motorová vozidla s odůvodněním, že dálnice D35 je vnitrostátní, pouze republikového významu, přičemž všechny dálnice měly sledovat napojení na sítě dálnic sousedních států, a že její část v úseku Mohelnice–Olomouc již byla vybudována jako silnice pro motorová vozidla pod číslem I/35. Z důvodové zprávy dále vyplývá, že zatímco šířka čtyřpruhové dálnice byla 26,5 m, u čtyřpruhových silnic pro motorová vozidla bylo možné využít šířky 22,5 m nebo 24,5 m. Užití nižších parametrů mělo umožnit snížení nákladů o 15–20 %.

⁹ Usnesení vlády ČR ze dne 14. 2. 2001 č. 145, k návrhu Harmonogramu a finančního zajištění realizace *Návrhu rozvoje dopravních sítí v České republice do roku 2010*.

¹⁰ Zákon č. 268/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

¹¹ Podle článku II, zákona č. 268/2015 Sb., se silnice I. třídy, které byly rychlostními silnicemi podle zákona č. 13/1997 Sb., považují za dálnice II. třídy, pokud mají směrově oddělené jízdní pásy, nebo jsou zařazeny do transevropské silniční sítě.

¹² Usnesení vlády ČR ze dne 12. 6. 2013 č. 449, k *Dopravní politice České republiky pro období let 2014 až 2020 s výhledem do roku 2050*.

¹³ Usnesení vlády ČR ze dne 13. 11. 2013 č. 850, o *Dopravních sektorových strategiích, 2. fáze*.

V roce 2017 MD zpracovalo aktualizaci DSS2, která byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 27. 2. 2018 č. 136¹⁴.

4.7 Koncepční záměry výstavby dálnice D35 nebyly plněny, termíny uvedené v harmonogramu realizace DSS2 pro oblast silniční infrastruktury na roky 2014–2020 se nepodařilo dodržet. Z osmi staveb dálnice D35, uvedených v harmonogramu, byla v předpokládaném termínu dokončena pouze stavba *R35 Sedlice – Opatovice, dostavba estakády*, která byla v době zpracování harmonogramu již ve fázi výstavby. Ani aktualizované předpokládané termíny realizace sedmi staveb dálnice D35, uvedené v aktualizaci DSS2 z roku 2017, nebyly splněny u žádné z těchto staveb.

Příklad:

Podle DSS2 měly být stavby *D35 Džbánov – Litomyšl* a *D35 Ostrov – Vysoké Mýto* realizovány v letech 2017–2020, podle aktualizace DSS2 z roku 2017 pak v letech 2019–2023. Podle předpokladů ŘSD budou realizovány v letech 2024–2027, tj. zprovozněny o sedm let (resp. čtyři roky) později.

4.8 Dokončení výstavby dálnice D35 je tak neustále oddalováno a přetrvávají negativní vlivy na stávající silnici I. třídy č. I/35 (průtahy městy a obcemi, vysoká intenzita dopravy, nehodovost, zatížení životního prostředí, prodlužování cestovního času apod.).

V důsledku změn v přípravě a oddalování výstavby rostou náklady staveb

4.9 S posunem termínů realizace souvisí i růst předpokládaných nákladů. Dle DSS2 měla být dálnice D35 mezi Opatovicemi nad Labem a Opatovcem (na realizaci úseků Opatovec – Staré Město – Mohelnice nebyla v DSS2 předpokládána alokace peněžních prostředků) dokončena do roku 2021 s náklady 31 137 mil. Kč. Podle aktualizace DSS2 pak do roku 2023 s náklady 31 177 mil. Kč. Podle aktuálních předpokladů ŘSD bude dálnice D35 v tomto úseku dokončena nejdříve v roce 2027, tj. o šest let později s náklady cca 38 739 mil. Kč (tj. o 7 562 mil. Kč více). Kromě vlivů inflace se na zvýšení nákladů podílely i úpravy technického řešení v dalších fázích projektové přípravy, zohlednění výsledků doplňujících průzkumů (geotechnický, hydrogeologický apod.), studií (hluková, rozptylová) a zpracování požadavků ze strany dotčených orgánů, správců či vlastníků veřejné dopravní a technické infrastruktury, případně dalších účastníků řízení.

Příklady:

U stavby *D35 Úlibice – obchvat* zpracovalo ŘSD aktualizaci záměru projektu, v níž navýšilo předpokládané stavební náklady z původních 310 mil. Kč bez DPH na 1 192 mil. Kč bez DPH, což představovalo nárůst o 184 % ve srovnatelné cenové úrovni. Nárůst stavebních nákladů způsobila mj. změna šířkového uspořádání komunikace (kategorie komunikace změněna z R 22,5/100 na R 25,5/120) navýšení počtu mostních objektů, vodohospodářských objektů a úpravy území.

U stavby *D35 Litomyšl – Janov* zpracovalo ŘSD aktualizaci záměru projektu, v níž došlo k navýšení předpokládaných stavebních nákladů z původních 1 688 mil. Kč bez DPH na 3 693 mil. Kč bez DPH, což představovalo nárůst o 94 % ve srovnatelné cenové úrovni. Zvýšení

¹⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 27. 2. 2018 č. 136, o *Dopravních sektorových strategiích – Aktualizace 2017*.

stavebních nákladů způsobily změny technického řešení stavby, mj. změna a prodloužení hlavní trasy D35 a zvýšení počtu mostů na hlavní trase.

Příprava staveb trvá v průměru 12 let

4.10 Hlavním důvodem zpoždování realizace staveb dálnice D35 byl stav jejich přípravy, zejména problémy při posuzování vlivů staveb na životní prostředí, v územním řízení a při majetkoprávním vypořádání staveb. Ze 14 podrobně kontrolovaných staveb byla příprava do doby ukončení kontroly dokončena u osmi staveb, z toho u sedmi staveb trvala 10 až 15 let, v průměru 12 let. U stavby *D35 Křelov – Slavonín* trvala příprava 27 let, příprava 2. etapy¹⁵ trvala pět let. U šesti staveb příprava dokončena nebyla a například u stavby *D35 Úlibice – obchvat* trvala již déle než 15 let, u staveb *D35 Džbánov – Litomyšl* a *D35 Litomyšl – Janov* déle než 10 let.

4.11 Zjišťovací řízení a posouzení vlivu staveb na životní prostředí¹⁶ (dále jen „EIA“) probíhalo u podrobně kontrolovaných staveb v letech 2001–2018. EIA bylo prováděno v souvislých úsecích *Úlibice – Hradec Králové*, *Opatovice nad Labem – Vysoké Mýto*, *Ostrov – Staré Město* a *Staré Město – Mohelnice*. Celý proces EIA od oznámení záměru Ministerstvu životního prostředí (dále jen „MŽP“) do vydání souhlasného stanoviska MŽP trval 4–11 let. Důvodem dlouhé doby trvání procesu EIA byla doba potřebná ke zpracování dokumentace EIA a jejího posudku, předložení neúplných dokumentací EIA, které muselo ŘSD doplňovat a přepracovávat, a nutnost prověřování alternativních řešení navrhovaných tras dálnice D35.

Příklady:

ŘSD předložilo oznámení záměru ***D35 Staré Město – Mohelnice*** MŽP dne 16. 1. 2007. MŽP vydalo závěr zjišťovacího řízení dne 23. 5. 2007. ŘSD dokumentaci EIA předložilo MŽP dne 2. 4. 2009, tato dokumentace však nespĺňovala formální požadavky zákona č. 100/2001 Sb. a dostatečně nezohlednila některé požadavky závěru zjišťovacího řízení, proto ji MŽP vrátilo dne 24. 4. 2009 k doplnění. Doplněnou dokumentaci EIA předložilo ŘSD dne 25. 2. 2011, MŽP v ní opět shledalo formální i věcné nedostatky a vrátilo ji dne 22. 3. 2011 ŘSD k dalšímu doplnění. Dne 21. 9. 2011 byla na MŽP předložena dokumentace EIA, dne 1. 2. 2012 MŽP pověřilo autorizovanou osobu zpracováním posudku a dne 15. 3. 2012 MŽP obdrželo od zpracovatele posudku doporučení vrátit dokumentaci k přepracování z důvodu doplnění komplexní hlukové studie, vyhodnocení vlivů na veřejné zdraví, upřesnění záborů pozemků určených k plnění funkcí lesa, doplnění zoologického průzkumu a prověření požadavku na vypracování a vyhodnocení druhé podvarianty. MŽP dokumentaci vrátilo ŘSD dne 16. 3. 2012. Přepracovanou dokumentaci předložilo ŘSD dne 24. 11. 2016 MŽP, záměr stavby byl předložen ve dvou variantách. Posudek k přepracované dokumentaci byl MŽP předložen dne

¹⁵ Důvodem rozdělení stavby na dvě etapy byl nesouhlas obce s vedením trasy, a tedy nemožnost stabilizace trasy v územně plánovací dokumentaci. K rozdělení došlo v roce 2000, tři roky po vydání rozhodnutí o umístění stavby, které nenabývalo právní moci a na základě rozsudku krajského soudu bylo zrušeno.

¹⁶ Posuzování vlivů staveb na životní prostředí (EIA – Environmental Impact Assessment) podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), resp. podle předchozího zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Cílem zjišťovacího řízení je stanovit, zda záměr bude podléhat posouzení vlivů záměru na životní prostředí. Posouzení vlivů záměru na životní prostředí představuje proces, který sestává z vypracování a projednání dokumentace, zpracování posudku, vydání stanoviska a jeho zahrnutí do příslušného rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení.

22. 5. 2017, MŽP vydalo dne 29. 1. 2018 čj. MZP/2017/710/1357 souhlasné závazné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí. Proces EIA trval 11 let.

ŘSD předložilo oznámení záměru **D35 Ostrov – Staré Město** MŽP dne 14. 9. 2006. MŽP dne 3. 11. 2006 vydalo závěr zjišťovacího řízení. Dokumentace EIA byla MŽP předložena dne 10. 9. 2009 a MŽP dne 7. 10. 2009 pověřilo autorizovanou osobu zpracováním posudku. Dne 7. 12. 2009 vrátilo MŽP dokumentaci EIA ŘSD k doplnění, to bylo MŽP předloženo 4. 8. 2010. Na základě posudku zpracovaného dne 21. 12. 2011 vydalo MŽP souhlasné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí č.j. 73999/ENV/12 dne 23. 10. 2012. Proces EIA trval od 14. 9. 2006 do 23. 10. 2012, tj. šest let.

ŘSD předložilo MŽP dne 21. 12. 2001 oznámení záměru **D35 Opatovice nad Labem – Vysoké Mýto** obsahující pouze jednu trasu vedení D35. MŽP následně doporučilo ŘSD vypracovat vedení trasy silnice ve více variantách z důvodu hrozícího konfliktu původního trasování a navrhované oblasti ochrany ptactva *Ptačí oblast Komárov*. ŘSD vedlo řadu jednání snažících se řešit konflikt mezi návrhem trasy D35 a návrhem *Ptačí oblasti Komárov*. Z tohoto důvodu byly v prostoru mezi Rokytnelem a Prachovicemi (km 12,0–22,0) navrženy tři varianty řešení. Dokumentace EIA byla MŽP předložena dne 9. 8. 2004 a MŽP pověřilo dne 10. 11. 2004 autorizovanou osobu zpracováním posudku, který byl dne 3. 3. 2006 předložen MŽP. MŽP vydalo dne 18. 12. 2006 č.j. 90082/ENV/06 souhlasné stanovisko. Posuzování EIA trvalo od podání oznámení záměru ŘSD do vydání stanoviska MŽP pět let. Dlouhý proces posuzování EIA byl způsoben tím, že se ve fázi přípravy dokumentace EIA (tzn. v letech 2002–2004) objevila nová skutečnost, kterou bylo vyhlášení *Ptačí oblasti Komárov*.

4.12 Územní řízení u podrobně kontrolovaných staveb trvala od podání žádosti o vydání územního rozhodnutí (rozhodnutí o umístění stavby) do nabytí právní moci vydaného územního rozhodnutí průměrně více než dva roky (26 měsíců). Důvodem dlouhé doby trvání územních řízení byl většinou chybný postup ŘSD, spočívající v předložení neúplných podkladů stavebnímu úřadu, který tak musel územní řízení přerušit. Na délku územních řízení mělo ale vliv i uplatnění práv účastníků řízení (podání námitek a odvolání). Délka územního řízení se pohybovala od osmi měsíců u stavby *D35 Časy – Ostrov* do 3,5 roku u stavby *D35 Džbánov – Litomyšl*. U stavby *D35 Litomyšl – Janov* trvalo územní řízení čtyři roky, u této stavby bylo vydané územní rozhodnutí zrušeno po podaném odvolání na základě zpětvzetí žádosti o vydání rozhodnutí o umístění stavby ze strany ŘSD.

Příklady:

Územní řízení stavby **D35 Litomyšl – Janov** trvalo čtyři roky (49 měsíců), mj. z důvodu neúplných podkladů, které ŘSD předložilo k žádosti o vydání územního rozhodnutí, dále z důvodů pochybení stavebního úřadu, podání značného množství námitek v územním řízení a odvolání podaných proti vydanému územnímu rozhodnutí. Na základě zpětvzetí žádosti o vydání rozhodnutí o umístění stavby bylo vydané územní rozhodnutí zrušeno. Důvodem zpětvzetí žádosti ŘSD bylo uzavření *Memoranda o způsobu řešení stavby „D35 Litomyšl – Janov“ a zachování kvality prostředí související s výstavbou dálnice D35 na území města Litomyšl a okolních obcí* ze dne 11. 3. 2021. V době kontroly, a to dne 28. 4. 2023, bylo na základě žádosti ŘSD zahájeno společné územní a stavební řízení.

Územní řízení stavby **D35 Džbánov – Litomyšl** trvalo 3,5 roku (41 měsíců) mj. z důvodu neúplných podkladů předložených ŘSD k žádosti o vydání územního rozhodnutí, jejichž doplnění trvalo osm měsíců, dále z důvodů pochybení stavebního úřadu a podaného odvolání

proti vydanému územnímu rozhodnutí. Na základě uzavřeného memoranda, uvedeného v příkladu výše, bylo dne 22. 3. 2021 odvolání vzato v celém rozsahu zpět. Odvolací řízení bylo zastaveno a územní rozhodnutí nabylo právní moci dne 23. 3. 2021.

Územní řízení stavby **D35 Vysoké Mýto – Džbánov** trvalo tři roky (37 měsíců) mj. z důvodu neúplných podkladů předložených ŘSD k žádosti o vydání územního rozhodnutí, jejichž doplnění trvalo devět měsíců, a dále z důvodu opakovaného územního řízení a opakovaného veřejného ústního projednání kvůli neprokazatelnému doručení všem účastníkům řízení.

Územní řízení stavby **D35 Úlibice – obchvat, stavba 1. – MÚK Úlibice** trvalo déle než dva roky (26 měsíců) mj. z důvodů neúplných dokladů předložených k žádosti o vydání územního rozhodnutí a dále řešení otázky souladu stavby s územně plánovací dokumentací.

Územní řízení stavby **D35 Janov – Opatovec** trvalo dva roky (23 měsíců) mj. z důvodu neúplných dokladů předložených k žádosti o vydání územního rozhodnutí (prodloužení o 10 měsíců). Další prodloužení o šest měsíců bylo zapříčiněno podáním odvolání z důvodu nesouhlasu s vypořádáním námitek proti umístění stavby. Odvolací orgán odvolání zamítl a územní rozhodnutí potvrdil.

4.13 Časové prodlevy vzniklé mezi nabytím právní moci územního rozhodnutí a podání žádostí o vydání stavebního povolení byly způsobeny zdlouhavým procesem majetkoprávního vypořádání; jednalo se zejména o výkupy pozemků, zajištění podkladů pro vyvlastnění, převody pozemků mezi organizačními složkami státu apod.

Příklady:

ŘSD realizovalo výkup pozemků dotčených stavbou **D35 Opatovice – Časy** od roku 2013 do roku 2021, tj. devět let. Celkové náklady na výkup pozemků činily 118 mil. Kč. Výkup pozemků dotčených stavbou **D35 Časy – Ostrov** provádělo ŘSD v období od roku 2012 do roku 2020, tj. devět let. Celkové náklady na výkup pozemků činily 173 mil. Kč. Důvodem dlouhé doby trvání majetkoprávního vypořádání byly mj. i legislativní změny pravidel pro stanovení cen pozemků. Do 31. 1. 2013 probíhaly výkupy pozemků za ceny zjištěné znaleckým posudkem jako ceny stavebních pozemků určených k zastavění stavbami dopravní infrastruktury. Od 1. 2. 2013 byly na základě novely zákona č. 416/2009 Sb.¹⁷ (zákonem č. 405/2012 Sb.¹⁸) určeny výše kupní ceny max. do výše ceny stanovené znaleckým posudkem, zvýšené o 100 % ceny pozemku jiného než stavebního a o 15 % v případě stavebního pozemku. Cena pozemku ve znaleckém posudku byla určena podle skutečného stavu a užití ke dni zpracování posudku. Podle informace ŘSD se ceny vykupovaných pozemků snížily o více než $\frac{2}{3}$ a výkupy pozemků se téměř zastavily. Tento stav byl změněn až účinností další novely zákona č. 416/2009 Sb. (zákonem č. 178/2014 Sb.¹⁹ účinným od 13. 9. 2014), která stanovila, že kupní cenu pozemku lze sjednat maximálně do výše 16násobku u nestavebního pozemku a 1,15násobku u stavebního

¹⁷ Zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon).

¹⁸ Zákon č. 405/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění zákona č. 209/2011 Sb.

¹⁹ Zákon č. 178/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů.

pozemku. MD vnitřním předpisem stanovilo kupní ceny na 8násobek u nestavebního pozemku a 1,15násobku u stavebního pozemku. Tyto hodnoty byly potvrzeny další novelou zákona č. 416/2009 Sb. (zákonem č. 49/2016 Sb.²⁰ účinným od 1. 5. 2016).

U stavby **D35 Úlibice – Hořice** bylo dle informace ŘSD k 30. 6. 2022 v rámci 1. etapy majetkoprávního vypořádání ukončeno 46 vyvlastňovacích řízení pro 56 vlastníků a v rámci 2. etapy byla podána žádost na vyvlastnění pro 15 vlastníků, u stavby **D35 Hořice – Sadová** předpokládalo ŘSD podání 10 žádostí na vyvlastnění, u stavby **D35 Vysoké Mýto – Džbánov** 15 žádostí a u stavby **D35 Opatovec – Staré Město** 16 žádostí.

4.14 V době kontroly NKÚ bylo u většiny staveb vydáno stavební povolení (osm staveb), resp. probíhalo stavební řízení (tři stavby). V ukončených stavebních řízeních nebyly zjištěny zásadní prodlevy, řízení trvala od podání žádosti o vydání stavebního povolení do nabytí právní moci vydaného stavebního povolení obvykle 5–6 měsíců, s výjimkou stavebního řízení **D35 Hořice – Sadová**, které trvalo téměř 1,5 roku (17 měsíců) z důvodu neúplných dokladů předložených ŘSD k žádosti o vydání stavebního povolení (závažná stanoviska, souhlas s prováděním stavby v ochranném pásmu lesa, rozhodnutí o odnětí pozemků plnění funkcí lesa a audit bezpečnosti pozemní komunikace) a stavebního řízení **R35 Časy – Ostrov**, které trvalo déle než dva roky (27 měsíců), z důvodu nejasností týkajících se pozemků dotčených výstavbou a nedokončeného majetkoprávního vypořádání. Tyto doklady ŘSD doložilo stavebnímu úřadu až dva roky po podání žádosti o vydání stavebního povolení.

Málo konkurenční prostředí v zadávacích řízeních na záchranný archeologický výzkum

4.15 V kontrolovaném období uzavřelo ŘSD u sedmi²¹ staveb smlouvy na provedení záchranného archeologického výzkumu a souvisejících zemních prací v celkové hodnotě 1 454 493 719 Kč vč. DPH. Z této částky představovaly smlouvy na provedení záchranného archeologického výzkumu 1 086 949 410 Kč vč. DPH a smlouvy na realizaci zemních prací pro provedení záchranného archeologického výzkumu 367 544 309 Kč vč. DPH.

4.16 V zadávacích řízeních ŘSD hodnotilo obvykle jednu nabídku, pouze ve dvou zadávacích řízeních z celkem 11 hodnotilo dvě nabídky. V šesti případech ŘSD ze zadávacího řízení vyloučilo účastníka, který podal nabídku s nejnižší nabídkovou cenou, z důvodu nesplnění požadované kvalifikace, tj. nepředložení platné dohody s Akademií věd ČR o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů v dané lokalitě. Dostatečné konkurenční prostředí, které je jedním z předpokladů dosažení nejvýhodnější ceny, by bylo možné dosáhnout rozdělením veřejné zakázky.

4.17 ŘSD ve většině případů nevyužívalo možnost rozdělit tyto veřejné zakázky na části (ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 137/2006 Sb.²² a zákona č. 134/2016 Sb.²³). Učinilo tak pouze u veřejné zakázky pro úseky Opatovice–Ostrov, kterou ŘSD rozdělilo na

²⁰ Zákon č. 49/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Jednalo se o stavby **D35 Hořice – Sadová**, **D35 Opatovice – Časy**, **D35 Časy – Ostrov**, **D35 Ostrov – Vysoké Mýto**, **D35 Vysoké Mýto – Džbánov**, **D35 Džbánov – Litomyšl** a **D35 Janov – Opatovec**.

²² Ustanovení § 98 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

²³ Ustanovení § 101 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

12 částí (šest částí se týkalo samotného záchranného archeologického výzkumu, v ostatních šesti částech poptávalo související zemní práce).

Příklady:

Pro úsek **D35 Opatovice – Časy**, část v km 7,000–14,360, činila předpokládaná hodnota veřejné zakázky 40 544 000 Kč bez DPH. V zadávacím řízení obdrželo ŘSD tři nabídky, komise pro posouzení kvalifikace vyloučila jednoho uchazeče z důvodu nesplnění kvalifikačních předpokladů – nedoložení platné dohody s Akademií věd ČR o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů v Pardubickém kraji. ŘSD na základě hodnocení dvou nabídek uzavřelo smlouvu s dodavatelem s cenou 39 830 083 Kč bez DPH, tj. o 1,8 % nižší oproti předpokládané hodnotě. Na základě uzavřených dodatků (z důvodu identifikace pozůstatků historické železářské produkce, navýšení objemu terénních prací a rozšíření plochy staveniště) ŘSD uhradilo 56 158 519 Kč bez DPH (67 951 807 Kč včetně DPH), tj. o 16 328 436 Kč bez DPH více (+ 41 %).

Pro úsek **D35 Hořice – Sadová** činila předpokládaná hodnota veřejné zakázky 290 045 000 Kč bez DPH. V zadávacím řízení obdrželo ŘSD jedinou nabídku. ŘSD uzavřelo dne 6. 6. 2022 smlouvu s dodavatelem s cenou 295 996 134 Kč bez DPH, tj. o 2 % vyšší oproti předpokládané hodnotě, v době kontroly nebylo plnění zakázky dokončeno.

Pro úsek **D35 Ostrov – Vysoké Mýto** činila předpokládaná hodnota veřejné zakázky 59 199 426 Kč bez DPH. V zadávacím řízení obdrželo ŘSD jedinou nabídku s nabídkovou cenou 68 843 136 Kč bez DPH, tj. o 16 % vyšší oproti předpokládané hodnotě. ŘSD uzavřelo smlouvu s dodavatelem dne 1. 3. 2023, v době kontroly nebylo plnění zakázky dokončeno.

Nabídkové ceny za zemní práce pro záchranný archeologický výzkum byly výrazně nižší, než ŘSD předpokládalo

4.18 V zadávacích řízeních na realizaci zemních prací pro záchranný archeologický výzkum bylo dosaženo snížení předpokládaných nákladů o 69 % (64–78 % v jednotlivých zadávacích řízeních). Předmětem těchto zemních prací bylo zejména kácení mimolesní zeleně, skryvka humózních vrstev a výkop zeminy. Tyto zemní práce byly prováděny v pásech šířky 100 m.

Příklady:

V úseku **D35 Opatovice – Časy**, části v km 4,190–7,000, činila předpokládaná hodnota veřejné zakázky 16 155 143 Kč bez DPH. V zadávacím řízení obdrželo ŘSD celkem 14 nabídek s rozpětím nabídkových cen od 3 508 654 Kč bez DPH do 12 014 592 Kč bez DPH. Nejnižší nabídková cena byla o 78 % nižší oproti předpokládané hodnotě veřejné zakázky. Na základě uzavřeného dodatku (z důvodu rozšíření plochy staveniště) ŘSD uhradilo 4 506 314 Kč bez DPH (5 452 640 Kč vč. DPH), tj. o 997 660 Kč bez DPH více (+ 28 %).

V úseku **D35 Časy – Ostrov**, části v km 21,365–27,910, činila předpokládaná hodnota veřejné zakázky 65 401 981 Kč bez DPH. V zadávacím řízení obdrželo ŘSD celkem 14 nabídek s rozpětím nabídkových cen od 14 873 898 Kč do 48 067 513 Kč bez DPH. Nejnižší nabídková cena byla o 77 % nižší oproti předpokládané hodnotě. ŘSD na základě provedených prací uhradilo 12 044 281 Kč bez DPH (14 573 580 Kč vč. DPH), tj. o 2 829 617 Kč bez DPH méně (– 19 %).

V úseku **D35 Vysoké Mýto – Džbánov** činila předpokládaná hodnota veřejné zakázky 150 183 000 Kč bez DPH. V zadávacím řízení obdrželo ŘSD celkem šest nabídek s rozpětím

nabídkových cen od 54 772 510 Kč do 104 382 447 Kč bez DPH. Nejnižší nabídková cena byla o 64 % nižší oproti předpokládané hodnotě. ŘSD uzavřelo dne 11. 10. 2022 smlouvu o dílo, v době kontroly nebylo plnění zakázky dokončeno.

Zpoždění termínů realizace staveb z důvodu prodlužování zadávacích řízení

4.19 U staveb *D35 Opatovice – Časy* a *D35 Časy – Ostrov* došlo k prodloužení zadávacího řízení na stavební práce, které mělo dopad na termíny realizace staveb.

4.20 V průběhu nového zadávacího řízení stavby *D35 Opatovice – Časy* došlo k prodloužení lhůty pro podání nabídek o 25 dní z důvodu pozdního zveřejnění zadávací dokumentace na profilu zadavatele a dále chyb a nejasností v zadávací dokumentaci. ŘSD vydalo 48 změn (vysvětlení a doplnění) zadávací dokumentace, z nichž 11 mělo dopad na prodloužení lhůty pro podání nabídek.

4.21 Zadávací řízení na stavbu *D35 Časy – Ostrov* trvalo 20 měsíců. V tomto zadávacím řízení, zahájeném dne 19. 9. 2016, došlo k následujícím prodlevám: posuzování kvalifikace uchazečů trvalo sedm měsíců, lhůta pro podání nabídek byla prodloužena o 66 dní z důvodu změn v zadávací dokumentaci a dalších sedm měsíců trvalo hodnocení nabídek do doby uzavření smlouvy o dílo, důvodem byly námitky a odvolání dvou uchazečů proti jejich vyloučení ze zadávacího řízení. Smlouvu s vybraným dodavatelem uzavřelo ŘSD dne 22. 5. 2018.

Ceny subdodavatelů služeb stavebního dozoru byly výrazně nižší než ceny vybraných dodavatelů

4.22 U staveb *D35 Opatovice – Časy* a *D35 Časy – Ostrov* zahájilo ŘSD dne 30. 6. 2015 zadávací řízení na poskytování služeb technického dozoru investora (dále jen „TDI“). Zadávacích řízení se účastnila tři stejná sdružení společností. Smlouvy o dílo s vybranými dodavateli uzavřelo ŘSD dne 4. 9. 2017, resp. 28. 8. 2017.

4.23 Při ověřování skutečného podílu subdodavatelů pro zajištění výkonu funkce TDI u stavby *D35 Opatovice – Časy* zjistil NKÚ, že ŘSD uzavřelo s vybraným dodavatelem smlouvu s cenou 51 075 310 Kč vč. DPH. Tento dodavatel následně uzavřel smlouvu se subdodavatelem v hodnotě 39 608 551 Kč vč. DPH, jejímž předmětem bylo poskytování služeb TDI ve stejném rozsahu stanoveném ve smlouvě, kterou uzavřelo ŘSD s dodavatelem, s výjimkou právních služeb, které představovaly 1,4 % objemu prací, podíl činností subdodavatele tak činil 98,6 %. Cena za dílo byla ve smlouvě se subdodavatelem o 10 740 759 Kč vč. DPH nižší oproti smlouvě, kterou ŘSD uzavřelo s vybraným dodavatelem (rozdíl cen je uveden bez započtení ceny právních služeb tak, aby bylo možné smlouvy porovnat).

4.24 Při ověřování skutečného podílu subdodavatelů pro zajištění výkonu funkce TDI u stavby *D35 Časy – Ostrov* zjistil NKÚ, že ŘSD uzavřelo s vybraným dodavatelem (jiným než v předchozím případě) smlouvu s cenou 55 706 585 Kč vč. DPH. Tento dodavatel uzavřel smlouvu s totožným subdodavatelem jako v předchozím případě, s cenou 39 971 745 Kč vč. DPH. Jejím předmětem bylo poskytování služeb TDI ve stejném rozsahu stanoveném ve smlouvě, kterou uzavřelo ŘSD s dodavatelem, s výjimkou právních služeb a pozic asistent specialista geotechnika, asistent specialista ekodozor a expertů posuzujících projektovou

dokumentaci, které dohromady činily 11,3 % objemu prací, podíl činností subdodavatele představoval 88,7 %. Cena za dílo byla ve smlouvě se subdodavatelem o 9 422 028 Kč vč. DPH nižší oproti smlouvě, kterou ŘSD uzavřelo s vybraným dodavatelem (rozdíl cen je uveden bez započtení výše uvedených služeb a pozic, aby bylo možné smlouvy porovnat).

Nárůst nákladů při výstavbě z důvodů chyb projektové dokumentace, kterou ŘSD nereklamovalo

4.25 Při výstavbě úseků *D35 Opatovice – Časy* a *D35 Časy – Ostrov* došlo k nárůstu nákladů z důvodu schvalování změn během výstavby (dále také „ZBV“).

4.26 U stavby *D35 Opatovice – Časy* činila smluvní cena za realizaci stavby 3 388 663 110 Kč bez DPH (4 100 282 363 Kč vč. DPH). ŘSD schválilo v průběhu výstavby od května 2019 do doby kontroly (do listopadu 2022) 174 změn během výstavby v celkové výši 366 238 034 Kč bez DPH²⁴, smluvní cena tak vzrostla o 11 % na 3 754 901 144 Kč bez DPH (4 543 430 384 Kč vč. DPH).

4.27 Kontrolou změn během výstavby bylo zjištěno 12 ZBV v celkové hodnotě 126 717 950 Kč bez DPH²⁵ způsobených chybně zpracovanou projektovou dokumentací pro provádění stavby (dále jen „PDPS“). ŘSD tuto PDPS u dodavatele nereklamovalo s odůvodněním, že dodavatel průběžně chyby opravoval a spolupracoval na jejich nápravě.

Příklad:

Geotechnický průzkum zpracovaný pro stavbu ***D35 Opatovice – Časy*** za účelem získání a ověření znalostí o geologických poměrech v trase dálnice D35 měl sloužit jako podklad pro PDPS. Jeho zpracovatel upozornil na úseky, které bylo nutné v PDPS řešit s ohledem na hladinu spodní vody zasahující do stavebních konstrukcí a geomechanických vlastností zemin, které z přítomnosti hladiny podzemní vody vyplývají.

Například v úseku km cca 9,500–10,100 (*zářez Z3*) z průzkumu vyplynulo, že „*hladina podzemní vody se nachází až 4 m nad úrovní nivelety v zářezu*“. V km cca 11,950 (*MÚK Rokytno, větev A i B, kruhová křižovatka směr Sezemice*) průzkum zjistil „*silně podmáčené území i po méně vydatných deštích. Hladina podzemní vody cca 0,4 m pod terénem.*“ A v km cca 16,500–16,650 (*MÚK Časy*) průzkum konstatoval: „*Jedná se o silně podmáčené území, i po méně vydatných deštích*“.

Zjištěné geotechnické a hydrogeologické poměry nebyly dostatečně zpracovány do PDPS, neboť během realizace stavby ŘSD schválilo níže uvedené ZBV:

ZBV č. 109 V odůvodnění změny bylo mj. uvedeno, že v km 9,480–10,050 v *zářezu Z3* byly zhotovitelem zastiženy špatné geotechnické a hydrogeologické poměry, které spočívaly v četných vývěrech podzemní vody. Vícepráce činily 6 661 313 Kč bez DPH, méněpráce –458 405 Kč bez DPH.

ZBV č. 121 V odůvodnění změny bylo mj. uvedeno, že v km cca 11,760–12,073 byla zastižena vysoká hladina podzemní vody a nevyhovující podloží. Jednalo se o místo, v němž je v km 11,9 situována MÚK Rokytno. Vícepráce činily 8 693 786 Kč bez DPH.

²⁴ Z této částky představovaly méněpráce –152 801 117,02 Kč bez DPH a vícepráce 519 039 150,65 Kč bez DPH.

²⁵ Z této částky představovaly méněpráce –68 209 050,79 Kč bez DPH a vícepráce 194 927 001,14 Kč bez DPH.

ZBV č. 123 V odůvodnění změny bylo mj. uvedeno, že v km 16,5 kde je situována MÚK Časy bylo po sejmutí ornice zjištěno nevyhovující podloží, musely být provedeny jeho sanační úpravy. Vícepráce činily 4 985 872 Kč bez DPH, méněpráce –427 454 Kč bez DPH.

4.28 U stavby *D35 Časy – Ostrov* činila smluvní cena za realizaci stavby 3 231 976 234 Kč bez DPH (3 910 691 244 Kč včetně DPH). V průběhu výstavby od listopadu 2018 do doby kontroly (do listopadu 2022) schválilo ŘSD 203 změn během výstavby v celkové výši 643 579 134 Kč bez DPH²⁶, smluvní cena vzrostla o 20 % na 3 875 555 369 Kč bez DPH (4 689 421 996 Kč vč. DPH).

4.29 Kontrolou změn během výstavby bylo zjištěno pět ZBV v celkové hodnotě 93 633 339 Kč bez DPH²⁷ způsobených chybně zpracovanou PDPS zejména u stavebního objektu (dále jen „SO“) č. 214 *Most na R35 přes železniční stanici Uhersko v km 28,773* a s tím související změny na dotčených stavebních objektech, zjištěním odlišných geotechnických a hydrogeologických podmínek na staveništi oproti PDPS a chybně stanovenými kubaturami zemin v rámci PDPS. Obdobně jako v předchozím případě ŘSD sdělilo, že PDPS u dodavatele nereklamovalo.

Příklad:

U stavby *D35 Časy – Ostrov* bylo během výstavby zjištěno, že nelze realizovat SO č. 214 *Most na R35 přes železniční stanici Uhersko v km 28,773* z důvodu několika kolizních bodů tohoto objektu a vedení přeložek sítí, trakční brány, trakčního stožáru, osvětlovacího stožáru, stávající silnice a novým plynovým vedením. Vícepráce spojené se schválenou ZBV č. 144 činily 85 592 793 Kč bez DPH a méněpráce –49 023 354 Kč bez DPH.

Projekt partnerství veřejného a soukromého sektoru se oproti předpokladům MD opoždíje

4.30 Usnesením ze dne 24. 8. 2022 č. 708²⁸ vláda ČR schválila mj. posouzení možností realizace části D35 formou projektu partnerství veřejného a soukromého sektoru (dále jen „PPP“) a uložila ministru dopravy realizovat další kroky směřující k realizaci úseků D35 Opatovec – Staré Město a Staré Město – Mohelnice formou PPP projektu.

4.31 Ze studie proveditelnosti PPP D35 vyplynulo, že realizace výše uvedených úseků dálnice D35 formou PPP je o 4,1 % výhodnější. Realizace projektu formou PPP je však ohrožena riziky, zejména nedokončením majetkoprávní přípravy (včetně případných vyvlastňovacích řízení), nezajištěním pravomocných stavebních povolení před uzavřením koncesionářské smlouvy, dále případným komplikovaným průběhem zadávacího řízení na koncesionáře a různými prodlevami mezi jednotlivými fázemi přípravy projektu PPP (způsobenými např. kompletováním, doplňováním a schvalováním nezbytných podkladů) a v neposlední řadě i rizikem „*finanční velikosti*“ projektu, které může ovlivnit výhodnost PPP v závislosti na způsobu zajištění finančních prostředků koncesionářem.

4.32 V době kontroly se již příprava projektu PPP D35 opožděovala proti předpokladům, které MD uvedlo v materiálu předloženém vládě, například zadávací řízení na výběr poradce pro

²⁶ Z této částky představovaly méněpráce –192 796 706,47 Kč bez DPH a vícepráce 836 375 840,58 Kč bez DPH.

²⁷ Z této částky představovaly méněpráce –49 023 353,52 Kč bez DPH a vícepráce 142 656 692,87 Kč bez DPH.

²⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 24. 8. 2022 č. 708, o vyhodnocení dosavadního průběhu projektu PPP D4 a posouzení možností realizace části D35 formou PPP projektu.

projekt PPP D35 bylo zahájeno o půl roku později oproti předpokladu MD, a nebylo proto dokončeno v prvním čtvrtletí roku 2023. MD tak nemohlo zahájit soutěžní dialog v rámci zadávacího řízení na výběr koncesionáře, který předpokládalo zahájit ve druhém čtvrtletí roku 2023.

Seznam použitých zkratk

CÚ	cenová úroveň
DSS2	<i>Dopravní sektorové strategie, 2. fáze</i>
DPH	daň z přidané hodnoty
EIA	posuzování vlivů staveb na životní prostředí
EU	Evropská unie
MD	Ministerstvo dopravy
MÚK	mimoúrovňová křižovatka
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PDPS	projektová dokumentace pro provádění stavby
PPP	partnerství veřejného a soukromého sektoru
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic ČR
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SO	stavební objekt
TDI	technický dozor investora
ZBV	změna během výstavby

Příloha č. 1

Přehled kontrolovaných staveb

Poř. č.	Číslo stavby	Název stavby	Délka v km	Předpokládané celkové náklady v mil. Kč v CÚ 2022	Předpokládaný termín realizace od – do
1.	327 124 5004	Úlibice – obchvat	1,641	1 481,706	2026–2029
2.	551 154 0003	Úlibice – Hořice	16,346	6 925,254	2025–2028
3.	551 154 0002	Hořice – Sadová	10,450	4 470,268	2023–2026
4.	551 154 0004	Sadová – Plotiště	7,537	3 319,581	2024–2027
5.	553 154 0002	Opatovice – Časy	12,610	4 995,061	2019–2021
6.	553 154 0001	Časy – Ostrov	14,700	5 192,283	2018–2022
7.	553 155 0003	Ostrov – Vysoké Mýto, 1. etapa – tunel Homole	0,800	3 333,227	2023–2026
	553 154 0004	Ostrov – Vysoké Mýto	6,200	3 712,464	2024–2027
8.	553 154 0005	Vysoké Mýto – Džbánov	5,950	4 007,615	2023–2027
9.	553 154 0006	Džbánov – Litomyšl	10,790	7 146,146	2024–2027
10.	553 154 0007	Litomyšl – Janov	10,350	5 836,111	2025–2027
11.	553 154 0008	Janov – Opatovec	11,750	4 516,380	2022–2026
12.	553 154 0009	Opatovec – Staré Město	16,600	21 175,080	2025–2030
13.	500 155 0024	Staré Město – Mohelnice	18,360	18 790,769	2025–2030
14.	327 231 1003	Křelov – Slavonín, 2. etapa	3,250	1 657,154	2024–2027
Celkem			147,334	96 559,099	

Zdroj: informace ŘSD.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/13

Majetek a peněžní prostředky státu, s nimiž hospodaří vybrané fakultní nemocnice

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/13. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Stárek.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda hospodaření vybraných fakultních nemocnic probíhá v souladu s právními předpisy a je účelné a hospodárné a zda Ministerstvo zdravotnictví plní roli jejich zřizovatele a zda poskytovalo prostředky v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od června 2022 do ledna 2023.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2019 až 2021, v případě věcných souvislostí i období předchozí a období následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“);

Fakultní nemocnice Bulovka, Praha (dále také „FNB“);

Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Praha (dále také „FNKV“);

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně (dále také „FNUSA“).

Kolegium NKÚ na svém X. jednání, které se konalo dne 17. července 2023,

schválilo usnesením č. 13/X/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Hospodaření vybraných fakultních nemocnic

2,4 mld. Kč
Kontrolovaný objem
peněžních prostředků FN

4,8 mld. Kč
Kontrolovaný objem
peněžních prostředků MZd

Nehospodárně použité peněžní prostředky související s oddlužením

FNB

88,4 mil. Kč

FNKV

0 mil. Kč

FNUSA

38,5 mil. Kč

Peněžní prostředky použité v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek

FNB

2,0 mil. Kč

FNKV

16,2 mil. Kč

FNUSA

23,4 mil. Kč

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu, zda hospodaření vybraných fakultních nemocnic probíhalo v souladu s právními předpisy a bylo účelné a hospodárné a zda Ministerstvo zdravotnictví plnilo roli jejich zřizovatele a zda poskytovalo prostředky v souladu s právními předpisy.

NKÚ při kontrole fakultních nemocnic zjistil, že jejich hospodaření neprobíhalo v některých případech v souladu s právními předpisy, zejména s rozpočtovými pravidly¹, zákonem o majetku státu², zákonem o zadávání veřejných zakázek³ a zákonem o finanční kontrole⁴. NKÚ zjistil u FNB nevhodné nakládání s peněžními prostředky v oblasti oddlužování a neúčelné a nevhodné nakládání s peněžními prostředky v oblasti provozu záložního zdravotnického zařízení. NKÚ zjistil u FNUSA nevhodné nakládání s peněžními prostředky v oblasti oddlužování.

Ministerstvo zdravotnictví v některých případech porušilo právní předpisy v oblasti plnění funkce zřizovatele a při poskytování peněžních prostředků ze státního rozpočtu (dále také „SR“). Ministerstvo zdravotnictví poskytlo mimořádné příspěvky⁵ ze SR v objemu téměř 4,8 mld. Kč, aniž by provedlo kontrolu jejich použití.

NKÚ zkontroloval peněžní prostředky v celkové výši 7,2 mld. Kč.

Výše uvedené celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

1. Oddlužení fakultních nemocnic

- MZd

MZd poskytlo kontrolovaným fakultním nemocnicím v květnu 2020 ze SR celkem 3,4 mld. Kč na jejich oddlužení⁶. MZd u všech kontrolovaných FN poskytlo tyto peněžní prostředky bez specifikace druhu závazků dle materiálu k usnesení vlády ze dne 27. dubna 2020 č. 480⁷.

MZd řešilo nepříznivou finanční situaci FN na základě usnesení vlády č. 480 po jejich opakovaně vykazované kumulované ztrátě. FN nebyly schopny uhradit kumulovanou ztrátu zlepšeným hospodářským výsledkem v dalších letech. MZd po oddlužení v roce 2020 deklarovalo zvýšený dohled nad hospodařením FN, který následně nerealizovalo.

¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

² Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále také „zákon o majetku státu“).

³ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

⁴ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁵ Příspěvek na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od data uskutečnění zdanitelného plnění a přeřazených závazků (dále také „oddlužení“), příspěvek na vyplacení odměn pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19 a příspěvek na úhrady nákladů za zřízení a provoz záložního zdravotnického zařízení u FNB.

⁶ Peněžní prostředky byly účelově uvolněny z rozpočtové kapitoly *Všeobecná pokladní správa*, položky *Vládní rozpočtová rezerva* do rozpočtu kapitoly č. 335 – *Ministerstvo zdravotnictví* za účelem oddlužení.

⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 27. dubna 2020 č. 480, k jednorázovému příspěvku zřizovatele vybraným nemocnicím na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od data uskutečnění zdanitelného plnění a přeřazených závazků (dále také „usnesení vlády č. 480“).

Poskytnutý příspěvek na oddlužení v roce 2020 generoval další výdaje ze SR na zvýšenou daňovou povinnost šesti oddlužených nemocnic v celkové výši 473,4 mil. Kč.

- FN

FNB a FNUSA nedbaly, aby plnily určené úkoly nejehospodárnějším způsobem⁸. V letech 2016 až 2022 FNB uhradila na úrocích 67,1 mil. Kč a FNUSA na úrocích a poplatcích 38,5 mil. Kč, protože nehradily své splatné závazky řádně a včas. Před oddlužením FNB⁹ a FNUSA řešily finanční nestabilitu např. postoupením pohledávek, což vedlo ke vzniku dalších nákladů ve formě úroků a souvisejících poplatků. Zároveň FNB při oddlužení hradila dlouhodobé závazky před splatností¹⁰ i se souvisejícími úroky v plné výši, případně kumulovala peněžní prostředky na bankovních účtech, než aby přednostně hradila své dlouhodobé závazky, jejichž okamžitou úhradou by tak došlo k úspoře nákladů o 21,3 mil. Kč.

FNB a FNUSA použily peněžní prostředky na oddlužení v rozporu s podmínkami stanovenými dopisem zřizovatele. FNB použila 9,3 mil. Kč na úhradu závazků před splatností. FNUSA použila příspěvek za účelem oddlužení celkem ve výši 646,2 mil. Kč v rozporu s podmínkami stanovenými dopisem zřizovatele.

FNUSA i po oddlužení stále využívá financování formou postoupení pohledávek za zdravotní pojišťovnou bance a vznikají tak vícenálady (úroky a poplatky).

FN mají povinnost učinit opatření, která zajistí vyrovnání jejich rozdílů mezi náklady a výnosy v případě, že skutečná výše nákladů a výnosů v průběhu jejich rozpočtového roku neodpovídá jejich rozpočtované výši a je předpoklad, že může být zhoršen její rozpočtovaný hospodářský výsledek.

2. Odměny pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19

- MZd

MZd vyplatilo ze SR kontrolovaným FN příspěvek na odměny pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19 (dále také „odměny covid-19“)¹¹ za rok 2020 a rok 2021 ve výši 1,3 mld. Kč. MZd nemělo nastavené kontrolní mechanismy pro kontrolu plnění podmínek Výzvy 2020¹² a Výzvy 2021¹³ a nepůsobilo ve funkci zřizovatele FN v souladu s rozpočtovými pravidly¹⁴. MZd neprovedlo řádnou finanční kontrolu⁴. MZd nepožadovalo zaslání závěrečné zprávy u FNKV a FNUSA a akceptovalo neúplnou závěrečnou zprávu u FNB.

⁸ Ustanovení § 53 odst. 4 rozpočtových pravidel.

⁹ Dne 1. ledna 2021 získala Nemocnice Na Bulovce statut fakultní nemocnice a došlo ke změně jejího názvu na Fakultní nemocnice Bulovka. Z důvodu jednotnosti bude dále v textu tohoto kontrolního závěru použito pouze označení FNB.

¹⁰ U dlouhodobých závazků před splatností vznikají nákladové úroky z důvodu uzavřeného splátkového kalendáře, který tyto úroky zahrnuje. FNB splátky včetně úroku uhradila cca jeden rok před termínem splatnosti.

¹¹ Peněžní prostředky byly účelově uvolněny z rozpočtové kapitoly *Všeobecná pokladní správa*, položky *Vládní rozpočtová rezerva* do rozpočtu kapitoly č. 335 – *Ministerstvo zdravotnictví* na vyplacení odměn pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19.

¹² *Program podpory mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců přímo řízených poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s epidemií COVID-19 formou mimořádného příspěvku zřizovatele* (dále také „Výzva 2020“).

¹³ *Podpora mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s epidemií COVID-19 pro rok 2021* (dále také „Výzva 2021“).

¹⁴ Ustanovení § 39 odst. 3 rozpočtových pravidel.

- FN

FN při výpočtu a vyplacení odměn pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19 nedodržely vždy stanovené podmínky Výzvy 2020 a Výzvy 2021.

3. Záložní zdravotnické zařízení

- MZd

MZd uhradilo FNB náklady ve výši 88,2 mil. Kč formou provozního neinvestičního příspěvku za účelem provozu záložního zdravotnického zařízení¹⁵ (dále také „PNL“). MZd neprovedlo řádnou finanční kontrolu⁴ a uhradilo tak i investiční náklady.

- FNB

Celkové náklady na provoz PNL byly ve výši 88,2 mil. Kč. FNB požádala MZd o úhradu výdajů ve výši 1,4 mil. Kč, které nesplňovaly podmínku provozních neinvestičních výdajů. Dále FNB vyúčtovala částku ve výši 1,5 mil. Kč za nákup majetku, který nevyužívala ke zřízení a provozu PNL, tím nedbala, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem dle rozpočtových pravidel⁸. FNB nepoužívala peněžní prostředky jen k účelům, na které jsou určeny, tj. k zajištění zřízení a provozu PNL, dle zákona o majetku státu¹⁶.

4. Pořizování léčivých přípravků a zdravotnických prostředků

- MZd

MZd nerealizovalo úplně a včas opatření k odstranění nedostatků vyplývajících z kontrolní akce (dále také „KA“) č. 17/19¹⁷, např. dostatečně neřídilo FN v oblasti zajištění transparentnosti obdržovaných bonusů ve fázi přípravy a realizace zadávacího řízení dle zákona o zadávání veřejných zakázek.

Ani v kontrolovaném období 2019 až 2021 nepůsobilo MZd při řízení nákupů léčiv, popř. vybraných zdravotnických prostředků, u svých příspěvkových organizací tak, aby vynakládání výdajů bylo co nejehospodárnější, nejefektivnější a nejúčelnější dle rozpočtových pravidel¹⁴.

- FN

FNB, FNKV a FNUSA při pořizování léčivých přípravků (dále také „léčiv“ nebo „léků“) či zdravotnických prostředků (dále také „ZPr“) postupovaly v některých případech v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek¹⁸. Tyto FN tak neoprávněně použily jiné peněžní prostředky státu tím, že uskutečnily jejich výdej, jehož provedením porušily povinnosti stanovené právním předpisem¹⁸. Jednalo se o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně¹⁹ v celkové výši 41,6 mil. Kč vč. DPH.

V následující tabulce je uveden přehled uskutečněných veřejných zakázek FN na kontrolovaném vzorku.

¹⁵ Záložní zdravotnické zařízení (dále také „polní nemocnice v Letňanech“ nebo „PNL“) vzniklo z důvodu pandemie onemocnění covid-19.

¹⁶ Ustanovení § 14 odst. 1 zákona o majetku státu.

¹⁷ KA č. 17/19 – Peněžní prostředky vynakládané vybranými nemocnicemi na úhradu nákladů z činnosti.

¹⁸ Ustanovení § 6 zákona o zadávání veřejných zakázek.

¹⁹ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) ve spojení s ustanovením § 3 písm. c) a písm. e) rozpočtových pravidel.

Tabulka č. 1: Uskutečněné veřejné zakázky v letech 2019 až 2021

Veřejné zakázky na dodávky	FNB	FNKV	FNUSA
Centrových léků kontrolního vzorku	49,3 %	1,7 %	31,4 %
Léčiv skupiny ATC – J kontrolního vzorku	23,8 %	0,4 %	36,5 %
ZPr (resp. SZM) kontrolního vzorku	22,0 %	0,0 %	5,6 %

Zdroj: dokumentace FN.

Pozn.: Jednalo se o shodný kontrolní vzorek 15 druhů centrových léků, 15 druhů léčiv skupiny ATC – J a 10 druhů ZPr, resp. SZM.

NKÚ na kontrolním vzorku shodných léčivých přípravků a ZPr (resp. spotřebního zdravotního materiálu, dále také „SZM“) provedl porovnání jednotkových²⁰ nákupních cen jednotlivých FN a zjistil značné rozdíly v jednotlivých letech u centrových léků až 91,0 % za balení, u léčiv skupiny ATC – J²¹ až 309,2 %²² za balení a u ZPr, resp. SZM až 252,6 % za kus.

5. Registr smluv

V rozporu se zákonem o registru smluv²³ FN nezaslaly k uveřejnění celkem 123 smluv prostřednictvím registru smluv v požadovaném rozsahu²⁴ nebo ve stanovené lhůtě²⁵, 11 z nich tak bylo zrušeno od počátku²⁶. NKÚ zjištěné skutečnosti vyhodnotil jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně¹⁹ minimálně ve výši 2,1 mil. Kč.

II. Informace o kontrolované oblasti

Ministerstvo zdravotnictví

Je ústředním orgánem státní správy mj. pro zdravotní služby, ochranu veřejného zdraví, zdravotnickou vědeckovýzkumnou činnost a poskytovatele zdravotních služeb v přímé řídicí působnosti. MZd je organizační složkou státu a je účetní jednotkou dle zákona o účetnictví²⁷. MZd je zřizovatelem příspěvkových organizací, mj. fakultních nemocnic.

MZd zabezpečuje organizační, koordinační a metodické řízení ve vztahu k vybraným přímo řízeným organizacím; koordinuje práci a realizuje úkoly v oblasti systému veřejného zdravotního pojištění a v oblasti lékové politiky, zejména cenové regulace a stanovení úhrad léčivých přípravků; připravuje materiály zásadní povahy v oblasti poskytování a úhrad zdravotní péče hrazené na základě veřejného zdravotního pojištění a podílí se na vytváření koncepce úhrad zdravotní péče.

²⁰ Jednotková nákupní cena je cena pořízení (včetně DPH) jednoho balení léčivého přípravku, resp. jednoho kusu zdravotnického prostředku.

²¹ Druh, tj. léčivo registrované pod kódem SÚKL, který definuje mj. název léčivého přípravku, doplněk názvu, sílu, lékovou formu, velikost balení, účinnou látku a ATC skupinu, ATC – J – antiinfektiva pro systémovou aplikaci.

²² V ojedinělém případě nákupu léčiva s blížící se expirací byl zjištěn rozdíl 920,4 %.

²³ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

²⁴ Ustanovení § 5 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 5 odst. 5 zákona o registru smluv.

²⁵ Ustanovení § 5 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 5 odst. 5, ustanovení § 5 odst. 2 zákona o registru smluv.

²⁶ Ustanovení § 6 odst. 1 a ustanovení § 7 odst. 1 zákona o registru smluv.

²⁷ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Příspěvky určené na oddlužení, odměny covid-19 a zřízení a provoz PNL

FN obdržely od MZd příspěvek za účelem oddlužení, příspěvek na odměny covid-19 a FNB provozní neinvestiční příspěvek na provoz PNL. V následující tabulce je uveden jejich přehled.

Tabulka č. 2: Přehled kontrolovaných příspěvků (v tis. Kč)

FN	Oddlužení*	Odměny covid-19	PNL
FNB	1 285 478,55	385 207,27	88 158,39**
FNKV	433 344,56	473 388,52	-
FNUSA	1 664 143,03	431 457,33	-
Celkem	3 382 966,14	1 290 053,12	88 158,39

Zdroj: výkazy FN za roky 2019, 2020 a 2021, mimořádné příspěvky na odměny covid-19, usnesení vlády č. 480; vyúčtování nákladů FNB související s PNL.

* Projekt oddlužení vybraných nemocnic byl schválen usnesením vlády č. 480 s cílem poskytnout příspěvek na jejich ekonomické ozdravení a byl zaměřen na úhradu jejich krátkodobých závazků (po splatnosti nebo nad 60 dnů od DUZP) a u FNB navíc na částečnou úhradu refinancovaných závazků ve výši 500 mil. Kč. FNUSA použila alokované peněžní prostředky rovněž na úhradu svých refinancovaných závazků.

** Vyúčtovaná částka FNB k 23. 3. 2021, která byla předložena MZd za účelem její úhrady.

MZd poskytlo kontrolovaným FN v květnu 2020 ze SR celkem 3,4 mld. Kč na základě usnesení vlády č. 480. Jednalo se o jednorázový příspěvek za účelem oddlužení vybraných FN⁷. Tyto peněžní prostředky byly určeny na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od data uskutečnění zdanitelného plnění a přeřinancovaných závazků. Největší objem peněžních prostředků na oddlužení obdržela FNUSA.

MZd poskytlo v jednotlivých letech 2020 a 2021 poskytovatelům lůžkové péče (vč. fakultních nemocnic)²⁸ mimořádný příspěvek na odměny pracovníkům za práci ve ztíženém pracovním prostředí, kde byl pracovník vystaven riziku nákazy onemocnění koronavirem SARS CoV-2, a to v návaznosti na usnesení vlády České republiky ze dne 27. července 2020 č. 809 a ze dne 24. srpna 2020 č. 870 a usnesení vlády České republiky ze dne 8. března 2021 č. 274 a ze dne 26. dubna 2021 č. 417²⁹. FN následně vyplatily peněžní prostředky na odměny covid-19 svým pracovníkům. Celkový objem peněžních prostředků na odměny covid-19 se pohyboval u FN v rozmezí 385,2 mil. Kč až 473,4 mil. Kč, největší objem peněžních prostředků vyplatila FNKV.

V souvislosti s prevencí šíření onemocnění covid-19 bylo vydáno usnesení vlády České republiky ze dne 16. října 2020 č. 1043³⁰, kterým vláda ČR schválila návrh nařízení vlády o použití Armády České republiky k záchranným pracím při ochraně obyvatelstva a prevenci

²⁸ Termín „poskytovatelé lůžkové péče“ zahrnuje jak přímo řízené organizace MZd (např. fakultní nemocnice, psychiatrické nemocnice, specializované ústavy), tak poskytovatele lůžkové péče s právní formou a.s., o.p.s., z.s., spravované církví, obcí, krajem, jejich příspěvkové organizace atd.

²⁹ Usnesení vlády České republiky ze dne 27. července 2020 č. 809, o návrhu dotačního programu na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s epidemií COVID-19; usnesení vlády České republiky ze dne 24. srpna 2020 č. 870, o změně usnesení vlády ze dne 27. července 2020 č. 809 a usnesení vlády ze dne 25. května 2020 č. 581 ve znění usnesení vlády ze dne 1. června 2020 č. 604; usnesení vlády České republiky ze dne 8. března 2021 č. 274, o návrhu dotačního programu na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s epidemií COVID-19 pro rok 2021, a usnesení vlády České republiky ze dne 26. dubna 2021 č. 417, o potřebných finančních prostředcích na odměny za období COVID-19 určené pro zaměstnance u poskytovatelů lůžkové péče v roce 2021.

³⁰ Usnesení vlády České republiky ze dne 16. října 2020 č. 1043, o nařízení o použití Armády České republiky k záchranným pracím při ochraně obyvatelstva a prevenci šíření koronaviru SARS CoV-2 spočívající ve vybudování záložního zdravotnického zařízení a jeho částečné obsluze (dále také „usnesení vlády č. 1043“).

šíření koronaviru SARS CoV-2 spočívající ve vybudování záložního zdravotnického zařízení a jeho částečné obsluze. Vláda České republiky vydala dne 16. 10. 2020 nařízení vlády č. 416/2020 Sb.³¹ Výdaje na zřízení a provoz PNL souvisely s jejím vybudováním a provozem pro případ dramatické eskalace pandemické situace, kdy by poskytování zdravotní péče ve standardních zdravotnických zařízeních nebylo dostačující. Peněžní prostředky související se zřízením a provozem PNL poskytlo MZd formou provozního neinvestičního příspěvku na základě vyúčtování předloženého FNB.

Fakultní nemocnice

FN jsou příspěvkovými organizacemi v působnosti MZd. FN jsou účetními jednotkami. V souladu s příslušnými právními předpisy FN hospodaří s majetkem státu, který potřebují k výkonu stanoveného předmětu činnosti. Ve FN probíhá také výuka studentů lékařských fakult.

Hospodaření FN

V následující tabulce jsou uvedeny vybrané ekonomické údaje kontrolovaných FN.

Tabulka č. 3: Přehled vybraných ekonomických údajů FN (v tis. Kč)

Ukazatel	FN	2019	2020	2021
Náklady celkem	FNB	3 777 990,85	4 556 978,81	5 003 350,12
	FNKV	5 075 437,93	6 285 662,96	6 652 255,58
	FNUSA	4 798 267,07	6 920 471,92	6 543 275,20
Výnosy celkem	FNB	3 524 816,83	5 440 066,31	5 073 584,83
	FNKV	5 077 959,85	6 537 892,52	7 379 458,16
	FNUSA	4 620 209,35	8 429 421,17	6 846 295,32
Výsledek hospodaření	FNB	-253 174,02	883 087,51	70 234,71
	FNKV	2 521,91	252 229,56	727 202,58
	FNUSA	-178 057,72	1 508 949,25	303 020,12
Náklady na léčivé přípravky	FNB	847 582,36	829 723,22	943 989,96
	FNKV	1 125 901,67	1 284 967,23	1 513 111,23
	FNUSA	976 718,01	1 013 611,48	1 158 947,11
Náklady na zdravotnické prostředky ³²	FNB	251 432,61	362 056,06	340 924,07
	FNKV	714 083,05	731 756,68	812 989,97
	FNUSA	733 099,23	710 520,41	761 742,47
Bonusy ³³ za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky	FNB	26 911,31	53 801,34	42 065,91
	FNKV	230 788,62	224 070,46	212 425,95
	FNUSA	256 538,00	260 625,00	264 713,00

Zdroj: výkazy zisku a ztráty jednotlivých FN k 31. 12. 2019, k 31. 12. 2020 a k 31. 12. 2021, hlavní knihy FN k 31. 12. 2019, k 31. 12. 2020 a k 31. 12. 2021, sestavy předané jednotlivými FN na základě žádostí NKÚ.

³¹ Nařízení vlády č. 416/2020 Sb., o použití Armády České republiky k záchranným pracím při ochraně obyvatelstva a prevenci šíření koronaviru SARS CoV-2 spočívající ve vybudování záložního zdravotnického zařízení a jeho částečné obsluze.

³² NKÚ prověřil náklady na zdravotnické prostředky, resp. na spotřební zdravotnický materiál (SZM). Zdravotnickým prostředkem se rozumí nástroj, přístroj, zařízení, včetně programového vybavení, určený jeho výrobcem ke specifickému použití pro diagnostické nebo léčebné účely a nezbytný ke správnému použití zdravotnického prostředku, materiálu nebo jiného předmětu.

³³ Pojem bonus není právně definován. Pro účely kontrolního závěru je bonus chápán jako cenové zvýhodnění poskytnuté dodavatelem při odběru předem stanoveného množství odebraného zboží za určité časové období. Bonusy za léčivé přípravky a zdravotnické prostředky u všech FN v kontrolovaném období rostly a jednalo se především o neadresné bonusy, které nelze přiřadit ke konkrétnímu zboží.

V roce 2019 vykázaly FNB a FNUSA záporný výsledek hospodaření, FNKV vykázala kladný výsledek hospodaření. Výsledkem hospodaření z hlavní činnosti byla za rok 2019 u všech FN ztráta. V letech 2020 a 2021 vykázaly FNB, FNKV a FNUSA zlepšený hospodářský výsledek. Výsledek hospodaření příspěvkové organizace je tvořen výsledkem hospodaření z hlavní činnosti a ziskem vytvořeným jinou činností po zdanění.

Výnosy FN v kontrolovaném období rostly. Nárůst v roce 2020 oproti roku 2019 byl ovlivněn zejména poskytnutým jednorázovým příspěvkem od zřizovatele na úhradu závazků po splatnosti, které FN obdržely v květnu 2020.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda hospodaření vybraných fakultních nemocnic probíhá v souladu s právními předpisy a je účelné a hospodárné a zda Ministerstvo zdravotnictví plní roli jejich zřizovatele a zda poskytovalo prostředky v souladu s právními předpisy.

NKÚ se při kontrole zaměřil na oblast peněžních prostředků poskytnutých zřizovatelem ze SR formou příspěvku za účelem:

- úhrady závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od data uskutečnění zdanitelného plnění a přeřinancovaných závazků,
- vyplacení odměn pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19,
- úhrady provozních neinvestičních nákladů na zřízení a provoz záložního zdravotnického zařízení u FNB.

NKÚ provedl kontrolu nákupů léčivých přípravků a zdravotnických prostředků, neboť se jedná o druhou finančně nejvýznamnější položku nákladů FN. V návaznosti na zjištění z KA č. 17/19 NKÚ zkontroloval přijatá opatření k odstranění zjištěných nedostatků a z důvodu existence rizika nevhodného výdeje peněžních prostředků (např. překročení stanovené maximální ceny zdravotní pojišťovnou) nebo porušení právních předpisů či stanovených podmínek.

NKÚ prověřil dodržování právních předpisů, zejména rozpočtových pravidel, zákona o majetku státu, zákona o zadávání veřejných zakázek, zákona o finanční kontrole, kompetenčního zákona³⁴, zákona o registru smluv a zákona o účetnictví.

Hospodárnost NKÚ posuzoval u FN z hlediska použití peněžních prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů a stanovených podmínek v oblastech příspěvku za účelem oddlužení FN, nákupů souvisejících s provozem PNL a dále u nákupů léčivých přípravků a zdravotnických prostředků.

Účelnost NKÚ posuzoval u FN z hlediska použití peněžních prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů v oblastech jednorázového příspěvku za účelem oddlužení FN, mimořádného příspěvku na odměny covid-19 a provozního neinvestičního příspěvku určeného na provoz PNL.

³⁴ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále také „kompetenční zákon“).

U Ministerstva zdravotnictví byla kontrola zaměřena především na to, zda MZd:

- stanovilo jednorázový příspěvek za účelem oddlužení dle specifikovaných podmínek a provádělo kontrolu oddlužených FN;
- ověřilo podklady pro stanovení a poskytnutí mimořádného příspěvku na odměny covid-19 u vybraných FN;
- uhradilo výdaje na provoz PNL za přesně stanovených pravidel a podmínek;
- tvořilo a řídilo aktivní lékovou politiku státu a řídilo oblast nákupů léčiv a zdravotnických prostředků u FN;
- přijalo na základě zjištění NKÚ z KA č. 17/19 opatření k odstranění zjištěných nedostatků;
- postupovalo v souladu s právními předpisy v oblasti plnění funkcí zřizovatele a poskytování peněžních prostředků.

U kontrolovaných FN byla kontrola zaměřena především na to, zda:

- FN použily jednorázový příspěvek určený na oddlužení na snížení specifikovaných závazků hospodárně a v souladu se stanovenými podmínkami;
- FN použily mimořádný příspěvek na úhradu odměn covid-19 účelně a v souladu se stanovenými podmínkami;
- FNB použila provozní neinvestiční příspěvek na provoz PNL účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy;
- FN postupovaly při nákupech identických léčiv a zdravotnických prostředků hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2019 až 2021.

Kontrolovaný objem činil 7 196 332 872 Kč.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Oddlužení fakultních nemocnic

- MZd

Oddlužení v roce 2014

Před oddlužením v roce 2014 FNB a FNUSA nehradily všechny své závazky ve lhůtě splatnosti a opakovaně vykazovaly kumulované ztráty. Vláda České republiky svým usnesením ze dne 30. července 2014 č. 627³⁵ schválila poskytnutí příspěvku na provoz FNUSA ve výši 500 mil. Kč a FNB ve výši 200 mil. Kč. Přehled vývoje výsledku hospodaření obou FN je uveden v následující tabulce.

³⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 30. července 2014 č. 627, o zajištění prostředků pro jednorázový příspěvek na provoz Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně a Nemocnici Na Bulovce v Praze.

Tabulka č. 4: Výsledek hospodaření FNB a FNUSA v letech 2014 až 2019 (v tis. Kč)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019
FNB	Výsledek hospodaření běžného účetního období	214 513	31 598	2 439	384	-259 954	-253 174
	Výsledek hospodaření (kumulovaný)	-520 196	-488 598	-486 159	-485 775	-745 729	-998 903
FNUSA	Výsledek hospodaření běžného účetního období	5 101	-96 088	-231 395	-333 047	-187 126	-178 058
	Výsledek hospodaření (kumulovaný)	-287 704	-383 791	-615 186	-948 233	-1 135 360	-1 313 417

Zdroj: rozvaha FNB, FNUSA 2014–2019, <https://monitor.statnipokladna.cz/>.

Pozn.: FNKV nebyla zahrnuta do oddlužení v roce 2014.

FNUSA dosáhla v roce 2014 za pomoci částečného oddlužení kladného výsledku hospodaření, avšak od roku 2015 bylo hospodaření FNUSA opět ztrátové a kumulovaná účetní ztráta postupně narůstala až do výše 1,3 mld. Kč k 31. 12. 2019.

FNB hospodařila v letech 2015 až 2017 vyrovnaně, avšak kumulovaná účetní ztráta zůstávala přibližně ve výši 500 mil. Kč. Ekonomická situace FNB se opět zhoršila v letech 2018 a 2019, kdy účetní ztráta narostla o více než 500 mil. Kč a kumulovaná účetní ztráta k 31. 12. 2019 dosahovala téměř 1 mld. Kč.

Z účetních závěrek FNUSA a FNB je patrné, že částečné oddlužení v roce 2014 přineslo pouze krátkodobý efekt, protože se nemocnicím postupně zhoršovaly vybrané finanční ukazatele. MZd označilo za objektivní příčinu vzniku závazků po splatnosti u kontrolovaných FN mj. jejich neschopnost generovat dostatečné příjmy ze systému veřejného zdravotního pojištění k pokrytí vynaložených výdajů na poskytování zdravotní péče.

Oddlužení v roce 2014 FN bylo nesystémovým opatřením, protože neřešilo příčinu zadlužování, ale pouze následky.

FN v letech 2018 až 2021 zasílaly MZd měsíčně zprávy o hospodaření, z nichž vyplývala jejich ekonomická situace. MZd oddlužilo FN na základě usnesení vlády č. 480 po několika letech, kdy přímo řízené nemocnice nebyly schopny uhradit vzniklou ztrátu zlepšeným hospodářským výsledkem v dalších letech.

Současně FN mají povinnost³⁶ učinit opatření, která zajistí vyrovnání jejich rozdílu mezi náklady a výnosy v případě, že skutečná výše nákladů a výnosů v průběhu jejich rozpočtového roku neodpovídá jejich rozpočtované výši a je předpoklad, že může být zhoršen její rozpočtovaný hospodářský výsledek.

Oddlužení v roce 2020

Vláda České republiky schválila usnesením vlády č. 480 jednorázový příspěvek zřizovatele vybraným šesti nemocnicím (vč. FNB, FNKV a FNUSA) na úhradu jejich závazků v celkové výši 6 595 755 274 Kč. Součástí podkladů pro jednání vlády byl také dokument *Jednorázový příspěvek zřizovatele vybraným nemocnicím na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od data uskutečnění zdanitelného plnění a přeřinancovaných závazků*, který obsahuje následující tabulku pro rozdělení peněžních prostředků vybraným nemocnicím.

³⁶ Ustanovení § 53 odst. 5 rozpočtových pravidel.

Tabulka č. 5: Výše poskytnutého příspěvku MZd na oddlužení FN (v Kč)

Kontrolované FN	Krátkodobé závazky (po splatnosti nebo nad 60 dnů od DUZP) 2/2020 k oddlužení	Částečné krytí refinancovaných závazků	Celkem
FNKV	433 344 555	-	433 344 555
FNB	785 478 548	500 000 000	1 285 478 548
FNUSA	1 664 143 028	-	1 664 143 028

Zdroj: dokument MZd – materiál čj. 412/20 k usnesení vlády č. 480.

Na základě usnesení vlády č. 480 rozeslalo MZd dne 19. 5. 2020 kontrolovaným nemocnicím dopis o jednorázovém příspěvku zřizovatele vybraným nemocnicím na úhradu závazků po lhůtě splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od DUZP a přeřinancovaných závazků. V usnesení vlády č. 480 bylo stanoveno, že:

- u FNB byly peněžní prostředky na oddlužení rozděleny na dvě části – na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od DUZP v celkové výši 785 478 548 Kč a na krytí přeřinancovaných závazků v celkové výši 500 000 000 Kč. MZd v dopise nerozdělilo peněžní prostředky dle usnesení vlády č. 480, ale umožnilo FNB jejich využití bez finančního omezení pro jednotlivé druhy závazků.
- u FNKV a FNUSA byly peněžní prostředky na oddlužení určeny pouze na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od DUZP. MZd svými dopisy umožnilo FNKV a FNUSA využít určené peněžní prostředky navíc také na úhradu přeřinancovaných závazků, tzn. na jiný druh závazků, než stanovilo usnesení vlády č. 480.

MZd postupovalo v rozporu s kompetenčním zákonem³⁷, když se neřídilo usnesením vlády č. 480. MZd v rozporu s usnesením vlády č. 480 u všech kontrolovaných FN rozhodlo o určení peněžních prostředků k jednorázovému příspěvku zřizovatele za účelem oddlužení na jiný druh závazků, resp. bez stanovení finančního limitu pro jednotlivé druhy závazků.

MZd porušilo zákon o finanční kontrole⁴ tím, že neprovádělo řádně a důsledně předběžnou řídicí kontrolu v oblasti jednorázového příspěvku za účelem oddlužení. MZd neprovádělo záznamy o provedené předběžné řídicí kontrole, a to jak před vznikem závazku, tak i po jeho vzniku.

MZd samo v podmínkách stanovilo FN, že mají zaslat zprávy o využití peněžních prostředků do 30. 6. 2020. MZd od FNB nevyžadovalo další zprávy o použití zbývajících peněžních prostředků v celkové výši 408 219 386,20 Kč, které FNB do 30. 6. 2020 nepoužila na stanovený účel, tj. na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od DUZP a přeřinancovaných závazků.

MZd nepůsobilo ve funkci zřizovatele FN v souladu s rozpočtovými pravidly¹⁴.

MZd v podkladech pro jednání vlády ČR souvisejících s oddlužením FN v roce 2020 deklarovalo zvýšený dohled a předkládání podrobnějších a častějších informací o přijatých opatřeních ke stabilizaci hospodaření, ale v činnosti MZd fakticky nedošlo k žádné změně.

MZd vynaložilo téměř 6,6 mld. Kč na příspěvek za účelem oddlužení šesti FN. Následně MZd poskytlo FN v souvislosti s oddlužením formou příspěvku peněžní prostředky ze SR na uhrazení daňové povinnosti šesti oddlužených nemocnic v celkové výši 473,4 mil. Kč, z toho FNB obdržela 42,0 mil. Kč, FNKV obdržela 13,9 mil. Kč a FNUSA obdržela 263,9 mil. Kč.

Oddlužení FN v roce 2020 bylo nesystémovým opatřením, protože pouze řešilo následky, nikoliv příčinu zadlužování.

³⁷ Ustanovení § 21 kompetenčního zákona.

- FNB

FNB nehradila závazky vůči dodavatelům řádně a včas a následně uzavřela dohody o uznání dluhu a závazky začala hradit formou splátek. V letech 2016 až 2022 související úroky ze splátkových kalendářů fakticky navýšily hodnotu závazků o 67 110 740 Kč ve srovnání s jejich původní hodnotou. FNB tím nedbala, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a porušila rozpočtová pravidla⁸. V případě použití peněžních prostředků na úhradu úroků od roku 2022 do uhrazení poslední splátky dle sjednaných splátkových kalendářů FNB vynaloží dalších 61 757 740 Kč.

Na kontrolovaném vzorku účetních dokladů NKÚ zjistil, že FNB použila jednorázový příspěvek za účelem oddlužení na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od DUZP a přefinancovaných závazků v celkové výši 9 340 564 Kč v rozporu s podmínkami stanovenými dopisem zřizovatele.

FNB při oddlužení hradila dlouhodobé závazky před splatností i se souvisejícími úroky v plné výši, případně kumulovala peněžní prostředky na bankovních účtech, než aby přednostně hradila své dlouhodobé závazky, jejichž okamžitou úhradou by tak došlo k úspoře nákladů o 21 317 249 Kč. **FNB tak nedbala, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a porušila rozpočtová pravidla⁸ v celkové výši 21 317 249 Kč.**

Nepříznivá ekonomická situace FNB byla způsobena také nastavením dlouhodobě podhodnocených úhrad od zdravotních pojišťoven za poskytnuté zdravotní služby oproti ostatním FN, které nevykazovaly záporný výsledek hospodaření. FNB řešila příčinu tohoto problému tak, že začala jednat se zdravotními pojišťovnami, aby narovнала výrazný nepoměr mezi svými náklady a výnosy. FNB k vymáhání ušlých výnosů za zdravotní služby od zdravotních pojišťoven od roku 2019 využívá externí právní služby. K 5. 12. 2022 FNB vymáhala dorovnání výnosů za zdravotní služby od zdravotních pojišťoven v celkové výši 231 993 591 Kč (včetně příslušenství) a do konce roku 2021 bylo vymozeno celkem 62 175 274,44 Kč, což představuje 26,8 % takto vymáhaných pohledávek.

- FNKV

FNKV nehradila své závazky řádně a včas, proto byla součástí projektu oddlužení v roce 2020. FNKV vyčerpala alokované peněžní prostředky určené na úhradu závazků po splatnosti včetně závazků nad 60 dnů od DUZP v souladu s podmínkami stanovenými zřizovatelem a zaslala zprávu o využití peněžních prostředků do stanoveného termínu.

- FNUSA

FNUSA nehradila závazky řádně a včas a následně uzavřela dohody o uznání dluhu a závazky začala hradit formou splátek. FNUSA zaplatila na úrocích vyplývajících ze splátkových kalendářů za období 2016 až 2021 o 31 254 116,06 Kč více, než byla původní hodnota závazků. FNUSA tím nedbala, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a porušila tak rozpočtová pravidla⁸.

FNUSA postoupením pohledávek za zdravotní pojišťovnou před jejich splatností bance uhradila další náklady za období 2020 až září 2022 ve výši 7 207 316,25 Kč, v tom úroky ve výši 6 991 252,10 Kč a poplatky ve výši 216 064,15 Kč. FNUSA tím nedbala, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a porušila rozpočtová pravidla⁸.

FNUSA použila jednorázový příspěvek za účelem oddlužení na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od DUZP a přeřinancovaných závazků v rozporu s podmínkami stanovenými dopisem zřizovatele v celkové výši 646 208 523,63 Kč, tím že:

- jej použila na úhradu 40 závazků v celkové výši 3 135 154,28, které byly před datem splatnosti a u nichž současně neuplynulo 60 dnů od DUZP;
- jako čerpání jednorázového příspěvku za účelem oddlužení vykázala 5 750 závazků v celkové výši 643 073 369,35 Kč, které uhradila v době od 4. 2. 2020 do 21. 5. 2020, tj. před datem obdržení tohoto příspěvku od MZd na svůj bankovní účet.

I po oddlužení v roce 2020 využívala FNUSA stále v letech 2021 a 2022 financování prostřednictvím postoupení nesplatných pohledávek za zdravotní pojišťovnou bance, tj. předfinancování na období 14 dnů ve výši jedné poloviny měsíční zálohy od zdravotní pojišťovny. Tím vznikají FNUSA nadále vícenáklady (úroky a poplatky).

2. Odměny pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19

- MZd

MZd vyplatilo přímo řízeným organizacím mimořádné příspěvky na odměny covid-19 ve výši 4,383 mld. Kč za rok 2020 a mimořádné příspěvky na odměny covid-19 ve výši 4,653 mld. Kč za rok 2021, ačkoliv nemělo v celém procesu přiznání a poskytování mimořádných příspěvků nastavené kontrolní mechanismy dle zákona o finanční kontrole⁴ tak, aby byly peněžní prostředky poskytnuty v souladu se stanovenými podmínkami Výzvy 2020 a Výzvy 2021 a aby byly vynaloženy hospodárně, efektivně a účelně dle rozpočtových pravidel¹⁴.

MZd nepožadovalo od FNKV a FNUSA zaslání závěrečné zprávy o čerpání peněžních prostředků na odměny covid-19. MZd nepožádalo FNB o opravu závěrečné zprávy a akceptovalo tak předložený dokument bez požadovaných náležitostí (např. počet pracovníků a výše vyplacených peněžních prostředků v jednotlivých kategoriích pracovníků) dle podmínek ve Výzvě 2020. MZd nevyžadovalo dodržení podmínek ze strany FN, které stanovilo ve Výzvě 2020.

MZd nevykonávalo řádně předběžnou řídicí kontrolu před vznikem závazku ani po vzniku závazku³⁸, neboť neprovedlo zápisy o kontrolních postupech opatřené podpisy příkazce operace a správce rozpočtu a hlavního účetního³⁹. MZd neprovádělo dle zásad spolehlivého řízení o těchto operacích a kontrolách záznamy (vč. prověřování podkladů připravovaných operací a prověřování stanovených kritérií se skutečností v rámci schvalovacích postupů) a nevedlo příslušnou dokumentaci.

MZd nepůsobilo ve funkci zřizovatele FN v souladu s rozpočtovými pravidly¹⁴. FN neprovedly v oblasti odměn¹¹ covid-19 v letech 2020 a 2021 finanční kontrolu⁴.

- FN

FN při výpočtu a vyplacení odměn pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19 nedodržely vždy stanovené podmínky Výzvy 2020 a Výzvy 2021. NKÚ zjistil 36 nesprávných

³⁸ Ustanovení § 10 písm. a) ve spojení s ustanovením § 13 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 416/2004 Sb. a § 10 písm. b) ve spojení s ustanovením § 14 odst. 1 vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb., (dále také „vyhláška k finanční kontrole“).

³⁹ Ustanovení § 13 odst. 3 a 7 a ustanovení § 14 odst. 3 a 7 vyhlášky k finanční kontrole.

výpočtů z kontrolního vzorku 85 pracovníků ve výši 163 707,15 Kč dle Výzvy 2020 a rovněž 33 nesprávných výpočtů z kontrolního vzorku 81 pracovníků ve výši 384 907,22 Kč dle Výzvy 2021. Z toho ve 44 případech došlo ke skutečnostem nasvědčujícím porušení rozpočtové kázně¹⁹ v celkové výši 457 755,73 Kč.

3. Záložní zdravotnické zařízení

- MZd

Pro zřízení a provoz PNL nestanovilo MZd jednoznačné podmínky, a to ve věci úhrady celkových nákladů na její vybudování a provoz.

Přestože MZd požadovalo předložení podrobné závěrečné zprávy, následně akceptovalo obecnou sestavu z účetní evidence FNB bez detailnějšího popisu a zdůvodnění vynaložených nákladů a nepožádalo FNB o její doplnění k vykázaným nákladovým položkám smluvní dokumentací, účetními záznamy, doklady nebo podrobnějším rozpadem jednotlivých položek apod. U investičních položek (tj. gastronomické vybavení a zdravotnická technika) nepožadovalo MZd vysvětlení, resp. zdůvodnění jejich uplatnění.

MZd rovněž nemělo informaci, kdy zanikl podnájem mezi FNB a nájemcem. MZd si tak neprověřilo řádnými a relevantními dokumenty oprávněnost nákladů vyúčtovaných FNB k následné úhradě.

MZd se tak nezabývalo, zda vykázané náklady FNB ve výši 88 158 386 Kč byly oprávněně vyúčtované k následné úhradě. MZd poskytlo FNB provozní neinvestiční příspěvek, přičemž tak uhradilo i vykázané investiční náklady, např. gastronomické vybavení a zdravotnickou techniku.

MZd nepůsobilo ve funkci zřizovatele FN v souladu s rozpočtovými pravidly¹⁴. MZd jednotlivé nákladové položky určené k následné úhradě výdajů neprověřovalo dle předložené závěrečné zprávy od FNB.

MZd neprovedlo finanční kontrolu použití těchto peněžních prostředků⁴. MZd řádně neprovádělo záznamy o těchto operacích a kontrolách a nevedlo příslušnou dokumentaci opatřenou podpisy příkazce operace, správce rozpočtu a hlavního účetního³⁹.

- FNB

FNB uzavřela dne 17. 10. 2020 smlouvu týkající se prostor pro zřízení PNL. FNB požádala dne 23. 3. 2021 MZd o úhradu nákladů spojených s provozem PNL ve výši 88 158 386 Kč, ale nepředložila závěrečnou zprávu s podrobným popisem a zdůvodněním nákladů vynaložených na zřízení a provoz PNL tak, jak požadoval ministr zdravotnictví v dopisu ze dne 27. ledna 2021.

FNB zahrnuje do vyúčtování nárokováné výdaje spojené se zřízením a provozem PNL ze dne 23. 3. 2021, které bylo podkladem pro úhradu výdajů ze strany MZd i náklady ve výši 1 375 310,10 Kč, které nespĺňovaly podmínku provozních neinvestičních výdajů stanovenou zřizovatelem. Jednalo se tedy o neoprávněně nárokováné výdaje.

NKÚ zjistil, že FNB neoprávněně zahrnuje do vyúčtování částku 254 916,11 Kč, kterou sama v průběhu kontroly NKÚ vyčíslila, dále částku 162 960 Kč za mzdy zaúčtované v říjnu 2021, částku 49 731 Kč za dva notebooky, částku 217 800 Kč za údržbu software, částku 255 769,80 Kč za licenci k serveru a částku 547 646 Kč za Citrix, tj. celkem částku 1 488 822,91 Kč. **FNB nedbala, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a aby peněžní prostředky používala jen k účelům, na které jsou určeny, tj. k zajištění provozu PNL,**

a porušila rozpočtová pravidla⁸ a zákon o majetku¹⁶ tím, že majetek nevyužívala účelně a hospodárně k plnění funkcí státu a k výkonu stanovených činností, a to celkem ve výši 1 488 822,91 Kč.

FNB porušila zákon o účetnictví⁴⁰ tím, že neúčtovala skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví ve výši 869 990 Kč do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí. FNB také nevedla v roce 2020 a 2021 správné účetnictví, neboť vedla na nesprávném účtu částku 851 757,72 Kč. FNB rovněž nezjistila fyzickou inventurou skutečný stav veškerého majetku pořízeného pro potřeby PNL minimálně ve výši 6 220 026,55 Kč.

4. Pořizování léčivých přípravků a zdravotnických prostředků

- MZd

Usnesením vlády ze dne 30. září 2019 č. 675⁴¹ vláda ČR uložila ministru zdravotnictví realizaci opatření k odstranění nedostatků obsažených ve stanovisku MZd ke kontrolnímu závěru NKÚ z KA č. 17/19. Jednalo se např. o nastavení pravidel pro přijímání bonusů a nakládání s nimi, zpracování koncepce rozvoje a řešení zásadních otázek pro poskytovatele zdravotních služeb v přímé řídicí působnosti MZd, vydání pokynu ke zveřejňování jednotkových cen nakupovaných léčivých přípravků a zdravotnických prostředků a opatření k maximálnímu zvýšení transparentnosti při nakupování.

MZd nezajistilo realizaci opatření k odstranění nedostatků zjištěných v KA č. 17/19 v oblasti bonusů, neboť metodicky neupravilo problematiku bonusů při zadávacích řízeních a po stanovené lhůtě zpracovalo koncepci rozvoje a řešení zásadních otázek pro poskytovatele zdravotních služeb v přímé řídicí působnosti MZd.

Metodické pokyny MZd nadále neupravují problematiku zohlednění bonusů při nákupech léčivých přípravků a zdravotnických prostředků již ve fázi přípravy a realizace zadávacích řízení dle zákona o zadávání veřejných zakázek. MZd tak dostatečně neřídilo své přímo řízené organizace v oblasti zajištění transparentnosti obdržených bonusů při nákupech léčiv a zdravotnických prostředků.

FNKV v kontrolovaném období 2019 až 2021 uplatňovala ve značně vysoké míře výjimku nahodilého nákupu, kdy nakupovala léčiva a zdravotnické prostředky pro zajištění svých aktuálních potřeb, a to v rozmezí 68 % až 83 % z celkového objemu nákupů. MZd z pozice zřizovatele vůči své příspěvkové organizaci neučinilo žádné zásadní opatření za roky 2019 až 2021 s cílem eliminovat nadužívanou výjimku nahodilých nákupů⁴². Přestože FNKV předkládala MZd pravidelné ekonomické reporty s daty o nahodilých nákupech, MZd tak na nežádoucí stav nijak cíleně nereagovalo a žádné adekvátní opatření nepřijalo.

MZd porušilo rozpočtová pravidla¹⁴ tím, že jako zřizovatel nepůsobilo při řízení FNKV tak, aby vynakládání výdajů při nákupech léčiv a zdravotnických prostředků bylo co nejhospodárnější, nejefektivnější a nejúčelnější.

⁴⁰ Ustanovení § 3 odst. 1, § 8 odst. 1, § 29 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 30 odst. 1 písm. a) zákona o účetnictví.

⁴¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 30. září 2019 č. 675, *ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 17/19 Peněžní prostředky vynakládané vybranými nemocnicemi na úhradu nákladů z činnosti.*

⁴² Ustanovení § 19 odst. 3 zákona o zadávání veřejných zakázek.

MZd se podílelo na vytvoření databáze reálných jednotkových cen léčiv dodávaných do nemocnic přímo řízených MZd v zájmu kontroly vynakládání veřejných prostředků a v zájmu tvorby a řízení efektivní lékové politiky státu. Tato databáze však nebyla po uvedení do provozu v lednu 2019 funkční. MZd vyvinulo interní systém benchmarkingu reálných nákupních cen, který však od jeho zavedení v říjnu 2019 nepoužívalo. MZd od roku 2019 vyvíjí ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj elektronický nástroj *Systém flexibilního tendrování léčiv*, který má u nemocnic zajistit nákup léčiv za tržní ceny a v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek.

V kontrolovaném období 2019 až 2021 nemělo MZd relevantní informace o jednotkových cenách nakupovaných léčivých přípravků, popř. vybraných druhů zdravotnických prostředků přímo řízených nemocnic, což MZd jakožto jejich zřizovateli neumožňovalo působit při řízení FN v oblasti nákupů léčiv a zdravotnických prostředků, aby vynakládání těchto výdajů bylo co nejehospodárnější, nejefektivnější a nejúčelnější. MZd tím porušilo rozpočtová pravidla¹⁴.

MZd realizovalo opatření k odstranění nedostatků ke zpracování koncepce rozvoje řešení zásadních otázek pro poskytovatele zdravotních služeb v přímé řídicí působnosti téměř tři roky po termínu. **MZd tak porušilo kompetenční zákon³⁷, když se neřídilo usnesením vlády ČR č. 675, kterým mu bylo uloženo ve stanoveném termínu realizovat opatření k odstranění nedostatků, uvedená ve stanovisku MZd ke kontrolnímu závěru NKÚ z KA č. 17/19.**

Strategie *Řízení přímo řízených nemocnic MZČR* neobsahuje žádné konkrétní a měřitelné cíle s definováním odpovědností za jejich plnění, ukazatele a indikátory pro jejich hodnocení a časový harmonogram pro dosažení cílového stavu a vyhodnocení přínosů. Strategie také neupravuje oblast rozvoje a řešení zásadních otázek pro poskytovatele zdravotních služeb v přímé řídicí působnosti MZd, jak stanovilo opatření k odstranění nedostatků zjištěných z KA č. 17/19.

- FNB

FNB nedodržela zásady transparentnosti, rovného zacházení a nediskriminace¹⁸ tím, že nevybrala dodavatele léčivých přípravků a ZPr v režimu veřejné zakázky malého rozsahu (dále také „VZMR“) při pořizování dodávek jednoho centrového léku, čtyř léčivých přípravků skupiny ATC — J a pěti ZPr, tím došlo ke skutečnostem nasvědčujícím porušení rozpočtové kázně¹⁹ minimálně ve výši 1 965 782,63 Kč vč. DPH.

- FNKV

FNKV při pořizování dodávek pěti centrových léků, 13 léčivých přípravků skupiny ATC — J a pěti ZPr nedodržela zásadu transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace¹⁸. FNKV nepostupovala v některém z druhů zadávacích řízení vymezených zákonem o zadávání veřejných zakázek⁴³, tím došlo ke skutečnostem nasvědčujícím porušení rozpočtové kázně¹⁹ minimálně ve výši 16 198 879,08 Kč vč. DPH.

- FNUSA

FNUSA při pořizování dodávek pěti centrových léků, 12 léčivých přípravků skupiny ATC — J a šesti ZPr nedodržela zásadu transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace¹⁸, čímž došlo ke skutečnostem nasvědčujícím porušení rozpočtové kázně¹⁹ minimálně ve výši 23 373 930,82 Kč vč. DPH.

⁴³ Ustanovení § 24 a následující zákona o zadávání veřejných zakázek.

FNUSA zrušila některé nadlimitní veřejné zakázky na dodávky centrových léků v letech 2018 až 2021. Dle vyjádření FNUSA měla rozhodující vliv na nepřihlášení účastníků do veřejných zakázek úhrada závazků po lhůtě splatnosti.

Cenové rozdíly centrových léků

Na kontrolním vzorku 15 druhů centrových léků, které pořizovaly kontrolované FN v období 2019 až 2021, NKÚ zjistil při porovnání jednotkových cen za jedno balení v jednotlivých letech rozdíly. Tyto rozdíly⁴⁴ se v procentuálním vyjádření pohybovaly v rozmezí od 0 % do 91,00 % a v absolutním vyjádření se pohybovaly v rozmezí od 0 Kč do 15 008,44 Kč. Všechny zjištěné rozdíly jsou uvedeny v příloze č. 2 tohoto kontrolního závěru.

Největší rozdíl v absolutní hodnotě nebo v procentuálním vyjádření byl zjištěn u léčiv pod kódy Státního ústavu pro kontrolu léčiv (dále také „SÚKL“):

- 0222565 (DUPIXENT) v roce 2019 činil 15 008,44 Kč (tj. 58,59 %), kdy FNB, FNKV, FNUSA pořídily jedno balení za 25 613,99 Kč a FNKV, FNUSA za 40 622,43 Kč. Tento léčivý přípravek dodával jeden dodavatel. Důvodem zjištěného rozdílu byla výše nákupní ceny a t. č. stanovená úhrada, jednalo se o individuálně schválená podání zdravotní pojišťovnou⁴⁵.
- 0028396 (AVASTIN) v roce 2019 činil 5 868,96 Kč (tj. 91,00 %), kdy FNB, FNKV, FNUSA pořídily jedno balení za 6 449,41 Kč a FNKV také za 12 318,37 Kč. V roce 2021 činil rozdíl 2 377,61 Kč (58,39 %), kdy FNKV pořídila jedno balení za 4 071,80 Kč a FNB, FNKV a FNUSA za 6 449,41 Kč. Jedná se o originální léčivý přípravek, který byl do roku 2021 bez konkurence a byl nakupován přímo od výrobce, kdy od 1. 7. 2021 došlo ke snížení úhrady zdravotní pojišťovnou a současně došlo i ke snížení ceny výrobcem.
- 0194345 (REMSIMA) v roce 2019 činil 4 228,36 Kč (tj. 82,89 %), kdy FNB pořídila jedno balení za 5 101,26 Kč a FNUSA za 9 329,62 Kč. Důvodem zjištěného rozdílu bylo, že od 1. 7. 2019 došlo ke snížení úhrady. Další rozdíl v roce 2020 a 2021 vznikl v důsledku uskutečnění veřejné zakázky FNUSA na pořízení tohoto léčiva.

Cenové rozdíly léčiv skupiny ATC – J

Na kontrolním vzorku 15 druhů léčiv skupiny ATC – J, které kontrolované FN pořizovaly v období 2019 až 2021, NKÚ zjistil při porovnání jednotkových cen za jedno balení v jednotlivých letech rozdíly. Tyto rozdíly⁴⁴ se v procentuálním vyjádření pohybovaly v rozmezí od 1,35 % do 309,23 % (resp. 920,44 %) a v absolutním vyjádření se pohybovaly v rozmezí od 0 Kč do 8 096,51 Kč. Všechny zjištěné rozdíly jsou uvedeny v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

Největší rozdíl v absolutní hodnotě nebo v procentuálním vyjádření byl zjištěn u léčiv pod kódy SÚKL:

- 0216704 (LINEZOLID KABI) v roce 2020 činil rozdíl 5 102,24 Kč (tj. 309,23 %), kdy FNUSA pořídila jedno balení za 1 650 Kč a FNKV za 6 752,24 Kč. V roce 2021 činil rozdíl 1 837 Kč, kdy FNUSA pořídila jedno balení za 858 Kč a FNB za 2 695 Kč. Výjimečně nízká nákupní cena FNB v roce 2019 byla z důvodu ojedinělého odběru tohoto léčivého přípravku s blížící se expirací od jiné nemocnice. FNKV pořizovala toto léčivo bez zadávacího řízení od

⁴⁴ Ve zjištěných rozdílech nejsou zohledněna nakupovaná množství jednotlivých léčiv a objem získaných množstevních neadresných bonusů od dodavatelů.

⁴⁵ Ustanovení § 16 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

velkodistributora s okamžitým dodáním za vyšší jednotkovou cenu. FNB pořizovala toto léčivo na základě průzkumu trhu.

- 0113453 (PIPERACILLIN/TAZOBACTAM KABI) v roce 2019 činil rozdíl 1 622,93 Kč (tj. 295,37 %), kdy FNB pořídila jedno balení za 549,45 Kč a FNKV za 2 172,38 Kč. V roce 2020 činil rozdíl 1 431,70 Kč (tj. 206,59 %), kdy FNUSA pořídila jedno balení za 693 Kč a FNKV za 2 124,70 Kč. V roce 2021 činil rozdíl 1 486,70 Kč (tj. 233,03 %), kdy FNUSA pořídila jedno balení za 638 Kč a FNKV za 2 124,71 Kč. Nárůst jednotkových nákupních cen v roce 2019 vznikl z důvodu nedostupnosti těchto léčiv. FNKV v roce 2019 pořizovala toto léčivo na základě rámcové kupní smlouvy, kterou uzavřela přímo, a ne v některém z druhů zadávacích řízení. V letech 2020 a 2021 pořizovala FNKV toto léčivo na základě objednávky přímo dodavateli bez zadávacího řízení.

NKÚ zjistil mezi FN významné cenové rozdíly v jednotkových nákupních cenách vybraného vzorku léčiv, často i od stejných dodavatelů. Ve značných cenových rozdílech léčiv NKÚ spatřuje prostor pro snižování nákladů, jak bylo zjištěno např. při porovnání cen u léčiva kód SÚKL 0219028 (CABOMETYX), kód SÚKL 0209097 (HUMIRA) a kód SÚKL 0194345 (REMSIMA), kdy byla pořízena tato léčiva levněji na základě zadávacího řízení.

Cenové rozdíly u zdravotnických prostředků, resp. SZM

Na kontrolním vzorku devíti druhů ZPr, které pořizovaly v období 2019 až 2021 kontrolované FN a jednoho druhu SZM u dvou FN, NKÚ zjistil při porovnání jednotkových cen za jeden kus v jednotlivých letech rozdíly. Tyto rozdíly⁴⁴ se v procentuálním vyjádření pohybovaly v rozmezí od 0 % do 252,63⁴⁶ % a v absolutním vyjádření se pohybovaly v rozmezí od 0 Kč do 88 122,65 Kč. Všechny zjištěné rozdíly jsou uvedeny v příloze č. 4 tohoto kontrolního závěru.

Největší rozdíl v absolutní hodnotě nebo v procentuálním vyjádření byl zjištěn u ZPr pod kódy ZP⁴⁷:

- 0070460 (NÁHR. KYČELNÍ HLAVIČKA FEM. MODUL. PR. 36 MM) v roce 2019 činil rozdíl 9 794,55 Kč (tj. 94,63 %), kdy FNB pořídila jeden kus za 10 350 Kč a FNKV a FNUSA za 20 144,55 Kč. V roce 2020 i 2021 činil rozdíl 9 794,55 Kč (tj. 94,63 %), kdy FNB pořídila jeden kus za 10 350 Kč a FNKV za 20 144,55 Kč. Všechny dodávky byly pořízeny od jednoho dodavatele přes konsignační sklady bez zadávacího řízení.
- 0070459 (NÁHR. KYČELNÍ HLAVIČKA FEM. MODUL. PR. 28 A 32 MM) v roce 2019 činil rozdíl 9 049,35 Kč (tj. 88,42 %), kdy FNKV pořídila jeden kus za 10 235 Kč a FNKV a FNUSA za 19 284,35 Kč. V roce 2020 i 2021 činil rozdíl 8 934,35 Kč (tj. 86,32 %), kdy FNB pořídila jeden kus za 10 350 Kč a FNKV 19 284,35 Kč. Všechny dodávky byly pořízeny od jednoho dodavatele přes konsignační sklady bez uskutečnění zadávacího řízení.

NKÚ zjistil mezi FN významné cenové rozdíly v jednotkových nákupních cenách vybraného vzorku zdravotnických prostředků, často i od stejných dodavatelů. Ve značných cenových

⁴⁶ Největší rozdíl v procentuálním vyjádření byl zjištěn u SZM v roce 2020, kdy rozdíl činil 618,94 Kč za kus (tj. 252,63 %), kdy FNB pořídila jeden kus za 245 Kč a FNUSA za 863,94 Kč. Nákupy uskutečnily FNB a FNUSA v roce 2020 bez zadávacího řízení, kdy byl v České republice vyhlášen nouzový stav. Tento SZM (infekční vaky pro zemřelé) byl v letech 2020 a 2021 nedostatkovým zbožím.

⁴⁷ Kód ZP – kód přiděluje Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky dle platné metodiky; tento kód je jednoznačným identifikátorem příslušného zdravotnického prostředku (ZUM) a je uveden v číselníku VZP – ZP (ZUM) a v úhradovém katalogu ZP/ZUM.

rozdílech zdravotnických prostředků NKÚ spatřuje prostor pro snižování nákladů. FN jsou jako veřejní zadavatelé povinny postupovat podle zákona o zadávání veřejných zakázek.

Veřejné zakázky na nákup léčivých přípravků

NKÚ na vybraném kontrolním vzorku shodných léčiv používaných FN v celkové hodnotě 122 829 977,59 Kč vč. DPH⁴⁸ za roky 2019 až 2021 ověřil způsob jejich pořízení. Kontrolní vzorek vybraných 15 druhů centrových léků byl v celkové hodnotě 90 827 905,25 Kč vč. DPH. Kontrolní vzorek 15 druhů vybraných léčiv ze skupiny ATC – J byl v celkové hodnotě 32 002 072,34 Kč vč. DPH. Způsob jejich pořízení je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 6: Veřejné zakázky na léčivé přípravky na shodném kontrolním vzorku

FN	Kontrolované položky	Kontrolovaný objem (v Kč)	Způsob výběru dodavatele	%
FNB	Centrové léky	23 973 628,66	Zadávací řízení	49,26
			Ostatní*	50,74
	ATC – J	4 018 223,72	Zadávací řízení	23,84
			Ostatní*	76,16
FNKV	Centrové léky	25 882 823,04	Zadávací řízení	1,65
			Ostatní*	98,35
	ATC – J	8 656 151,39	Zadávací řízení	0,44
			Ostatní*	99,56
FNUSA	Centrové léky	48 141 594,67	Zadávací řízení	31,41
			Ostatní*	68,59
	ATC – J	19 327 697,23	Zadávací řízení	36,52
			Ostatní*	63,48

Zdroj: kontrolní protokoly FN; sdělení kontrolovaných FN.

* Ostatní způsoby výběru dodavatele jsou *direct to pharmacy*⁴⁹ kanály, nahodilé nákupy a přímé nákupy.

Na kontrolním vzorku za období 2019 až 2021 NKÚ zjistil, že:

- centrové léky pořizovaly FN na základě zadávacího řízení v rozmezí od 1,65 % do 49,26 % (FNB 49,26 %, FNKV 1,65 % a FNUSA 31,41 %);
- léčivé přípravky skupiny ATC – J pořizovaly FN na základě zadávacího řízení v rozmezí od 0,44 % do 36,52 % (FNB 23,84 %, FNKV 0,44 % a FNUSA 36,52 %).

V následujícím textu jsou uvedeny ostatní způsoby výběru dodavatelů při nákupu léčivých přípravků představující kontrolní vzorek.

FNB pořídila centrové léky z důvodu přímé distribuce prostřednictvím DTP kanálů ve výši 9 108 378,40 Kč, což představuje 37,99 % hodnoty kontrolního vzorku, FNKV pořídila centrové léky přes DTP kanály ve výši 12 433 142,35 Kč vč. DPH, tj. 48 % hodnoty kontrolního vzorku, a FNUSA pořídila centrové léky přes DTP kanály ve výši 14 918 996,61 Kč, tj. 30,99 %.

FNB pořídila léčivé přípravky skupiny ATC – J z kontrolního vzorku přes DTP kanály ve výši 1 177 808,87 Kč, tj. 29,31 %, FNKV je přes DTP kanály nepořizovala, FNUSA je pořídila přes DTP kanály ve výši 7 422 707,60 Kč, tj. 38,41 %. Tím, že je v případě DTP kanálu jediný výrobce či distributor léčivého přípravku, zaniká konkurenční prostředí, tzn. možnost jejich nákupu za výhodnějších podmínek.

⁴⁸ Daň z přidané hodnoty.

⁴⁹ Model DTP (direct-to-pharmacy) kanálů (dále také „DTP“) představuje způsob distribuce léčiva objednaného přímo u výrobce a dodávaného výhradním distributorem.

Zbývající část nákupů centrových léků bez zadávacího řízení představovaly zejména přímé nákupy, které obsahovaly i nahodilé nákupy⁴² bez splnění podmínek pro nahodilý nákup.

FNB pořídila léčivé přípravky skupiny ATC – J z kontrolního vzorku bez zadávacího řízení, kdy nepředložila provedení výběru dodavatele dle zásad v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek ve výši 1 882 666,51 Kč, tj. 46,85 %, FNKV pořídila tyto léčivé přípravky na základě rámcových kupních smluv bez zadávacího řízení ve výši 3 305 275,76 Kč, tj. 38,20 %, a ve výši 5 311 929,63 Kč, tj. 61,36 %, jako nahodilé nákupy a FNUSA ve výši 4 847 416,33 Kč, tj. 25,07 %, jako nahodilé nákupy.

Na kontrolním vzorku centrových léků a léčiv skupiny ATC – J zjistil NKÚ, že podíl jejich dodávek mimo zadávací řízení je značný, tj. v rozmezí od 50,74 % do 99,56 %. NKÚ zde spatřuje prostor pro snižování nákladů. FN jsou jako veřejní zadavatelé povinny postupovat podle zákona o zadávání veřejných zakázek.

Veřejné zakázky na nákup zdravotnických prostředků, resp. SZM

NKÚ na vybraném kontrolním vzorku devíti druhů ZPr, které pořizovaly v období 2019 až 2021 kontrolované FN a jednoho druhu SZM ověřil způsob jejich pořizování. Kontrolní vzorek zdravotnických prostředků obsahoval zvláště účtovaný materiál s pořizovací hodnotou vyšší než 10 tis. Kč za kus (balení) v celkové hodnotě 3 449 167,06 Kč vč. DPH.

Na kontrolním vzorku nákupů ZPr, resp. SZM, provedených v letech 2019 až 2021 tvořily nákupy realizované na základě zadávacího řízení dle zákona o zadávání veřejných zakázek u FNB 22,0 % (vč. průzkumu trhu, kdy oslovila více dodavatelů), u FNKV 0 % a FNUSA 5,57 %.

V následující tabulce je uveden způsob pořízení ZPr, resp. SZM zjištěný na kontrolním vzorku v období 2019 až 2021.

Tabulka č. 7: Způsob pořízení ZPr (resp. SZM) na shodném kontrolním vzorku

FN	Kontrolované položky	Kontrolovaný objem (v Kč)	Způsob výběru dodavatele	%
FNB	ZPr, resp. SZM	1 181 093,97	Zadávací řízení	12,40
			Průzkum trhu	9,60
			Ostatní*	78,00
FNKV	ZPr, resp. SZM	953 217,19	Zadávací řízení	0,00
			Ostatní*	100,00
FNUSA	ZPr, resp. SZM	1 314 855,90	Zadávací řízení	5,57
			Ostatní*	94,43

Zdroj: kontrolní protokoly FN; sdělení kontrolovaných FN.

* Ostatní způsoby výběru dodavatele jsou nahodilé nákupy a nákupy přes konsignační sklady bez zadávacího řízení.

FN pořídily ZPr, resp. SZM, na základě rámcových smluv, které byly uzavřeny bez provedení zadávacího řízení, prostřednictvím konsignačních skladů, přímo na základě objednávky či jako nahodilý nákup. V některých případech FN porušily zásady zadávání veřejných zakázek¹⁸, tím že při pořizování zdravotnických prostředků neoslovily několik dodavatelů a nezadaly tak řádně veřejnou zakázku v režimu VZMR.

Na kontrolním vzorku ZPr, resp. SZM, zjistil NKÚ, že podíl jejich dodávek mimo zadávací řízení je značný, tj. v rozmezí od 78 % do 100 %. NKÚ zde spatřuje prostor pro snižování nákladů. FN jsou jako veřejní zadavatelé povinny postupovat podle zákona o zadávání veřejných zakázek.

5. Registr smluv

FN neuveřejňovaly některé smlouvy prostřednictvím registru smluv dle zákona o registru smluv.

- FNB

FNB neuveřejnila 22 smluv prostřednictvím registru smluv v požadovaném rozsahu²⁴, takže elektronický obraz textového obsahu smlouvy v otevřeném a strojově čitelném formátu neodpovídal originálu, např. nebyly uveřejněny přílohy smluv nebo části textu smlouvy. **Tři z nich byly zrušeny od počátku²⁶; jedná se o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně¹⁹ minimálně ve výši 1 835 947,52 Kč za období 2020 až 2022.**

- FNKV

FNKV neuveřejnila 76 smluv prostřednictvím registru smluv v požadovaném rozsahu²⁴ nebo ve stanovené lhůtě²⁵, takže elektronický obraz textového obsahu smlouvy v otevřeném a strojově čitelném formátu neodpovídal originálu, např. nebyly uveřejněny přílohy smluv nebo znečitelnila číslo bankovního účtu. **Osm z nich bylo zrušeno od počátku²⁶; jedná se o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně¹⁹ minimálně ve výši 322 465 Kč za období 2019 až 2020.** Tyto smlouvy nebyly uveřejněny vůbec.

- FNUSA

FNUSA neuveřejnila 25 smluv prostřednictvím registru smluv v požadovaném rozsahu²⁴ nebo ve stanovené lhůtě²⁵, všech 25 smluv nebylo zveřejněno podle zákona o registru smluv. Přestože některé nebyly uveřejněny vůbec, nebyly zrušeny od počátku, protože jejich předmětem byly léčivé přípravky nebo zdravotnické prostředky.

Seznam zkratk

ATC skupina	anatomicko-terapeuticko-chemická skupina (léčiv)
číselník ZP	číselník zdravotnických prostředků (ZUM) – vydává VZP ČR
DPH	daň z přidané hodnoty
DUZP	datum uskutečnění zdanitelného plnění
DTP kanál	způsob distribuce léčiva objednávaného přímo u výrobce a dodávaného výhradním distributorem
FN	kontrolované fakultní nemocnice (FNB, FNKV a FNUSA)
FNB	Fakultní nemocnice Bulovka
FNKV	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady
FNUSA	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
KA	kontrolní akce
kompetenční zákon	zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
Léčivo, lék	léčivý přípravek
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad

oddlužení	příspěvek na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od data uskutečnění zdanitelného plnění a přeřinancovaných závazků
odměny covid-19	příspěvek na odměny pracovníkům vystaveným riziku onemocnění covid-19
PNL	polní nemocnice v Letňanech
SR	státní rozpočet
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
SZM	spotřební zdravotnický materiál
usnesení vlády č. 274	usnesení vlády České republiky ze dne 8. března 2021 č. 274, <i>o návrhu dotačního programu na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s epidemií COVID-19 pro rok 2021</i>
usnesení vlády č. 417	usnesení vlády České republiky ze dne 26. dubna 2021 č. 417, <i>o potřebných finančních prostředcích na odměny za období COVID-19 určené pro zaměstnance u poskytovatelů lůžkové péče v roce 2021</i>
usnesení vlády č. 480	usnesení vlády České republiky ze dne 27. dubna 2020 č. 480, <i>k jednorázovému příspěvku zřizovatele vybraným nemocnicím na úhradu závazků po splatnosti nebo závazků nad 60 dnů od data uskutečnění zdanitelného plnění a přeřinancovaných závazků</i>
usnesení vlády č. 675	usnesení vlády České republiky ze dne 30. září 2019 č. 675, <i>ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 17/19 Peněžní prostředky vynakládané vybranými nemocnicemi na úhradu nákladů z činnosti</i>
usnesení vlády č. 809	usnesení vlády České republiky ze dne 27. července 2020 č. 809, <i>o návrhu dotačního programu na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s epidemií COVID-19</i>
usnesení vlády č. 870	usnesení vlády České republiky ze dne 24. srpna 2020 č. 870, <i>o změně usnesení vlády ze dne 27. července 2020 č. 809 a usnesení vlády ze dne 25. května 2020 č. 581 ve znění usnesení vlády ze dne 1. června 2020 č. 604</i>
usnesení vlády č. 1043	usnesení vlády České republiky ze dne 16. října 2020 č. 1043, <i>o nařízení o použití Armády České republiky k záchranným pracím při ochraně obyvatelstva a prevenci šíření koronaviru SARS CoV-2 spočívající ve vybudování záložního zdravotnického zařízení a jeho částečné obsluze</i>
Výzva 2020	<i>Program podpory mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců přímo řízených poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s epidemií COVID-19 formou mimořádného příspěvku zřizovatele</i>

Výzva 2021	<i>Podpora mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s epidemií COVID-19 pro rok 2021</i>
VZMR	veřejná zakázka malého rozsahu
zákon o majetku státu	zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
ZPr	zdravotnický prostředek
ZUM	zvlášť účtovaný materiál

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – Náklady na léčiva a na zdravotnické prostředky ve vztahu k celkovým nákladům FN
- Příloha č. 2 – Cenové rozdíly jednotkových cen centrových léků u FN
- Příloha č. 3 – Cenové rozdíly jednotkových cen léčivých přípravků skupiny ATC — J u FN
- Příloha č. 4 – Cenové rozdíly jednotkových cen zdravotnických prostředků (SZM) u FN

Příloha č. 1

Náklady na léčiva a na zdravotnické prostředky ve vztahu k celkovým nákladům FN

FN	Rok	Náklady celkem	Náklady na léčiva*		Náklady na zdravotnické prostředky	
		v Kč	v Kč	v %	v Kč	v %
FNB	2019	3 777 990 854,20	847 582 365,08	22,44	251 432 613,90	6,66
	2020	4 556 978 805,60	829 723 224,37	18,21	362 056 057,15	7,95
	2021	5 003 350 120,80	943 989 956,26	18,87	340 924 066,74	6,81
FNKV	2019	5 075 437 933,75	1 125 901 668,37	22,18	714 083 048,01	14,07
	2020	6 285 662 956,03	1 284 967 230,33	20,44	731 756 674,74	11,64
	2021	6 652 255 582,97	1 513 111 225,36	22,75	812 989 972,34	12,22
FNUSA	2019	4 798 267 068,05	976 718 014,19	20,36	733 099 233,96	15,28
	2020	6 920 471 917,42	1 013 611 479,54	14,46	710 520 412,77	10,27
	2021	6 543 275 202,77	1 158 947 109,63	17,71	761 742 467,03	11,64

Zdroj: hlavní knihy a účetní závěrky jednotlivých FN k 31. 12. 2019, k 31. 12. 2020 a k 31. 12. 2021.

* Náklady na léčivé přípravky jsou uvedeny bez nákladů na krev, na krevní deriváty a medicínální plyny.

Příloha č. 2

Cenové rozdíly jednotkových cen centrových léků u FN

Kód SÚKL ⁵⁰	Rok	Minimální jednotková cena v Kč	FN s min. jednotkovou cenou	Maximální jednotková cena v Kč	FN s max. jednotkovou cenou	Rozdíl v Kč	Rozdíl v %	Počet FN ve vzorku	Počet dodavatelů ve vzorku
210935	2019	12 036,69	FNKV	19 443,75	FNUSA	7 407,06	61,54	3	2
	2020	12 030,68	FNB, FNUSA	12 090,84	FNUSA	60,16	0,50	3	2
	2021	12 030,68	FNUSA	12 090,84	FNKV	60,16	0,50	3	3
209097	2019	12 036,69	FNKV	19 444,76	FNUSA	7 408,07	61,55	3	3
	2020	12 030,68	FNUSA	12 090,84	FNUSA	60,16	0,50	3	2
	2021	12 030,68	FNUSA	12 090,84	FNKV	60,16	0,50	3	3
219085	2019	45 829,88	FNB, FNUSA	46 600,00	FNB, FNKV, FNUSA	770,12	1,68	3	1
	2020	38 808,00	FNB, FNUSA	45 829,88	FNB, FNKV, FNUSA	7 021,88	18,09	3	1
	2021	38 808,00	FNB, FNKV, FNUSA	-	-	0,00	0,00	3	1
28397	2019	25 797,97	FNB, FNKV, FNUSA	26 750,50	FNKV	952,53	3,69	3	3
	2020	25 729,11	FNB, FNUSA	26 442,93	FNKV	713,82	2,77	3	2
	2021	16 287,50	FNKV	25 729,12	FNKV	9 441,62	57,97	3	1
167600	2019	61 806,93	FNB, FNKV, FNUSA	-	-	0,00	0,00	3	1
	2020	61 806,93	FNB, FNKV, FNUSA	-	-	0,00	0,00	3	1
	2021	61 558,78	FNB, FNKV, FNUSA	61 806,93	FNB, FNUSA	248,15	0,40	3	1
210773	2019	21 920,14	FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
	2020	19 729,19	FNKV	19 729,21	FNB, FNKV, FNUSA	0,02	0,00	3	1

⁵⁰ Kód SÚKL – kód je jednoznačným identifikátorem léčivého přípravku, přiděluje jej Státní ústav pro kontrolu léčiv.

	2021	17 754,31	FNB, FNKV	19 729,21	FNB, FNKV, FNUSA	1 974,90	11,12	3	1
222565	2019	25 613,99	FNB, FNKV, FNUSA	40 622,43	FNKV, FNUSA	15 008,44	58,59	3	1
	2020	25 613,82	FNB, FNUSA	25 614,00	FNUSA	0,18	0,00	3	1
	2021	25 613,82	FNB, FNUSA, FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
222334	2019	22 344,41	FNB, FNKV	-	-	0,00	0,00	2	1
	2020	22 344,41	FNB, FNUSA, FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
	2021	22 344,41	FNB, FNUSA, FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
168043	2019	89 502,63	FNKV	89 502,83	FNKV	0,20	0,00	2	2
	2020	89 502,60	FNUSA	89 502,65	FNB, FNKV	0,05	0,00	3	1
	2021	89 502,62	FNKV	89 502,65	FNB, FNKV	0,03	0,00	3	1
194345	2019	5 101,26	FNB	9 329,62	FNUSA	4 228,36	82,89	3	2
	2020	4 987,40	FNUSA	5 493,20	FNUSA	505,80	10,14	3	2
	2021	4 987,40	FNUSA	5 114,49	FNKV	127,09	2,55	3	2
210049	2019	42 397,25	FNKV	50 480,69	FNB, FNKV, FNUSA	8 083,44	19,07	3	1
	2020	42 397,26	FNB, FNUSA, FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
	2021	39 582,45	FNB, FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
28396	2019	6 449,41	FNB, FNUSA, FNKV	12 318,37	FNKV	5 868,96	91,00	3	3
	2020	6 449,41	FNB, FNUSA, FNKV	6 610,65	FNKV	161,24	2,50	3	2
	2021	4 071,80	FNKV	6 449,41	FNB, FNKV, FNUSA	2 377,61	58,39	3	1
27283	2019	5 804,29	FNB, FNUSA, FNKV	8 380,97	FNKV	2 576,68	44,39	3	1
	2020	5 804,29	FNB, FNUSA, FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
	2021	5 804,28	FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
29248	2019	9 150,33	FNB, FNUSA, FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
	2020	9 150,33	FNB, FNUSA, FNKV	-	-	0,00	0,00	3	1
	2021	8 523,45	FNB, FNUSA, FNKV	9 150,33	FNB, FNKV, FNUSA	626,88	7,35	3	1
219028	2019	92 752,98	FNB	107 689,20	FNKV	14 936,22	16,10	3	3
	2020	85 383,39	FNB	93 483,31	FNUSA	8 099,92	9,49	3	4
	2021	85 383,36	FNB	88 000,00	FNKV	2 616,64	3,06	3	2

Zdroj: přílohy jednotlivých kontrolních protokolů FN (dle faktur).

Pozn.: Zanedbatelné rozdíly ve výši 0,01 Kč na jedno balení nejsou v tabulce uvedeny.

Příloha č. 3

Cenové rozdíly jednotkových cen léčivých přípravků skupiny ATC – J u FN

Kód SÚKL ⁵¹	Rok	Minimální jednotková cena v Kč	FN s min. jednotkovou cenou	Maximální jednotková cena v Kč	FN s max. jednotkovou cenou	Rozdíl v Kč	Rozdíl v %	Počet FN ve vzorku	Počet dodavatelů ve vzorku
29464	2019	10 263,00	FNUSA	11 303,25	FNKV	1 040,25	10,14	2	2
	2020	10 263,00	FNUSA	11 420,87	FNB, FNKV	1 157,87	11,28	3	1
	2021	10 945,00	FNUSA	13 285,80	FNKV, FNUSA	2 340,80	21,39	3	1
29465	2019	20 526,00	FNUSA	22 606,51	FNB, FNKV	2 080,51	10,14	3	1
	2020	20 526,00	FNUSA	22 841,74	FNB, FNKV	2 315,74	11,28	3	1
	2021	21 890,00	FNUSA	26 570,01	FNKV, FNUSA	4 680,01	21,38	3	1
136083	2019	414,83	FNB	471,25	FNB	56,42	13,60	3	2
	2020	440,65	FNKV	534,84	FNKV	94,19	21,38	3	3
	2021	437,14	FNB	539,90	FNB	102,76	23,51	3	3
233016	2019	43,65	FNB, FNKV	44,25	FNKV	0,60	1,37	3	4
	2020	43,65	FNB	107,76	FNKV	64,11	146,87	3	3
	2021	54,23	FNKV	107,76	FNKV	53,53	98,71	3	3
113453	2019	549,45	FNB	2 172,38	FNKV	1 622,93	295,37	3	3
	2020	693,00	FNUSA	2 124,70	FNKV	1 431,70	206,59	3	1
	2021	638,00	FNUSA	2 124,71	FNKV	1 486,71	233,03	3	1
11706	2019	531,38	FNB	550,15	FNB	18,77	3,53	3	4
	2020	528,00	FNUSA	538,68	FNKV	10,68	2,02	3	4
	2021	365,26	FNB	540,76	FNKV	175,50	48,05	3	4
29463	2019	5 131,50	FNUSA	5 651,63	FNB	520,13	10,14	3	1
	2020	5 131,50	FNUSA	5 710,43	FNB, FNKV	578,93	11,28	3	1
	2021	5 472,50	FNUSA	6 641,80	FNKV, FNUSA	1 169,30	21,37	3	1
183296	2019	136,09	FNUSA	258,89	FNUSA	122,80	90,23	3	4
	2020	132,49	FNB	252,30	FNKV	119,81	90,43	3	2
	2021	132,50	FNB	250,36	FNKV	117,86	88,95	3	3
149384	2019	3 362,68	FNB	3 428,70	FNUSA	66,02	1,96	3	3
	2020	2 840,75	FNKV	3 428,70	FNUSA	587,95	20,70	3	3
	2021	2 802,23	FNB	3 372,60	FNUSA	570,37	20,35	3	4
216704	2019	660,00	FNB	6 734,89	FNKV	6 074,89	920,44*	3	3
	2020	1 650,00	FNUSA	6 752,24	FNKV	5 102,24	309,23	3	3
	2021	858,00	FNUSA	2 695,00	FNB	1 837,00	214,10	2	1
131426	2019	183,01	FNB	189,04	FNKV	6,03	3,29	3	4
	2020	186,85	FNKV	243,24	FNKV, FNUSA	56,39	30,18	3	4
	2021	245,54	FNB	249,40	FNKV	3,86	1,57	3	4
209414	2019	20 922,71	FNB	21 639,23	FNKV	716,52	3,42	3	2
	2020	20 861,26	FNB	21 825,50	FNKV	964,24	4,62	3	4
	2021	20 789,63	FNKV	28 886,14	FNUSA	8 096,51	38,94	3	3
215956	2019	631,63	FNKV	689,00	FNUSA	57,37	9,08	3	4
	2020	637,63	FNUSA	665,64	FNKV	28,01	4,39	3	3
	2021	637,63	FNUSA	671,95	FNB	34,32	5,38	3	3
201030	2019	33,41	FNB	33,86	FNKV	0,45	1,35	3	4
	2020	20,60	FNUSA	33,86	FNKV	13,26	64,37	3	4
	2021	17,97	FNKV	33,61	FNKV	15,64	87,03	3	5
119926	2019	1 003,50	FNB	1 082,36	FNKV	78,86	7,86	3	2
	2020	997,40	FNUSA	1 080,48	FNUSA	83,08	8,33	1	2
	2021	1 051,88	FNUSA	1 130,58	FNUSA	78,70	7,48	2	2

Zdroj: přílohy jednotlivých kontrolních protokolů FN (dle faktur).

Pozn.: Zanedbatelné rozdíly ve výši 0,01 Kč na jedno balení nejsou v tabulce uvedeny.

* Jednalo se o ojedinělý nákup léčivého přípravku před jeho expirací.

⁵¹ Kód SÚKL – kód je jednoznačným identifikátorem léčivého přípravku, přiděluje jej Státní ústav pro kontrolu léčiv.

Příloha č. 4

Cenové rozdíly jednotkových cen zdravotnických prostředků (SZM) u FN

Kód ZP ⁵²	Rok	Minimální jednotková cena v Kč	FN s min. jednotkovou cenou	Maximální jednotková cena v Kč	FN s max. jednotkovou cenou	Rozdíl v Kč	Rozdíl v %	Počet FN ve vzorku	Počet dodavatelů ve vzorku
142833	2019	73 201,00	FNB	-	-	0,00	0,00	2	1
	2020	73 201,01	FNB, FNKV, FNUSA	-	-	0,00	0,00	3	1
	2021	73 201,00	FNB	-	-	0,00	0,00	3	1
21125	2019	97 750,00	FNB	-	-	0,00	0,00	1	1
	2020	97 750,00	FNB	149 500,00	FNUSA	51 750,00	52,94	2	1
	2021	97 750,00	FNB	185 872,65	FNKV	88 122,65	90,15	3	1
53632	2019	24 112,05	FNB, FNKV	28 506,20	FNUSA	4 394,15	18,22	3	1
	2020	24 112,05	FNKV	28 506,20	FNUSA	4 394,15	18,22	2	1
	2021	24 112,05	FNB, FNKV	28 506,20	FNUSA	4 394,15	18,22	3	1
70459	2019	10 235,00	FNKV	19 284,35	FNKV, FNUSA	9 049,35	88,42	3	1
	2020	10 350,00	FNB	19 284,35	FNKV	8 934,35	86,32	2	1
	2021	10 350,00	FNB	19 284,35	FNKV	8 934,35	86,32	2	1
70460	2019	10 350,00	FNB	20 144,55	FNKV, FNUSA	9 794,55	94,63	3	1
	2020	10 350,00	FNB	20 144,55	FNKV	9 794,55	94,63	2	1
	2021	10 350,00	FNB	20 144,55	FNKV	9 794,55	94,63	2	1
105447	2019	17 250,00	FNB	23 944,15	FNKV, FNUSA	6 694,15	38,81	3	1
	2020	17 250,00	FNB	23 944,15	FNKV	6 694,15	38,81	2	1
	2021	17 250,00	FNB	23 944,15	FNKV	6 694,15	38,81	2	1
105477	2019	15 552,60	FNB	24 789,40	FNKV	9 236,80	59,39	3	1
	2020	15 552,60	FNB	24 789,40	FNKV	9 236,80	59,39	2	1
	2021	15 552,60	FNB	24 789,40	FNKV	9 236,80	59,39	2	1
113945	2019	27 600,00	FNB	29 900,00	FNUSA	2 300,00	8,33	2	1
	2020	27 600,00	FNB	29 877,00	FNKV	2 277,00	8,25	2	1
	2021	21 824,70	FNUSA	29 877,00	FNKV	8 052,30	36,90	3	1
192948	2019	28 461,00	FNUSA	-	-	0,00	0,00	2	2
	2020	28 461,01	FNUSA	-	-	0,00	0,00	1	1
	2021	16 675,00	FNB	28 461,00	FNKV	11 786,00	70,68	3	2
Infekční vaky na zeměřelé	2019	294,43	FNB	299,48	FNB	5,05	1,72	1	1
	2020	245,00	FNB	863,94	FNUSA	618,94	252,63	2	4
	2021	208,12	FNB	332,75	FNB	124,63	59,88	1	2

Zdroj: přílohy jednotlivých kontrolních protokolů FN (dle faktur).

Pozn.: Zanedbatelné rozdíly ve výši 0,01 Kč na jedno balení nejsou v tabulce uvedeny.

⁵² Kód ZP – kód přiděluje Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky dle platné metodiky; tento kód je jednoznačným identifikátorem příslušného zdravotnického prostředku (ZUM) a je uveden v číselníku VZP – ZP (ZUM) a v úhradovém katalogu ZP/ZUM.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/16

Účetní závěrka Městského soudu v Praze za rok 2022 a údaje předkládané Městským soudem v Praze pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022

Kontrolní akce (dále také „KA“) byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/16. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Městský soud v Praze při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Městský soud v Praze (dále také „MS Praha“).

Kontrolováno bylo období roku 2022 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od srpna 2022 do dubna 2023.

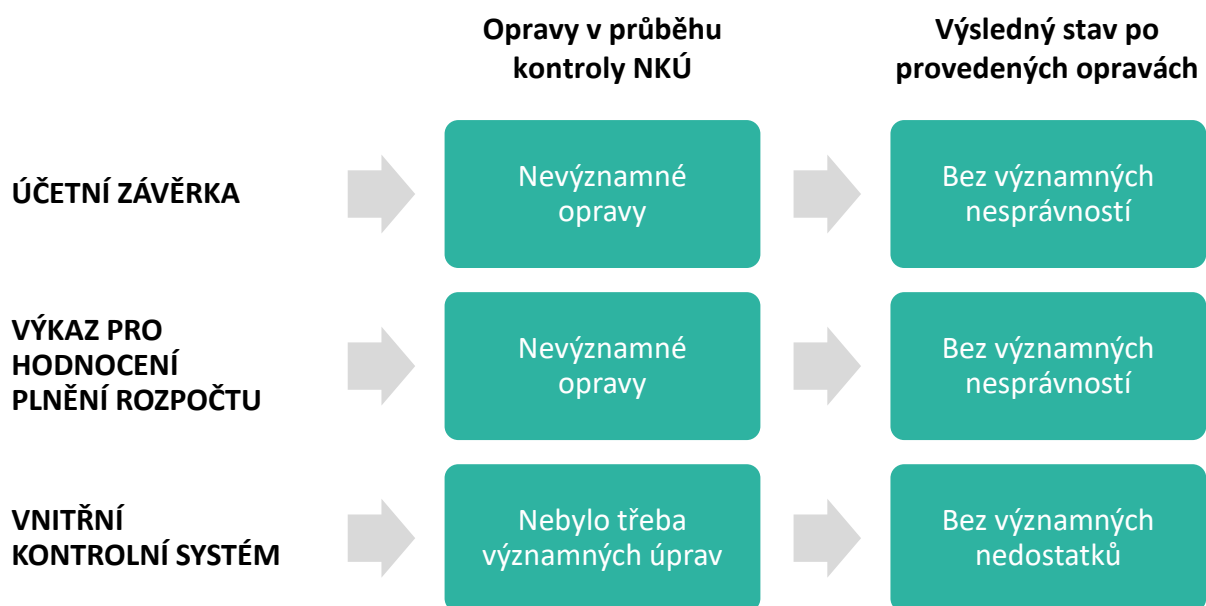
Kolegium NKÚ na svém X. jednání, které se konalo dne 17. července 2023,

schválilo usnesením č. 14/X/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Účetní závěrka, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu a vnitřní kontrolní systém MS Praha za rok 2022

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného období. Městský soud v Praze tak mohl zjištěné nedostatky průběžně opravovat.

- Nebyly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky s rozsáhlým dopadem na oblast kontroly

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda MS Praha při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

KA byla zahájena v průběhu kontrolovaného účetního a rozpočtového období 2022.

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka

Účetní závěrka MS Praha k 31. prosinci 2022 s datem sestavení 2. března 2023 (dále také „ÚZ“)¹ podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky².

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nedostatky ve vedení účetnictví. Tyto nedostatky by měly vliv na zůstatky položek účetní závěrky MS Praha za rok 2022 ve výši 15,2 mil. Kč. Zjištěné nedostatky nebyly významné a MS Praha je opravil. V důsledku provedení účetních oprav a realizace všech potřebných opatření k eliminaci systémových nedostatků bylo účetnictví MS Praha v roce 2022 vedeno v souladu s příslušnými právními předpisy a informace v ÚZ sestavené na jeho základě jsou spolehlivé³ (viz část IV.1.2).

Provedené účetní opravy promítl MS Praha i do úprav svých nastavených účetních a jiných postupů v rámci vnitřního kontrolního systému (dále také „VKS“) v těch případech, kdy se jednalo o systémové nedostatky (viz část IV.1.1).

2. Údaje předkládané Městským soudem v Praze pro hodnocení plnění státního rozpočtu

Dle NKÚ byl uvedený výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MS Praha sestaveném k 31. prosinci 2022⁴ u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich třídění z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle rozpočtové skladby.

Informace v údajích MS Praha pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 jsou dle NKÚ spolehlivé. NKÚ v průběhu kontroly nezjistil v těchto údajích žádné významné nedostatky, které by musel MS Praha opravovat (viz část IV.2.).

¹ Informační portál MONITOR [online]. Údaje výkazů účetní závěrky [cit. 24. 5. 2023]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00215660/ucetni-zaverka/rozhodnuti?obdobi=2212&rad=j>.

² Vybranými účetními jednotkami jsou podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny.

³ Viz ustanovení § 19 odst. 7 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁴ Informační portál MONITOR [online]. Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu [cit. 24. 5. 2023]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00215660/rozpocet/souhrnny?rad=j&obdobi=2212>.

3. Vnitřní kontrolní systém MS Praha

Dle NKÚ lze vnitřní kontrolní systém MS Praha v prověřovaných oblastech považovat za účinný.

NKÚ upozornil na některé operace (viz část IV.3.), při kterých VKS včas neodhalil související rizika a nezabránil porušení právních předpisů. Uvedené nedostatky však nebyly takového rozsahu, aby byly ze strany NKÚ vyhodnoceny jako významné, proto NKÚ v rámci prověřovaných operací vyhodnotil VKS jako účinný.

4. Skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně

NKÚ zjistil skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně ve výši 224 tis. Kč (viz část IV.4.).

5. Kontrola opatření k nápravě nedostatků uvedených v kontrolním závěru z kontrolní akce NKÚ č. 18/25

MS Praha z celkem 20 opatření realizoval úplně a správně 18 opatření, 2 opatření realizoval částečně (viz část IV.5.).

NKÚ v průběhu kontroly hodnotil také opatření MS Praha přijatá⁵ k nápravě nedostatků uvedených v kontrolním závěru z kontrolní akce NKÚ č. 18/25⁶. MS Praha přijal na základě usnesení vlády opatření, která přispěla k odstranění většiny identifikovaných nesprávností.

Přetrvávající nedostatky NKÚ zjistil v případě platby za služby na základě neúčinné smlouvy a pozdního odvodu záloh na konkursní řízení do státního rozpočtu (viz části IV.4.1 a IV.4.2).

⁵ Na základě usnesení vlády ČR ze dne 6. ledna 2020 č. 12, ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 18/25 Účetní závěrka Městského soudu v Praze za rok 2017.

⁶ KA č. 18/25 – Účetní závěrka Městského soudu v Praze za rok 2017.

II. Informace o kontrolované oblasti

MS Praha vykonává dle zákona č. 6/2002 Sb.⁷ působnost krajského soudu v obvodu hlavního města Prahy, rozhoduje jako soud prvního stupně ve věcech veřejných rejstříků právnických a fyzických osob z obvodu MS Praha a Krajského soudu v Praze. Dále je věcně a místně příslušný jako soud prvního stupně ve věcech průmyslového vlastnictví a ochrany práv k odrůdám. Do obvodu MS Praha patří obvody obvodních soudů pro Prahu 1 až Prahu 10. Sídlem MS Praha je hlavní město Praha.

Dle ustanovení § 75 zákona č. 304/2013 Sb.⁸ je MS Praha příslušný ve věcech veřejných rejstříků právnických a fyzických osob pro osoby, jejichž obecný soud se nachází v obvodu tohoto soudu, nestanoví-li zákon jinak. Dle ustanovení § 118a zákona č. 304/2013 Sb. je MS Praha dále příslušný ve věci evidence svěřenských fondů. MS Praha je též příslušný ve věcech správního soudnictví.

MS Praha vykonává tyto základní agendy:

- přijímá žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb.⁹ v podmínkách resortu Ministerstva spravedlnosti;
- rozhoduje jako soud druhého stupně ve věcech, v nichž rozhodoval v prvním stupni obvodní soud;
- rozhoduje jako soud prvního stupně v určitých věcech trestních;
- rozhoduje jako soud prvního stupně ve věcech vyplývajících z poměrů soukromého práva;
- vydává úředně ověřené opisy zápisů nebo listin uložených ve sbírce listin.

V souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.¹⁰ je MS Praha organizační složkou státu (dále také „OSS“) a dle zákona č. 563/1991 Sb.¹¹ vybranou účetní jednotkou. V čele MS Praha je předseda. Nadřízeným správním úřadem MS Praha je Ministerstvo spravedlnosti. Rozpočet MS Praha je součástí rozpočtu kapitoly státního rozpočtu 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*, jejímž správcem je Ministerstvo spravedlnosti.

Přehled vybraných údajů z ÚZ a z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu za rok 2022 (dále také „výkaz FIN 1-12 OSS“) vygenerovaného z rozpočtového systému¹² je uveden v následujících tabulkách.

⁷ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

⁸ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů.

⁹ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

¹⁰ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹¹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹² Dle ustanovení § 3 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (údaje za rok 2022)

Ukazatel	Částka v mil. Kč
Aktiva netto, pasiva	3 615,5
Náklady	1 423,9
Výnosy	250,2
Výsledek hospodaření běžného účetního období (ztráta)	-1 173,7

Zdroj: ÚZ; hodnoty jsou v tabulce uvedeny v mil. Kč a zaokrouhleny.

Pozn.: MS Praha v ÚZ vykázal aktiva v hodnotě brutto ve výši 4 952,3 mil. Kč upravené o korekce ve výši 1 336,8 mil. Kč.

Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů (údaje za rok 2022)

Položka výkazu	Částka v mil. Kč
902 – Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	13,8
905 – Vyřazené pohledávky	210,5
933 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	1,4
934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	1,8
947 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	254,8
948 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	509,5
966 – Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce	0,4
971 – Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	88,8
973 – Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	141,5
974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	181,7
978 – Krátkodobé podmíněné závazky vyplývající z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní	186,4
979 – Dlouhodobé podmíněné závazky vyplývající z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní	372,8
994 – Ostatní dlouhodobá podmíněná pasiva	0,3

Zdroj: ÚZ; hodnoty jsou v tabulce uvedeny v mil. Kč a zaokrouhleny.

Tabulka č. 3: Údaje z výkazu FIN 1-12 OSS

Ukazatel	Částka v mil. Kč
Příjmy (skutečnost celkem)	186,1
Výdaje (skutečnost celkem)	1 484,6

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS; hodnoty jsou v tabulce uvedeny v mil. Kč a zaokrouhleny.

III. Rozsah kontroly

KA byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda MS Praha při vedení účetnictví v roce 2022, při sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2022 a při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu FIN 1-12 OSS představuje součet celkových příjmů a výdajů ve sloupci *Skutečnost*, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ a na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy, správnost používání účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 410/2009 Sb.¹³ U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda byla dodržena správnost třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.¹⁴

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných Městským soudem v Praze pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ s ohledem na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.

V případě uzavírání smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁵

¹³ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁴ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

¹⁵ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil **nastavení VKS** v oblasti účetnictví a plnění rozpočtu (vnitřní předpisy, interní audit, účetní doklady, účetní knihy, inventarizace majetku a závazků, účetní závěrka a schvalování účetní závěrky) dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb.¹⁶ a vyhlášky č. 416/2004 Sb.¹⁷ NKÚ dále u prověřovaných operací v oblasti účetnictví a plnění rozpočtu dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů, v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb. vyhodnotil **funkčnost VKS**, tj. zda jsou prvky VKS implementovány tak, aby bylo zamezeno vzniku nesprávností. Kombinace zjištění týkajících se nastavení a funkčnosti VKS ve výše uvedených oblastech pak byla podkladem pro hodnocení účinnosti VKS MS Praha.

Při kontrole bylo provedeno také vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků uvedených v kontrolním závěru z kontrolní akce NKÚ č. 18/25.

V rámci kontroly byl rovněž proveden rozbor výsledku hospodaření MS Praha z akruálního a peněžního pohledu. Kontrola se dále zaměřila na to, zda a jak MS Praha využívá akruální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Hodnoty uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž vznikl drobný nesoulad v některých uváděných finančních údajích.

¹⁶ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁷ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví, účetní opravy realizované MS Praha v průběhu kontroly a spolehlivost údajů ÚZ

1.1 Opravy chyb v účetnictví v průběhu účetního období

Kontrola byla zahájena v průběhu kontrolovaného účetního období 2022, což umožnilo MS Praha provést opravu nedostatků identifikovaných v účetnictví v průběhu kontroly NKÚ ještě před uzavřením účetních knih a sestavením účetní závěrky. MS Praha takto opravil všechny kontrolou zjištěné nedostatky.

1.1.1 Pohledávky

MS Praha u přeměn peněžitých trestů na tresty odnětí svobody **neúčtoval o vyřazení pohledávek z rozvahy** v okamžiku pravomocného usnesení soudu, kterým soud rozhodl o výkonu náhradního trestu odnětí svobody.

V okamžiku pravomocného usnesení soudu přitom zaniká nárok MS Praha na vymáhání plnění a je již zcela na odsouzeném, zda se dobrovolně rozhodne peněžitý trest nebo jeho část zaplatit, nebo zda nastoupí k výkonu trestu odnětí svobody.

MS Praha měl proto případy přeměn peněžitých trestů na tresty odnětí svobody vykazovat na podrozvahovém účtu 905 – *Vyřazené pohledávky*.

Jednalo se o systémový nedostatek v celkové výši 37 mil. Kč, ke kterému přijal systémové opatření nejen MS Praha, ale i správce kapitoly státního rozpočtu, který jako nadřízený správní úřad vydal k dané problematice metodický pokyn pro všechny soudy.

Dále MS Praha v rámci oprav **vyřadil** z podrozvahového účtu 905 – *Vyřazené pohledávky* tři prekludované, a tedy **zaniklé pohledávky** (u nichž již neexistovalo právo na peněžitě plnění) v celkové výši 3,1 mil. Kč.

V průběhu kontroly **opravil** MS Praha u jedné pohledávky promlčené v minulosti **účtování o jejím vyřazení** a o zrušení vytvořených opravných položek. Náklady chybně vykázané na účtech 557 – *Náklady z vyřazených pohledávek* a 556 – *Tvorba a zúčtování opravných položek* přeúčtoval na účet 408 – *Opravy předcházejících účetních období*, a to v celkové výši 2 mil. Kč.

U dvou pohledávek z majetkových trestních sankcí z titulu vyměřeného peněžitého trestu **opravil** MS Praha **nesprávné účtování v minulém období**. V případě majetkových trestních sankcí nevzniká současně s pohledávkou výnos, ale v souladu s právními předpisy vzniká závazek z titulu povinnosti odvodu těchto peněžních prostředků správci kapitoly státního rozpočtu. MS Praha **odúčtoval proto nesprávně použitý účet 408 – Opravy předcházejících účetních období a zaúčtoval chybějící závazky** ke správci kapitoly v celkové výši 1,3 mil. Kč.

U pohledávky, o které MS Praha účtoval v minulosti dvakrát, opravil MS Praha **účtování** o zrušení předpisu této pohledávky a o zrušení vytvořených opravných položek. Zrušení předpisu a vytvořených opravných položek přeúčtoval MS Praha z účtů 607 – *Výnosy ze*

soudních poplatků a 556 – Tvorba a zúčtování opravných položek na účet 408 – Opravy předcházejících účetních období, a to v celkové výši 1,1 mil. Kč.

1.1.2 Podmíněné závazky

Výši podmíněných závazků z rozhodovací činnosti určoval MS Praha pro účely účetnictví kvalifikovaným odhadem, který vycházel z průměrné skutečnosti předepsaných závazků za období 3 let.

Odhadovanou výši těchto závazků však MS Praha v účetním období 2021 stanovil nesprávně, neboť při vyčíslení hodnoty předpisů těchto závazků za roky 2019, 2020 a 2021 nevycházel z uzavřené knihy závazků, v důsledku čehož některé závazky v tomto předpisu chyběly. Navíc do základu pro výpočet kvalifikovaného odhadu podmíněných závazků z rozhodovací činnosti chybně zahrnul předepsané závazky za rok 2018 místo za rok 2020. Vlivem těchto nedostatků stanovil MS Praha v účetním období 2021 kvalifikovaný odhad krátkodobých podmíněných závazků z rozhodovací činnosti o 12,7 mil. Kč nižší a dlouhodobých podmíněných závazků z rozhodovací činnosti o 25,4 mil. Kč (2 x 12,7 mil. Kč) nižší, než byla skutečnost.

MS Praha tyto nedostatky v průběhu kontroly opravil a za účetní období 2022 vyčíslil kvalifikované odhady podmíněných závazků z rozhodovací činnosti až na základě uzavřené knihy závazků. Odhad tak provedl z předpisů všech závazků a za správná období.

1.1.3 Přehled o peněžních tocích

MS Praha na položce „A.I.6. Ostatní úpravy o nepeněžní operace“ přehledu o peněžních tocích neprováděl úpravy peněžních toků o hodnotu vyřazených pohledávek. V roce 2021 se jednalo o částku 21 234 988,66 Kč. O vyřazení pohledávek MS Praha účtoval na stranu Má dáti účtu 557 – *Náklady z vyřazených pohledávek* se souvztažným zápisem na stranu Dal účtu 315 – *Jiné pohledávky z hlavní činnosti*. Protože šlo o nepeněžní účetní operace s vlivem na výši výsledku hospodaření, měly být tyto účetní případy zahrnuty na položku A.I.6. *Ostatní úpravy o nepeněžní operace* a současně měly být vyloučeny z položky A.II.1. *Změna stavu krátkodobých pohledávek*, neboť snížení stavu krátkodobých pohledávek z titulu jejich vyřazení nevyvolalo změnu stavu peněžních prostředků. Jednalo se o systémový nedostatek.

MS Praha opravil tento nedostatek v průběhu kontroly tak, že provedl systémovou úpravu v nastavení sestavování přehledu o peněžních tocích, aby již v roce 2022 začal v tomto přehledu významné nepeněžní účetní operace s vlivem na výši výsledku hospodaření (náklady z vyřazených pohledávek) promítat do položek tohoto přehledu správně, tj. v souladu s jejich stanoveným obsahovým vymezením dle právního předpisu.

1.1.4 Příloha ÚZ

MS Praha v textové části přílohy tzv. mezitímní účetní závěrky k 30. 9. 2022 u položky E.1. *Doplňující informace k položkám rozvahy* a E.2. *Doplňující informace k položkám výkazu zisku a ztráty* neuvedl žádné doplňující a vysvětlující informace k významným položkám rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Jednalo se o systémový nedostatek. Tento nedostatek MS Praha v průběhu kontroly opravil a v příloze ÚZ uvedl doplňující a vysvětlující informace k významným položkám ÚZ v souladu se zákonnými požadavky.

MS Praha po provedení uvedených oprav sestavil ÚZ. Pokud by MS Praha opravy neprovedl, činil by souhrnný dopad identifikovaných nedostatků ve vedení účetnictví na položky účetní závěrky 15,2 mil. Kč¹⁸.

1.2 Spolehlivost údajů ÚZ

Údaje ÚZ byly vykázány v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty, v přehledu o peněžních tocích, v přehledu o změnách vlastního kapitálu a v příloze.

Pro vyhodnocení spolehlivosti údajů ÚZ stanovil Nejvyšší kontrolní úřad hladinu významnosti¹⁹ ve výši 72 mil. Kč²⁰.

V účetní závěrce sestavené po provedení oprav (uvedených v části IV.1.1) nezjistil NKÚ žádné neopravené nesprávnosti.

Dle NKÚ účetní závěrka MS Praha k 31. prosinci 2022 podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

Spolehlivé informace účetní závěrky mají dle ustanovení § 7 zákona č. 563/1991 Sb. umožnit jejím uživatelům činit ekonomická rozhodnutí. V rámci kontroly provedl NKÚ rozbor výsledku hospodaření MS Praha z pohledu aktuálního (účetního) a peněžního (plnění rozpočtu) a popis, zda a jak MS Praha využívá aktuální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech – blíže viz příloha č. 1 a č. 2 tohoto kontrolního závěru.

2. Údaje předkládané Městským soudem v Praze pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022

Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných Městským soudem v Praze pro hodnocení plnění státního rozpočtu stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši 30 mil. Kč²¹.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MS Praha sestaveném k 31. prosinci 2022 u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich druhového, odvětvového a prostorového třídění dle rozpočtové skladby.

¹⁸ Jedná se o vlastní výpočet NKÚ zohledňující výsledné dopady provedených účetních oprav na zůstatky položek účetní závěrky (tj. je zohledněno současné nadhodnocení a podhodnocení stejné položky účetní závěrky).

¹⁹ Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²⁰ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích ÚZ stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši cca 2 % z aktiv netto, které byly k 31. prosinci 2022 vykázány ve výši 3,6 mld. Kč.

²¹ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši cca 2 % z celkových výdajů, které byly k 31. prosinci 2022 vykázány ve výši 1,5 mld. Kč.

V údajích předkládaných MS Praha pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 nezjistil NKÚ v průběhu kontroly žádné významné nedostatky, které by musel MS Praha opravovat.

Dle NKÚ byl uvedený výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

3. Vnitřní kontrolní systém MS Praha

Dle NKÚ účetní závěrka MS Praha sestavená k 31. prosinci 2022 podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky (viz část IV.1.2).

V případě údajů předkládaných Městským soudem v Praze pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 NKÚ zjistil, že jsou tříděny ve všech významných ohledech v souladu s vyhláškou č. 412/2021 Sb. (viz část IV.2.).

NKÚ u několika vybraných majetkových a finančních operací (viz část IV.4.) zjistil, že vnitřní kontrolní systém nezabránil porušení povinností stanovených právními předpisy, zejména zákonem č. 218/2000 Sb. Šlo o případy, kdy MS Praha:

- přijal a uhradil plnění na základě smlouvy, která byla zrušena od počátku (viz část IV.4.1);
- neodvedl v zákonné lhůtě do státního rozpočtu příjmy státního rozpočtu soustředěné na účtu cizích prostředků (viz část IV.4.2);
- proplatil výdaje z fondu kulturních a sociálních potřeb (dále také „FKSP“), přestože se nejednalo o výdaje na vzájemné výměnné rekreace, zájezdy, kulturní akce a sportovní soutěže (viz část IV.4.3).

NKÚ upozorňuje, že VKS u některých operací včas neodhalil související rizika a nezabránil porušení právních předpisů. Uvedené nedostatky však nebyly takového rozsahu, aby byly ze strany NKÚ vyhodnoceny jako významné, proto NKÚ v rámci prověřovaných operací vyhodnotil VKS jako účinný.

4. Skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně

4.1 Neuveřejnění smlouvy v registru smluv

MS Praha vydal peněžní prostředky státního rozpočtu v celkové výši 97 tis. Kč na plnění ze smlouvy, kterou po jejím uzavření nezaslal správci registru smluv k uveřejnění a která byla navíc v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 zákona č. 340/2015 Sb. zrušena od počátku v důsledku jejího neuveřejnění v registru smluv, a to ani ve lhůtě do 3 měsíců ode dne jejího uzavření.

MS Praha tak neoprávněně použil peněžní prostředky státního rozpočtu ve smyslu ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb. Dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) téhož zákona je neoprávněně použití peněžních prostředků státního rozpočtu porušením rozpočtové kázně.

MS Praha po upozornění NKÚ uzavřel dne 31. ledna 2023 smlouvu o vypořádání závazků a odeslal ji k uveřejnění; téhož dne byla zveřejněna v registru smluv.

4.2 Pozdní odvod záloh na konkursní řízení do státního rozpočtu

MS Praha v rozporu s ustanovením § 45 odst. 11 zákona č. 218/2000 Sb. neodvedl ve stanovené lhůtě do státního rozpočtu částku ve výši 10 tis. Kč představující složenou zálohu na náklady konkursního řízení, které bylo pravomocně skončeno v roce 2005 a složitel byl v roce 2019 vymazán z obchodního rejstříku bez právního nástupce. Převod na svůj příjmový účet státního rozpočtu realizoval MS Praha až v lednu 2023 na základě upozornění NKÚ a po vydání platebního poukazu k převedení zálohy z účtu cizích prostředků. Dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. g) zákona č. 218/2000 Sb. je neprovedení odvodu podle ustanovení § 45 odst. 11 téhož zákona porušením rozpočtové kázně.

4.3 Úhrady z fondu kulturních a sociálních potřeb v rozporu s vyhláškou

MS Praha hradil z prostředků FKSP výdaje v souvislosti s akcemi, které s ohledem na svůj charakter nespádaly do kategorie „výměnné akce“ ve smyslu ustanovení § 10 vyhlášky č. 114/2002 Sb.²² NKÚ zjistil v roce 2022 dva takové případy v celkové výši 80 tis. Kč a v roce 2021 jeden případ ve výši 37 tis. Kč.

MS Praha za výdaje na výměnné akce ve smyslu ustanovení § 10 vyhlášky č. 114/2002 Sb. považoval i výdaje na výměnné stáže, které spočívaly v odborných přednáškách v oblasti soudnictví a byly pořádány pro vybrané soudce. Tyto výměnné stáže byly zaměřeny na získání poznatků a na výměnu zkušeností z oblasti soudnictví a svým charakterem tedy představovaly odborný rozvoj, prohlubování vzdělávání či kvalifikace nebo zdokonalování odborné způsobilosti vybraných soudců.

Z FKSP přitom není možné hradit výdaje na vzdělávání, které mají výše uvedený charakter. Pro tento druh výdajů slouží jiné zdroje financování.

MS Praha tak neoprávněně použil jiné peněžní prostředky státu ve smyslu ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb. Dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb. je neoprávněné použití jiných peněžních prostředků státu porušením rozpočtové kázně.

5. Vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků uvedených v kontrolním závěru z KA č. 18/25

Vláda ČR svým usnesením ze dne 6. ledna 2020 č. 12, *ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 18/25*, stanovila pro MS Praha celkem 20 opatření k nápravě zjištěných nedostatků. MS Praha realizoval úplně a správně 18 opatření, 2 opatření realizoval částečně. V roce 2022 přetrvávaly nedostatky v případě platby za služby na základě neúčinné smlouvy a pozdního odvodu záloh na konkursní řízení do státního rozpočtu (viz části IV.4.1 a IV.4.2).

²² Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.

Seznam zkratk

FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
IRES	<i>Informační rozpočtový a ekonomický systém</i>
KA	kontrolní akce Nejvyššího kontrolního úřadu
MS Praha	Městský soud v Praze
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka/složky státu
ÚZ	účetní závěrka Městského soudu v Praze sestavená k 31. prosinci 2022 s datem sestavení 2. března 2023
VKS	vnitřní kontrolní systém
výkaz FIN 1-12 OSS	výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu Městského soudu v Praze za rok 2022

Příloha č. 1

Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MS Praha

MS Praha rozhoduje ve druhém stupni o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutím obvodních soudů, tj. obvodních soudů pro Prahu 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 a 10.²³ Dále je mu svěřena rozsáhlá specializovaná prvoinstanční agenda, např. rozhodování v insolvenčním řízení, ve věcech obchodních korporací, duševního vlastnictví, nekalé soutěže nebo o nejzávažnějších trestných činech.²⁴ Působí též jako soud jediného stupně ve většině věcí správního soudnictví.²⁵ MS Praha vede též agendu veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidenci svěřenských fondů.²⁶

Tyto činnosti měly významný vliv na vykázané účetní i rozpočtové informace k 31. prosinci 2022, kde se promítly zejména následujícím způsobem:

– oblast účetních údajů (výkazy: rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha)

- **prostřednictvím krátkodobých pohledávek** (účet 315 – *Jiné pohledávky z hlavní činnosti*) z titulu rozhodovací činnosti MS Praha ve výši 297 mil. Kč brutto, resp. 71 mil. Kč netto; jednalo se zejména o pohledávky z titulu úhrad soudních poplatků, náhrad nákladů soudního řízení, peněžitých trestů uložených v rámci trestního řízení a uložených pokut v rámci soudního řízení;
- **prostřednictvím krátkodobého finančního majetku** (účet 245 – *Jiné běžné účty*) z titulu přijatých cizích prostředků vedených na bankovním účtu cizích prostředků dle ustanovení § 45 zákona č. 218/2000 Sb. ve výši 445 mil. Kč; jednalo se zejména o cizí prostředky z titulu výplat jistot složených v rámci civilního a insolvenčního řízení, složených úschov v trestním řízení a peněžitých záruk v trestním řízení;
- **prostřednictvím krátkodobých závazků** (účet 378 – *Ostatní krátkodobé závazky*) z titulu zejména deponovaných cizích prostředků na bankovním účtu cizích prostředků ve výši 445 mil. Kč, viz předchozí odrážka;
- **prostřednictvím nákladů z činnosti** zejména z titulu výplaty přiznaných odměn advokátům, likvidátorům, znalcům a tlumočnickům v rámci soudního řízení ve výši 144 mil. Kč vykazovaných na účtu 549 – *Ostatní náklady z činnosti* a dále zejména z titulu vyřazených nedobytných pohledávek ve výši 31,5 mil. Kč vykazovaných na účtu 557 – *Náklady z vyřazených pohledávek*;

²³ Ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), uvádí: „*Na území hlavního města Prahy vykonává působnost krajského soudu městský soud; působnost okresních soudů vykonávají obvodní soudy.*“ Ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, uvádí: „*Krajské soudy rozhodují o odvoláních proti rozhodnutím okresních soudů.*“

²⁴ Věcná příslušnost MS Praha vyplývá zejména z ustanovení § 9 odst. 2 a § 9a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ustanovení § 7a zákona č. 262/2008 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), a ustanovení § 17 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁵ Věcná příslušnost MS Praha vyplývá z ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

²⁶ Věcná příslušnost MS Praha vyplývá z ustanovení § 75 a § 118a odst. 2 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů.

- **prostřednictvím výnosů z činnosti** z titulu předepsaných pohledávek ze soudních poplatků na základě zákona č. 549/1991 Sb.²⁷ vykazovaných na účtu 607 – *Výnosy ze soudních poplatků* ve výši 203 mil. Kč, dále z titulu zejména náhrad nákladů civilního a trestního řízení a náhrad za ustanovené advokáty vykazovaných na účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti* ve výši 30 mil. Kč a též z titulu peněžitých předepsaných pohledávek z peněžitých trestů a pokut uložených v rámci soudního řízení vykazovaných na účtu 642 – *Jiné pokuty a penále* ve výši 10,9 mil. Kč;
- **prostřednictvím podrozvahových účtů**, a to zejména krátkodobých a dlouhodobých podmíněných pohledávek z rozhodovací činnosti MS Praha v celkové výši 765 mil. Kč (účet 947 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení* a účet 948 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení*) a dále krátkodobých a dlouhodobých podmíněných závazků z rozhodovací činnosti MS Praha v celkové výši 559 mil. Kč (účet 978 – *Krátkodobé podmíněné závazky vyplývající z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní* a účet 979 – *Dlouhodobé podmíněné závazky vyplývající z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní*) a dále též vlivem vyřazených pohledávek v celkové výši 211 mil. Kč (účet 905 – *Vyřazené pohledávky*);

– oblast rozpočtových údajů (výkaz FIN 1-12 OSS)

- **v rámci daňových příjmů** v podobě příjmů ze soudních poplatků ve výši 153 mil. Kč (rozpočtová položka 1362 – *Příjem ze soudních poplatků*) a **v rámci běžných výdajů** v podobě poskytnutých náhrad ve výši 148 mil. Kč (rozpočtová položka 5192 – *Poskytnuté náhrady*).

Porovnáním výsledku rozpočtového hospodaření MS Praha za rok 2022 hodnoceného na bázi peněžních toků a výsledku dle aktuální báze byl zjištěn rozdíl ve výši 125 mil. Kč. Výsledným saldem peněžních toků dle výkazu FIN 1-12 OSS byl deficit ve výši 1 299 mil. Kč. Výsledek hospodaření běžného účetního období dle účetního výkazu zisku a ztráty byla ztráta ve výši 1 174 mil. Kč.

Hlavní důvody vzniku rozdílu mezi saldem peněžních toků a hospodářským výsledkem běžného účetního období jsou uvedeny v následující tabulce.

²⁷ Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Tabulka č. 1: Hlavní vlivy způsobující rozdíly mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MS Praha k 31. prosinci 2022 (v mil. Kč)

Hlavní vlivy způsobující rozdíly mezi příjmy a výnosy			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Uhrazené daňové pohledávky předepsané v předcházejících účetních obdobích (bez majetkových trestních sankcí)	20,0	0,0	20,0
V roce 2022 předepsané, ale k 31. prosinci 2022 neuhrazené daňové pohledávky (bez majetkových trestních sankcí)	0,0	43,5	-43,5
Uhrazené nedaňové pohledávky předepsané v předcházejících účetních obdobích	0,1	0,0	0,1
V roce 2022 předepsané, ale k 31. prosinci 2022 neuhrazené nedaňové pohledávky	0,0	0,2	-0,2
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za účetní operace celkem			-23,6
Hlavní vlivy způsobující rozdíly mezi výdaji a náklady			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Odpisy DM (účet 551)	0,0	44,8	-44,8
Tvorba a zúčtování opravných položek (účet 556)	0,0	4,8	-4,8
Náklady z vyřazených pohledávek (účet 557)	0,0	31,5	-31,5
Výdaje na pořízení dlouhodobého majetku	178,6	0,0	178,6
Rozdíl mezi výdaji a náklady za účetní operace celkem			97,5
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MS Praha za účetní operace celkem			-121,1

Zdroj: účetní data MS Praha za rok 2022, ÚZ; zpracoval NKÚ.

Pozn.: DM = dlouhodobý majetek.

1.1 Využívání účetních informací MS Praha externími uživateli vč. zpětné vazby od nich

Za externí uživatele považuje MS Praha širokou veřejnost, kontrolní orgány či ostatní OSS, které mohou získat data o MS Praha z účetních závěrek zveřejňovaných na stránkách <https://monitor.statnipokladna.cz/>.

MS Praha ve své odpovědi na žádost NKÚ uvedl: „Účetní data využívá Český statistický úřad (dále „ČSÚ“) a Česká národní banka; zejména jde o účetní záznamy z Pomocného analytického přehledu (dále „PAP“). Upřesňující dotazy dostáváme z CSÚIS – většinou se týká údajů v PAP – např. při převodu majetku nejsou zadána stejná data oběma stranami.“

MS Praha komunikuje se správcem kapitoly státního rozpočtu ohledně statistických výkazů o stavu justičních pohledávek. MS Praha má povinnost vypracovávat statistické výkazy o stavu justičních pohledávek, a to v souladu s instrukcí správce kapitoly o vymáhání pohledávek.

Vybrané soudy vypracovávají pololetně statistické výkazy o stavu pohledávek a zasílají je správci kapitoly do 31. července běžného roku za první pololetí a do 31. ledna následujícího roku za celé zúčtovací (roční) období. Výkaz se zpracovává v IRES. Jednou ročně provádějí rozbor stavu správy pohledávek, který zasílají správci kapitoly za příslušný kalendářní rok do 31. ledna následujícího roku.

Výkazy je nutno vypracovat v podobě jednoduchého a sumárního výkazu, který je zdrojem pro sestavení sumárních celoresortních výkazů justičních pohledávek. Dále slouží jako podklad pro vyhodnocení stavu vymáhání pohledávek a pro tvorbu metodiky.

MS Praha vyhotovuje a zasílá správci kapitoly také přehled neuhrazených závazků.

1.2 Využívání účetních informací jiných vybraných účetních jednotek Městským soudem v Praze

MS Praha využívá účetní informace jiných OSS. Informace získává přes webové stránky Ministerstva financí ze sdílených odpovědí na dotazy ostatních OSS a využívá také extranet správce kapitoly.

1.3 Využívání účetních informací Městského soudu v Praze pro účely vlastního rozhodování a řízení

MS Praha využívá pro účely vlastního rozhodování a řízení účetní informace zejména o stavu cizích zdrojů a podmíněných závazků. Dále MS Praha částečně využívá účetní informace o oběžných aktivech, nákladech a výnosech z činnosti.

Tabulka č. 1: Oblast účetnictví – způsob využití

Oblast účetnictví	Způsob využití
Oběžná aktiva	Monitoring stavu krátkodobých pohledávek, resp. stavu pohledávek z nájemních vztahů po splatnosti a případná urgence úhrad ze strany příslušných útvarů správy
Cizí zdroje	Jsou sledovány závazky (evidence neuhrazených závazků se průběžně sleduje, každý měsíc se vyhotovuje report, kde se údaje sledují v detailu na neuhrazené závazky před splatností a po splatnosti, dále za neinvestiční výdaje a v návaznosti na investiční akce)
Náklady a výnosy z činnosti	Doplňující informace k rozpočtovému členění
Podmíněné závazky	Při rozpisu rozpočtu na další období na jednotlivé rozpočtové položky se částečně vychází z účetních dat, ale vždy záleží na výši přidělených rozpočtových prostředků

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě odpovědí získaných od MS Praha.

1.4 Propojení účetního a rozpočtového pohledu při využívání některých informací

MS Praha při rozpisu rozpočtu na další období částečně vychází ze stavu podmíněných závazků a při predikci čerpání rozpočtových prostředků do konce roku využívá účetní informace o cizích zdrojích a nákladech z činnosti.

1.5 Informace vykazované na podrozvahových účtech

Zákon č. 563/1991 Sb. v § 7 odst. 5 stanovuje pro vybrané účetní jednotky povinnost uvádět v příloze účetní závěrky informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů.

Uspořádání a označování podrozvahových účtů stanovuje příloha č. 5 vyhlášky č. 410/2009 Sb. a také směrná účtová osnova, která je pro vybrané účetní jednotky dle ustanovení § 76 této vyhlášky závazná. Obsahové vymezení podrozvahových účtů je pak upraveno v ustanovení § 49 až 54 vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Údaje o stavu účtů v knize podrozvahových účtů jsou rovněž součástí účetních výkazů za Českou republiku dle ustanovení § 23b zákona č. 563/1991 Sb. a vyhlášky č. 312/2014 Sb.²⁸

Podrozvahové účty lze obecně označit za oblast výkaznictví o potenciálním (možném) či nejistém majetku a závazcích; zachycují skutečnosti, které prozatím nesplňují podmínky pro vykazání v rozvaze.

Významnost pro účtování na podrozvahových účtech a oceňování podmíněných aktiv a podmíněných pasiv si MS Praha pro rok 2022 upravil následovně:

²⁸ Vyhláška č. 312/2014 Sb., o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku (konsolidační vyhláška státu).

Tabulka č. 2: Úprava významnosti a oceňování na podrozvahových účtech MS Praha pro rok 2022

Oblast podrozvahové evidence	Významnost	Oceňování
Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek (účet 902)	Není stanovena	Hranice pro ocenění jiného drobného dlouhodobého hmotného majetku jsou 1 Kč až 2 999 Kč
Vyřazené pohledávky (účet 905)	Není stanovena	Hodnota vyřazené pohledávky
Podmíněné pohledávky z jiných smluv (účty 933 a 934)	Roční částka nad 50 000 Kč	V případě smluv uzavřených na dobu neurčitou se při stanovení výše dlouhodobé podmíněné pohledávky vychází z předpokladu, že smlouva bude pokračovat další 2 roky
Podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení (účty 947 a 948)	Není stanovena	Kvalifikovaný odhad, který vychází z průměrné skutečnosti zaúčtované za období 3 let; pravidlo 1 + 2; v průběhu roku je prováděno snížení krátkodobých podmíněných pohledávek ve výši 25 % odhadu vždy k datu tzv. mezitímní účetní závěrky
Podmíněné závazky ze smluv (účty 971 až 974)	Roční částka nad 1 000 000 Kč	V případě smluv uzavřených na dobu neurčitou se při stanovení výše dlouhodobého podmíněného závazku vychází z předpokladu, že smlouva bude pokračovat další dva roky
Podmíněné závazky z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní (účty 978 a 979)	Není stanovena	Kvalifikovaný odhad, který vychází z průměrné skutečnosti zaúčtované za období 3 let; pravidlo 1 + 2; v průběhu roku je prováděno snížení krátkodobých podmíněných závazků ve výši 25 % odhadu vždy k datu tzv. mezitímní účetní závěrky
Podmíněné závazky z užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce (účet 966)	Není stanovena	Ve výši případného peněžitého plnění
Ostatní podmíněná pasiva (účet 994)	Není stanovena	Ve výši přeplatku pohledávky
Podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení (účty 985 a 986)	1 000 000 Kč, míra pravděpodobnosti nad 25 %	Kvalifikovaný odhad

Zdroj: vnitřní předpisy MS Praha, ÚZ, vyjádření MS Praha.

Z celkového počtu účetních zápisů, které MS Praha v roce 2022 zaúčtoval, se 5 % týkalo podrozvahových účtů.²⁹ Celková výše zůstatků vykázaných na podrozvahových účtech MS Praha se v letech 2020 až 2022 pohybovala v rozmezí 1,7 mld. Kč (v roce 2020) až 2 mld. Kč (v letech 2021 a 2022). Celková výše zůstatků vykázaných na podrozvahových účtech MS Praha v období 2020 až 2022 je významná i ve srovnání s celkovými rozvahovými aktivy a cizími zdroji. Mezi lety 2020 až 2022 se tento podíl pohyboval mezi 42 a 48 %, viz následující tabulka.

²⁹ Z celkových 377 356 řádků v účetním deníku se podrozvahových účtů týkalo 17 344 řádků.

Tabulka č. 3: Srovnání výše celkových zůstatků podrozvahových účtů s údaji o rozvahových aktivech a cizích zdrojích za roky 2020 až 2022 (v mil. Kč, podíl v %)

	2022	2021	2020
Suma zůstatků na podrozvahových účtech (podrozvahová aktiva a pasiva)	1 963,7	1 992,5	1 700,3
z toho:			
podrozvahová aktiva	991,7	955,8	913,3
podrozvahová pasiva	972,0	1 036,7	787,0
Suma zůstatků na rozvahových účtech (aktiva a cizí zdroje)	4 301,0	4 116,9	4 072,4
z toho:			
aktiva	3 615,5	3 459,5	3 606,0
cizí zdroje	685,5	657,3	466,4
Podíl zůstatků podrozvahových účtů na celkových rozvahových aktivech a cizích zdrojích	46 %	48 %	42 %
Podíl zůstatků podrozvahových aktiv na rozvahových aktivech	27 %	28 %	25 %
Podíl zůstatků podrozvahových pasiv na cizích zdrojích	142 %	158 %	169 %

Zdroj: účetní závěrky MS Praha za roky 2020 až 2022, výpočet NKÚ.

Kategorizace podmíněných aktiv a podmíněných pasiv MS Praha je uvedena v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Kategorizace podmíněných aktiv a podmíněných pasiv (v mil. Kč)

Podmíněná aktiva a pasiva	Hodnota vykázaná k 31. prosinci 2022
I. v podstatě jistá a očekávaná³⁰	1 738,6
- podmíněné pohledávky z jiných smluv (účty 933 a 934)	3,1
- podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení (účty 947 a 948)	764,3
- podmíněné závazky ze smluv (účty 971 až 974)	412,0
- podmíněné závazky z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní (účty 978 a 979)	559,2
II. podmíněná specifickým rizikem, jež není plně pod kontrolou účetní jednotky³¹	0,3
- ostatní podmíněná pasiva (účet 994)	0,3
III. nejistá, neočekávaná k plnění³²	0,4
- podmíněné závazky z užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce (účet 966)	0,4

Zdroj: ÚZ, vlastní členění NKÚ.

³⁰ Zejména z uzavřených smluv a z rozhodovací činnosti MS Praha.

³¹ Mohou nastat, výsledek ale není pod kontrolou účetní jednotky, např. přeplatky daňových pohledávek, o jejichž vrácení musí požádat povinný (viz ustanovení § 155 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád), nebo soudní spory, poskytnuté záruky apod.

³² Jsou hypotetické, jejich vznik, a tedy ani plnění nejsou předpokládány, např. náhrada za případné zničení vypůjčeného majetku.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/17

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo zemědělství* za rok 2022, účetní závěrka Ministerstva zemědělství za rok 2022 a údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022

Kontrolní akce (dále také „KA“) byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/17. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Daniel Reisiegel, MPA.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo zemědělství při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“).

Kontrolováno bylo období roku 2022, včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od srpna 2022 do dubna 2023.

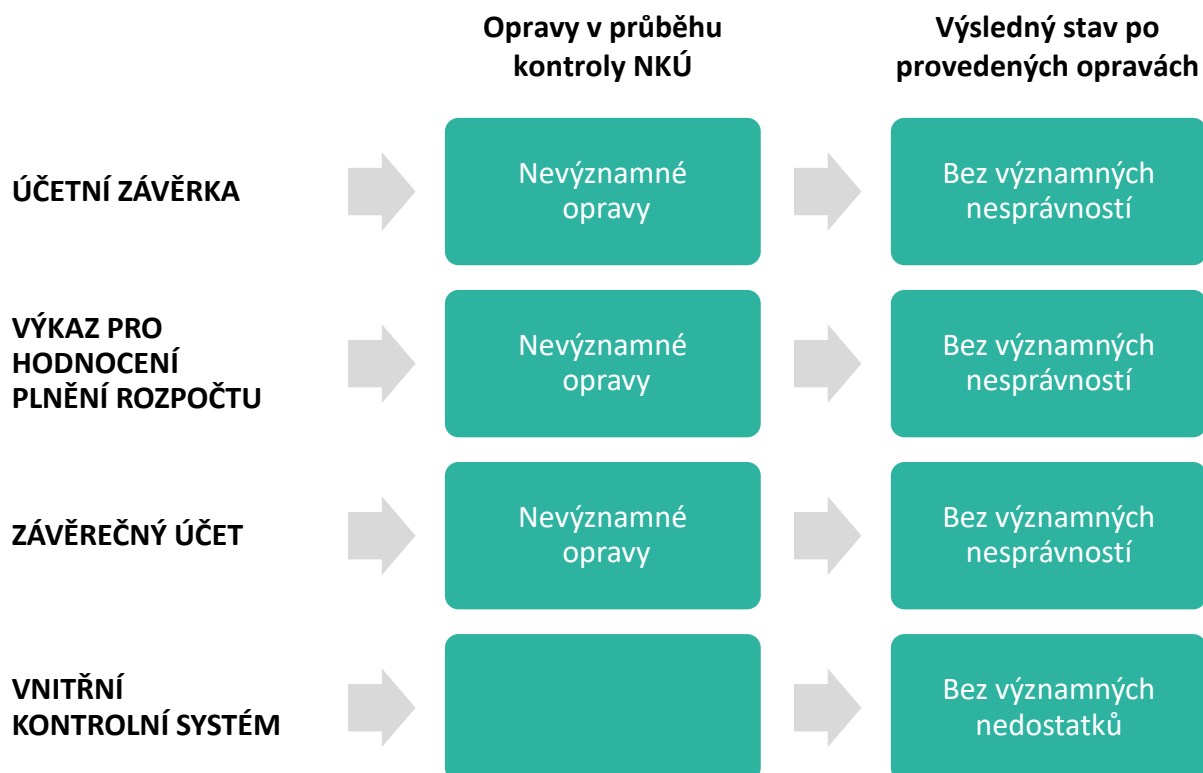
Kolegium NKÚ na svém IX. jednání, které se konalo dne 5. června 2023,

schválilo usnesením č. 5/IX/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Účetní závěrka, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, závěrečný účet a vnitřní kontrolní systém MZe za rok 2022

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného období 2022. Ministerstvo zemědělství tak mohlo zjištěné nedostatky průběžně opravovat.

- Nebyly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky s rozsáhlým dopadem na oblast kontroly

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo zemědělství při sestavení závěrečného účtu, při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

KA byla zahájena v průběhu kontrolovaného účetního a rozpočtového období 2022.

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka

Účetní závěrka MZe sestavená k 31. 12. 2022 (dále také „ÚZ“) podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky¹.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nevýznamné nedostatky ve vedení účetnictví, které by měly vliv ve výši 3,9 mil. Kč na zůstatky položek účetní závěrky MZe za rok 2022. Tyto nedostatky MZe opravilo. V důsledku provedení účetních oprav a také realizace všech potřebných opatření k eliminaci systémových nedostatků (viz část IV.1.1) bylo účetnictví MZe vedeno v souladu s příslušnými právními předpisy.

2. Údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu

Dle NKÚ byl výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MZe sestaveném k 31. 12. 2022² u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich třídění z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle rozpočtové skladby.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval v klasifikaci rozpočtových příjmů nevýznamné nedostatky ve výši 13,3 mil. Kč (viz část IV.2), které MZe opravilo ještě před sestavením výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2022 a neměly tak dopad v podobě nesprávností na údaje předkládané MZe pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2022.

3. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – Ministerstvo zemědělství

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – Ministerstvo zemědělství za rok 2022 (dále také „ZÚ 2022“) sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb.³ a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

¹ Vybranými účetními jednotkami jsou podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny.

² Portál MONITOR [online]. Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu [cit. 25. 5. 2023]. Dostupné na adrese: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00020478/rozpocet/souhrnny>.

³ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o předkládání údajů pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu.

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v návrhu ZÚ 2022 nevýznamné nedostatky, které MZe následně opravilo (viz část IV.3).

4. Vnitřní kontrolní systém MZe

Dle NKÚ lze vnitřní kontrolní systém MZe v prověřovaných oblastech považovat za účinný.

NKÚ zjistil v oblasti účetnictví, rozpočtu a ZÚ 2022 nevýznamné nedostatky. MZe tyto nedostatky v průběhu kontroly opravilo a přijalo taková opatření ve VKS, aby k nim nadále nedocházelo (viz část IV.4).

5. Kontrola opatření k nápravě nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 17/31

MZe realizovalo úplně a správně všechna opatření k nápravě nedostatků zjištěných KA č. 17/31⁴, která vyplynula z usnesení vlády ČR ze dne 7. 11. 2018 č. 717⁵ (viz část IV.5).

⁴ KA č. 17/31 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva zemědělství za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zemědělství za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017.

⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 7. listopadu 2018 č. 717, ke Kontrolnímu závěru NKÚ z KA č. 17/31 Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva zemědělství za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zemědělství za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017.

II. Informace o kontrolované oblasti

MZe bylo zřízeno zákonem České národní rady č. 2/1969 Sb.⁶ Dle tohoto zákona je MZe ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, s výjimkou ochrany zemědělského půdního fondu, pro vodní hospodářství, s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod, a pro potravinářský průmysl. Je rovněž ústředním orgánem státní správy lesů, myslivosti a rybářství, s výjimkou území národních parků. MZe je dále ústředním orgánem státní správy ve věcech komoditních burz, které organizují obchody se zbožím pocházejícím ze zemědělské a lesní výroby, včetně výrobků vzniklých jeho zpracováním, a ve věcech veterinární péče, rostlinolékařské péče, péče o potraviny, péče o ochranu zvířat proti týrání a pro ochranu práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat.

V souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.⁷ je MZe organizační složkou státu (dále také „OSS“) a dle zákona č. 563/1991 Sb.⁸ vybranou účetní jednotkou. MZe je ústředním orgánem státní správy a z tohoto důvodu je v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb.⁹ správcem kapitoly státního rozpočtu.

MZe bylo k 31. 12. 2022 zřizovatelem 7 organizačních složek státu a 11 příspěvkových organizací (dále také „PO“). V působnosti ministerstva je dále 7 veřejných výzkumných institucí.

Přehled základních údajů z ÚZ a výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu z rozpočtového systému¹⁰ je uveden v následujících tabulkách.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (údaje za rok 2022)

Ukazatel	Částka v mil. Kč
Aktiva netto ¹⁾ , pasiva	20 304,5
Náklady	62 573,7
Výnosy	36 552,8

Zdroj: ÚZ.

¹⁾ Hodnota aktiv je uvedena v netto hodnotě, brutto hodnota aktiv byla k 31. 12. 2022 ve výši 23 407,8 mil. Kč.

⁶ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁷ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

⁸ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹⁰ Dle ustanovení § 3 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb. je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

**Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů
(údaje za rok 2022)**

Položka výkazu		Částka v mil. Kč
P.I.	<i>Majetek a závazky účetní jednotky</i>	4,8
P.II.	<i>Krátkodobé podmíněné pohledávky z transferů a krátkodobé podmíněné závazky z transferů</i>	3 894,0
P.IV.	<i>Další podmíněné pohledávky</i>	162,2
P.V.	<i>Dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů a dlouhodobé podmíněné závazky z transferů</i>	12 214,8
P.VII.	<i>Další podmíněné závazky</i>	1 757,3

Zdroj: ÚZ.

Tabulka č. 3: Údaje z výkazu FIN 1-12 OSS

Ukazatel	Částka v mil. Kč
Příjmy (skutečnost celkem)	34 684,7
Výdaje (skutečnost celkem)	62 492,7

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS.

III. Rozsah kontroly

KA byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda MZe při vedení účetnictví v roce 2022, při sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2022, při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu¹¹ a při sestavení závěrečného účtu za rok 2022 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu FIN 1-12 OSS představuje součet celkových příjmů a výdajů ve sloupci *Skutečnost*, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví¹² a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ a na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 a na ZÚ 2022.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy, správnost používání účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 410/2009 Sb.¹³ U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda byla dodržena správnost třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.¹⁴

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ s ohledem na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména s ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.

V případě uzavírání smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁵

¹¹ Dle ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. jsou OSS povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a dle přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají OSS údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz FIN 1-12 OSS.

¹² MZe jakožto OSS je povinno v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

¹³ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁴ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

¹⁵ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil nastavení VKS v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu (vnitřní předpisy, interní audit, účetní doklady, účetní knihy, inventarizace majetku a závazků, účetní závěrka a schvalování účetní závěrky) dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb.¹⁶ a vyhlášky č. 416/2004 Sb.¹⁷

NKÚ dále u prověřovaných operací v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů, v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb. vyhodnotil funkčnost VKS, tj. zda jsou prvky VKS implementovány tak, aby bylo zamezeno vzniku nesprávností. Kombinace zjištění týkajících se nastavení a funkčnosti VKS ve výše uvedených oblastech je pak podkladem pro hodnocení účinnosti vnitřního kontrolního systému MZe.

V rámci kontroly byla vyhodnocena také opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 17/31.

Při kontrole ZÚ 2022 bylo prověřeno, zda je závěrečný účet v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb. a zda je také v souladu se skutečností, tzn. zda jsou vybrané údaje uvedené v závěrečném účtu správné a úplné ve srovnání s:

- finančními výkazy obsahujícími údaje pro hodnocení plnění rozpočtu,
- údaji uvedenými v účetnictví,
- údaji z účetních závěrek MZe a podřízených organizací v rámci kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství*,
- podklady jednotlivých věcně příslušných útvarů MZe a podřízených organizací,
- jinými veřejně dostupnými zdroji, např. usneseními vlády ČR, veřejně přístupnými rejstříky apod.

V rámci kontroly byl rovněž proveden rozbor výsledku hospodaření MZe z aktuálního a peněžního pohledu. Kontrola se dále zaměřila na to, zda a jak MZe využívá aktuální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Hodnoty uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž může vzniknout drobný nesoulad v uváděných finančních údajích.

¹⁶ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁷ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví, účetní opravy realizované MZe v průběhu kontroly a spolehlivost údajů ÚZ

1.1 Opravy chyb v účetnictví v průběhu účetního období

NKÚ zahájil kontrolu již v průběhu účetního období 2022, což umožnilo Ministerstvu zemědělství provést opravy nedostatků identifikovaných v účetnictví ještě před uzavřením účetního období 2022 a sestavením účetní závěrky. Provedené účetní opravy nedostatků, jejichž souhrnný dopad na účetnictví MZe činil 3,9 mil. Kč, spočívaly zejména v:

- přeúčtování částky ve výši 2,7 mil. Kč z účtu 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů* na účet 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů*, neboť se v tomto případě jednalo o refundaci netransferových výdajů konečnému příjemci (MZe) v rámci tzv. technické pomoci (prioritní osa 10.7 – *Technická pomoc*)¹⁸;
- provedení opravy účtování časového rozlišení výdaje ve výši 1,1 mil. Kč z účtu 518 – *Ostatní služby* na účet 381 – *Náklady příštích období*, neboť se v uvedeném případě nejednalo o náklad MZe roku 2022, ale o výdaj MZe na předplatné k licencím související s účetním obdobím roku 2023;
- vyřazení majetkové položky v částce 0,1 mil. Kč z majetkové evidence MZe, neboť se nejednalo o majetek, ale pouze o roční podporu zakoupenou po uvedení softwaru do užívání.

Tyto nedostatky nebyly významné a MZe je následně v průběhu kontroly opravilo. Např. v případě refundací netransferových výdajů konečnému příjemci provedlo MZe v průběhu kontrolní akce opravu, která spočívala ve změně systémového nastavení účtování těchto případů na účet 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů*.

1.2 Inventarizace majetku, u kterého příslušnost hospodaření s majetkem přešla na MZe

V majetkové evidenci MZe se nachází řada majetkových položek zařazených v účetnictví jako stavba či pozemek, které MZe převzalo po zrušené OSS, jejímž bylo zřizovatelem¹⁹. S odkazem na nepotřebnost převzatého nemovitého majetku k plnění úkolů MZe v rámci jeho působnosti a vzhledem k nezájmu o tento majetek ze strany dalších organizací je předmětný majetek postupně přebíráán Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále také „ÚZSVM“). U některých majetkových položek zařazených v účetnictví MZe jako stavba však dochází při přebírání ze strany ÚZSVM k rozporování jejich majetkové podstaty (existence), a to zejména z důvodu chybějící průvodní dokumentace. Ke dni 31. 12. 2022 byla netto hodnota takového majetku ve výši 11,6 mil. Kč a majetek již byl z cca 80 % odepsán.

¹⁸ Projekty financované z *Technické pomoci* jsou zaměřeny na přípravu, řízení, monitorování a hodnocení operačního programu *Rybářství* a dále na informování a komunikaci (publicitu), realizaci propagačních opatření, řešení stížností a kontroly.

¹⁹ OSS Zemědělská vodohospodářská správa byla zrušena opatřením Ministerstva zemědělství (čj. 192140/2011-MZE-12142 ze dne 9. 12. 2011) ke dni 30. 6. 2012 s tím, že příslušnost hospodařit s veškerým majetkem, právy a závazky, vyjma závazků z pracovněprávních vztahů, přešla dnem 1. 7. 2012 na zřizovatele, tedy na Ministerstvo zemědělství.

Vzhledem k výše uvedenému existuje riziko nesprávného ocenění a vykázání tohoto majetku v ÚZ k 31. 12. 2022. S ohledem na zůstatkovou hodnotu majetku se však jedná o riziko nevýznamné.

NKÚ doporučuje zrevidovat stav tohoto majetku v rámci inventarizace s následným přeceněním a vykázáním dle skutečného stavu.

1.3 Spolehlivost údajů ÚZ

Údaje ÚZ byly vykázány v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty, v přehledu o peněžních tocích, v přehledu o změnách vlastního kapitálu a v příloze účetní závěrky.

Pro vyhodnocení spolehlivosti údajů ÚZ byla stanovena hladina významnosti²⁰ ve výši 1 251,5 mil. Kč²¹.

V ÚZ sestavené po provedení oprav uvedených v části IV.1.1 tohoto kontrolního závěru nebyly zjištěny žádné neopravené nesprávnosti.

Dle NKÚ účetní závěrka MZe sestavená k 31. 12. 2022 podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

Spolehlivé informace účetní závěrky mají dle ustanovení § 7 zákona č. 563/1991 Sb. umožnit jejím uživatelům činit ekonomická rozhodnutí. NKÚ v rámci kontroly provedl rozbor výsledku hospodaření MZe z pohledu aktuálního (účetního) a peněžního (plnění rozpočtu), viz příloha č. 1, a popsal, zda a jak MZe využívá aktuální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech, viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru.

2. Údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022

Obdobně jako v účetnictví zjistil NKÚ i v rozpočtovém systému MZe v průběhu kontroly pouze nevýznamné nedostatky (v celkové výši 13,3 mil. Kč). Jednalo se o:

- zatřídění části přijatých neinvestičních prostředků z Národního fondu, které byly Ministerstvem zemědělství nesprávně klasifikovány jako prostředky investiční.

MZe tyto nedostatky opravilo ještě před předáním údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022.

Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu byla stanovena hladina významnosti ve výši 1 249,9 mil. Kč²².

²⁰ Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²¹ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích ÚZ byla stanovena hladina významnosti ve výši 2 % z celkových nákladů, které byly k 31. 12. 2022 vykázány v hodnotě 62,6 mld. Kč.

²² Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu byla stanovena hladina významnosti ve výši 2 % z celkových výdajů, které byly k 31. 12. 2022 vykázány v objemu 62,5 mld. Kč.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MZe sestaveném k 31. 12. 2022 u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich druhového, odvětvového a prostorového třídění dle rozpočtové skladby.

Dle NKÚ byl uvedený výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

V údajích předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 NKÚ nezjistil nesprávnost.

3. Závěrečný účet kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství* za rok 2022

NKÚ zjistil, že MZe v návrhu ZÚ 2022 nevedlo některé skutečnosti správně. Ve většině případů se jednalo o uvedení rozdílných údajů v doprovodných tabulkách a v textu ZÚ 2022, příp. některé údaje nebyly v souladu s údaji prezentovanými ve finančních výkazech a dalších podkladech. Dále byl v několika případech zjištěn nesoulad mezi číselným údajem a příslušným textem, případně došlo v textu ZÚ 2022 k početní chybě. Na základě upozornění NKÚ doplnilo Ministerstvo zemědělství do ZÚ 2022 některé informace vyplývající z novelizované vyhlášky č. 419/2001 Sb., která byla účinná již pro závěrečné účty sestavované za rok 2022 (např. doplňující informace k dotacím).

MZe všechny identifikované nedostatky opravilo a ve finální verzi ZÚ 2022 předložené Ministerstvu financí pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu se již nevyskytovaly.

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství* za rok 2022 sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům i údajům z dalších evidencí.

4. Vnitřní kontrolní systém MZe

V průběhu kontroly zjistil NKÚ v oblasti vedení účetnictví nevýznamné nedostatky, které vnitřní kontrolní systém MZe neidentifikoval. Tyto nedostatky však MZe následně v průběhu kontroly opravilo a přijalo taková systémová opatření ve VKS, aby k nim nadále nedocházelo (viz část IV.1.1).

Také v případě údajů předkládaných Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 NKÚ zjistil nevýznamné nedostatky, které však MZe následně v průběhu kontroly opravilo a přijalo taková opatření ve VKS, aby k nim nadále nedocházelo (viz část IV.2).

NKÚ dále ověřil, že závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství* za rok 2022 byl sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům i údajům z dalších evidencí (viz část IV.3).

V prověřovaných případech nezjistil NKÚ porušení právních předpisů upravujících hospodaření s majetkem státu a řídicí kontrolu při řízení veřejných příjmů a výdajů.

Dle NKÚ tak lze vnitřní kontrolní systém MZe v prověřovaných oblastech považovat za účinný.

5. Vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků z KA č. 17/31

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 7. listopadu 2018 č. 717 vzala na vědomí kontrolní závěr z KA č. 17/31 i stanovisko MZe k tomuto kontrolnímu závěru a uložila ministru zemědělství realizovat opatření uvedená ve zmíněném stanovisku MZe ve stanovených termínech.

MZe realizovalo úplně a správně všechna opatření vyplývající z uvedeného usnesení vlády. K realizaci opatření přistoupilo systémově, tzn. provedlo nejen účetní opravy nesprávností zjištěných v KA č. 17/31, ale jednotlivé oblasti řešilo i úpravou své metodiky. Přijatá opatření vytvářejí předpoklady pro zamezení opakování těchto pochybení.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
EZFRV	<i>Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova</i>
EZZF	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>
ISSAI	<i>International Standards of Supreme Audit Institutions</i>
KA	kontrolní akce Nejvyššího kontrolního úřadu
MF	Ministerstvo financí
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka/složky státu
PO	příspěvková/příspěvkové organizace
ÚZ	účetní závěrka Ministerstva zemědělství k 31. prosinci 2022
ÚZSVM	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
VKS	vnitřní kontrolní systém
výkaz FIN 1-12 OSS	„výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu“ Ministerstva zemědělství za rok 2022
ZÚ 2022	závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – <i>Ministerstvo zemědělství</i> za rok 2022

Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MZe

MZe poskytuje v rámci své působnosti značné množství transferů, tj. dotací. V roce 2022 MZe poskytovalo zejména:

- zahraniční transfery spolufinancované ze státního rozpočtu ČR a rozpočtu EU (společná zemědělská politika, která zahrnuje přímé platby, společnou organizaci trhu a *Program rozvoje venkova*; dále do této oblasti patří operační program *Rybářství a Národní plán obnovy*);
- národní transfery kryté pouze ze státního rozpočtu ČR (jedná se zejména o výdaje na zemědělství a na lesní a vodní hospodářství).

Tyto činnosti měly zásadní vliv na vykázané účetní informace k 31. 12. 2022, kde se promítly zejména následujícím způsobem:

- prostřednictvím pohledávek z titulu krátkodobých a dlouhodobých záloh na transfery poskytnuté příjemcům ve výši 3,3 mld. Kč (účty 373 – *Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery*, 471 – *Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery*) a dále pohledávek EU z titulu předfinancování dotací ve výši 14,5 mld. Kč (účty 344 – *Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce* a 385 – *Příjmy příštích období*);
- prostřednictvím závazků z titulu přijatých záloh na transfery ve výši 1,7 mld. Kč (účet 472 – *Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery*) a odhadů k nevyúčtovaným transferům ve výši 3,2 mld. Kč (účet 389 – *Dohadné účty pasivní*);
- prostřednictvím nákladů na transfery financované z národních zdrojů či z předfinancovaných zdrojů EU ve výši 60,8 mld. Kč (účty 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery* a 575 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů*) a dále výnosů z předfinancovaných transferů EU ve výši 31,8 mld. Kč (účet 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů*);
- prostřednictvím podmíněných pohledávek a závazků z transferů ve výši 16,1 mld. Kč.

Na hospodaření MZe se dá nahlížet dvěma různými způsoby:

- lze sledovat plnění rozpočtu, tj. využívat výkaznictví založené na peněžní bázi²³,
- nebo lze sledovat údaje z účetnictví, tj. používat výkaznictví založené na akruální bázi²⁴.

Porovnáním výsledku rozpočtového hospodaření MZe za rok 2022 hodnoceného na bázi peněžních toků dle finančního výkazu (deficit ve výši 27 807,98 mil. Kč) a výsledku dle akruální

²³ Peněžní báze zachycuje příjmy a výdaje peněžních prostředků.

²⁴ Akruální báze (nebo také princip, koncept) je jedna ze základních účetních zásad a spočívá v tom, že náklady a výnosy se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, aniž by bylo bráno v úvahu, kdy došlo k reálnému pohybu peněz, a zároveň se účtuje o nárocích (pohledávkách) a závazcích.

báze, tj. výsledku hospodaření běžného účetního období dle výkazu zisku a ztráty (ztráta ve výši 26 020,89 mil. Kč), byl zjištěn rozdíl ve výši **1 787,09 mil. Kč**.

Tento rozdíl představují zejména výnosy bez realizace souvisejících příjmů; výnosy z transferů z *Evropského zemědělského záručního fondu* (dále jen „EZZF“) a *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova* (dále jen „EZFRV“) byly totiž v souladu s aktuálním principem zaúčtovány (ve výši 1 753,54 mil. Kč) do jiného časového období, než ve kterém se reálně uskutečnil příjem peněžních prostředků.

Další hlavní důvody vzniku rozdílu mezi saldem peněžních toků a hospodářským výsledkem běžného účetního období jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 1: Významné účetní operace, které mají vliv na rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MZe k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)

Účetní operace způsobující rozdíl mezi příjmy a výnosy			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Rozdíl v transferech EZZF, EZFRV	0,00	1 753,54	-1 753,54
Ostatní	0,00	114,55	-114,55
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za významné operace celkem			-1 868,09
Účetní operace způsobující rozdíl mezi výdaji a náklady			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Odpisy dlouhodobého majetku	0,00	107,79	-107,79
Opravné položky	0,00	7,40	-7,40
Manka a škody	0,00	0,49	-0,49
Výdaje na pořízení dlouhodobého majetku	226,81	0,00	226,81
Rezervy	3,14	0,00	3,14
Kurzové rozdíly	0,00	159,45	-159,45
Ostatní	0,00	35,83	-35,83
Rozdíl mezi výdaji a náklady za významné operace celkem			-81,00
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MZe za významné operace celkem			1 787,09

Zdroj: účetní data MZe za rok 2022, ÚZ; vlastní zpracování NKÚ.

1. Využívání účetních informací v podmínkách MZe

Účetními informacemi jsou myšleny údaje z účetních závěrek i údaje, na jejichž základě je účetní závěrka sestavena a které mají vazbu na údaje z účetní závěrky (tj. účetní knihy a další z nich vycházející data a sestavy).

Zákon č. 563/1991 Sb. v ustanovení § 7 odst. 1 stanoví požadavek, aby sestavená účetní závěrka mohla uživatelům sloužit k činění ekonomických rozhodnutí. Právní předpisy ovšem nevyžadují, aby organizační složky státu použily účetní data nebo informace ze svých účetních závěrek pro své konkrétní ekonomické rozhodování. Je pak na účetních jednotkách, zda je pro tyto účely použijí (např. pro plánování sestavení rozpočtu, pro rozhodování o obnově dlouhodobého majetku a další).

Dle vyjádření Ministerstva zemědělství pracují s údaji z účetních závěrek MZe zejména:

- MF – při sestavování konsolidovaných účetních závěrek za ČR a při zveřejňování účetních výkazů v informačním portálu MONITOR,
- ČSÚ – při sestavování národních účtů za ČR a vládní statistiky,
- ČNB – při sestavování čtvrtletních finančních účtů, vládní finanční statistiky a platební bilance,
- NKÚ – při výkonu kontrolní činnosti.

Mimo kontrolní akce NKÚ jsou nejčastější zpětnou vazbou od externích uživatelů upřesňující dotazy MF v průběhu tzv. křížových kontrol a konsolidačních křížových kontrol. Spíše výjimečně se na MZe s dotazy týkajícími se údajů z ÚZ obracejí i jiní uživatelé (médiá, občané).

Účetní údaje jiných organizací využívá MZe zejména při schvalování účetních závěrek resortních organizací a při řízení podřízených státních příspěvkových organizací. Kontrola výkazů je u PO založena zejména na prověření dosaženého hospodářského výsledku a dalšího nakládání s ním, případně se zaměřuje na rizikové údaje ve schvalovaných účetních závěrkách (například chybějící účty, které by v účetní závěrce měly být, nebo naopak účty, které nejsou v účetní závěrce standardně vykazovány). Hodnoceny jsou i pohledávky po splatnosti (tj. se splatností vyšší než 90 dnů) a nakládání s nimi.

Pro účely vlastního rozhodování a řízení využívá MZe zejména údaje o nákladech a výnosech z činnosti, výnosech z transferů, finančním majetku, fondech a výsledku hospodaření, a to při posuzování požadavků podřízených příspěvkových organizací na poskytnutí příspěvku. Výstupy a vstupy odboru účetnictví jsou tedy částečně závislé na ostatních organizačních útvech MZe.

Jak MZe dále uvedlo, míra využití účetních informací uvnitř ministerstva je velmi nízká, neboť na jednotlivých úsecích řízení MZe je preferováno využívání údajů o rozpočtu a jeho čerpání. Dle předaných informací nedochází na MZe ani k žádným procesům spočívajícím v propojení účetního a rozpočtového principu.

2. Informace vykazované na podrozvahových účtech MZe

Na podrozvahových účtech se účtuje o skutečnostech, o nichž se neúčtuje na rozvahových účtech. Jedná se o tzv. podmíněné pohledávky, podmíněné závazky a další podrozvahová aktiva a pasiva, která souvisejí s budoucím přírůstkem nebo úbytkem (majetku nebo jiného aktiva, závazku nebo jiného pasiva), ke kterému může dojít na základě stanovené podmínky nebo podmínek.

Z celkového počtu účetních zápisů, které MZe v roce 2022 zaúčtovalo, se **2,16 %** zápisů týkalo podrozvahových účtů.²⁵

V ÚZ vykazalo MZe k 31. 12. 2022 **podmíněná aktiva ve výši 9,37 mld. Kč**. Jedná se zejména o krátkodobé a dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů a dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů. Dále pak o krátkodobé a dlouhodobé pohledávky ze smluv a jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek. Podmíněná aktiva, která MZe vykazalo k 31. 12. 2022, byla hodnotově významná (činila přibližně polovinu hodnoty celkových aktiv MZe, konkrétně 46,2 %).

Ke stejnému datu vykazalo MZe v ÚZ **podmíněné závazky ve výši 8,66 mld. Kč**, které vyplývají především z předfinancování transferů a zahraničních transferů – tj. z vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotace. Dále se jedná o krátkodobé a dlouhodobé podmíněné závazky z uzavřených smluv a dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů. Podmíněné závazky, vykázané MZe k rozvahovému dni, byly hodnotově významné (dosáhly výše 146,3 % hodnoty cizích zdrojů v rozvaze).

Podmíněné závazky lze rozdělit do tří kategorií z hlediska pravděpodobnosti jejich vzniku, a tedy poté jejich zachycení v rozvaze. Rozdělení do těchto kategorií u MZe uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 1: Přehled podmíněných závazků MZe k 31. 12. 2022 (v členění dle jednotlivých kategorií)

Kategorie podmíněných závazků	Výše zůstatku k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)	Podrozvahové účty a jejich zůstatky (v mil. Kč)	
V podstatě jisté a očekávané ¹⁾	8 071,54	916 – Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	895,51
		952 – Dlouhodobé podmíněné závazky z předfinancování transferů	339,05
		954 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	18,72
		956 – Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	5 647,87
		971 – Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	1,90
		972 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	232,17
		973 – Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	65,90
		974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	870,42

²⁵ Z celkových 409 177 řádků v účetním deníku se podrozvahových účtů týkalo 8 822 řádků. V tom však není zahrnuto 68 113 účetních zápisů provedených na podrozvahovém účtu 999 – Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům. Tyto zápisy MZe využívá k opravám údajů souvisejících s rozpočtem a účtuje je na stranu „Má dát“ a zároveň i na stranu „Dal“ podrozvahového účtu 999 – Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům ve stejné hodnotě.

Kategorie podmíněných závazků	Výše zůstatku k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)	Podrozvahové účty a jejich zůstatky (v mil. Kč)	
Podmíněné specifickým rizikem ²⁾	586,86	986 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	586,86
Nejisté, neočekávané k plnění ³⁾	0,00	–	–

Zdroj: výpočet provedl NKÚ na základě dat získaných kontrolou; členění vypracoval NKÚ.

Pozn.:

- 1) Zejména z uzavřených smluv, u kterých je úhrada závazku rozpočtována a je jen otázkou času, kdy k plnění dojde.
- 2) Mohou nastat, výsledek ale není pod kontrolou účetní jednotky, a proto pro jednotku představují sledované riziko, např. soudní spory, poskytnuté záruky aj.
- 3) Jsou hypotetické, jejich vznik, a tedy ani plnění nejsou předpokládány, např. náhrada za případné zničení vypůjčeného majetku.

MZe přistupuje ke klíčovým oblastem týkajícím se vykazování na podrozvahových účtech (dále též „podrozvaha“) následovně:

- **Významnost** pro vykazování **podmíněných pohledávek/závazků** stanovilo MZe takto:
 - o podmíněných pohledávkách/závazcích **ze smluv** se účtuje na podrozvaze, pokud předpokládaná výše budoucí pohledávky/závazku z uzavřené smlouvy je **nejméně 3 mil. Kč**, přičemž u smluv na dobu neurčitou se podmíněná pohledávka / podmíněný závazek oceňuje ve výši **3 kalendářních let**,
 - o podmíněných pohledávkách/závazcích z předfinancování **transferů** a zahraničních a tuzemských transferů souvisejících se zahraničními transfery se účtuje na podrozvaze v předpokládané výši (**bez limitu**),
 - o podmíněných pohledávkách/závazcích z **ostatních transferů, soudních sporů, správních řízení** a jiných řízení se účtuje na podrozvaze, pokud předpokládaná výše budoucí pohledávky / budoucího závazku dosahuje **nejméně 1 mil. Kč**.
- MZe rozděluje podmíněné pohledávky a závazky **na krátkodobé a dlouhodobé** v souladu s požadavky ustanovení § 48 odst. 6 vyhlášky č. 410/2009 Sb.²⁶ V případě vzniku podmíněného závazku vyplývajícího ze smlouvy uzavřené na dobu delší než jeden rok účtuje MZe o předpokládaném plnění do jednoho roku jako o krátkodobém podmíněném závazku, o zbývajících částech předpokládaného plnění účtuje jako o dlouhodobém podmíněném závazku. MZe v souladu s právními předpisy nepřetřídí k rozvahovému dni dlouhodobý podmíněný závazek na krátkodobý.
- Podmíněné pohledávky a závazky **oceňuje MZe v předpokládané výši pohledávek, resp. závazků, které za stanovených podmínek mohou vzniknout.**
- **Zaúčtování na podrozvahovém účtu** provádí MZe k okamžiku, kdy nastanou důvody pro zaúčtování na podrozvahový účet, **nejpozději však k rozvahovému dni.**
- V příloze účetní závěrky uvádí MZe **pouze informace týkající se soudních sporů.**

²⁶ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/20

Peněžní prostředky vynakládané na realizaci vybraných cílů *Národní strategie elektronického zdravotnictví*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/20. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Stanislav Koucký.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda resort Ministerstva zdravotnictví vynakládal peněžní prostředky na realizaci vybraných cílů *Národní strategie elektronického zdravotnictví* hospodárným a účelným způsobem, aby tak zajistil fungování elektronického zdravotnictví.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od října 2022 do května 2023.

Kontrolováno bylo období od roku 2018 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZ“),
Ústav zdravotnických informací a statistiky, Praha (dále také „ÚZIS“),
Nemocnice Na Homolce, Praha (dále také „NNH“).

Kolegium NKÚ na svém XIII. jednání, které se konalo dne 28. srpna 2023,

schválilo usnesením č. 4/XIII/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Elektronizace zdravotnictví České republiky

413 mil. Kč

Kontrolovaný objem peněžních prostředků vynaložených na elektronizaci zdravotnictví.

159 mil. Kč

Objem vynaložených peněžních prostředků, které nevedly ke splnění vybraných strategických a specifických cílů elektronického zdravotnictví.

MZ nerealizovalo v plném rozsahu strategické cíle elektronického zdravotnictví.

MZ k zákonem stanovenému termínu 1. 1. 2023 nezřídilo infrastrukturu umožňující poskytovatelům zdravotních služeb naplňovat požadavky ustanovení § 44 zákona č. 325/2021 Sb., o elektronizaci zdravotnictví.

Nesplněné specifické cíle *Národní strategie elektronického zdravotnictví*

Strategický cíl 2. *Zvýšení efektivity zdravotnického systému*

Specifický cíl 2.1 *Sdílení dat a komunikace mezi poskytovateli*

Poskytovatelé zdravotních služeb nemají na národní úrovni garantováno jednotné, bezpečné komunikační prostředí pro vzájemné sdílení zdravotnických údajů.

Strategický cíl 4. *Infrastruktura a správa elektronického zdravotnictví*

Specifický cíl 4.3 *Správa elektronického zdravotnictví*

MZ ke dni 1. 1. 2023 nezřídilo kmenové zdravotnické registry, služby vytvářející důvěru, centrální služby elektronického zdravotnictví ani žurnál činností, přestože jejich existenci předpokládá zákon č. 325/2021 Sb., vydaný na základě *Národní strategie elektronického zdravotnictví*.

I. Shrnutí a vyhodnocení

- 1.1 NKÚ provedl kontrolu, jejímž cílem bylo prověřit, zda resort zdravotnictví vynakládal peněžní prostředky na realizaci vybraných cílů *Národní strategie elektronického zdravotnictví*¹ (dále také „NSEZ“) hospodárným a účelným způsobem, aby tak zajistil fungování elektronického zdravotnictví.
- 1.2 Ke kontrole byly vybrány projekty základní infrastruktury centrálně poskytovaných služeb resortu zdravotnictví realizované MZ a ÚZIS, které měly naplnit požadavky zákona č. 325/2021 Sb., o elektronizaci zdravotnictví, a dva strategické cíle NSEZ. NKÚ kontrolou prověřil také projekt NNH zaměřený na modernizaci nemocničního informačního systému. MZ, ÚZIS a NNH vynaložily v období let 2017 až 2022 na tyto projekty a s nimi související činnosti celkem 413 mil. Kč.
- 1.3 **Peněžní prostředky vynaložené MZ a ÚZIS ve výši 159 mil. Kč² nevedly ke splnění vybraných strategických cílů NSEZ. MZ nesplnilo požadavky zákona č. 325/2021 Sb. tím, že nezrealizovalo klíčové součásti elektronického zdravotnictví.**

Klíčový projekt, který měl zabezpečit jednotné, bezpečné komunikační prostředí pro sdílení dat, byl na základě žádosti ÚZIS a následné akceptace řídicím orgánem operačního programu³ změněn tak, že neplnil původní cíl v oblasti centrálně sdílených služeb elektronického zdravotnictví. Akceptace změn umožnila vyhovět podmínkám poskytnuté podpory, byť se projekt od původního záměru lišil.

Na úrovni kontrolovaných projektů nezjistil NKÚ nedostatky v hospodárnosti vynakládání peněžních prostředků.

Vybrané cíle NSEZ, které MZ nesplnilo, přesunulo do navazující strategie Zdraví 2030.

NKÚ shledává významné riziko v soustavném prohlubování zpoždění elektronizace zdravotnictví.

- 1.4 Celkové vyhodnocení se opírá o následující zjištění z provedené kontroly NKÚ:
 - a) **MZ připravilo návrh zákona o elektronizaci zdravotnictví opožděně a v upravené podobě oproti původnímu záměru, což neumožnilo naplnění strategických cílů NSEZ v plném rozsahu.** MZ nadto při přípravě návrhu zákona nerespektovalo cíle uvedené v NSEZ a vypustilo mj. části upravující emergentní záznam, osobní zdravotní záznam a index zdravotní dokumentace. (Viz odstavce 4.1–4.4.)
 - b) **MZ neřídilo elektronizaci zdravotnictví tak, aby splnilo strategické cíle NSEZ spočívající ve zvýšení efektivity zdravotnického systému a zajištění garantované přenositelnosti zdravotnických záznamů a informací.** Přitom MZ vynaložilo 36,6 mil. Kč z projektu *Strategické řízení rozvoje elektronického zdravotnictví v resortu MZ* na řadu externích služeb a 38,5 mil. Kč na zajištění činností odborného útvaru ministerstva,

¹ NSEZ formuluje mj. tyto globální (strategické) cíle, jejichž těžištěm je elektronizace zdravotnictví:
cíl č. 2 NSEZ – *Zvýšení efektivity zdravotnického systému*,
cíl č. 4 NSEZ – *Infrastruktura a správa elektronického zdravotnictví*.

² Tato částka je tvořena 122 mil. Kč za projekt *Vybudování základní resortní infrastruktury eHealth – Informační a datové resortní rozhraní* a 36,6 mil. Kč za projekt *Strategické řízení rozvoje elektronického zdravotnictví v resortu MZ*.

³ IROP – řídicí orgán Ministerstvo pro místní rozvoj.

odpovědného mj. za plnění úkolů Národního centra elektronického zdravotnictví. Toto centrum zajišťovalo své činnosti z velké části s využitím externích služeb. (Viz odstavce 4.5–4.8.)

c) MZ nezřídilo klíčové součásti elektronického zdravotnictví dle požadavků zákona č. 325/2021 Sb. Jednalo se o integrované datové rozhraní resortu, kmenové zdravotnické registry, služby vytvářející důvěru, žurnál činností a centrální služby elektronického zdravotnictví. (Viz odstavce 4.20–4.24.)

d) MZ nezajistilo vytvoření jednotného, bezpečného komunikačního prostředí pro sdílení dat mezi poskytovateli zdravotních služeb a dalšími účastníky systému zdravotnictví, přestože existenci takového komunikačního prostředí předpokládá zákon č. 325/2021 Sb. Příslušná část zákona nebyla do ukončení kontroly (květen 2023) plněna. MZ a ÚZIS se nepodařilo v rámci klíčového projektu *Vybudování základní resortní infrastruktury eHealth – Informační a datové resortní rozhraní* (za 122 mil. Kč) dobudovat spolehlivý systém, který by poskytovatelé zdravotních služeb mohli použít pro sdílení dat o konkrétním pacientovi. Nadále tak trvá stav, že více než dva roky po skončení platnosti NSEZ (rozumí se od konce roku 2020) lékaři nemohou v kritických situacích efektivně získat všechny potřebné a již existující informace o pacientovi. (Viz odstavce 4.9–4.15, 4.24.)

e) V důsledku provedení podstatné změny v klíčovém projektu IDRR naplnil sice ÚZIS cíle projektu, ale systém pro celoplošné, jednotné, bezpečné sdílení dat mezi poskytovateli zdravotních služeb nevytvořil. Výstupem projektu *Vybudování základní resortní infrastruktury eHealth – Informační a datové resortní rozhraní* měl být nový informační systém veřejné správy s pěti novými funkcionalitami a tento systém měl zajistit celoplošné, jednotné, bezpečné sdílení dat mezi poskytovateli zdravotních služeb. Podstatnou změnou projektu (č. 4), kterou řídicí orgán IROP schválil, změnil ÚZIS způsob splnění původních indikátorů projektu a ke splnění účelu projektu využil již existující *Informační systém infekční nemoci* (ISIN). ISIN plnil úkoly informační podpory ochrany veřejného zdraví v období pandemie onemocnění covid-19⁴. Nicméně ISIN sám o sobě z principu svého rozsahu omezeného na oblast infekčních nemocí nemůže zajišťovat celoplošné služby v podobě požadované zákonem č. 325/2021 Sb. (Viz odstavce 4.16–4.19.)

⁴ NKÚ v kontrolní akci č. 21/35, jejíž kontrolní závěr byl schválen v lednu 2022, kontroloval ISIN v rámci informační podpory protiepidemických činností.

II. Informace o kontrolované oblasti

- 2.1 Elektronické zdravotnictví je soubor procesů a nástrojů, které zasahují do oblastí obecné a zdravotnické informatiky, veřejné správy, veřejného zdravotnictví a podnikatelského sektoru zainteresovaného na poskytování zdravotních služeb.
- 2.2 MZ je ústředním orgánem státní správy zodpovědným mj. za zdravotní služby, ochranu veřejného zdraví a také za zdravotnický informační systém a elektronické zdravotnictví.
- 2.3 Elektronizace zdravotnictví má umožnit sdílení dat a komunikaci mezi poskytovateli zdravotních služeb (specifický cíl 2.1 NSEZ). K tomuto mělo být vytvořeno jednotné prostředí pro bezpečné sdílení údajů a zdravotnické dokumentace tak, aby bylo možné jednoduše sdílet informace o pacientech a jejich vyšetřeních mezi jednotlivými poskytovateli zdravotních služeb.
- 2.4 Právní rámec pro elektronizaci zdravotnictví vymezuje zejména zákon č. 325/2021 Sb. Vytvoření jednotného prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace vedené v elektronické podobě zahrnuje především vznik integrovaného datového resortního rozhraní v rozsahu definovaném zákonem č. 325/2021 Sb.
- 2.5 Zastřešujícím dokumentem pro rozvoj elektronizace zdravotnictví v České republice (dále také „ČR“) byla NSEZ. Ta byla schválena vládou⁵ dne 28. 11. 2016 a stala se tak pro MZ závazným strategickým dokumentem. Prováděcím dokumentem této strategie byl *Akční plán k NSEZ* schválený ministrem zdravotnictví.
- 2.6 Strategickým dokumentem navazujícím na NSEZ je *Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030*⁶.
- 2.7 ÚZIS plní úkoly uložené Ministerstvem zdravotnictví v oblasti elektronického zdravotnictví a informačních a komunikačních technologií. Zajišťuje technickou správu a provoz informačních systémů a interní vývoj informačních systémů. Rovněž poskytuje a spravuje sdílené služby MZ v oblasti infrastruktury, aplikací, databázových a transakčních systémů a zajišťuje propojení se systémy e-Governmentu a systémy v gesci ostatních ministerstev a ústředních orgánů státní správy.

⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 28. listopadu 2016 č. 1054, k *Národní strategii elektronického zdravotnictví na období 2016–2020*.

⁶ Schváleno usnesením vlády ČR ze dne 13. 7. 2020 č. 743.

III. Rozsah kontroly

- 3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda resort zdravotnictví vynakládal peněžní prostředky na realizaci vybraných cílů *Národní strategie elektronického zdravotnictví* hospodárným a účelným způsobem, aby tak zajistil fungování elektronického zdravotnictví.
- 3.2 NSEZ formuluje čtyři strategické cíle⁷. Ty jsou dále rozděleny na 12 specifických cílů. Kontrola se zaměřila na prověření peněžních prostředků vynaložených k naplnění strategických cílů 2 a 4, konkrétně specifických cílů 2.1 *Sdílení dat a komunikace mezi poskytovateli*, 4.2 *Standardy a interoperabilita* a 4.3 *Správa elektronického zdravotnictví*.
- 3.3 U MZ kontrola prověřila peněžní prostředky vynaložené na:
- projekt *Strategické řízení rozvoje elektronického zdravotnictví v resortu MZ* ve výši 36 596 575 Kč (viz příloha č. 1),
 - organizační zajištění útvaru informačních a komunikačních technologií / Národního centra elektronického zdravotnictví v letech 2017 až 2022 ve výši 38 623 779 Kč (mzdové a s nimi související výdaje),
 - studii *Posouzení realizovatelnosti vybraných oblastí NSEZ* ve výši 2 267 540 Kč,
 - vytvoření standardů interoperability pro sdílení zdravotnické dokumentace ve výši 3 869 580 Kč.
- 3.4 NKÚ prověřoval, zda MZ postupovalo při realizaci projektu *Strategické řízení rozvoje elektronického zdravotnictví v resortu MZ* v souladu se schválenými podmínkami projektu. Dále kontrola zjišťovala, zda MZ pořídilo majetek v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek⁸ a zda postupovalo v souladu se zákonem o účetnictví⁹, zákonem o majetku státu¹⁰ a rozpočtovými pravidly¹¹.
- 3.5 Při posouzení hospodárnosti vynaložených prostředků Nejvyšší kontrolní úřad prověřoval, zda byl majetek pořízen za co nejnižší cenu při dodržení odpovídající kvality.
- 3.6 Z hlediska účelnosti prověřil NKÚ prostředky vynaložené MZ na činnosti související s řízením a rozvojem elektronického zdravotnictví.
- 3.7 U ÚZIS byly kontrole podrobeny peněžní prostředky vynaložené na:
- projekt *Vybudování základní resortní infrastruktury eHealth – Informační a datové resortní rozhraní* v celkovém objemu 122 200 518 Kč (viz příloha č. 1),
 - pořízení dlouhodobého nehmotného majetku ÚZIS souvisejícího s elektronizací zdravotnictví od roku 2018 v celkové pořizovací ceně 84 568 086 Kč,
 - zhodnocení *Informačního systému infekční nemoci* v celkové výši 3 176 699 Kč.

⁷ NSEZ formuluje čtyři strategické cíle:

1. Zvýšení zainteresovanosti občana na péči o vlastní zdraví,
2. Zvýšení efektivity zdravotnického systému,
3. Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotních služeb,
4. Infrastruktura a správa elektronického zdravotnictví.

⁸ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

⁹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹⁰ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

- 3.8 NKÚ prověřil, zda majetek pořízený ÚZIS v souvislosti s elektronizací zdravotnictví byl pořízen v souladu s požadavky zákona o zadávání veřejných zakázek¹². Dále kontrola zjišťovala, zda ÚZIS postupoval v souladu se zákonem o účetnictví¹³, zákonem o majetku státu¹⁴ a rozpočtovými pravidly¹⁵.
- 3.9 U ÚZIS při posuzování hospodárnosti vynaložených prostředků Nejvyšší kontrolní úřad prověřoval, zda byl majetek pořízen za co nejnižší cenu při dodržení odpovídající kvality.
- 3.10 Z hlediska účelnosti Nejvyšší kontrolní úřad posuzoval, zda vynaložené peněžní prostředky vedly k naplnění vybraných cílů NSEZ, *Akčního plánu k NSEZ* i cílů stanovených v projektové žádosti (včetně jejich následných změn akceptovaných řídicím orgánem) na vybudování jednotného komunikačního prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace v resortu zdravotnictví.
- 3.11 U NNH byly kontroly podrobeny peněžní prostředky vynaložené na projekt *Modernizace nemocničního informačního systému Nemocnice Na Homolce* (dále také „NIS“) v celkové výši 91 298 372 Kč (viz příloha č. 1) a prostředky vynaložené NNH v letech 2020 až 2023 za externí služby spojené s vývojem, rozvojem a provozní údržbou nového nemocničního informačního systému ve výši 30 233 542 Kč.
- 3.12 Prověření účelnosti pořízeného NIS provedl NKÚ na základě kontroly vzorku vybraných funkcionalit systému a jeho faktického nasazení do prostředí nemocnice. Při posuzování hospodárnosti vynaložených prostředků kontrola prověřila, zda byla technologická část projektu pořízena za co nejnižší cenu při dodržení odpovídající kvality a v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek¹². Dále NKÚ kontroloval dodržení pravidel IROP a také to, zda NNH zaúčtovala pořízený majetek v souladu s právními předpisy.
- 3.13 Kontrolovaný objem peněžních prostředků činil celkem 412 834 691 Kč, z toho projektů se týkala částka 250 095 465 Kč.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Částky uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž může vzniknout zanedbatelný nesoulad v uváděných finančních údajích.

¹² Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹³ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹⁴ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹⁵ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

MZ připravilo návrh zákona o elektronizaci zdravotnictví opožděně a v upravené podobě oproti původnímu záměru, což neumožnilo naplnění strategických cílů NSEZ v plném rozsahu

- 4.1 Legislativní ukotvení základních procesů, služeb a způsobů nakládání s údaji je jeden z předpokladů úspěšné elektronizace zdravotnictví.
- 4.2 NSEZ definovala potřebu zajistit v období 2016–2020 přípravu návrhu zákona upravujícího elektronizaci zdravotnictví a legislativní ukotvení Národního centra elektronizace zdravotnictví a následně návrh předložit ke schválení. Dále NSEZ stanovila potřebu připravit implementační plány realizace strategických cílů NSEZ. MZ však tyto plány nevytvořilo. Dne 2. 2. 2021 předložilo vládě návrh zákona o elektronizaci zdravotnictví. Zákon byl vyhlášen ve Sbírce zákonů 8. 9. 2021. Absence právního předpisu v období 2016–2020 tak proces elektronizace zpomalila a způsobila oddálení naplnění strategických cílů (2 a 4) a souvisejících specifických cílů NSEZ (viz odst. 4.6 a 4.25).
- 4.3 Tím, že došlo ke zpoždění nabytí platnosti zákona o elektronizaci zdravotnictví, byly projekty související s elektronizací a naplňováním strategických cílů NSEZ realizovány bez znalosti ustanovení zákona č. 325/2021 Sb. a v některých případech došlo k odložení jejich realizace až do roku 2026. MZ předpokládá, že realizaci těchto odložených projektů zajistí z finančních prostředků *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“).
- 4.4 MZ změnilo koncepci návrhu zákona o elektronizaci zdravotnictví oproti původnímu záměru definovanému v NSEZ. MZ vypustilo z návrhu zákona části upravující emergentní záznam, osobní zdravotní záznam a index zdravotnické dokumentace. MZ tak předložilo vládě návrh paragrafového znění zákona, který nesměřoval k naplnění všech cílů NSEZ, a nedošlo tak k naplnění jedné ze základních vizí elektronizace zdravotnictví definované v NSEZ, a to vize patientsky orientovaného zdravotnictví.

MZ neřídilo elektronizaci zdravotnictví tak, aby splnilo strategické cíle NSEZ

- 4.5 Jednou z priorit NSEZ bylo vytvoření Národního centra elektronického zdravotnictví, které mělo za úkol programově a hospodárně koordinovat a podporovat rozvoj digitalizace, udržovat a rozvíjet koncepci národního systému elektronického zdravotnictví. MZ formálně zřídilo Národní centrum elektronického zdravotnictví dne 4. 4. 2017, ale nezajistilo dostatečné personální kapacity pro jeho činnost. Z tohoto důvodu Národní centrum dlouhodobě neplnilo své úkoly vyplývající z NSEZ a jejího akčního plánu.
- 4.6 Národní centrum elektronického zdravotnictví neřídilo v kontrolovaném období žádný projekt přímo realizující elektronizaci zdravotnictví a vycházející z NSEZ (specifické cíle 2.1 *Sdílení dat a komunikace mezi poskytovateli*, 4.2 *Standardy a interoperabilita* a 4.3 *Správa elektronického zdravotnictví*). Svě činnosti zajišťovalo Národní centrum elektronického zdravotnictví z velké části za využití externích pracovníků.
- 4.7 Národní centrum elektronického zdravotnictví sice vykázalo řadu činností, ale ty primárně nepředstavovaly podstatu úkolů vyplývajících z NSEZ. Tento stav přispěl ke zpoždování realizace NSEZ a jejích projektů, včetně přesunutí plnění strategických cílů 2 a 4 do NPO.

4.8 Konkrétními výstupy činnosti Národního centra elektronického zdravotnictví za kontrolované období byly dokumenty analyzující současný stav, upravující metodicky rozvoj elektronického zdravotnictví a standardy jeho řízení. Dokumenty vznikly na základě projektu *Strategické řízení rozvoje elektronického zdravotnictví v resortu MZ*, na který MZ vyčerpalo 36 596 575,49 Kč bez DPH. Projekt vycházel z NSEZ a *Akčního plánu k NSEZ* a MZ výstupy získalo od externích firem za 22 618 300 Kč bez DPH.

MZ nezajistilo vytvoření jednotného, bezpečného komunikačního prostředí¹⁶ pro sdílení dat mezi poskytovateli zdravotních služeb

4.9 Záměrem NSEZ bylo umožnit poskytovatelům zdravotních služeb sdílet zdravotní záznamy prostřednictvím jednotného a bezpečného prostředí (informačního systému) a ve standardizovaných formátech. Tento záměr včlenilo MZ do zákona č. 325/2021 Sb., ale informační systém, který by poskytoval jednotné a bezpečné prostředí pro sdílení zdravotních údajů v resortu zdravotnictví, nevznikl.

4.10 Specifické cíle 2.1 a 4.1 NSEZ souvisely s vytvořením jednotného prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace. Návná strategie Zdraví 2030 předpokládá sdílení zejména indexu zdravotnické dokumentace, emergentních zdravotních záznamů a osobních zdravotních záznamů¹⁷.

4.11 Ke dni 1. 1. 2023 MZ nezajistilo realizaci nástrojů a služeb definovaných v zákoně č. 325/2021 Sb., které by poskytovatelům zdravotních služeb umožnily plnit požadavky tohoto zákona. Jde o kmenové zdravotnické registry (§ 16–25), služby vytvářející důvěru (§ 26), centrální služby elektronického zdravotnictví (§ 27–36) a žurnál činností (§ 37).

4.12 Nemocnice Na Homolce v rámci projektu vybudovala nový NIS. Jedním z cílů projektu bylo napojení NIS na systémy výměny elektronické zdravotnické dokumentace. Nemocnice vybudovala NIS, ale vzhledem k neexistenci jednotného prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace nemůže jeho prostřednictvím sdílet zdravotnickou dokumentaci tak, jak předpokládá zákon č. 325/2021 Sb.

ÚZIS nevybudoval informační systém jednotného prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace odpovídající znění zákona č. 325/2021 Sb.

4.13 ÚZIS v rámci naplňování strategických cílů NSEZ a aktivit souvisejícího akčního plánu orientovaných na vytvoření funkčního a bezpečného komunikačního prostředí realizoval projekt CZ.06.3.05/0.0/0.0/16_034/0006337 *Vybudování základní resortní infrastruktury eHealth – Informační a datové resortní rozhraní*.

4.14 V rámci projektu IDRR mělo dojít k dodání HW za cca 124 mil. Kč, SW a pořízení souvisejících služeb. ÚZIS předpokládal, že v rámci těchto služeb, jejichž celková hodnota představovala částku 172 mil. Kč, bude vyvinuto a implementováno IDRR (tj. softwarová část resortního datového rozhraní).

¹⁶ Toto prostředí mělo být zajištěno mj. vytvořením informačního systému, jehož realizaci zabezpečoval ÚZIS.

¹⁷ **Index zdravotnické dokumentace** je přehled o existující dostupné zdravotnické dokumentaci uložené u PZS. **Emergentní zdravotní záznam** je přehled údajů nezbytných pro výkon emergentní zdravotní péče. **Osobní zdravotní záznam** je přehledem vybraných zdravotních údajů, lékových záznamů a výsledků vybraných vyšetření. Údaje mají být dostupné prostřednictvím indexu zdravotnické dokumentace oprávněným PZS, pacientovi, lékárnám, ale třeba i subjektům v sociálních službách a mají také sloužit pro potřeby výkonu posudkové agendy.

4.15 ÚZIS z plánovaného objemu finančních prostředků vyčerpal část související s pořízením hardwarového vybavení v celkovém objemu 122 mil. Kč, veřejnou zakázku na softwarovou část dne 13. 12. 2021 zrušil a znovu již zadávací řízení nezahájil. Pořízení HW využil ÚZIS pro zajištění činností a agend souvisejících s výkonem protiepidemických opatření během pandemie covidu-19 (*Chytrá karanténa 2.0*).

V důsledku provedení podstatné změny v klíčovém projektu IDRR sice ÚZIS naplnil cíle projektu, ale systém pro celoplošné, jednotné, bezpečné sdílení dat mezi poskytovateli zdravotních služeb nevytvořil.

4.16 ÚZIS předložil řídicímu orgánu IROP (Ministerstvo pro místní rozvoj) žádost o změnu projektu, kterou upravil projekt tak, že původní účel projektu, tj. vybudování jednotného prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace (IDRR), definovaný ve studii proveditelnosti i v žádosti o podporu, nahradil řešením, které sice formálně splňovalo podmínky výzvy č. 26, nicméně se jednalo o jinou kvalitativní úroveň řešení, která ze své podstaty naplňovala pouze úzký segment elektronizace zdravotnictví (viz odst. 4.21). Řídicí orgán tyto změny akceptoval.

4.17 Definice indikátoru „počet pořízených informačních systémů“ s cílovou hodnotou „jedna“ umožnila u projektu IDRR využít již existující informační systém, který příjemce upravil a konfiguroval tak, aby splnil indikátor „nové funkcionality“ s minimální hodnotou 3.

4.18 ÚZIS v žádosti o změnu projektu č. 4 deklaroval změnu způsobu splnění indikátorů projektu tak, že pro jejich splnění mohl využít některé části a funkcionality stávajících částí ISIN. Tuto žádost o změnu řídicí orgán IROP (MMR) schválil. Agendy, pro něž ISIN slouží, jsou vymezeny zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, a zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, a to v rozsahu, který je definován potřebami řízení hygienických a protiepidemických činností¹⁸. ISIN tak podle těchto zákonů zajišťuje pouze dílčí, specifický segment zdravotních služeb v oblasti infekčních nemocí a nelze jej považovat za systém, který je v plném rozsahu schopen zajistit fungování jednotného prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace (IDRR) a souvisejících služeb tak, jak je definuje zákon č. 325/2021 Sb. Schválením změny projektu č. 4 ze strany řídicího orgánu IROP bylo ÚZIS umožněno čerpat peněžní prostředky IROP v souladu s pravidly výzvy.

4.19 ÚZIS sice realizoval projekt v souladu s pravidly výzvy, ale v důsledku změn provedených v projektu nedošlo k vytvoření podmínek pro sdílení zdravotnické dokumentace mezi jednotlivými poskytovateli zdravotních služeb, resp. s výjimkou úzkého segmentu dokumentace sloužící k zajištění výkonu a řízení hygienických a protiepidemických činností. V rámci projektu tedy nevzniklo jednotné, bezpečné komunikační rozhraní, které by umožnilo poskytovatelům zdravotních služeb postupovat dle ustanovení zákona č. 325/2021 Sb.

¹⁸ V období pandemie covidu-19 při výkonu protipandemických činností ÚZIS prakticky ověřil využití ISIN pro zajištění vzájemné komunikace lékařů, laboratoří, nemocnic, operačních call-center, pacientů, hygienických stanic. K přenosu aktuálních pandemických dat pak ÚZIS spoluvytvářel také mobilní aplikace (*eRouška, Tečka-Čtečka*), pro jejichž činnost byla data z ISIN také nezbytná. ISIN je možné využívat celoplošně. V souvislosti s protipandemickými činnostmi deklaroval ÚZIS provedení cca 10,5 milionu ztotožnění.

MZ nezřídilo klíčové součásti elektronického zdravotnictví dle požadavků zákona č. 325/2021 Sb.

4.20 Pro úspěšnou realizaci elektronizace zdravotnictví a efektivní řízení jejího rozvoje bylo nezbytné legislativně ukotvit centrální komunikační rozhraní, které by fakticky poskytovalo jednotlivé služby a zajišťovalo management autorizovaného přístupu k nim. Takto komplexní technické řešení musí splňovat požadavky pro informační systémy veřejné správy. Realizaci tohoto jednotného komunikačního prostředí zajišťoval ÚZIS z pozice správce informačních systémů a registrů v resortu zdravotnictví. Toto jednotné komunikační prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace v resortu zdravotnictví ve smyslu zákona č. 325/2021 Sb. nebylo vytvořeno.

4.21 Zákon č. 325/2021 Sb. v § 16 a následujících předpokládá vznik tří kmenových zdravotnických registrů, které budou tvořit páteřní zdroje referenčních údajů pro resort zdravotnictví a interoperabilitu. Těmito kmenovými registry mají být:

- kmenový registr poskytovatelů zdravotních služeb,
- kmenový registr zdravotnických pracovníků,
- kmenový registr pacientů.

Údaje, které mají být v souladu se zněním zákona č. 325/2021 Sb. obsahem kmenových zdravotnických registrů, má resort zdravotnictví k dispozici již nyní, a to v národním registru poskytovatelů zdravotní péče a v národním registru zdravotnických pracovníků. V rámci spolupráce se zdravotními pojišťovnami má v určitém rozsahu k dispozici i údaje odpovídající obsahu kmenového registru pacientů.

4.22 Z důvodu zajištění bezpečného poskytování služeb napojených na jednotné komunikační prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace v resortu zdravotnictví je nezbytné zavést bezpečnou a zaručenou identifikaci všech zúčastněných subjektů. Za tím účelem jsou v ustanovení § 26 zákona č. 325/2021 Sb. definovány služby vytvářející důvěru, které jsou nedílnou součástí elektronického zdravotnictví, dále práva a povinnosti poskytovatelů zdravotních služeb a rovněž povinnost MZ ve věci vedení evidencí podpisových a systémových certifikátů.

4.23 Jednotné komunikační prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace v resortu zdravotnictví mělo být vybudováno jako vysoce zabezpečená struktura, která bude chráněna šifrovanou komunikací, šifrováním databází, neustálým dohledem nad transakcemi a vybudováním záložní infrastruktury s vysokou dostupností. Veškeré přístupy k datům mají být logovány v žurnálu činností, v němž bude možné zjistit, kdy kdo k jakým datům přistupoval.

4.24 Žádnou z komponent elektronického zdravotnictví uvedenou v ustanoveních § 7, § 16–25, § 27–36 a § 37 zákona č. 325/2021 Sb. Ministerstvo zdravotnictví ke dni účinnosti těchto ustanovení, tj. k 1. 1. 2023, nevytvořilo a nezprovoznilo v rozsahu definovaném v tomto zákoně.

MZ odložilo plnění cílů v oblasti elektronizace zdravotnictví až do roku 2026

- 4.25 MZ v roce 2020 přesunulo nerealizované strategické cíle NSEZ do nového *Strategického rámce rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030*. Termín realizace strategických cílů 2 a 4 (specifických cílů 2.1 *Sdílení dat a komunikace mezi poskytovateli* a 4.3 *Správa elektronického zdravotnictví*) definovaných v NSEZ a projekt na vytvoření jednotného komunikačního prostředí pro bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace v resortu zdravotnictví posunulo MZ z roku 2020 do roku 2026. MZ předpokládá, že na realizaci uvedených strategických cílů bude čerpat finanční prostředky z *Národního plánu obnovy*.
- 4.26 Realizaci projektů k zajištění interoperability a poskytování služeb resortu zdravotnictví vymezených zákonem odložilo MZ až do roku 2026, přestože příslušná ustanovení zákona č. 325/2021 Sb. jsou účinná již od 1. 1. 2023.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
HW	hardware
IDRR	integrované datové rozhraní resortu
IKEM	Institut klinické a experimentální medicíny
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
ISIN	<i>Informační systém infekční nemoci</i>
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NIS	nemocniční informační systém
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NNH	Nemocnice Na Homolce
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
NSEZ	<i>Národní strategie elektronického zdravotnictví pro období let 2016–2020</i>
OPZ	operační program <i>Zaměstnanost 2014–2020</i>
PZS	poskytovatelé zdravotních služeb
SW	software
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
Zdraví 2030	<i>Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030</i>

Číslo projektu IROP:	CZ.06.3.05/0.0/0.0/16_034/0006337
Příjemce:	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Původní název projektu:	<i>Vybudování základní resortní infrastruktury eHealth – Informační a datové resortní rozhraní</i>
Název projektu po změně:	<i>Vybudování základní resortní infrastruktury pro eHealth-resortní informační systém</i>
Původní finanční alokace:	296 mil. Kč včetně DPH (239 345 600 Kč prostředky Evropské unie, 56 654 400 Kč národní veřejné zdroje)
Finální finanční alokace:	122 200 517,61 Kč včetně DPH
Komentář:	Na základě změny č. 4 ze dne 25. listopadu 2021 došlo ke změně názvu projektu na <i>Vybudování základní resortní infrastruktury pro eHealth-resortní informační systém</i> , dále ke změně ve způsobu dosažení plánovaných funkcionalit (pořízení pouze hardwaru) a zároveň ke snížení celkových nákladů projektu na 122 200 517,61 Kč.
Termín ukončení:	31. 12. 2021
Číslo projektu IROP:	CZ.06.3.05/0.0/0.0/16_034/0006426
Příjemce:	Nemocnice Na Homolce
Název projektu:	<i>Modernizace nemocničního informačního systému Nemocnice Na Homolce</i>
Původní finanční alokace:	91 745 830,00 Kč včetně DPH (74 178 646,08 Kč prostředky Evropské unie, 17 555 083,92 Kč národní veřejné zdroje, 12 100,00 Kč nezpůsobilé výdaje)
Finální finanční alokace:	91 298 372,00 Kč včetně DPH
Komentář:	Na základě změny č. 3 schválené dne 6. února 2020 upustila NNH od původního záměru pořídit si komerční řešení NIS a rozhodla se pořídit řešení používané IKEM a vlastními silami jej upravit a dále rozvíjet. Se změnou došlo i k úpravě rozpočtu projektu, kdy finanční prostředky původně určené na nákup komerčního řešení ve výši 56 628 000 Kč NNH využila k navýšení rozpočtu pro nákup hardwaru a převzaté řešení od IKEM upravovala a rozvíjela na své náklady mimo rozpočet projektu.
Termín ukončení:	3. 11. 2022
Číslo projektu OPZ:	CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0006212
Příjemce:	Ministerstvo zdravotnictví
Název projektu:	<i>Strategické řízení rozvoje elektronického zdravotnictví v resortu MZ</i>
Původní finanční alokace:	48 275 079,76 Kč včetně DPH (39 036 677,74 Kč prostředky Evropské unie, 9 238 402,02 Kč národní veřejné zdroje)
Finální finanční alokace:	36 596 575,49 Kč včetně DPH
Termín ukončení:	30. 4. 2021

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/22

Peněžní prostředky státu poskytované na záchranu a obnovu kulturních památek prostřednictvím rozpočtové kapitoly *Ministerstvo kultury*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/22. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Pavel Hrnčíř.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státu poskytované na záchranu a obnovu kulturních památek prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstvo kultury vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2019 až 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející či následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od září 2022 do dubna 2023.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo kultury (dále také „MK“).

Kolegium NKÚ na svém X. jednání, které se konalo dne 17. července 2023,

schválilo usnesením č. 15/X/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Záchrana a obnova kulturních památek

6

Počet kontrolovaných programů na záchranu a obnovu kulturních památek

2,6 mld. Kč

výdaje MK na záchranu a obnovu kulturních památek za roky 2019 až 2022

7 457

počet podpořených žádostí o příspěvek na záchranu a obnovu kulturních památek v letech 2019 až 2022

až 1,5 roku

doba od podání žádosti do vydání rozhodnutí o poskytnutí příspěvku; tato doba významně překračovala dobu realizace projektů

19,9 %

uspokojených peněžních požadavků ze všech obdržených žádostí v roce 2022

1987

rok, od kterého platí zákon o státní památkové péči bez podstatných úprav

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státu poskytované na záchranu a obnovu kulturních památek prostřednictvím rozpočtové kapitoly *Ministerstvo kultury* vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy. NKÚ kontrolu provedl u Ministerstva kultury (dále také „MK“), které v letech 2019 až 2022 poskytlo v rámci šesti kontrolovaných programů příspěvky na záchranu a obnovu kulturních památek v celkové výši 2,6 mld. Kč.

NKÚ zjistil, že MK vynakládalo peněžní prostředky poskytované v šesti kontrolovaných programech v letech 2019 až 2022, aniž by stanovilo cíle, kterých by chtělo v oblasti záchrany a obnovy kulturních památek dosáhnout. Vzhledem k absenci cílů nelze vyhodnotit, zda byly peněžní prostředky poskytnuty a čerpány účelně. Konkrétní přínosy a dopady vynakládaných prostředků MK nevyhodnotilo. Uvedeným postupem v oblasti nastavení a následného vyhodnocení záchrany a obnovy kulturních památek MK nesplnilo povinnost stanovenou v rozpočtových pravidlech¹ soustavně sledovat a vyhodnocovat hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole. Hodnocení a výběr projektů byl u poloviny programů netransparentní. MK rovněž nezpracovalo koncepce rozvoje památkové péče, a tedy náležitě nedbalo, aby státní památkovou péči zabezpečilo plánovitě, komplexně a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje, jak mu to ukládal zákon o státní památkové péči².

Celkové vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností zjištěných kontrolou:

1. MK nestanovilo priority ani očekávané přínosy a dopady poskytování příspěvku

MK nestanovilo priority a omezené prostředky rozdělovalo zejména s cílem podpořit co největší počet příjemců i za cenu krácení požadovaných příspěvků. Cíle čtyř programů MK stanovilo obecně bez měřitelných ukazatelů. U dvou programů nestanovilo MK dokonce žádné cíle. Vyhodnocení jednotlivých programů jako celku provedlo MK pouze formálně.

2. MK nezpracovalo koncepce rozvoje památkové péče od roku 2021

MK má dle zákona o státní památkové péči zabezpečit tuto péči mj. plánovitě a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje. V období od roku 2021 do doby ukončení kontroly však byla platná pouze obecná *Státní kulturní politika*. Plán implementace *Státní kulturní politiky* ani koncepci památkové péče, v jejichž rámci by MK stanovilo konkrétní opatření a úkoly pro oblast záchrany a obnovy kulturních památek, však MK nezpracovalo. MK tak nepostupovalo v souladu se zákonem o státní památkové péči.

3. MK neplnilo stanovená opatření a úkoly

MK neplnilo opatření a úkoly v oblasti památkové péče stanovené v koncepčních dokumentech platných do roku 2020. Např. MK deklarovalo potřebu navrhnout novou právní úpravu památkové péče a nahradit tak stávající zákon o státní památkové péči, který je platný od roku 1987. Návrh zákona, který MK připravilo v roce 2015, nebyl schválen. Od té doby MK žádný návrh památkového zákona nepřipravilo a úkol pouze přenášelo do nových koncepčních

¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

² Zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

dokumentů. MK nebylo úspěšné ani v elektronizaci procesu administrace a poskytování příspěvků. I přes stanovenou potřebu formulace cílů, kritérií a následného vyhodnocení MK v oblasti záchrany a obnovy kulturních památek nestanovilo konkrétní a měřitelné cíle.

4. Administrace programů byla komplikovaná a časově náročná

MK každoročně obdrželo průměrně přes tři tisíce žádostí o příspěvek na záchranu a obnovu kulturních památek. Za období 2019 až 2022 podpořilo MK celkem 7 457 těchto žádostí, tedy téměř dva tisíce každý rok. Jejich administraci MK realizovalo v listinné podobě bez využití informačního systému MK, který by celou administraci zjednodušil a ulehčil. Proces administrace byl mj. i kvůli tomu velmi komplikovaný a časově náročný. Doba od podání žádostí do vydání rozhodnutí o poskytnutí příspěvku činila až 1,5 roku a významně překračovala dobu realizace projektů, na které MK příspěvek poskytovalo.

5. Hodnocení a výběr projektů byl u poloviny programů netransparentní

MK nenastavilo transparentní způsob hodnocení a výběru projektů u poloviny programů. Nebylo např. zřejmé, jak a na základě jakých kritérií jednotlivé projekty posuzovalo. Netransparentní byl rovněž způsob, jakým MK rozhodovalo o zákazu čerpání příspěvku při porušení podmínek v předchozím roce. Tyto podmínky MK zveřejnilo pouze v rámci některých programů a pouze v některých letech. Ve skutečnosti se MK uvedenými podmínkami navíc ne vždy řídilo. Uchazeči o příspěvek tak neměli k dispozici informace o skutečně aplikovaných podmínkách, jejichž porušení MK vyhodnocovalo jako zákaz poskytnutí příspěvku v následujícím roce.

6. Rozhodnutí MK o poskytnutí příspěvku neumožňují vyhodnocení přínosů projektů

MK nestanovilo cíle a měřitelné ukazatele projektů, pomocí kterých by mohlo vyhodnotit jejich přínos k naplnění cílů programu. Rozhodnutí o poskytnutí příspěvku také neobsahovala závazek realizovat projekty v rozsahu a kvalitě, kterou příjemci deklarovali v žádostech a na jejichž základě MK rozhodlo o podpoře.

7. MK nepřijalo účinná opatření k odstranění nedostatků zjištěných minulou kontrolou NKÚ

Nedostatky zejména v oblasti nastavení a vyhodnocení nejvýznamnějšího programu na záchranu a obnovu kulturních památek zjistil NKÚ již v roce 2017. MK však nepřijalo účinná opatření, která by vedla k odstranění těchto nedostatků.

II. Informace o kontrolované oblasti

MK je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro rozhlasové a televizní vysílání, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, dále pro provádění autorského zákona a pro výrobu a obchod v oblasti kultury.

Záchrana a obnova kulturních památek se řídí zákonem o státní památkové péči a prováděcí vyhláškou.³ Kromě právních předpisů ČR je ochrana hmotného kulturního dědictví upravena také mezinárodními úmluvami, z nichž plynou pro ČR závazky v této oblasti.

MK dle zákona o státní památkové péči mj. zpracovává prognózy, koncepce a návrhy dlouhodobých výhledů rozvoje státní památkové péče a sestavuje, vyhlašuje a provádí programy komplexní péče o kulturní památky a vytváří pro ni všestranné podmínky.

Základní strategický rámec pro celou oblast kultury představovala do roku 2020 *Státní kulturní politika na léta 2015–2020* (dále také „SKP 2015“) a její plán implementace. Na SKP 2015 navazovala *Koncepce památkové péče v České republice na léta 2017–2020* (dále také „KPP 2017“), která uceleně zpracovávala oblast záchrany a obnovy kulturních památek v ČR.

Od roku 2021 je základní strategický dokument *Státní kulturní politika 2021–2025+* (dále také „SKP 2021“), v němž MK stanovilo šest hlavních cílů a základní strategické směřování, které by mělo následně realizovat a naplňovat zejména pomocí souvisejících koncepcí a strategií.

V rámci památkové péče MK využívá *Ústředního seznamu kulturních památek* (dále také „Památkový katalog“). Jedná se o evidenční systém movitých i nemovitých památek, památkových rezervací a zón. Památkový katalog eviduje mj. informace o jednotlivých památkách a jejich stavu a také generuje seznamy ohrožených a zachráněných památek. Památkový katalog obsahuje veřejnou část sloužící zejména k vyhledávání a prezentaci údajů a rovněž neveřejnou část určenou pro pracovníky Národního památkového ústavu (dále také „NPÚ“), MK a ostatních orgánů státní památkové péče a spolupracujících institucí. Památkový katalog vede NPÚ.

Za kulturní památky prohlašuje MK nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory,

- a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako jsou projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,
- b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

Kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, prohlašuje vláda ČR nařízením za národní kulturní památky. Území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů, může vláda ČR nařízením prohlásit jako celek za památkovou rezervaci. Území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může MK po projednání krajským úřadem prohlásit opatřením obecné povahy za památkovou zónu.

Ke dni 22. 3. 2023 bylo v Památkovém katalogu 38 911 aktuálně chráněných nemovitých kulturních památek, 370 chráněných národních kulturních památek, 114 památkových rezervací a 501 památkových zón. Většina movitých památek není ve veřejné části z bezpečnostních důvodů uvedena, dle výroční zprávy NPÚ jich k 31. 12. 2021 bylo 48 771.

Příspěvky na záchranu a obnovu památek poskytuje MK podle § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči, a to prostřednictvím šesti programů.

³ Vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

1. Program záchrany architektonického dědictví

V *Programu záchrany architektonického dědictví* (dále také „PZAD“) je od roku 1995 podporována obnova kulturních památek tvořících nejcennější část architektonického dědictví, jako jsou hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely, národní kulturní památky a podobně. Zamýšlené práce přitom musejí směřovat k záchraně kulturní památky nebo záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky. Příspěvek je poskytován bez ohledu na to, kdo je vlastníkem památky.

2. Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (dále také „Městský program“) je od roku 1992 nástrojem k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech historických měst, prohlášených za městské památkové rezervace (dále také „MPR“) a městské památkové zóny (dále také „MPZ“). V současné době se na území ČR nachází 44 MPR a 258 MPZ. Do programu je také zahrnuta památková rezervace Kuks. Peněžní příspěvky mohou být z něho poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí společně s vlastníkem na obnově kulturní památky. Peněžní prostředky lze využít na obnovu kulturních památek ve vlastnictví měst, církví, jiných právnických osob a fyzických osob, případně krajů, nikoliv ve vlastnictví ČR.

3. Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Program *Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností* (dále také „Program ORP“) byl založen v roce 2008 na obnovu památkového fondu, kde to efektivně a účelně neumožňují jiné programy MK. Finanční prostředky v tomto programu jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, nejsou národními kulturními památkami a které nejsou ve vlastnictví ČR.

4. Havarijní program

Z tohoto programu poskytuje MK od roku 1992 příspěvky na zajištění nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb. Program je určen pro všechny vlastníky nemovitých kulturních památek, vyjma ty ve vlastnictví ČR a ty, se kterými je příslušná hospodařit organizační složka státu nebo státní příspěvková organizace.

5. Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny (dále také „Vesnický program“) je v rámci komplexní péče o památkový fond v ČR od roku 1997 určen na podporu obnovy a zachování nemovitých kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jakými jsou například zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky, boží muka, ale i ve prospěch obnovy a zachování venkovských kostelů, zámečků, tvrzí, technických děl, soch a pomníků, zahrad apod., které se nacházejí na území vesnických památkových rezervací a zón a krajinných památkových zón. V ČR se nachází 61 vesnických památkových rezervací, 216 vesnických památkových zón a 27 krajinných památkových zón.

Příspěvek lze poskytnout všem vlastníkům kulturních památek vyjma příspěvkové organizace MK.

6. Program restaurování movitých kulturních památek

Z Programu restaurování movitých kulturních památek (dále také „Movitý program“) jsou od roku 1997 poskytovány příspěvky na obnovu (restaurování) movitých kulturních památek, zejména významných děl výtvarných umění nebo uměleckořemeslných prací umístěných v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně vzdělávací nebo náboženské účely (například obrazy a sochy v kostelech).

Přehled výdajů MK na záchranu a obnovu kulturních památek v letech 2019 až 2022 zobrazuje tabulka č. 1.

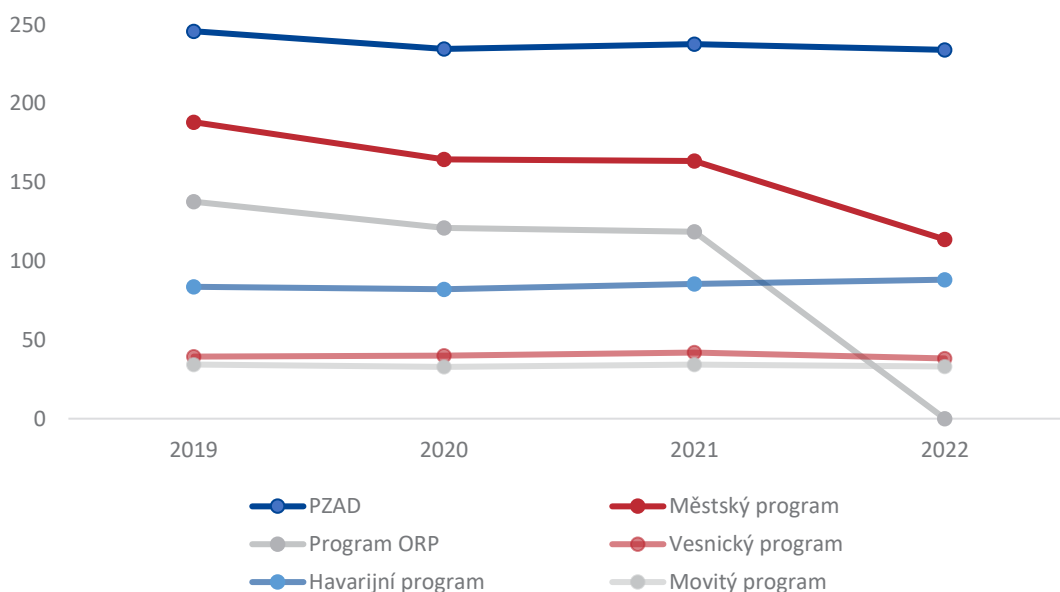
Tabulka č. 1: Přehled výdajů MK na záchranu a obnovu kulturních památek v letech 2019 až 2022 (v tis. Kč)

Rok	PZAD	Městský program	Program ORP	Havarijní program	Vesnický program	Movitý program	Celkem
2019	245 831	188 162	137 676	83 683	39 478	34 349	729 179
2020	234 606	164 439	121 126	82 143	39 980	32 868	675 162
2021	237 665	163 425	118 524	85 530	41 955	34 243	681 342
2022	234 027	113 714	-	88 203	38 229	33 000	507 173
Celkem	952 129	629 740	377 326	339 559	159 642	134 460	2 592 856

Zdroj: informace MK, vypracoval NKÚ.

V letech 2019 až 2022 vydalo MK na záchranu a obnovu kulturních památek prostřednictvím šesti programů téměř 2,6 mld. Kč. Jak zobrazuje následující graf, v těchto výdajích je zřejmý sestupný trend. Program ORP nebyl v roce 2022 v rámci úspor vypsán.

Graf č. 1: Výdaje na jednotlivé programy v letech 2019 až 2022 (v mil. Kč)

Zdroj: informace MK, vypracoval NKÚ.

O záchranu a obnovu kulturních památek se na základě vlastnictví stará rovněž stát zejména prostřednictvím NPÚ a jednotlivé obce a kraje prostřednictvím svých rozpočtů a programů. Vlastníci kulturních památek mohou rovněž čerpat prostředky z jiných veřejných zdrojů. Tyto peněžní prostředky nebyly předmětem kontrolní akce.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státu poskytované na záchranu a obnovu kulturních památek prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.

Za **účelné**⁴ NKÚ považuje takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů. Posouzení účelnosti použití peněžních prostředků vynaložených na záchranu a obnovu kulturních památek spočívalo zejména v posouzení dosažení stanovených cílů a plnění stanovených úkolů.

Předmětem kontrolní akce byly peněžní prostředky státu poskytované na záchranu a obnovu kulturních památek prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury.

Kontrolovanou osobou bylo MK jakožto poskytovatel peněžních prostředků státní rozpočtu na záchranu a obnovu kulturních památek. Kontrola byla provedena v rámci šesti programů, které MK na záchranu a obnovu kulturních památek vyhlásilo.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2019 do 2022. V případě věcných souvislostí i období předcházející či následující.

Kontrolovaný objem vychází z výdajů MK na programy na záchranu a obnovu kulturních památek ze státního rozpočtu a za roky 2019 až 2022 činí přibližně 2,6 mld. Kč. Z toho kontrolovaný vzorek projektů činí 26 825 000 Kč.

Kontrola se zaměřila na:

- a) nastavení cílů,
- b) způsob monitorování plnění stanovených cílů,
- c) administraci poskytovaných příspěvků,
- d) transparentnost výběru projektů,
- e) nastavení a realizaci kontrolní činnosti,
- f) vyhodnocení přínosů podpory,
- g) účinnost opatření k odstranění nedostatků zjištěných v kontrolní akci č. 17/01.

Proces administrace, výběr projektů a jejich monitorování byly ověřeny rovněž na kontrolním vzorku 30 projektů. Kontrolní vzorek tvořilo pět náhodně vybraných projektů (s přihlédnutím k výši příspěvku) za každý program záchranu a obnovy kulturních památek.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. MK nestanovilo priority ani očekávané přínosy a dopady poskytování příspěvku

V roce 2022 schválilo MK příspěvek 49,4 % obdržených žádostí, ale uspokojilo tím jen 19,9 % objemu peněžních požadavků ze všech obdržených žádostí. Vzhledem k omezeným disponibilním prostředkům na záchranu a obnovu kulturních památek MK identifikovalo

⁴ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

potřebu vytvořit priority a vyšší měrou podpořit zásadní projekty. Priority však MK nevytvořilo a prostředky rozdělovalo zejména s cílem podpořit co největší počet příjemců. Požadované příspěvky tak musely být kráceny. Negativním důsledkem bylo prodlužování doby oprav kulturních památek.

Informace o všech kulturních památkách obsahuje Památkový katalog. Tyto informace však MK využívá zejména pro ověření údajů a náležitostí jednotlivých žádostí o příspěvek. Ke stanovení priorit, nastavení, monitorování a vyhodnocování jednotlivých programů MK tyto informace nevyužívá.

Programy, které byly schváleny usneseními vlády (PZAD, Městský program a Movitý program), měly v těchto usneseních stanoveny cíle. V případě Programu ORP stanovilo MK cíl programu v příslušných zásadách⁵. U Havarijního a Vesnického programu MK nestanovilo žádné cíle.

Vyhodnocení všech šesti programů byla pouze formální, MK uvedlo zejména základní statistická data o udělené podpoře. Vyhodnocení však neměla vazbu na cíle stanovené v jednotlivých programech. Tyto cíle byly převážně velmi obecné a MK k nim nestanovilo měřitelné ukazatele. V realizovaných hodnoceních MK nebylo schopno vyhodnotit míru plnění stanovených cílů ani reálné přínosy a dopady jednotlivých programů. V konečném důsledku tak MK nevyhodnotilo účelnost a efektivnost vynakládaných prostředků na záchranu a obnovu kulturních památek.

Příklad č. 1

PZAD měl usnesením vlády stanoveny následující cíle:

- záchrana ohrožených nemovitých kulturních památek efektivní a rychlou obnovou,
- využití těchto památek ke zvýšení celkové kvality životního prostředí a pro kulturní, společenské, veřejně prospěšné a ekonomické účely,
- získání všech zdrojů přicházejících v úvahu a snižování potřeby příspěvku na obnovu kulturních památek ze státního rozpočtu,
- zvýšení efektivnosti správy a provozu kulturních památek.

Ve vyhodnocení PZAD za rok 2022 MK uvedlo pouze následující údaje:

- celková alokace příspěvků do jednotlivých krajů,
- příjemci příspěvku dle typu žadatele,
- alokace dle typu vlastníka v jednotlivých krajích,
- celková alokace příspěvků podle typu památky a kraje,
- seznam ukončených akcí obnovy,
- počty a objemy podaných/uspokojených žádostí a příspěvků,
- fotografie z jedné podpořené akce obnovy.

MK nestanovilo výchozí ani cílový stav, kterého by chtělo výdejem peněžních prostředků v oblasti záchranu a obnovy kulturních památek dosáhnout. Konkrétní přínosy a dopady vynakládaných prostředků tak i vzhledem k obecnému nastavení MK nevyhodnotilo. MK soustavně nesledovalo a nevyhodnocovalo účelnost, hospodárnost a efektivnost vynakládání výdajů ve své kapitole ve smyslu ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

⁵ Zásady k programům s informacemi o nastavení a podmínkách programu.

2. MK nezpracovalo koncepcie rozvoje památkové péče od roku 2021

Hlavním strategickým dokumentem pro oblast záchrany a obnovy kulturních památek je *Státní kulturní politika*. Jedná se o obecný dokument, který měl být následně realizován zejména pomocí souvisejících koncepcí a strategií. Z tohoto důvodu mělo MK zpracovat plán její implementace, ve kterém stanoví k jednotlivým specifickým cílům návazná opatření, dílčí činnosti a úkoly, a to včetně vyčíslení souvisejících nákladů. Ze *Státní kulturní politiky* jakožto nadřazené strategie měla vycházet také koncepcie památkové péče, která by cíle v oblasti záchrany a obnovy kulturních památek rozvíjela. Podle těchto strategických dokumentů mělo MK řídit záchranu a obnovu kulturních památek od roku 2021. *Státní kulturní politiku* vzala vláda ČR na vědomí a uložila ministru kultury její realizaci až usnesením ze dne 27. září 2021 č. 843. Plán její implementace a koncepci památkové péče do doby ukončení kontroly MK nezpracovalo.

MK má na období 2021 až 2025 schválenou *Státní kulturní politiku* (se zpožděním devíti měsíců), avšak MK stále nemá plán implementace a navazující koncepci památkové péče, i když by tyto dokumenty mělo mít již 2,5 roku. MK tak nepostupovalo v souladu s § 25 odst. 3 ve spojení s § 26 odst. 2, písm. a) zákona o státní památkové péči tím, že nezpracovalo konkrétní koncepcie rozvoje památkové péče, a náležitě tak nedbalo, aby státní památkovou péči zabezpečilo plánovitě, komplexně a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje.

3. MK neplnilo stanovená opatření a úkoly

Cíle KPP 2017 stanovilo MK velmi obecně, jedná se spíše o stanovení cílových oblastí. K jednotlivým cílům MK stanovilo příslušná opatření, která jsou však často nekonkrétní, např. pokračování v dřívějších činnostech. MK realizovalo vyhodnocení KPP 2017. Vzhledem k obecnému nastavení jednotlivých cílů a souvisejících opatření však nelze určit, zda a do jaké míry MK tyto cíle splnilo.

SKP 2015 vyhodnotilo MK v rámci navazující SKP 2021. Vyhodnocení představuje tabulku s úkoly stanovenými v plánu implementace SKP 2015, ve které MK uvedlo, zda byl daný úkol splněn a související výstupy. Vyhodnocení, zda byly plněním těchto úkolů naplněny i záměry a priority stanovené v SKP 2015, MK nerealizovalo.

Opatření a úkoly stanovené v plánu implementace SKP 2015, které zejména souvisely se záchranou a obnovou kulturních památek, MK neplnilo. V těchto bodech tak MK neplnilo usnesení vlády ČR ze dne 3. února 2016 č. 81, ve kterém vláda mj. uložila ministru kultury realizovat plán implementace SKP 2015. Jedná se zejména o následující opatření a úkoly:

- MK si stanovilo úkol v podobě návrhu nového památkového zákona. Cílem tohoto úkolu bylo schválení tohoto zákona Parlamentem ČR, zdůraznění veřejného zájmu na ochraně památkového fondu a vytvoření podmínek pro péči o tento fond. Zákon o státní památkové péči je platný od roku 1987 a vznikl za podmínek, které se po roce 1989 významně změnily, např. v oblasti soukromého vlastnictví. Nový památkový zákon měl mj. zajistit vhodný způsob nakládání s památkovým fondem, posílit právní jistotu v oblasti památkové péče, odstranit zbytečnou administrativní zátěž a zmírnit dopady vznikající z omezování vlastnických práv.

Potřebu přijetí nového památkového zákona stanovilo MK již v roce 2008. Tuto potřebu však MK již minimálně 15. rokem pouze přenáší do nových koncepčních dokumentů. MK v roce 2015 připravilo návrh zákona, ten ale nebyl Parlamentem ČR schválen. Od té doby

MK žádný návrh památkového zákona nepřipravilo a cíle stanoveného úkolu nesplnilo. Nový památkový zákon MK ani v současné době nepřipravuje.

- MK nesplnilo úkol v podobě zavedení elektronického systému pro vyřizování agend a poskytování podpory. MK se nedaří zavést elektronický systém ani v rámci dosavadní realizace SKP 2021, kam tento úkol přeneslo (více viz bod 4).
- MK nesplnilo úkol v podobě umožnění úplného elektronického podání v procesech evidence památek ve vazbě na Památkový katalog.
- MK v SKP 2015 uvedlo důležitost formulace cílů, objektivních kritérií a následného systematického vyhodnocování přínosů podpory a jeho využití při rozhodování o budoucí podpoře. Přesto MK kvůli obecnému nastavení příslušných programů i koncepčních dokumentů vyhodnocuje přínosy a dopady peněžních prostředků vynaložených na záchranu a obnovu kulturních památek pouze formálně (více viz bod 1).

4. Administrace programů byla komplikovaná a časově náročná

Administrace programů na záchranu a obnovu památek není digitalizovaná a nadále probíhá zejména v listinné podobě. V letech 2019 až 2022 přitom MK každý rok průměrně obdrželo více než tři tisíce žádostí o příspěvek. Příslušné údaje zaměstnanci MK musí ručně přepisovat a evidovat v programech MS Word a MS Excel. Tento způsob administrace je značně náročný jak pro MK, tak pro jednotlivé uchazeče o příspěvek.

Ve všech programech museli žadatelé zpracovávat dvě žádosti o příspěvek, resp. návrh na zařazení do programu. MK vyžadovalo zpracování standardizované žádosti, která byla stejná i pro ostatní programy mimo památkovou péči. Zároveň MK vyžadovalo zpracování žádostí, které byly upraveny pro potřeby jednotlivých programů na záchranu a obnovu kulturních památek. V žádostech tak museli žadatelé uvádět duplicitní informace, jako např. název projektu, název žadatele, adresu, jméno kontaktní osoby, statutárního zástupce právnické osoby, charakteristiku projektu, celkové náklady, požadovaný příspěvek.

Proces administrace jednotlivých programů byl mj. i kvůli jejímu nastavení a nevyužívání elektronických informačních systémů velmi komplikovaný a dlouhý. Doba od vyhlášení programů do začátku vydávání rozhodnutí o poskytnutí příspěvku a jejich následného vyplácení dosahovala u některých programů (zejména PZAD, Městský program a Movitý program) téměř jednoho roku (včetně 1–2 měsíců, které měli uchazeči na podání žádostí). Dosahovala tak téměř stejné doby jako doba realizace jednotlivých akcí obnovy, na které MK příspěvky poskytovalo.

Doba do ukončení vydávání rozhodnutí o poskytnutí příspěvků a jejich následného vyplácení byla ještě delší a např. u Movitého programu činila od doby přijetí žádostí až 18 měsíců a od doby vyhlášení programu až 20 měsíců. Tato doba tak významně překročila i dobu realizace podpořených akcí obnovy. Dlouhá doba od podání žádosti do vydání rozhodnutí o poskytnutí příspěvku a jeho proplacení mj. prodlužuje dobu nejistoty jednotlivých žadatelů, zda a v jaké výši jim MK příspěvek poskytne.

Příklad č. 2

Dlouhá doba administrace byla např. u akce obnovy barokní knihovny z Kláštera bosých augustiniánů ve Lnářích, ÚSKP 105815. Příslušný Movitý program na rok 2021 vyhlásilo MK dne 20. 4. 2020. Návrh na zařazení akce obnovy movité kulturní památky do *Programu restaurování movitých kulturních památek* na rok 2021 doručil žadatel dne 16. 6. 2020. K nabytí právní moci rozhodnutí o poskytnutí příspěvku došlo dne 20. 11. 2021, tj. po více než 17 měsících od podání návrhu na zařazení akce do programu (žádosti) a po 19 měsících od vyhlášení programu. Rozhodnutí o poskytnutí příspěvku nabylo právní moci až téměř na konci realizace akce obnovy, na kterou byl příspěvek určen.

5. Hodnocení a výběr projektů byl u poloviny programů netransparentní

PZAD a Movitý program, které vznikly na základě usnesení vlády, měly jasně stanovená kritéria hodnocení žádostí, s bodovým hodnocením a váhami a tato kritéria byla známa žadatelům předem. Oproti tomu v Programu ORP, Havarijním a Vesnickém programu nebyla hodnotící kritéria známá předem. MK je stanovilo pouze interně, a to bez příslušných vah a bodového hodnocení. Navíc MK nevytvořilo žádné záznamy, ze kterých by bylo zřejmé, zda a jak podle stanovených kritérií jednotlivé žádosti skutečně posuzovalo. Tento způsob hodnocení a výběru projektů tak byl obtížně přezkoumatelný, netransparentní a nevytvářel rovné podmínky pro jednotlivé uchazeče. V Městském programu byl výběr akcí obnovy v kompetenci jednotlivých měst a obcí, kterým MK poskytovalo dotaci v rámci stanovených finančních kvót.

Netransparentní byl rovněž způsob, jakým MK rozhodovalo o zákazu čerpání příspěvku při porušení podmínek v předchozím roce. V interním příkazu ministryně č. 40/2012 stanovilo MK podmínky, jejichž porušení znamená zákaz poskytnutí příspěvku danému žadateli v roce následujícím. Tyto podmínky však MK zveřejnilo pouze v rámci některých programů a pouze v některých letech. MK se uvedenými podmínkami neřídilo a v rozporu s nimi vyplatilo příspěvky v letech 2019 až 2021 v celkové výši 15 837 000 Kč.

Podmínky, jejichž porušení vyhodnocovalo MK jako důvod pro zákaz poskytnutí příspěvku v následujícím roce, nekorespondovaly s podmínkami danými příkazem ministryně č. 40/2012 a zveřejněnými rovněž ve vyhlášeních některých programů. MK ve skutečnosti zákaz poskytnutí příspěvku vztahovalo nikoliv na žadatele, jak bylo stanoveno v příkazu ministryně č. 40/2012, ale na akci obnovy. V případě jednoho příjemce MK udělalo výjimku a rozšířilo zákaz poskytnutí příspěvku na všechny akce obnovy daného příjemce. Zákaz čerpání příspěvku v následujícím roce také MK nevztahovalo výhradně k porušením uvedeným v příkazu ministryně č. 40/2012, ale vycházelo ze zjištěných porušení podmínek rozhodnutí, které MK zaslalo na finanční úřad. Jedná se mj. o porušení podmínek stanovených v rozhodnutí o poskytnutí příspěvku, která však nutně nemusí představovat porušení podmínek příkazu ministryně č. 40/2012.

Uchazeči o příspěvek neměli k dispozici informace o skutečně aplikovaných podmínkách, jejichž porušení MK vyhodnocovalo jako zákaz poskytnutí příspěvku v následujícím roce. Nastavený a aplikovaný systém je velmi nepřehledný, netransparentní a vytváří nerovné podmínky pro jednotlivé uchazeče o příspěvek.

6. Rozhodnutí MK o poskytnutí příspěvku neumožňují vyhodnocení přínosů projektů

MK po příjemcích vyžadovalo stanovení cílů projektů, ty však byly stanoveny pouze obecně v žádosti a následně v rozhodnutí o poskytnutí příspěvku. Detailněji byl popis uveden

v závazném stanovisku, které neřešilo cíle projektu, ale pouze stavební a technické stránky jeho realizace. Příjemce příspěvku byl zavázán k plnění cíle dle vydaného rozhodnutí a na něj navázaném závazném stanovisku. Stanovené cíle podpořených projektů však nebyly provázány s cíli příslušných programů, neměly také stanoveny žádné měřitelné parametry a ukazatele. Přínos realizace jednotlivých projektů k naplnění cílů programu tak nelze vyhodnotit.

V rámci charakteristiky navrhované akce obnovy u některých programů uchazeči uváděli v žádostech o příspěvek mj. informace o využití kulturních památek, viz následující příklad:

Příklad č. 3

V PZAD uváděli uchazeči údaje o budoucím využití památky či tzv. údaje o společenské efektivitě akce, jako např. zvýšení kvality životního prostředí, využití pro kulturní a jiné společenské účely, ekonomické efekty, vytvoření nových trvalých nebo dočasných pracovních míst, přínos pro cestovní ruch, zpřístupnění památky veřejnosti a odhad zvýšení počtu návštěvníků po dokončení akce.

Tyto údaje byly i součástí kritérií, na jejichž základě byly jednotlivé návrhy posuzovány v rámci rozhodování o poskytnutí příspěvku. V rozhodnutí o poskytnutí příspěvku však MK příjemce k plnění těchto ukazatelů nezavázalo. Monitorování průběhu realizace jednotlivých podpořených projektů je vzhledem k jejich nastavení obtížné a navíc vzniká riziko, že schválené projekty nebudou realizovány v rozsahu a kvalitě, kterou příjemci deklarovali v žádostech a na jejichž základě MK rozhodlo o podpoře.

7. MK nepřijalo účinná opatření k odstranění nedostatků zjištěných minulou kontrolou NKÚ

Kontrolu poskytování příspěvků v PZAD realizoval NKÚ již v roce 2017. Jednalo se o kontrolní akci č. 17/01 – *Peněžní prostředky státu poskytované z Programu záchrany architektonického dědictví na záchranu a obnovu kulturních památek*. NKÚ mj. zjistil, že cíle PZAD nastavilo MK pouze obecně, aniž by závazně stanovilo měřitelné indikátory ve formě předpokládaných cílových hodnot, kterých by měl program ve stanoveném časovém horizontu dosáhnout. MK provádělo pouze formální hodnocení PZAD, které nemělo přímou vazbu na stanovené obecné cíle. Přínos PZAD k záchraně a obnově kulturních památek bez stanovení měřitelných indikátorů a parametrů akcí nebylo možné vyhodnotit. Dále NKÚ zjistil, že MK v rozhodnutích o poskytnutí příspěvku nastavilo nejednotné podmínky a jednoznačně nevymezilo závazné podmínky akcí.

MK předložilo vládě informace o stavu plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KA č. 17/01 dne 17. 12. 2018. Zde MK uvedlo, že u všech opatření probíhá jejich plnění, resp. jsou již splněna.

NKÚ v rámci KA č. 22/22 prověřil účinnost těchto opatření. MK sjednotilo podmínky v rozhodnutí o poskytnutí příspěvku. Jak však vyplývá z předchozích kapitol tohoto kontrolního závěru, přijatá opatření nevedla k odstranění hlavních nedostatků uvedených v KA č. 17/01. MK nepřijalo účinná opatření v oblasti nastavení cílů, měřitelných ukazatelů jejich plnění ani v oblasti vyhodnocení.

MK nepřijalo účinná opatření vedoucí k odstranění hlavních nedostatků zjištěných u PZAD v rámci KA č. 17/01. Obdobné nedostatky jako u PZAD vykazují rovněž ostatní programy záchrany a obnovy kulturních památek.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
KPP 2017	<i>Koncepce památkové péče v České republice na léta 2017–2020</i>
Městský program	Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón
MK	Ministerstvo kultury
Movitý program	<i>Program restaurování movitých kulturních památek</i>
MPR	městská památková rezervace
MPZ	městská památková zóna
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPÚ	Národní památkový ústav
Památkový katalog	<i>Ústřední seznam kulturních památek</i>
Program ORP	<i>program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností</i>
PZAD	<i>Program záchrany architektonického dědictví</i>
SKP 2015	<i>Státní kulturní politika na léta 2015–2020</i>
SKP 2021	<i>Státní kulturní politika 2021–2025+</i>
ÚSKP	identifikační údaj dle Ústředního seznamu kulturních památek
Vesnický program	<i>Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny</i>

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/24

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na výstavbu kanalizačních stok

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/24. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Vladimír Koníček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na výstavbu kanalizačních stok vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob od října 2022 do května 2023.

Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2014 do roku 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“); Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“); Státní fond životního prostředí České republiky (dále také „SFŽP“); město Opočno; obec Bezděkov nad Metují; obec Bílovice-Lutotín; obec Červenka; obec Čistá; obec Heřmanova Huť; obec Pernarec; obec Štarnov; obec Třebско; Svazek obcí Draňansko a okolí.

Kolegium NKÚ na svém XIV. jednání, které se konalo dne 18. září 2023,

schválilo usnesením č. 10/XIV/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

**Projekty na výstavbu a technické zhodnocení infrastruktury kanalizací
ukončené a v realizaci k 31. 12. 2022**

	MZe	OPŽP	Národní program Životní prostředí
Počet dotovaných projektů celkem	642	410	308
z toho ukončených	404	247	6

Řešená délka kanalizace	1 628 km	1 998 km	1 002 km
-------------------------	----------	----------	----------

Předpokládaný počet nově připojených obyvatel na zlepšené čištění odpadních vod	151 850	176 214	71 586
--	---------	---------	--------

Proplacená dotace	7,022 mld. Kč	11,248 mld. Kč	5,842 mld. Kč
----------------------	------------------	-------------------	------------------

**Podprogram MZe č. 129 253 – Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury
kanalizací pro veřejnou potřebu**

	Cíl	Skutečnost
Parametr: délka kanalizačních stok	536 km	756 km
Indikátor: počet nově připojených obyvatel na zlepšené čištění odpadních vod	51 000	78 550

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státního rozpočtu a Evropské unie (dále také „EU“) vynakládaných z programu MZe *Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací*, z operačního programu *Životní prostředí 2014–2020* (dále také „OPŽP“) a z *Národního programu Životní prostředí* (dále také „NPŽP“) na výstavbu kanalizačních stok. V letech 2014 až 2022 bylo z výše uvedených programů vynaloženo na výstavbu a technické zhodnocení infrastruktury kanalizací celkem 24,1 mld. Kč.

1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státního rozpočtu a EU určené na výstavbu kanalizačních stok byly vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně. NKÚ provedl kontrolu formální a věcné správnosti vybraných činností a posouzení jejich účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti u MZe, MŽP, SFŽP a rovněž u příjemců podpory, kde prověřil 10 projektů.

1.3 NKÚ konstatuje, že MZe, MŽP a SFŽP nastavením pravidel vytvořily na úrovni systému poskytování podpory předpoklady pro účelné, hospodárné a efektivní vynaložení prostředků státního rozpočtu a EU určených na výstavbu kanalizačních stok.

Ve vztahu ke kontrolovaným projektům NKÚ konstatuje, že peněžní prostředky na realizaci projektů zaměřených na výstavbu kanalizačních stok byly vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně.

1.4 NKÚ ověřil, že vyplacené dotační prostředky přispěly k rozšíření kanalizační sítě v ČR na celkem 87,4 % připojených obyvatel v roce 2021, což odpovídalo plánované hodnotě uvedené ve *Strategii resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030* a v materiálu MŽP *Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050* (viz odst. 4.1 a 4.3).

1.5 U dvou z deseti kontrolovaných příjemců dotací byla zjištěna porušení právních předpisů, která neměla negativní vliv na účelnost, hospodárnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků (viz odst. 4.20).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 **Ministerstvo zemědělství** je ústředním orgánem státní správy mj. pro vodní hospodářství, s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod. Je gestorem pro transpozici a implementaci předpisů v oblasti čištění komunálních odpadních vod a především směrnice Rady ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS) (dále také „směrnice o ČMOV“).

2.2 **Ministerstvo životního prostředí** je orgánem vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí. Je ústředním orgánem státní správy mj. pro ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti povrchových a podzemních vod. MŽP je spolugestorem směrnice o ČMOV, a to zejména v oblasti stanovení požadavků na kvalitu vypouštěných odpadních vod, nakládání s kaly, vypouštění odpadních vod z průmyslových zdrojů znečištění, monitoringu kvality a reportingu směrem k Evropské komisi, který zajišťuje v souladu s čl. 15 směrnice o ČMOV.

2.3 **Státní fond životního prostředí České republiky** je jinou státní organizací. Byl zřízen zákonem České národní rady č. 388/1991 Sb.¹ Správcem SFŽP je MŽP. Základním účelem SFŽP

¹ Zákon České národní rady č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky.

je podpora ekologických opatření uskutečňovaných v souladu s aktuální státní politikou životního prostředí a zásadami ochrany životního prostředí České republiky.

2.4 Strategické dokumenty

- a) *Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství do roku 2015* byla schválena usnesením vlády ze dne 14. 12. 2011 č. 927². Na ni navázala *Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*, která byla schválena usnesením vlády ze dne 2. 5. 2016 č. 392³. Současně MZe vypracovalo *Implementační plán Strategie resortu Ministerstva zemědělství na období 2017–2020*.
- b) Základní strategický a koncepční rámec MŽP pro čištění odpadních vod a zlepšování kvality vod, který zahrnuje plnění cílů směrnice o ČMOV a rámcové směrnice o vodě⁴, představují dokumenty *Státní politika životního prostředí České republiky pro období 2012–2020* a *Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050*. MŽP zde stanovilo opatření a nástroje na podporu výstavby kanalizací a čištění odpadních vod pro dokončení realizace opatření dle směrnice o ČMOV.

2.5 Právní rámec čištění městských odpadních vod

Vztahy vznikající při rozvoji, výstavbě a provozu vodovodů a kanalizací sloužících veřejné potřebě a působnost orgánů územních samosprávných celků a správních úřadů na tomto úseku upravuje zákon č. 274/2001 Sb.⁵ V oblasti vodní politiky a hospodaření s vodou vychází ČR z rámcové směrnice o vodě⁴. K dosažení cílů stanovených touto směrnicí přispívá řada technických směrnic, především pak směrnice o ČMOV. ČR měla dosáhnout souladu se směrnicí o ČMOV nejpozději do 31. 12. 2010⁶. Směrnice o ČMOV se týká odvádění, čištění a vypouštění městských odpadních vod a čištění a vypouštění odpadních vod z určitých průmyslových odvětví. Pro ověření dosažení shody je ČR povinna každé dva roky poskytovat Evropské komisi informace o programu implementace směrnice o ČMOV. Tyto informace podává MZe prostřednictvím MŽP. Povinnost zajistit odkanalizování a čištění odpadních vod na minimálně úroveň stanovenou směrnicí o ČMOV byla obcím uložena zákonem č. 254/2001 Sb.⁷ a nařízením vlády č. 61/2003 Sb.⁸

2.6 Dotační programy na výstavbu kanalizací

K podpoře projektů na výstavbu kanalizací využívají MZe a MŽP peněžní prostředky státního rozpočtu i peněžní prostředky z EU. Dotační programy MZe byly primárně zaměřeny na menší

² Usnesení vlády České republiky ze dne 14. prosince 2011 č. 927, o *Koncepci vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství do roku 2015*.

³ Usnesení vlády České republiky ze dne 2. května 2016 č. 392, ke *Strategii resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky.

⁵ Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).

⁶ U 174 aglomerací z celkových 648 Evropská komise stále posuzuje, zda byly splněny povinnosti dle článku 3 směrnice o ČMOV. Aglomerace je oblast, v níž jsou obyvatelé a popřípadě i hospodářské činnosti natolik soustředěny, že městské odpadní vody jsou shromažďovány a odváděny do městské čistírny odpadních vod nebo do společného místa vypouštění. Může zahrnovat i oblasti, kde jsou odpadní vody řešeny pomocí jiných systémů, které však musí dosahovat stejné úrovně ochrany životního prostředí.

⁷ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

⁸ Nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech.

obce do 1 000, příp. do 2 000 obyvatel. Dotační programy MŽP byly zaměřeny i na podporu projektů v aglomeracích nad 2 000 ekvivalentních obyvatel⁹ (dále také „EO“).

- a) MZe je správcem dotačních programů na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací v kapitole státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství*.
- b) MŽP je řídicím orgánem OPŽP, správcem NPŽP a správcem dotačního programu na podporu financování NPŽP v kapitole státního rozpočtu 315 – *Ministerstvo životního prostředí*.
- c) SFŽP je zprostředkujícím subjektem OPŽP¹⁰ a poskytovatelem prostředků ze SFŽP prostřednictvím NPŽP.
- d) Příjemci dotací jsou zejména obce, svazky obcí a vodárenské společnosti.

2.7 Hlavním zdrojem financování výstavby kanalizačních stok v kontrolovaném období byl OPŽP. Problematika výstavby kanalizací je v OPŽP řešena v prioritní ose 1 *Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní* (dále také „PO 1“), kde byl stanoven specifický cíl 1.1 *Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod* (dále také „SC 1.1“). Zdrojem financování PO 1 je *Fond soudržnosti*. Ke dni 31. 12. 2022 bylo v rámci SC 1.1 podpořeno celkem 410 projektů se schválenou výší podpory 11,5 mld. Kč a ke stejnému dni bylo příjemcům podpory proplaceno 11,2 mld. Kč.

2.8 Dalším zdrojem financování výstavby kanalizačních stok byly programy MZe č. 129 250, 129 300 a 129 410. V rámci jejich podprogramů zaměřených na výstavbu kanalizací č. 129 253, 129 303 a 129 413 bylo podpořeno celkem 642 projektů s bilancí potřeb krytých ze státního rozpočtu ve výši 10,7 mld. Kč. K 31. 12. 2022 bylo příjemcům podpory proplaceno 7,0 mld. Kč.

2.9 Zdrojem financování výstavby kanalizačních stok byl v kontrolovaném období rovněž NPŽP. Jedná se o dotační program MŽP financovaný z prostředků SFŽP a z programu MŽP č. 115 33 *Podpora financování Národního programu Životní prostředí*. Kontrolované problematiky se týkala 1. prioritní oblast: *Voda*, resp. její podoblasti 1.1 *Snížení množství vypouštěného znečištění povrchových vod (kofinancování OPŽP 2014–2020)* a 1.3 *Čistota povrchových i podzemních vod*. Ke dni 31. 12. 2022 bylo v rámci těchto podoblastí podpořeno celkem 308 projektů se schválenou výší podpory 7,9 mld. Kč a ke stejnému dni bylo příjemcům podpory proplaceno 5,8 mld. Kč.

⁹ Ekvivalentní obyvatel (zkratka EO) je jednotka, která se využívá v oblasti čištění odpadních vod. Udává specifické znečištění v BSK₅ produkované jedním obyvatelem za 1 den (60 g BSK₅ na den a EO pro surovou splaškovou odpadní vodu). MŽP pro výpočet nákladovosti projektů využívalo následující definici: „Počet EO odpovídá počtu trvale bydlících obyvatel nově napojených na kanalizaci“. (Pozn.: BSK₅ – biochemická spotřeba kyslíku s inkubací 5 dní.)

¹⁰ SFŽP je zprostředkujícím subjektem OPŽP na základě *Dohody o delegování některých činností a pravomocí MŽP jako řídicího orgánu OPŽP v programovém období let 2014–2020 na SFŽP* ze dne 13. 4. 2016.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky státního rozpočtu a EU určené na výstavbu kanalizačních stok vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně.

3.2 Kontrola NKÚ se zaměřila na čerpání peněžních prostředků na výstavbu kanalizačních stok z peněžních prostředků státního rozpočtu a rozpočtu EU.

3.3 Kontrolou NKÚ byly u MZe prověřeny dotační podprogramy č. 129 253, 129 303 a 129 413. U MŽP a SFŽP byly v rámci OPŽP (SC 1.1) prověřeny podporované aktivity 1.1.1 a v rámci NPŽP byly prověřeny výzvy č. 8/2018 a 4/2019.

3.4 Kontrola byla provedena u MZe jako správce programů na výstavbu a obnovu infrastruktury kanalizací, u MŽP jako řídicího orgánu OPŽP, správce NPŽP a správce programu na podporu financování NPŽP, u SFŽP jako zprostředkujícího subjektu OPŽP a poskytovatele podpory z NPŽP a rovněž u deseti příjemců dotací na výstavbu kanalizačních stok. Kontrolované projekty byly vybrány s ohledem na zastoupení všech zdrojů financování, výši poskytnuté dotace a stav realizace projektů.

3.5 U všech kontrolovaných osob byl v souvislosti s činnostmi, které při administraci nebo realizaci projektů vykonávají, prověřen soulad těchto činností s právními předpisy a pravidly příslušných programů a se zásadami účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.

3.6 U ministerstev a SFŽP kontrola posuzovala, zda hodnoticí kritéria dotačních programů a pravidla pro vykazování a sledování závazných parametrů a indikátorů projektů byla nastavena tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů dotačních programů, zda byly podpořeny takové projekty, které měly předpoklad k naplnění cílů programů, a zda byly po příjemcích požadovány průkazné ekonomické a technické údaje o realizovaném projektu.

3.7 U příjemců dotace NKÚ posuzoval, zda bylo dosaženo stanovených cílů a výsledků projektu v souladu se stanovenými podmínkami.

3.8 Kontrolováno bylo období od roku 2014 do roku 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

3.9 Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému poskytování podpory¹¹ z národních dotačních titulů činil 12 864 439 059 Kč, z toho 7 022 474 337 Kč z programů MZe a 5 841 964 722 Kč z NPŽP.

3.10 Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému poskytování podpory¹² z OPŽP činil 11 247 549 762 Kč.

3.11 U příjemců dotace činil kontrolovaný objem peněžních prostředků vynaložených na 10 vybraných projektů¹³ celkem 208 984 518 Kč, z toho 48 230 000 Kč poskytlo MZe, 52 764 403 Kč bylo čerpáno z OPŽP a 107 990 115 Kč z NPŽP.

Pozn.: Všechny právní předpisy jsou v tomto kontrolním závěru aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹¹ Objem prostředků na úrovni systému poskytování podpory představují veškeré prostředky alokované v dotačních programech MZe a MŽP.

¹² Objem prostředků na úrovni systému poskytování podpory představují veškeré prostředky alokované ve výzvách OPŽP.

¹³ Přehled projektů se základními údaji o poskytnuté podpoře je uveden v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A) Strategický a koncepční rámec oblasti čištění odpadních vod a zlepšování kvality vod

4.1 NKÚ ověřil, že MZe a MŽP mají nastaven strategický a koncepční rámec pro čištění odpadních vod a zlepšování kvality vod. Vodohospodářská politika MZe se řídí *Strategií resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030*. Strategický a koncepční rámec MŽP představují zejména dokumenty *Státní politika životního prostředí České republiky pro období 2012–2020* a *Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050*.

4.2 Plnění strategií a koncepcí MZe a MŽP je pravidelně vyhodnocováno. Výjimkou je souhrnná *Zpráva o realizaci Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030* za období 2016–2020, kterou mělo MZe na základě *Implementačního plánu Strategie resortu Ministerstva zemědělství na období 2017–2020* schváleného usnesením vlády ze dne 29. listopadu 2017 č. 838¹⁴ předložit vládě v roce 2021, přičemž tato zpráva nebyla v době kontroly NKÚ vypracována.

4.3 Aktuální plnění plánovaného procenta obyvatel napojených na kanalizační síť dle publikace MZe *Vodovody a kanalizace 2021* činí 87,4 %, což odpovídá strategii MZe i MŽP.

Tabulka č. 1: Plánované procento obyvatel napojených na kanalizační síť v ČR (v %)

Výchozí stav	Indikativní hodnota 2020	Indikativní hodnota 2025	Indikativní hodnota 2030
83,9	85,4	87	89

Zdroj: *Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*, Praha 2016.

B) Peněžní prostředky vynaložené na výstavbu kanalizačních stok

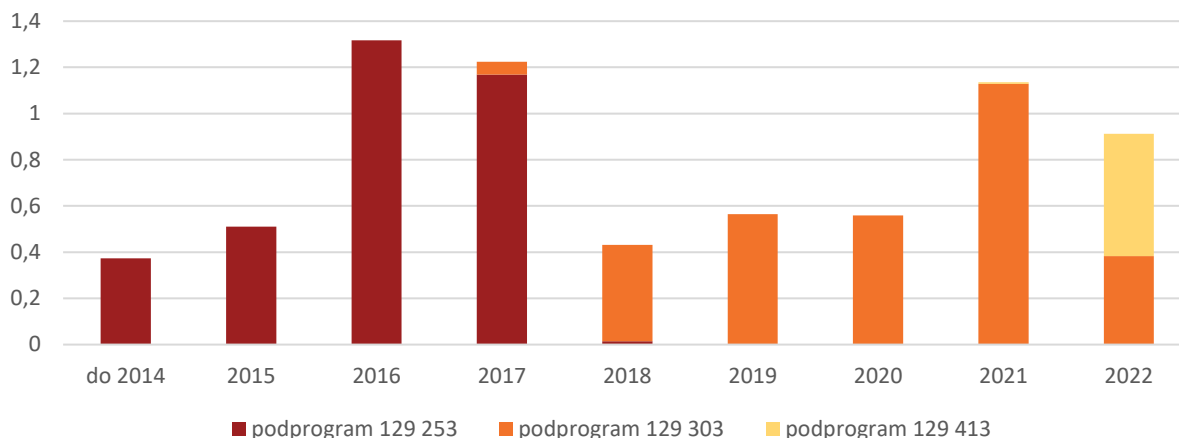
4.4 NKÚ ověřil, že MZe, MŽP a SFŽP nastavením pravidel pro poskytování peněžních prostředků z dotačních programů vytvořily předpoklady pro účelné, hospodárné a efektivní vynakládání těchto prostředků.

4.5 Kontrolou NKÚ bylo u 10 příjemců dotace z programů MZe, OPŽP a NPŽP prověřeno celkem 10 projektů zaměřených na výstavbu kanalizace. NKÚ neidentifikoval žádné peněžní prostředky, které by příjemci dotace vynaložili neúčelně, nehospodárně nebo neefektivně.

B.1) Podpora z kapitoly státního rozpočtu 329 MZe

4.6 NKÚ ověřil, že MZe v kontrolovaném období realizovalo dotační podprogramy č. 129 253, 129 303 a 129 413, které vytvářely podmínky pro splnění cíle směrnice o ČMOV (vybavenost aglomerací stokovými soustavami a stanovený stupeň čištění) i cílů stanovených ve strategických a koncepčních dokumentech MZe. Programy na sebe kontinuálně navazovaly.

¹⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 29. listopadu 2017 č. 838, k *Implementačnímu plánu Strategie resortu Ministerstva zemědělství na období 2017–2020*.

Graf č. 1: Přehled čerpání dotací z podprogramů MZe (v mld. Kč)

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 329 MZe za roky 2013 až 2022.

4.7 V dokumentacích dotačních programů stanovilo MZe parametry (nově vybudovaná délka kanalizačních stok, nově vybudované, modernizované nebo intenzifikované čistírny odpadních vod), indikátory (počet obyvatel bydlících v domech nově napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu), bilanci potřeb a termíny plnění.

Tabulka č. 2: Vybrané ukazatele podprogramů

Podprogram	Obyvatel obce	Parametry	Indikátory	Bilance potřeb	Realizace programu
129 253	do 1 000	536 km	51 000	4,1 mld. Kč	1. 11. 2012 – 30. 6. 2018
129 303	do 2 000	461 km	39 000	3,1 mld. Kč	1. 2. 2017 – 31. 12. 2022
129 413	do 2 000	411 km	34 300	3,5 mld. Kč	1. 2. 2021 – 31. 12. 2025

Zdroj: dokumentace programů č. 129 250, 129 300, 129 410.

Pozn.: parametry – délka kanalizačních stok; indikátory – počet nově připojených obyvatel.

MZe předložilo v dubnu 2020 Ministerstvu financí návrh zprávy o realizaci programu č. 129 250, ve kterém u podprogramu č. 129 253 vyhodnotilo parametry a indikátory. Parametr „délka kanalizačních stok 536 km“ byl naplněn hodnotou 756,382 km s průměrnou cenou 4,3 mil. Kč/km. Tato cena odpovídá měrným nákladům nově budovaných kanalizačních stok dle metodického pokynu MZe. Indikátor „počet nově připojených obyvatel 51 000“ byl naplněn hodnotou 78 550 osob, což představuje plnění indikátoru na 154 %.

4.8 NKÚ zjistil, že MZe u podprogramu č. 129 253 nenastavilo příjemcům dotace povinnost minimálního procenta připojení předpokládaného počtu řešených obyvatel na kanalizaci. U navazujících podprogramů č. 129 303 a 129 413 již byli příjemci dotace zavázáni ke splnění podmínky zajistit připojení min. 50 % řešených obyvatel uvedených v žádosti dané akce v termínu do předložení dokumentace závěrečného vyhodnocení akce (dále také „ZVA“).

B.2) Podpora z OPŽP

4.9 Hlavním zdrojem pro financování projektů zaměřených na výstavbu kanalizačních stok v aglomeracích nad 2 000 EO byl OPŽP. Mezi podporované aktivity patřila aktivita 1.1.1 *Výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující ČOV¹⁵ a výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikace ČOV včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod (domovní ČOV nebyly podporovány).*

¹⁵ ČOV – čistírna odpadních vod.

4.10 MŽP prostřednictvím SFŽP vyhlásilo v rámci SC 1.1 celkem osm výzev s původní alokací ve výši 11,3 mld. Kč, z toho sedm výzev se týkalo výstavby kanalizací. V rámci těchto výzev bylo výběrovou komisí doporučeno k financování nebo k zařazení do zásobníku projektů 486 projektů s požadovaným příspěvkem z EU ve výši 13,7 mld. Kč.

4.11 Kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti žádostí o podporu a věcné hodnocení projektů zajišťoval SFŽP na základě hodnotících kritérií schválených MŽP. S ohledem na omezenou alokaci pro výzvy zaměřené na výstavbu kanalizací a s cílem podpořit nejefektivnější projekty stanovilo MŽP limit nákladovosti kanalizace ve výši 90 000 Kč/EO pro zamítnutí projektu k podpoře.

4.12 Cíle OPŽP byly stanoveny prostřednictvím ukazatelů výsledků a indikátorů výstupů:

- a) Pro sledování věcného pokroku programu a plnění požadavků směrnice o ČMOV byly pro oblast výstavby kanalizací stanoveny ukazatele výsledku „*množství vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr¹⁶*“ a „*množství čištěných splaškových odpadních vod*“. Podle požadavku Evropské komise jsou tyto ukazatele vykazovány na základě statistických dat Českého statistického úřadu.

NKÚ zjistil, že použití statistických údajů pro vykazování ukazatelů výsledku nevyovídá pouze o intervencích OPŽP, ale zahrnuje i další faktory, které do daných ukazatelů na úrovni ČR vstupují. Ukazatele výsledku tedy nemají přímou vazbu na projekty OPŽP.

- b) Pro oblast výstavby kanalizací byly v OPŽP stanoveny indikátory výstupu „*množství vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr v rámci podpořených projektů*“, „*počet obyvatel nově připojených na zlepšené čištění odpadních vod*“ a „*délka vybudovaných kanalizací*“. Plnění těchto indikátorů je sledováno a vykazováno na základě dat, která předkládají příjemci podpory z OPŽP.

NKÚ ověřil, že indikátory výstupu vypovídají o intervencích OPŽP a prokazují přínosy programu. Naplnění indikátorů výstupu nebylo kontrolou NKÚ vyhodnoceno, neboť termín dosažení cílových hodnot u části projektů ještě nenastal. Dosavadní průběh plnění indikátorů výstupu a jejich zazávkování v právních aktech o poskytnutí podpory nasvědčuje tomu, že cílové hodnoty indikátorů budou naplněny.

B.3) Podpora z NPŽP

4.13 NPŽP je dotační program Ministerstva životního prostředí financovaný z prostředků SFŽP a programu MŽP č. 115 33 *Podpora financování Národního programu Životní prostředí*. Formu a účel podpory a rozhodné podmínky pro poskytnutí podpory včetně výčtu podporovaných aktivit stanovuje MŽP ve výzvách k předkládání žádostí o poskytnutí podpory.

4.14 V rámci výzvy NPŽP č. 8/2018 s alokací 1 700 mil. Kč byla uzavřena „smlouva o poskytnutí podpory ze SFŽP“ na 40 projektů s požadovanou podporou ve výši 968,5 mil. Kč, z čehož bylo k 31. 12. 2022 příjemcům podpory vyplaceno 924,4 mil. Kč. ZVA bylo k 31. 12. 2022 ukončeno u šesti projektů s podporou ve výši 111,7 mil. Kč.

4.15 V rámci výzvy NPŽP č. 4/2019 s alokací 2 500 mil. Kč byla uzavřena „smlouva o poskytnutí podpory ze SFŽP“ na 268 projektů s podporou ve výši 6,9 mld. Kč. K 31. 12. 2022 bylo příjemcům podpory vyplaceno 4 917,6 mil. Kč. Ukončené ZVA neměl k tomuto datu žádný projekt.

¹⁶ CHSKCr – metoda pro stanovení hodnoty organických látek rozpuštěných ve vodě zjištěním chemické spotřeby kyslíku pomocí oxidačního činidla, v tomto případě pomocí dichromanu draselného.

4.16 SFŽP zajišťuje kontrolu úplnosti, formální správnosti a přijatelnosti žádostí o podporu a jejich posouzení na základě hodnoticích kritérií vyhlášených Ministerstvem životního prostředí ve výzvě.

4.17 MŽP v rámci výzvy NPŽP č. 4/2019 zrušilo kritérium limitu nákladovosti kanalizace 90 000 Kč/EO, tím umožnilo podpořit projekty, které byly původně vyloučeny pouze v důsledku takto nastaveného kritéria.

Projekt *Čistá – splašková kanalizace a ČOV* řešil vybudování nové oddílné splaškové kanalizace a mechanicko-biologické ČOV. Před realizací projektu bylo v obci Čistá napojeno 683 obyvatel na stávající kanalizaci, která byla zakončena kořenovou ČOV a byla v nevyhovujícím technickém stavu. Na nově budovanou oddílnou splaškovou kanalizaci se napojí uživatelé původní kanalizace a dalších 12 obyvatel. Přestože nově vybudovaná splašková kanalizace bude obsluhovat celkem 695 osob, kritérium „nově napojený obyvatel“ splňovalo pouze 12 na původní kanalizaci nenapojených lidí. Při předpokládaných nákladech na vybudování kanalizace ve výši 66 816 527 Kč a počtu 12 nově napojených EO tak hodnota nákladovosti kanalizace činila 5 568 044 Kč/EO.

Při hodnocení projektu ve výzvách OPŽP nemohl být projekt s nákladovostí vyšší než 90 000 Kč/EO podpořen, zatímco ve výzvě NPŽP č. 4/2019 bylo umožněno tento projekt podpořit za předpokladu, že získá dostatečný počet bodů v ostatních kritériích.

4.18 NKÚ zjistil, že pro projekty NPŽP byly stanoveny shodné indikátory výstupu jako pro projekty podpořené z OPŽP. Příjemci dotací byli zavázáni ke splnění účelu akce vymezeného prostřednictvím stanovených indikátorů a ke splnění podmínek uvedených ve smlouvě o poskytnutí podpory ze SFŽP.

4.19 NKÚ ověřil, že MŽP stanovilo cílové hodnoty indikátorů výzev NPŽP č. 8/2018 a 4/2019 a sleduje stav jejich plnění. Údaje o cílových hodnotách a stavu plnění indikátorů výstupu jsou uváděny v monitorovacích zprávách NPŽP, které každoročně zpracovává SFŽP. NKÚ naplnění indikátorů nevyhodnocoval, neboť proces ZVA nebyl u většiny projektů ukončen.

B.4) Kontrola projektů u příjemců dotace

4.20 NKÚ zjistil u dvou příjemců dotace drobné nedostatky spočívající v nedodržení termínů zveřejnění dodatku ke smlouvě o dílo a skutečně uhrazené ceny za plnění smlouvy o dílo na profilu zadavatele, čímž uvedení příjemci dotace nepostupovali v souladu s ustanovením § 219 odst. 1 a 3 zákona č. 134/2016 Sb.¹⁷ Na tato porušení se podle podmínek poskytnutí dotace nevztahovala sankční ustanovení (porušení bez finančního dopadu).

¹⁷ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Seznam použitých zkratk

329 MZe	kapitola státního rozpočtu 329 – <i>Ministerstvo zemědělství</i>
BSK ₅	biochemická spotřeba kyslíku s inkubací 5 dní
ČOV	čistírna odpadních vod
EO	ekvivalentní obyvatel
EU	Evropská unie
CHSKCr	chemická spotřeba kyslíku stanovená dichromanem draselným
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPŽP	<i>Národní program Životní prostředí</i>
OPŽP	operační program <i>Životní prostředí 2014–2020</i>
PO	prioritní osa
SC	specifický cíl
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
směrnice o ČMOV	směrnice Rady ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS)
rámcová směrnice o vodě	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky
ZVA	závěrečné vyhodnocení akce (projektu)

Programy a podprogramy MZe určené na podporu infrastruktury vodovodů a kanalizací

program 129 250 *Výstavba a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací*
 podprogram 129 253 *Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury kanalizací pro veřejnou potřebu*

program 129 300 *Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací II*
 podprogram 129 303 *Podpora výstavby a technického zhodnocení kanalizací pro veřejnou potřebu II*

program 129 410 *Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III*
 podprogram 129 413 *Podpora výstavby a technického zhodnocení kanalizací pro veřejnou potřebu III*

Projekty vybrané ke kontrole NKÚ u příjemců dotace

v Kč

Zdroj dotace	Kontrolovaný objem u příjemců dotace	
	ze státního rozpočtu	z EU
MZe	48 230 000	
NPŽP	107 990 115	
OPŽP		52 764 403
Celkem podle zdrojů	156 220 115	52 764 403
Celkem	208 984 518	

Číslo projektu	Příjemce dotace; název projektu	Stav	Dotace původní	Dotace po změnách	Proplaceno	Datum dosažení	Plán ¹⁾	Skutečnost (v metrech)	Datum dosažení	Plán ²⁾	Skutečnost (počet EO)
129D253004317	Obec Pernarec; Pernarec - kanalizace a ČOV	ZVA	22 499 000	26 641 000	26 641 000	31. 10. 2019	4 149	4 190	Nestanoveno	560	534
129D303003109	Město Opočno; Splašková kanalizace Čánka	ZVA	11 324 000	11 324 000	11 324 000	31. 3. 2022	1 892	1 890	Nestanoveno	237	196
129D303004304	Obec Heřmanova Huť; Heřmanova Huť - dostavba kanalizační sítě - 2. etapa	ZVA	500 000	10 265 000	10 265 000	30. 6. 2018	3 749	3 927	Nestanoveno	257	276
CZ.05.1.30/0.0/0.0/0.0/15_021/0001177	Obec Červenka; Kanalizace Červenka - ulice Jiráskova a Třídvořská	FFU	7 110 829	7 110 829	7 101 370	30. 6. 2018	1 200	1 204	30. 6. 2018	127	127
CZ.05.1.30/0.0/0.0/0.0/15_021/0001232	Svazek obcí Dražansko a okolí; Obec Stařechovice - stoková síť	FFU	31 768 538	31 768 538	31 768 537	31. 3. 2020	8 780	9 575	31. 3. 2020	532	599
CZ.05.1.30/0.0/0.0/0.0/16_042/0004690	Obec Štarnov; Splašková kanalizace Štarnov - ul. Nádražní	FFU	6 728 997	5 412 207	5 365 673	31. 1. 2021	940	1 113	31. 1. 2021	106	86
CZ.05.1.30/0.0/0.0/0.0/17_071/0007077	Obec Bílovice-Lutotín; Kanalizace Lutotín	FFU	10 501 076	8 529 538	8 528 823	31. 8. 2021	3 040	3 040	31. 8. 2021	175	141
NPŽP 8/2018 - 12371811	Obec Třebsko; Splašková kanalizace a ČOV Třebsko	R	24 329 294	20 106 854	19 484 963	31. 5. 2022	3 570	3 680	31. 10. 2023	252	x

NPŽP 8/2018 - 12781811	Obec Bezděkov nad Metují; Bezděkov nad Metují - splašková kanalizace a ČOV	R	41 374 599	41 346 851	40 046 723	31. 1. 2022	6 030	6 090	30. 6. 2023	578	551
NPŽP 4/2019 - 1190400017	Obec Čistá; Čistá u Rakovnicka - splašková kanalizace a ČOV	R	56 809 749	56 809 749	48 458 429	31. 10. 2024	7 810	x	31. 1. 2025	12	x
Celkem:					208 984 518						

Pozn.: FFU – fyzicky a finančně ukončen; ZVA – závěrečné vyhodnocení akce; R – v realizaci.

- 1) Plán délky nově vybudované kanalizační stoky (v metrech).
- 2) Plán počtu nově připojených obyvatel.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/26

Peněžní prostředky vynakládané na zvýšení bezpečnosti silničního provozu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/26. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Kinšt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda resort Ministerstva dopravy řídil a realizoval vybraná opatření pro zvýšení bezpečnosti silničního provozu tak, aby peněžní prostředky určené na dosažení vybraných cílů *Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011–2020* a *Strategie BESIP 2021–2030* byly vynaloženy účelně a hospodárně.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“);

Ředitelství silnic a dálnic ČR, Praha (dále také „ŘSD“);

Centrum služeb pro silniční dopravu, Praha (dále také „CSPSD“).

Kontrolováno bylo období od roku 2017 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od listopadu 2022 do června 2023.

Kolegium NKÚ na svém XIV. jednání, které se konalo dne 18. září 2023,

schválilo usnesením č. 11/XIV/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Bezpečnost silničního provozu v ČR

Klíčová data

6 803

Počet osob usmrčených při silničních dopravních nehodách v letech 2011–2022

28 821

Počet osob těžce zraněných při silničních dopravních nehodách v letech 2011–2022

135 mld. Kč

Odhad celkových ekonomických ztrát ze silniční dopravní nehodovosti v roce 2022

35,8 %

Pokles počtu osob usmrčených při silničních dopravních nehodách v roce 2022 oproti roku 2011.

43,9 %

Pokles počtu osob těžce zraněných při silničních dopravních nehodách v roce 2022 oproti roku 2011.

127 osob

Nedosažení strategického cíle snížení počtu osob usmrčených při silničních dopravních nehodách v roce 2020 (o tuto hodnotu byl počet usmrčených osob vyšší oproti cíli).

Predikce NKÚ ohledně plnění strategických cílů do roku 2030

Splnění cíle snížení počtu usmrčených osob v důsledku silničních dopravních nehod pod stanovený počet do roku 2030 nepovažuje NKÚ za příliš pravděpodobné.

I. Shrnutí a vyhodnocení

- 1.1** Oblast bezpečnosti silničního provozu (dále také „BESIP“¹) je významným celospolečenským tématem. Vedle dopadu na lidské životy a zdraví mají dopravní nehody a jejich následky negativní vliv také na ekonomiku ČR. Hlavním současným strategickým cílem v této oblasti je snížení počtu osob usmrčených a těžce zraněných v silničním provozu v roce 2030 na polovinu oproti průměru let 2017 až 2019.
- 1.2** NKÚ provedl v resortu MD kontrolu vynakládání peněžních prostředků na zvýšení bezpečnosti silničního provozu. MD provádí prevenci v oblasti bezpečnosti silničního provozu, zpracovává strategické dokumenty pro tuto oblast a je koordinátorem plnění opatření bezpečnosti silničního provozu na národní úrovni. Cílem kontroly bylo prověřit, zda resort MD řídil a realizoval vybraná opatření pro zvýšení bezpečnosti silničního provozu tak, aby peněžní prostředky určené na dosažení vybraných cílů *Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011–2020* a *Strategie BESIP 2021–2030* byly vynaloženy účelně a hospodárně. Kontrola byla provedena u MD a dále u CSPSD a ŘSD, které realizují aktivity s dopadem na bezpečnost silničního provozu v ČR. Kontrolovaný objem peněžních prostředků vynaložených na aktivity související s bezpečností silničního provozu činil 97,9 mil. Kč.
- 1.3** NKÚ konstatuje, že v období let 2011 až 2022² došlo k celkovému zvýšení bezpečnosti na pozemních komunikacích ČR, což dokazují dosažené hodnoty ukazatelů závažných následků dopravních nehod. Počet osob usmrčených při dopravních nehodách klesl za uvedené období o 35,8 %, počet těžce zraněných osob ve stejném období klesl o 43,9 %.

I přes zmíněné zvýšení bezpečnosti silničního provozu se však nepodařilo dosáhnout jednoho ze dvou strategických cílů, a to snížit počet usmrčených osob pod stanovenou úroveň v cílovém roce prvního období, tedy v roce 2020. Dle predikce NKÚ není příliš pravděpodobné, že se stanoveného cíle ve snížení počtu usmrčených v důsledku dopravních nehod podaří dosáhnout na konci současného strategického období, tedy v roce 2030.

Kontrolované aktivity realizované MD a CSPSD podle akčních plánů k naplnění strategických dokumentů, tj. preventivně informační aktivity, kampaně a další činnosti krajských koordinátorů bezpečnosti silničního provozu, mají jednoznačně potenciál přispět k plnění strategických cílů bezpečnosti silničního provozu. NKÚ však shledal nedostatky, které negativně ovlivnily vynakládání peněžních prostředků z hlediska účelnosti a hospodárnosti. Jako nedostatečnou vyhodnotil NKÚ zejména řídicí a kontrolní činnost CSPSD, která vedla k významnému snížení účelnosti a k nehospodárnosti vynakládání peněžních prostředků. MD také neuskutečnilo dvě aktivity zaměřené na legislativní úpravy, ačkoliv samo předpokládalo jejich přínos pro bezpečnost silničního provozu.

NKÚ vyhodnotil jako účelné a hospodárné vynakládání peněžních prostředků ŘSD na činnosti spojené s odstraňováním nepovolených reklamních zařízení a zavádění vybraného dopravního značení. Naopak NKÚ shledal nedostatky v činnosti ŘSD při

¹ Pro účely tohoto kontrolního závěru se jedná o akronym pro oblast bezpečnosti silničního provozu, tj. i ve spojení „BESIP Team“ nebo *Strategie BESIP 2021–2030*.

² Jedná se o celé strategické období 2011–2020 a první dva roky strategického období 2021–2030, kdy rok 2022 byl posledním rokem, pro který měl NKÚ k dispozici celoroční statistiku nehodovosti PČR.

realizaci opatření pro bezpečnost silničního provozu vyplývajících z auditů bezpečnosti pozemních komunikací, bezpečnostních inspekcí pozemních komunikací a identifikace a řešení nehodových lokalit. Tyto nedostatky snižují účelnost peněžních prostředků vynaložených na uvedené aktivity.

1.4 Toto celkové zhodnocení se opírá především o následující skutečnosti zjištěné v kontrole:

- a) Od roku 2011 došlo v ČR dle statistiky ke zlepšení bilance závažných následků dopravních nehod; počet osob usmrčených při dopravních nehodách klesl v roce 2022 oproti roku 2011 o 253 osob, tj. o 35,8 %, počet těžce zraněných osob pak ve stejném období klesl o 1 358 osob, tj. o 43,9 % (viz odst. 4.2 až 4.4).
- b) I přes uvedené zlepšení se však cíl snižování počtu usmrčených a těžce zraněných na pozemních komunikacích v ČR na stanovenou úroveň ve strategickém období 2011 až 2020 dařilo plnit jen částečně. Zatímco došlo ke snížení počtu osob těžce zraněných pod požadovanou úroveň, počet usmrčených v roce 2020 byl naopak o 38,1 % (tj. o 127 osob) vyšší než stanovený cíl pro tento rok. A to i navzdory skutečnosti, že intenzita silničního provozu, a tedy i nehodovost byly v cílovém roce 2020 nižší vzhledem k dopadům pandemie covidu-19 a s ní spojených restriktivních opatření. Pokud jde o následující strategické období 2021 až 2030, zatímco v letech 2021 a 2022 se dařilo plnit stanovené milníky ve zmíněných dvou ukazatelích, podle predikce NKÚ to v případě počtu usmrčených již v roce 2023 není na základě dostupných dat za první pololetí roku pravděpodobné. Stejně tak NKÚ nepovažuje za příliš pravděpodobné splnění strategického ukazatele ve snížení počtu usmrčených v cílovém roce 2030 na polovinu oproti průměru let 2017 až 2019 (viz odst. 4.5 až 4.12).
- c) NKÚ zjistil, že MD aktivity akčních plánů k plnění strategií v oblasti bezpečnosti silničního provozu v období 2011 až 2024 nenastavilo způsobem, který by umožňoval účinný monitoring a hodnocení jejich plnění. V případě akčního plánu na období 2011 až 2020 nestanovilo MD u 68 % aktivit měřitelné ukazatele, podle kterých by mohlo hodnotit splnění dané aktivity. NKÚ považuje za vhodné, že v dalším strategickém období připravuje MD již jen dvouleté akční plány a že jednotlivé jejich aktivity již mají měřitelné ukazatele. Na druhou stranu ani v tomto období nebyla u všech z nich stanovena cílová hodnota, které je třeba dosáhnout, aby peněžní prostředky vynaložené na tyto aktivity bylo možné hodnotit z hlediska účelnosti; např. v akčním plánu na období 2023–2024 NKÚ zjistil takto nedostatečné nastavení u poloviny ze všech aktivit (viz odst. 4.13 až 4.21).
- d) MD do akčních plánů zařadilo také své aktivity zaměřené na legislativní úpravy s potenciálem přispět k plnění strategických cílů a zvýšení bezpečnosti silničního provozu. NKÚ zjistil, že ve dvou případech MD ustoupilo od realizace takových aktivit a navíc takový krok dostatečně a přesvědčivě nezdůvodnilo. Jedná se o povinné používání přileb pro cyklisty bez ohledu na věk a zavedení alkolocku jako účinného technického řešení pro zamezení jízdy pod vlivem alkoholu, zvláště u profesionálních a recidivujících řidičů. Obě tato opatření přitom samo MD vyhodnotilo ve strategických dokumentech jako účinná ke snížení počtu usmrčených a těžce zraněných na pozemních komunikacích (viz odst. 4.22 až 4.25).
- e) MD nestanovilo pro jednotlivé preventivně informační aktivity a kampaně vždy jednoznačná a měřitelná kritéria hodnocení jejich splnění, nestanovilo způsob

a rozsah zapojení CSPSD a nevytvořilo systém účinného monitoringu přínosu těchto aktivit pro bezpečnost silničního provozu. NKÚ shledal nedostatky v účelnosti vynakládání peněžních prostředků na komunikaci s účastníky u některých aktivit. Zatímco u čtyř kampaní realizovaných Ministerstvem dopravy neshledal NKÚ nedostatky z hlediska hospodárnosti vynakládání peněžních prostředků, u CSPSD v jednom ze tří ověřovaných případů nákupů služeb pro kampaně a preventivně informační aktivity zjistil nedostatky v zadávacím řízení a ve složení skutečně nakupovaných služeb vzhledem k původně stanoveným požadavkům a vyhodnotil vynaložení peněžních prostředků v objemu 1,0 mil. Kč jako nevhodné (viz odst. 4.26 až 4.41).

- f) NKÚ vyhodnotil negativně řídicí a kontrolní činnost CSPSD, protože řídilo činnosti krajských koordinátorů bezpečnosti silničního provozu (dále také „krajské koordinátory“) způsobem, který vedl k významnému snížení účelnosti a hospodárnosti vynakládání peněžních prostředků. CSPSD nestanovilo pro krajské koordinátory konkrétní cíle jejich činností, jejichž naplnění by mohlo sledovat. Jen zcela formálně sledovalo služby, které krajské koordinátory vykazovali a požadovali jejich proplacení, a nehodnotilo jejich účelnost pro cíle v oblasti bezpečnosti silničního provozu. CSPSD také proplácelo činnosti, které krajské koordinátory vykonávali v rozporu s uzavřenými smlouvami, a měsíčně proplácelo i stovky hodin činností, které neměly vliv na úroveň bezpečnosti silničního provozu (administrativní činnosti, práce ve skladu), aniž by ověřovalo, zda vykazování takto vysokého počtu hodin odpovídá realitě (viz odst. 4.42 až 4.50).
- g) NKÚ ověřil, že ŘSD postupovalo účelně a hospodárně při vynakládání peněžních prostředků na odstraňování nepovolených reklamních zařízení a při zavádění dopravního značení k zabránění vjetí do protisměru. Z hlediska hospodárnosti vynakládání peněžních prostředků vyhodnotil NKÚ pozitivně i pozastavení aktivity týkající se rozšíření dopravního značení k dodržení správného odstupu mezi vozidly, neboť se v této oblasti očekává změna legislativy (viz odst. 4.51 až 4.56).
- h) NKÚ naopak u ŘSD shledal nedostatky v účelnosti i hospodárnosti vynakládání peněžních prostředků na využívání nástrojů pro zvýšení bezpečnosti pozemních komunikací podporovaných strategickými dokumenty v oblasti bezpečnosti silničního provozu. Těmi byly v kontrolovaném období audity bezpečnosti pozemních komunikací, bezpečnostní inspekce pozemních komunikací a identifikace a řešení nehodových lokalit. Tyto nástroje mají pozitivní vliv na bezpečnost na pozemních komunikacích, avšak nedostatky zjištěné kontrolou NKÚ, týkající se např. neprovedení auditů bezpečnosti pozemních komunikací v některých fázích staveb pozemních komunikací sítě TEN-T³, neupřednostnění odstraňování dopravně bezpečnostních deficitů v kategorii primárních sanačních opatření, případně neodstranění všech identifikovaných rizik v nehodových lokalitách, tento vliv snižují (viz odst. 4.57 až 4.68).

1.5 Nejvyšší kontrolní úřad na základě výsledků kontroly doporučuje:

- a) Ministerstvu dopravy u všech aktivit akčních plánů stanovit měřitelné ukazatele a jejich hodnoty, kterých je potřeba danou aktivitou dosáhnout, aby vynakládání

³ Jedná se o transevropskou dopravní síť v rámci Evropské unie.

peněžních prostředků na ni bylo možné vyhodnotit z hlediska účelnosti. V případě neplnění stanovených hodnot ukazatelů učinit nápravná opatření k zajištění účelnosti vynakládaných peněžních prostředků, příp. v takové aktivitě v dalších akčních plánech nepokračovat. Takové kvantitativní ukazatele s očekávanou cílovou hodnotou stanovit nejen ve formě výstupu, ale i výsledku (např. počet oslovených osob z cílové skupiny), a tam, kde je to možné, sledovat i trend snižování daného typu dopravních nehod, jimž by měla příslušná aktivita pomoci předcházet.

- b) Ministerstvu dopravy realizovat aktivity zaměřené na legislativní úpravy, u kterých samo potvrzuje jejich potenciál pro bezpečnost silničního provozu, především ve smyslu snížení počtu usmrcených a těžce zraněných osob vlivem dopravních nehod.
- c) Ministerstvu dopravy stanovit krajským koordinátorům bezpečnosti silničního provozu konkrétní cíle jejich činností a jejich naplňování sledovat a vyhodnocovat. Uznávat za způsobilé a proplácet jen výdaje za služby jednoznačně směřující k cílům v oblasti bezpečnosti silničního provozu a stanovit pro podpůrné činnosti typu administrativy či skladových prací měsíční limit, který bude proplácet. K hodnocení účelnosti a hospodárnosti peněžních prostředků vynakládaných na činnost krajských koordinátorů využívat srovnávací metody.
- d) Ředitelství silnic a dálnic ČR účelně využívat výsledky nástrojů pro zvýšení bezpečnosti silničního provozu. Za tím účelem zajistit důsledné naplňování ustanovení zákona č. 13/1997 Sb.⁴ v provádění auditů bezpečnosti pozemních komunikací, a to jak u komunikací zařazených do sítě TEN-T, tak i mimo síť TEN-T, zejména pak na silnicích I. třídy, které vykazují vysokou míru nehodovosti s vážnými následky. Výrazně také zvýšit míru odstraňování dopravně bezpečnostních deficitů identifikovaných realizovanými bezpečnostními inspekcemi pozemních komunikací, zejména těch, které byly zařazeny do kategorie primárních sanačních opatření. Obdobně významně zvýšit také míru realizovaných opatření ve prospěch bezpečnosti silničního provozu plynoucích z provedené identifikace a řešení nehodových lokalit.

II. Informace o kontrolované oblasti

Právní, institucionální a strategický rámec oblasti bezpečnosti silničního provozu v ČR

2.1 Oblast bezpečnosti silničního provozu je významným celospolečenským tématem. Ze statistických údajů o dopravních nehodách⁵ (dále také „statistika nehodovosti PČR“) vyplývá, že v letech 2011–2022 bylo v důsledku dopravních nehod na pozemních komunikacích České republiky usmrceno 6 803 osob a 28 821 osob bylo těžce zraněno. Z toho v roce 2022 se jednalo o 454 usmrcených a 1 734 těžce zraněných osob. V rámci zemí EU patřila ČR v roce 2022 s cca 50 usmrcenými osobami na 1 milion obyvatel na 17.–19. místo a je v těchto klíčových statistikách horší, než je průměr za celou EU (viz příloha č. 1). Vedle dopadu na lidské životy a zdraví mají dopravní nehody a jejich následky negativní vliv také na ekonomiku ČR. Např. v roce 2022 činil odhad celkových ročních ekonomických ztrát z dopravní nehodovosti

⁴ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

⁵ Jedná se o statistické údaje, které pravidelně zveřejňuje Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia České republiky, dostupné na <https://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx>.

na pozemních komunikacích (dále také „PK“) téměř 135 mld. Kč, což představuje přibližně 2,2 % hrubého domácího produktu ČR⁶.

2.2 Základní právní rámec bezpečnosti silničního provozu v ČR upravuje zákon č. 361/2000 Sb.⁷ Stanovuje zejména práva a povinnosti účastníků provozu na PK, úpravu a řízení provozu na PK a působnost a pravomoci orgánů státní správy a Policie ČR ve věcech provozu na PK. Oblast bezpečnosti pozemních komunikací jako nedílnou součást bezpečnosti silničního provozu upravuje zákon č. 13/1997 Sb.⁸ Ten stanoví zejména kategorizaci pozemních komunikací, podmínky jejich stavby, užívání a ochrany, pravidla pro posouzení bezpečnosti PK z hlediska rizika dopravních nehod a závažnosti jejich dopadů, práva a povinnosti vlastníků PK a jejich uživatelů a výkon státní správy ve věcech PK příslušnými silničními správními úřady.

2.3 Ministerstvo dopravy je ústředním orgánem státní správy ve věcech provozu na PK (s výjimkou dohledu nad bezpečností a plynulostí provozu, tento dohled spadá do působnosti Policie ČR). V souladu se zákonem č. 361/2000 Sb.⁹ provádí MD prevenci v oblasti bezpečnosti provozu na PK.¹⁰ MD je zároveň tvůrcem strategických dokumentů BESIP. V souladu s příslušnými usneseními vlády České republiky¹¹, kterými byly strategické dokumenty BESIP schváleny, je MD koordinátorem plnění opatření BESIP.

2.4 Dle organizačního řádu MD účinného v době realizace kontroly patří mezi agendy vykonávané Ministerstvem dopravy v oblasti BESIP mj.:

- tvorba strategických materiálů v oblasti bezpečnostního plánování;
- metodické vedení a koordinace provádění prevence v oblasti BESIP a dopravní výchovy v jednotlivých krajích ČR prostřednictvím CSPSD;
- koordinace vybraných projektů a programů ke zvýšení BESIP;
- realizace kampaní se zaměřením na zvýšení BESIP na PK;
- účast v orgánech EU a mezinárodní spolupráce v oblasti bezpečnosti provozu na PK.

Na oblast bezpečnosti silničního provozu vynaložilo MD v kontrolovaném období peněžní prostředky ve výši 129,7 mil. Kč.

⁶ Zdroj: *Strategie BESIP 2021–2030 – informace o plnění v roce 2022*. Jedná se o odhad Centra dopravního výzkumu, zahrnuje přímé náklady (hmotné škody, zdravotní a administrativní náklady) i nepřímé náklady (ztráty na produkci, sociální výdaje apod.).

⁷ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). K tomuto zákonu vydalo MD prováděcí vyhlášku č. 294/2015 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích.

⁸ K tomuto zákonu vydalo MD prováděcí vyhlášku č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích.

⁹ Ustanovení § 124 odst. 2 písm. h) zákona č. 361/2000 Sb.

¹⁰ V souladu s § 124 zákona č. 361/2000 Sb. prevenci v oblasti bezpečnosti na pozemních komunikacích provádí MD ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností a v rámci výkonu dohledu na bezpečnost a plynulost provozu i Policie ČR.

¹¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 599, o *Národní strategii bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020*; usnesení vlády České republiky ze dne 27. února 2017 č. 160, o *Revizi a aktualizaci Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020 s platností od roku 2017*; usnesení vlády České republiky ze dne 4. ledna 2021 č. 8, o *Strategii BESIP 2021–2030*.

2.5 Centrum služeb pro silniční dopravu je státní příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je MD. Podílí se na zajišťování činností v oblasti bezpečnosti silničního provozu na základě zřizovací listiny a dle požadavků MD. Tyto činnosti realizuje CSPSD prostřednictvím krajských koordinátorů¹² a poskytovatele BESIP Teamu.¹³ S krajskými koordinátory i poskytovatelem BESIP Teamu uzavřelo CSPSD na zajištění těchto činností dodavatelské smlouvy. Na výdaje související s oblastí BESIP obdrželo CSPSD od svého zřizovatele v kontrolovaném období příspěvek na provoz ve výši 191,0 mil. Kč.

2.6 Oblast BESIP spadá i do působnosti Ředitelství silnic a dálnic ČR, které je státní příspěvkovou organizací zřízenou MD. V souladu se zákonem č. 13/1997 Sb.¹⁴ má ŘSD právo hospodařit s dálnicemi a silnicemi I. třídy, je jejich správcem a současně zajišťuje výstavbu dálnic a silnic I. třídy. Zároveň ŘSD v souladu se zákonem č. 13/1997 Sb.¹⁵ zabezpečuje činnosti související se zakrýváním, odstraňováním a likvidací nepovolených reklamních zařízení na dálnicích a silnicích I. třídy a v jejich silničních ochranných pásmech. Současně je ŘSD strategickými dokumenty BESIP určeno jako subjekt odpovědný za realizaci některých aktivit akčních programů/plánů (dále také „AP“). Na kontrolované aktivity související s oblastí bezpečnosti silničního provozu vynaložilo ŘSD v období let 2017 až 2022 peněžní prostředky ve výši 104,5 mil. Kč.¹⁶

2.7 Snaha minimalizovat závažné následky dopravních nehod je nejen národním, ale i celoevropským tématem. V roce 2011 stanovila Evropská komise (dále také „EK“) pro oblast BESIP v rámci tzv. VIZE NULA cíl snížit do roku 2020 počet závažných následků dopravních nehod na polovinu a do roku 2050 snížit počet úmrtí v silniční dopravě téměř na nulu. V březnu 2017 Evropská unie (dále také „EU“) přijala tzv. *Vallettskou deklaraci o bezpečnosti silničního provozu*, která stanovila strategický cíl směřující ke snížení počtu usmrcených a těžce zraněných v roce 2030 na polovinu oproti roku 2020. Tento strategický cíl potvrdil v roce 2021 i Evropský parlament.

2.8 V návaznosti na výše uvedené vláda ČR postupně na jednotlivá víceletá období schválila strategické dokumenty BESIP, jejichž součástí byly vytyčené cíle, kterých chce dosáhnout, a současně akční programy/plány zahrnující aktivity s potenciálem tyto cíle naplňovat. Schválené strategické dokumenty BESIP, a jejich jednotlivá opatření, vycházejí mj. z analýz dat a informací o dopravních nehodách. Na základě analytických poznatků jsou tyto dokumenty

¹² Krajský koordinátor jsou osoby odpovědné za plnění úkolů Centra služeb pro silniční dopravu v jednotlivých krajích ČR (provádění prevence v oblasti BESIP a dopravní výchovy). Povinnost, aby na území každého kraje ČR působil alespoň jeden krajský koordinátor, vyplývala pro CSPSD ze zadání činností (úkolů), které mu stanovilo MD.

¹³ BESIP Team je dle zřizovací listiny CSPSD ze dne 12. 10. 2011 (dodatek č. 5 ke zřizovací listině) mobilní výstavní prezentační systém využívaný na promoakcích propagujících a podporujících bezpečnost silničního provozu na výstavách či jiných veřejnosti přístupných akcích v jednotlivých regionech České republiky, zajišťovaný prostřednictvím realizačního týmu poskytovatele.

¹⁴ Ustanovení § 9 zákona č. 13/1997 Sb.

¹⁵ Ustanovení § 25 a § 31 zákona č. 13/1997 Sb.

¹⁶ Pouze peněžní prostředky, které ŘSD vynaložilo za činnosti související s odstraňováním nepovolených reklamních zařízení, realizací dopravního značení proti vjetí do protisměru na dálnici a dopravního značení „bezpečný odstup“, audity bezpečnosti pozemních komunikací, bezpečnostními inspekcemi pozemních komunikací a identifikací a řešením nehodových lokalit. V uvedeném objemu nejsou zahrnuty další náklady, které ŘSD vynakládá v souvislosti s výstavbou, rekonstrukcí a opravami pozemních komunikací ve své správě. Tyto aktivity v sobě rovněž nesou prvek zvýšení bezpečnosti. Nelze však jednoznačně identifikovat výši peněžních prostředků vynaložených na bezpečnost a oddělit je od jiných nákladů na tyto činnosti.

postaveny na třech základních pilířích, kterými jsou hlavní faktory podílející se na vzniku dopravních nehod:

- chování účastníka,
- stavební a dopravně technický stav pozemní komunikace,
- technický stav vozidla.

Strategické období 2011–2020

2.9 Pro období let 2011–2020 vláda schválila *Národní strategii bezpečnosti silničního provozu na období 2011–2020* (dále také „NSBSP 2020“).¹⁷ Současně uložila ministru dopravy koordinovat plnění opatření vyplývajících ze schválené NSBSP 2020 a jednou ročně informovat vládu o vyhodnocení jejich plnění.

2.10 Strategickými cíli, kterých chtěl resort dopravy do konce roku 2020 dosáhnout, bylo ve srovnání s rokem 2009 snížit počet usmrcených v silničním provozu na úroveň průměru evropských zemí (v podmínkách ČR se jednalo o snížení o 60 %) a dále pak snížit počet těžce zraněných o 40 %. V roce 2020 tak nemělo být na pozemních komunikacích v důsledku dopravních nehod usmrceno více než 333 osob a těžce zraněno více než 2 122 osob. Nedílnou součástí NSBSP 2020 byl AP, který představoval realizační část strategického dokumentu a zahrnoval celkem 107 aktivit, jejichž uskutečnění mělo směřovat k naplnění strategických cílů NSBSP 2020. V reakci na nedostatečné plnění strategických cílů, zejména v oblasti snižování počtu usmrcených osob, schválila vláda ČR v roce 2017 dokument *Revize a aktualizace Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období 2011–2020 s platností od roku 2017* (dále také „Revize NSBSP 2020“).¹⁸ Revizí NSBSP 2020 nedošlo ke změně platných strategických cílů, ale byl schválen aktualizovaný AP, který zahrnoval celkem 116 aktivit.

Strategické období 2021–2030

2.11 Pro období let 2021–2030 vláda schválila navazující a aktuálně platnou *Strategii BESIP 2021–2030* (dále také „Strategie BESIP 2030“).¹⁹ Obdobně jako v případě předchozí NSBSP 2020 uložila ministru dopravy koordinovat plnění opatření a jednou ročně informovat vládu o vyhodnocení jejich plnění.

2.12 Strategickým cílem aktuálně účinné Strategie BESIP 2030 je snížení počtu usmrcených a těžce zraněných osob na pozemních komunikacích v důsledku dopravních nehod na polovinu, tzn. v roce 2030 o 50 % méně ve srovnání s výchozím stavem. S ohledem na vliv pandemie covidu-19, jejíž průběh měl v letech 2020 a 2021 výrazný vliv na snížení intenzity dopravy a v souvislosti s tím i na nižší počet závažných následků dopravních nehod²⁰, je výchozím stavem průměr hodnot ukazatelů z let 2017–2019, tj. počet usmrcených v silniční

¹⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 599, o *Národní strategii bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020*.

¹⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 27. února 2017 č. 160, o *Revizi a aktualizaci Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020 s platností od roku 2017*.

¹⁹ Usnesení vlády České republiky ze dne 4. ledna 2021 č. 8, o *Strategii BESIP 2021–2030*.

²⁰ Zpráva *Ranking EU Progress On Road Safety – 16th Road Safety Performance Index Report*, kterou vydal European Transport Safety Council v červnu 2022. Zdrojem analyzovaných dat byly statistické údaje jednotlivých zemí a Eurostatu.

dopravě 538 osob a počet těžce zraněných 2 305 osob. V roce 2030 by tak nemělo být na pozemních komunikacích v ČR usmrceno více než 269 osob a těžce zraněno více než 1 153 osob. Nedílnou součástí Strategie BESIP 2030 jsou AP, které na rozdíl od předchozího strategického období 2011–2020 schvaluje vláda na dvouletá období.²¹

Financování BESIP

2.13 Financování BESIP je v ČR realizováno prostřednictvím rozpočtů subjektů odpovědných za realizaci konkrétních opatření (viz také např. odst. 2.4 a 2.5). Doplnkovým zdrojem financování je *Fond zábrany škod* (dále také „FZŠ“).²² FZŠ sdružuje finanční příspěvky od členských pojišťoven České kanceláře pojistitelů (dále také „ČKP“). Finanční prostředky FZŠ lze použít mj. na realizaci projektů, které jsou zaměřeny na BESIP a byly schváleny komisí ČKP. Přehled čerpání peněžních prostředků ze strany MD (včetně použití prostředků FZŠ) a čerpání příspěvku, který MD v kontrolovaném období poskytlo příspěvkové organizaci CSPSD, uvádí příloha č. 2.

2.14 Oblast BESIP je financována i prostřednictvím vynakládání peněžních prostředků na výstavbu, rekonstrukce a opravy pozemních komunikací. Tyto aktivity nesou prvek zvýšení bezpečnosti silničního provozu. Peněžní prostředky vynakládané na ně jsou součástí investičních a provozních výdajů hrazených z rozpočtů vlastníků pozemních komunikací, tedy státu, krajů a obcí, avšak nelze jednoznačně stanovit objem specificky se týkající BESIP.

Informace o organizační změně

2.15 NKÚ po ukončení kontroly zjistil z webových stránek MD²³, že k 1. 7. 2023 provedl ministr dopravy organizační změnu, kdy činnost krajských koordinátorů v 14 krajích převedl do kompetence MD. S účinností k stejnému datu také změnil zřizovací listinu CSPSD²⁴, kdy činnosti s vazbou mj. na zajišťování kampaní v oblasti BESIP a zabezpečování činností spojených s prezentací BESIP na výstavách či jiných akcích vyňal z předmětu činnosti CSPSD. MD a CSPSD uzavřely s účinností od 1. 7. 2023 „*dohodu o postoupení smluv*“, na jejímž základě byly smlouvy uzavřené s krajskými koordinátory a z nich vyplývající práva a povinnosti převedeny na MD.

²¹ Úvodní AP na období 2021–2022 byl schválen usnesením vlády České republiky ze dne 4. ledna 2021 č. 8, o *Strategii BESIP 2021–2030*. Vyhodnocení jeho plnění a současně AP na období 2023–2024 vláda schválila svým usnesením ze dne 12. dubna 2023 č. 255, o *Strategii BESIP 2021–2030*.

²² FZŠ byl zřízen zákonem č. 160/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Zdroj: www.mdcr.cz/Ministerstvo/Vedeni-ministerstva.

²⁴ Zdroj: www.cspds.cz/storage/files/Uplne_zneni_Zrizovaci_listiny.pdf.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda resort Ministerstva dopravy řídil a realizoval vybraná opatření pro zvýšení bezpečnosti silničního provozu tak, aby peněžní prostředky určené na dosažení vybraných cílů *Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011–2020* a *Strategie BESIP 2021–2030* byly vynaloženy účelně a hospodárně.

3.2 Za účelné se považuje takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.²⁵ Čerpání peněžních prostředků bylo tedy účelné, pokud jejich vynakládání na vybrané aktivity vedlo k optimálnímu dosažení stanovených cílů na úrovni strategie a jednotlivých aktivit, případně k jiným pozitivním dopadům na BESIP.

3.3 Za hospodárné se považuje takové použití veřejných prostředků, které zajistí plnění stanovených úkolů s co nejnižším vynakládáním těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.²⁶ Čerpání peněžních prostředků bylo tedy hospodárné, pokud došlo k výběru nabídky zboží či služeb s nejnižší cenou při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů, za současného předpokladu, že takto získané plnění bude mít přínos pro splnění vytyčených cílů v kontrolované oblasti. Druhou úroveň posouzení hospodárnosti peněžních prostředků vynaložených na vybrané aktivity představovalo posouzení souladu nasmlouvaného a skutečného plnění, tj. zda nedošlo k odchýlení se od nasmlouvaného předmětu plnění bez pozitivního přínosu pro splnění vytyčených cílů.

3.4 Kontrola u MD se zejména zaměřila na:

- soulad strategických dokumentů BESIP se souvisejícími dokumenty ČR a EU a dosahování stanovených cílů BESIP;
- zacílení strategických dokumentů BESIP s ohledem na aktuální stav BESIP v ČR;
- potenciál aktivit AP přispět k naplnění strategických cílů, případně zvýšení bezpečnosti silničního provozu v ČR;
- nastavení strategických cílů a souvisejících aktivit AP způsobem, který umožní jejich monitoring a vyhodnocení jejich plnění;
- realizaci monitoringu a vyhodnocování plnění strategických cílů a aktivit AP zaměřených na účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků;
- hospodárnost vynakládání peněžních prostředků na aktivity BESIP realizované přímo MD.

S ohledem na aktuální stav statistik nehodovosti v ČR provedl NKÚ zároveň predikci budoucího vývoje plnění strategických cílů a odhad pravděpodobnosti jejich splnění do roku 2030 jako ukazatelů účelnosti vynaložených peněžních prostředků.

3.5 U MD byly ke kontrole účelnosti, resp. hospodárnosti vybrány oblasti preventivně informačních aktivit a aktivit zaměřených na legislativní úpravy (výběr byl proveden s ohledem na předpokládaný potenciál dopadu na stav BESIP). NKÚ podrobil kontrole veškeré peněžní

²⁵ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

²⁶ Dle ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

prostředky vynakládané na tyto aktivity realizované MD v kontrolovaném období. Přehled těchto aktivit obsahuje příloha č. 3. Zároveň byl u MD ke kontrole účelnosti a hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků vybrán vzorek čtyř ze 17 dopravně bezpečnostních kampaní (dále také „kampaně“)²⁷, které v souhrnu představovaly 66,8 % z celkového objemu peněžních prostředků vynaložených na kampaně. Přehled dopravně bezpečnostních kampaní vybraných ke kontrole je uveden v příloze č. 4.

3.6 Kontrola u CSPSD se zaměřila na ověření účelnosti a hospodárnosti peněžních prostředků vynaložených na plnění preventivně informačních aktivit (dále také „PIA“) a kampaní, na jejichž realizaci se CSPSD podílelo. Jedná se o shodné aktivity, které NKÚ kontroloval i u MD. Dále se NKÚ zaměřil na ověření účelnosti a hospodárnosti peněžních prostředků vynaložených na smluvně zajištěné služby krajských koordinátorů. Do kontrolního vzorku vybral NKÚ šest ze 14 krajských koordinátorů²⁸, přičemž při jejich výběru zohlednil zejména výši úhrad za jejich služby, počet obyvatel krajů, příp. délku trvání smlouvy s krajskými koordinátory.

3.7 Kontrola u ŘSD se zaměřila na posouzení účelnosti a hospodárnosti peněžních prostředků vynaložených na tři aktuálně realizované aktivity na pozemních komunikacích a dále na používání nástrojů bezpečné infrastruktury. Přehled aktivit a nástrojů vybraných ke kontrole uvádí příloha č. 5.

3.8 NKÚ posuzoval řízení a realizaci opatření v oblasti bezpečnosti silniční dopravy výlučně v resortu MD. Mezi kontrolované osoby nebyly zařazeny další subjekty, jejichž činnost má vliv na stav BESIP. Jedná se zejména o Ministerstvo vnitra, které v souladu se zákonem č. 361/2000 Sb.²⁹ provádí ve spolupráci s MD prevenci v oblasti bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, a Policii ČR, která v souladu s tímto zákonem³⁰ vykonává dohled nad bezpečností a plynulostí provozu na PK.

3.9 Kontrolovány nebyly kraje a obce, které jsou vlastníky silnic nižších tříd³¹, případně další subjekty odpovědné za správu těchto komunikací. NKÚ není oprávněn vykonávat kontrolu hospodaření územních samosprávných celků ani jejich organizací. Ze statistik nehodovosti dlouhodobě vyplývá, že počet osob usmrčených při dopravních nehodách na silnicích nižších tříd činí cca 58 % z celkového počtu osob usmrčených při dopravních nehodách.³² Počet osob těžce zraněných při dopravních nehodách na silnicích nižších tříd pak činí cca 73 % z celkového počtu osob těžce zraněných při dopravních nehodách.³³

3.10 Činnosti subjektů uvedených v odst. 3.8 a 3.9 mají významný dopad na úroveň BESIP včetně plnění vytyčených strategických cílů, a tudíž nelze veškerou odpovědnost za stav bezpečnosti silničního provozu připisovat pouze na vrub činnosti MD. Zároveň NKÚ upozorňuje, že dosažení cílů v oblasti bezpečnosti silničního provozu je také odvislé od

²⁷ Dopravně bezpečnostní kampaně jsou preventivní akce, jejichž cílem je snížení závažných následků dopravních nehod propagací bezpečného chování v silničním provozu tím, že poskytnou účastníkům silničního provozu lepší znalosti a nakloní jejich postoje k preferování takového chování.

²⁸ Jedná se o krajské koordinátory za Jihomoravský, Karlovarský, Královéhradecký, Moravskoslezský, Olomoucký a Ústecký kraj.

²⁹ Ustanovení § 124 odst. 10 zákona č. 361/2000 Sb.

³⁰ Ustanovení § 124 odst. 11 zákona č. 361/2000 Sb.

³¹ Jedná se o silnice II. a III. tříd, místní komunikace a účelové komunikace.

³² V období let 2011–2022 bylo v ČR dle statistiky nehodovosti PČR usmrčeno při dopravních nehodách celkem 6 803 osob, z toho na silnicích nižších tříd to bylo 3 943 osob.

³³ Dle statistiky nehodovosti PČR bylo v ČR při dopravních nehodách v období let 2011–2022 těžce zraněno celkem 28 821 osob, z toho na silnicích nižších tříd to bylo 20 916 osob.

skutečností, na které mají kontrolované osoby jen omezený nebo žádný vliv (bezpečnost a technický stav vozidel, klimatické podmínky apod.).

3.11 Kontrolovaný objem peněžních prostředků činil u MD celkem cca 51,1 mil. Kč, u CSPSD celkem cca 21,9 mil. Kč a u ŘSD celkem cca 24,9 mil. Kč. Kontrolovaným obdobím byly roky 2017 až 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Strategické cíle a jejich plnění

4.1 Jedním ze základních předpokladů pro zajištění účelnosti peněžních prostředků vynakládaných k dosažení stanovených strategických cílů je správné nastavení jak těchto cílů, tak jednotlivých aktivit AP, včetně jejich monitorovacích a hodnoticích indikátorů. Správně nastavený monitoring plnění cílů a indikátorů poskytuje průběžné informace o dosahované účelnosti vynaložených peněžních prostředků a v případě neplnění cílů je jedním z předpokladů k lepšímu zacílení aktivit.

→ MD definovalo strategické cíle BESIP a aktivity k jejich dosažení relevantním způsobem, ...

4.2 NKÚ ověřil, že strategické cíle ČR vycházejí ze strategických cílů EU (viz také např. odst. 2.7). Tytéž cíle přijaly i další země EU, přičemž většina z nich převzala i základní cílové hodnoty EU, zejména pokud jde o snížení počtu osob usmrčených při dopravních nehodách na polovinu oproti výchozímu období.

4.3 NKÚ zároveň ověřil, že pro obě strategická období stanovilo MD strategické cíle a jejich hodnoty jednoznačným a měřitelným způsobem. Navržené strategické cíle a aktivity k jejich dosažení vláda schválila v rámci strategických dokumentů BESIP.³⁴ Díky monitoringu statistiky nehodovosti i dalším relevantním ukazatelům mělo MD přehled o aktuálním vývoji plnění strategických cílů a o tomto vývoji jednou ročně informovalo vládu. NKÚ dále ověřil, že MD v rámci přípravy strategických dokumentů BESIP analyzovalo informace o dopravních nehodách a jejich příčinách a také o chování účastníků silničního provozu. Výsledkem analýzy bylo definování výchozího stavu a potřeb ČR v oblasti BESIP a návrh AP zahrnující aktivity s potenciálem přispět k splnění strategických cílů a současně zvýšit silniční bezpečnost v ČR.

→ ... daří se je však plnit pouze částečně; ani aktuální vývoj plnění cíle snížení počtu usmrčených osob není příznivý.

4.4 V absolutních číslech je nepochybné, že od roku 2011 v ČR dochází ke zlepšení statistiky závažných následků dopravních nehod. Počet osob usmrčených při dopravních nehodách mezi

³⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 599, o Národní strategii bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020; usnesení vlády České republiky ze dne 27. února 2017 č. 160, o Revizi a aktualizaci Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020 s platností od roku 2017; usnesení vlády České republiky ze dne 4. ledna 2021 č. 8, o Strategii BESIP 2021–2030; usnesení vlády České republiky ze dne 12. dubna 2023 č. 255, o Strategii BESIP 2021–2030.

lety 2011–2022 klesl o 253 osob (tj. o 35,8 %), počet těžce zraněných osob pak ve stejném období klesl o 1 358 osob (tj. o 43,9 %).

4.5 Na druhou stranu strategický cíl „*snížení počtu usmrcených osob*“ stanovený k milníku v roce 2020 splněn nebyl. Na silnicích ČR v roce 2020 zemřelo 460 osob, což je o 127 více (tj. o cca 38,1 %), než byl vytyčený strategický cíl, který činil 333 osob. Samotný rok 2020 byl přitom prvním rokem, kdy provoz na pozemních komunikacích, a tedy i míru nehodovosti ovlivnila pandemie nemoci covid-19 (viz odst. 2.12). I tak zůstal cíl spočívající ve snížení počtu usmrcených osob významně nesplněn. Naopak strategický cíl „*snížení počtu těžce zraněných osob*“ se splnit podařilo. V roce 2020 se při dopravních nehodách těžce zranilo 1 807 osob, tedy o 315 méně, než byl vytyčený strategický cíl, který činil 2 122 osob (viz tabulka č. 1).

Tabulka č. 1: Srovnání předpokládaných a skutečných hodnot ukazatelů v letech 2011–2020

Strategický cíl		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet usmrcených	předpoklad	704	648	596	549	505	464	427	393	362	333
	skutečnost	707	681	583	629	660	545	502	565	547	460
	rozdíl	3	33	13	80	155	81	75	172	185	127
Počet těžce zraněných	předpoklad	3 222	3 076	2 937	2 804	2 676	2 555	2 439	2 328	2 222	2 122
	skutečnost	3 092	2 986	2 782	2 762	2 540	2 580	2 339	2 465	2 110	1 807
	rozdíl	130	90	155	42	136	25	100	137	112	315

Zdroj: NSBSP 2020; Revize NSBSP 2020; statistika nehodovosti PČR.

4.6 Ani opatření plynoucí z Revize NSBSP 2020 schválené vládou v roce 2017 (viz odst. 2.10) nepřinesla očekávané zlepšení bilance počtu usmrcených osob při dopravních nehodách. V roce 2016, tj. v posledním roce před schválením Revize NSBSP 2020, byl tento počet o 81 osob vyšší (tj. o 17,5 %) než předpokládaný stav. V roce 2020 byl ale stejný ukazatel vyšší už o 127 osob (tj. o 38,1 %) než předpokládaný stav.

4.7 V prvních dvou letech následujícího strategického období 2021–2030, tedy v letech 2021 a 2022, se v ČR dařilo dosahovat předpokládaných průběžných hodnot k dosažení obou strategických cílů (viz tabulka č. 2). NKÚ v této souvislosti upozorňuje, že výchozím stavem, ze kterého vycházejí předpokládané hodnoty postupného snižování počtu usmrcených a těžce zraněných osob následkem silničních dopravních nehod, není rok 2020, ale průměr hodnot ukazatelů z let 2017–2019 (viz odst. 2.12). Ačkoliv je odůvodněné, že MD nepoužilo rok 2020, kdy byla statistika nehod a jejich následků ovlivněna restriktivními opatřeními v souvislosti s pandemií covidu-19, znamená použití průměrné hodnoty za období let 2017–2019 výchozí základnu s vyššími počty v obou sledovaných kategoriích (viz tabulka č. 1).

Tabulka č. 2: Srovnání předpokládaných a skutečných hodnot ukazatelů v letech 2021–2030

Strategický cíl		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet usmrcených	předpoklad	502	469	437	408	380	355	331	309	288	269
	skutečnost	470	454	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
	rozdíl	32	15	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Počet těžce zraněných	předpoklad	2 151	2 008	1 872	1 747	1 630	1 521	1 420	1 323	1 235	1 153
	skutečnost	1 624	1 734	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
	rozdíl	527	274	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: Strategie BESIP 2030; statistika nehodovosti PČR.

4.8 NKÚ upozorňuje na určitou stagnaci, resp. kolísání v počtu osob usmrcených při dopravních nehodách v letech 2020 až 2022. Jak je zřejmé z údajů tabulek č. 1 a 2, v roce 2021 došlo k meziročnímu zvýšení počtu usmrcených na silnicích a v roce 2022 se hodnota tohoto ukazatele dostala jen velmi mírně pod úroveň roku 2020. Přetrvávající stagnace těchto hodnot

i v následujících letech by vedla k nesplnění strategických cílů stanovených k roku 2030, které jsou postaveny na předpokladu setrvalého poklesu počtu usmrčených na PK.

4.9 NKÚ proto dále ověřil údaje ze statistik nehodovosti PČR za první čtvrtletí roku 2023, aby posoudil, zda tento trend určité stagnace počtu usmrčených osob pokračuje i v tomto roce. Zjistil při tom, že počet usmrčených osob při dopravních nehodách za první čtvrtletí roku 2023 nejenže neklesl, ale byl dokonce nejvyšší od roku 2015 (viz tabulka č. 3).

Tabulka č. 3: Srovnání vývoje ukazatelů v 1. čtvrtletích let 2015–2023

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet usmrčených osob	120	106	88	92	87	103	81	98	107
Počet těžce zraněných osob	411	437	343	356	365	279	188	286	265

Zdroj: statistika nehodovosti PČR.

4.10 Aktuální vývoj v roce 2023 nesměruje ke splnění průběžné cílové hodnoty snížení počtu osob usmrčených při dopravních nehodách pro tento rok. Zatímco počet usmrčených osob dle Strategie BESIP 2030 by neměl pro rok 2023 překročit celkem 437 osob, údaje za první a druhé čtvrtletí roku činí splnění takového předpokladu málo pravděpodobným.³⁵ Počet usmrčených za celé první pololetí roku 2023 činil 222 osob. Ze statistiky počtu usmrčených v letech 2015–2022 navíc vyplývá, že druhé pololetí je obecně rizikovější a na silnicích umírá více osob než v pololetí prvním (za zmíněné období představoval počet usmrčených ve druhých pololetích v průměru 56,2 % z celého roku).

4.11 NKÚ nevidí předpoklad, že by situace v roce 2023 byla pouze jednoročním nepříznivým výkyvem ve statistice usmrčených osob na silnicích. Neplnění průběžných cílových hodnot snižování počtu usmrčených v jednom roce by pak pro splnění cílové hodnoty v roce 2030 muselo znamenat výraznější tempo snižování těchto počtů v letech následujících. NKÚ navíc zjistil, že i kdyby byla dosažena cílová hodnota snížení počtu usmrčených v roce 2023, má-li ČR v roce 2030 dosáhnout schválených strategických cílů, musel by počet usmrčených a těžce zraněných osob meziročně klesat průměrně alespoň o 6,7 %. V případě počtu usmrčených osob však ČR takového procentního snížení dosáhla naposledy v roce 2017.³⁶ Na základě výše uvedeného proto NKÚ nepovažuje splnění strategického cíle snížení počtu usmrčených osob v roce 2030 na polovinu oproti průměru roků 2017–2019 za příliš pravděpodobné.

4.12 Pokud jde o trend počtu osob těžce zraněných při dopravních nehodách, ze statistiky nehodovosti PČR vyplývá mírné meziroční zvýšení v období 2021 až 2022 (o 6,8 %). Z dostupných údajů za první pololetí roku 2023, kdy bylo na silnicích v ČR těžce zraněno 767 osob, vyplývá, že došlo v tomto ohledu k mírnému snížení (o 3,3 %) oproti stejnému období roku 2022, zároveň to však představuje výrazné zvýšení v porovnání se stejným obdobím roku 2021 (o 18,9 %). Zatímco je reálné, že se podaří dosáhnout průběžné cílové hodnoty na konci roku 2023, dosažení hodnoty strategického cíle pro rok 2030 závisí na tom, zda se v letech od roku 2024 bude dařit dosahovat meziročních poklesů v počtech těžce zraněných až k cílové hodnotě 1 153 osob.

³⁵ Údaje o vývoji počtu usmrčených a těžce zraněných osob za 2. čtvrtletí 2023 získal NKÚ po skončení kontrolní akce z veřejně dostupného zdroje – ze statistiky nehodovosti PČR (viz odst. 2.1).

³⁶ V roce 2020 sice došlo k ještě výraznějšímu snížení počtu osob usmrčených a těžce zraněných při dopravních nehodách, nicméně s ohledem na pandemii covidu-19 nelze údaje roku 2020 považovat pro účely srovnání za zcela objektivní, s plnou vypovídací hodnotou.

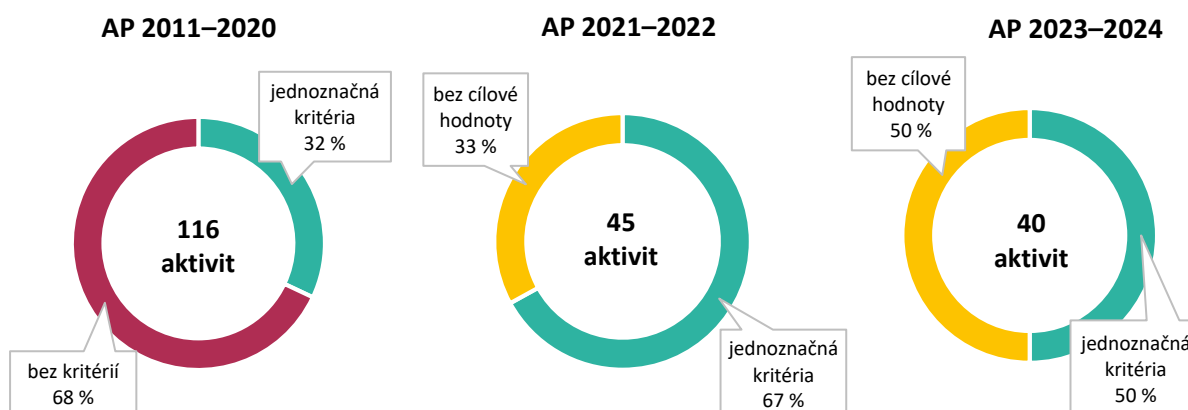
→ MD aktivity akčních programů/plánů nenastavilo způsobem, který by umožňoval účinný monitoring a hodnocení jejich plnění.

4.13 NKÚ zjistil, že MD už v roce 2019 informovalo vládu prostřednictvím dokumentu *Systémové podmínky realizace revidované NSBSP*, že jednotlivé aktivity AP nejsou v rámci schválené NSBSP 2020 jasně definovány a nejsou měřitelné, tudíž nebude možné jednoznačně vyhodnotit jejich skutečné dopady na bezpečnost silniční dopravy. Zároveň MD uvedlo, že nenastavilo monitoring realizační fáze těchto aktivit.

4.14 AP pro strategické období 2011–2020 obsahoval celkem 116 aktivit. Pro 79 z nich MD nenastavilo žádná kritéria, která by umožnila vyhodnocení jejich splnění. Vyhodnotitelných tak bylo pouze zbylých 37 aktivit. AP pro období 2021–2022 obsahoval celkem 45 aktivit. V případě 15 aktivit sice MD stanovilo měřitelný ukazatel hodnocení dosažení výsledku, avšak bez požadované cílové hodnoty, což opět neumožňuje vyhodnocení jejich splnění. Zbylých 30 aktivit bylo na základě nastavených kritérií vyhodnotitelných.

4.15 Obdobná situace je i v rámci aktuálně účinného AP pro období 2023–2024. Ten obsahuje 40 aktivit, přičemž pro polovinu, tj. 20 aktivit, sice MD stanovilo měřitelný ukazatel hodnocení dosažení výsledku, nikoliv však jeho požadovanou cílovou hodnotu. Zbylých 20 aktivit je vyhodnotitelných. Přehled AP dle nastavení hodnoticích kritérií znázorňuje graf č. 1.

Graf č. 1: AP dle nastavení kritérií pro hodnocení splnění aktivit

Zdroj: data kontrolovaných osob; vyhodnotil a graficky zpracoval NKÚ.

4.16 Z výše uvedeného vyplývá, že MD tak nemohlo u části výdajů sledovat a vyhodnocovat účelnost vynakládání peněžních prostředků ve své kapitole, jak je k tomu povinno podle ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.³⁷ Absence měřitelnosti výsledků realizovaných aktivit zaměřených na splnění strategických cílů v oblasti BESIP neumožňuje ověřit dosažení výsledků těchto aktivit, a tedy účelnost vynakládaných peněžních prostředků.

4.17 MD monitorovalo realizaci aktivit jednotlivých AP jednou ročně po skončení kalendářního roku. V rámci monitoringu odpovědné subjekty informovaly MD o průběhu realizace jednotlivých aktivit. Informace od odpovědných subjektů však nebyly úplné. Např. v roce 2020 podaly informaci o realizaci aktivit všechna ministerstva i všechny kraje, avšak z celkového počtu 205 obcí s rozšířenou působností (dále také „ORP“) tyto informace poskytlo pouze

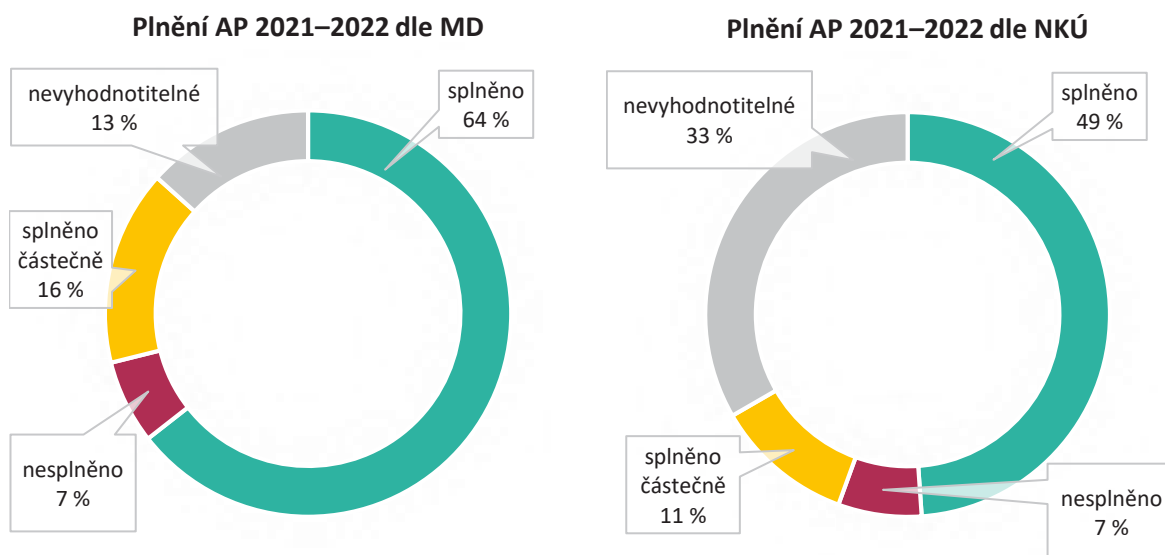
³⁷ Dle uvedeného ustanovení zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), správce rozpočtové kapitoly soustavně sleduje a vyhodnocuje hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole.

146 z nich. Ne všechny ORP podaly informace k celému spektru otázek. Tato skutečnost nejde k tíži MD, nicméně absence informací od téměř 30 % obcí znamená, že informace sumarizované z dodaných dat a následně poskytnuté vládě byly nekompletní. V období let 2011–2020 nebyl součástí těchto informací ani přehled splněných, resp. nesplněných aktivit jako významný hodnotící aspekt. Ten MD vládě poskytlo poprvé až v rámci AP za období 2021–2022.

4.18 NKÚ vyhodnotil, že ve strategickém období 2011–2020 bylo z celkového počtu 116 aktivit splněno v plném rozsahu pouze 33 aktivit. Dalších pět aktivit bylo splněno částečně a devět aktivit splněno nebylo. V případě 69 aktivit nenastavilo MD kritéria pro hodnocení jejich plnění.

4.19 NKÚ obdobně vyhodnotil plnění celkového počtu 45 aktivit v období 2021–2022, tedy za období, kdy vlastní hodnocení provádělo i MD. Došel však k rozdílným závěrům, než jaké MD předalo vládě v rámci informací o plnění AP za období 2021–2022 (viz graf č. 2).

Graf č. 2: Srovnání plnění AP za období 2021–2022 dle MD a dle NKÚ

Zdroj: data kontrolovaných osob; vyhodnotil a graficky zpracoval NKÚ.

4.20 Hodnocení uvedená v grafu č. 2 se od sebe liší v tom, že MD vyhodnotilo sedm aktivit ze 45 jako splněných v plném rozsahu a dvě aktivity ze 45 jako částečně splněné, přestože z důvodu absence hodnotících kritérií (požadované cílové hodnoty) nemělo pro takové hodnocení oporu. NKÚ proto plnění těchto devíti aktivit považuje za nevyhodnotitelné.

4.21 NKÚ hodnotí pozitivně, že zatímco ve strategickém období 2011–2020 byl akční plán koncipován na celých 10 let trvání NSBSP 2020, pro strategické období 2021–2030 (tj. pro plnění strategie BESIP 2030) jsou již AP koncipovány pouze na dvouletá období. Po uplynutí každého takového období má být vyhodnoceno plnění akčního plánu a dle tohoto hodnocení a aktuálního vývoje v oblasti BESIP bude navržen nový dvouletý AP.

B. Aktivity zaměřené na legislativní úpravy

4.22 MD do AP zařadilo také aktivity zaměřené na legislativní úpravy s potenciálem přispět k plnění strategických cílů a zvýšení bezpečnosti silničního provozu v ČR. Kritériem splnění

těchto aktivit bylo, aby MD jakožto subjekt odpovědný za jejich plnění připravilo návrhy legislativních úprav, případně alespoň posoudilo jejich vhodnost.

→ MD nepřipravilo návrhy legislativních opatření, ačkoliv samo vyhodnotilo, že mají potenciál zlepšit stav bezpečnosti na silnicích.

4.23 NKÚ prověřil celkem 13 vybraných aktivit zaměřených na legislativní úpravy, z toho devět stanovených na období 2011–2020 a čtyři na období 2021–2022 (viz příloha č. 3). Kontrola zjistila, že MD nesplnilo dvě aktivity stanovené na období 2011–2020, viz odst. 4.24 a 4.25. NKÚ navíc považuje zdůvodnění jejich nesplnění ze strany MD za nedostatečné a nepřesvědčivé.

4.24 MD nesplnilo aktivitu „Ú7.1 Legislativně zavést povinné používání přileb pro všechny cyklisty bez omezení věku“. MD přitom argumentuje³⁸ prokázaným pozitivním vlivem cyklistických přileb, jejichž používání může přinést až 65% pokles smrtelných zranění a 69% pokles vážných zranění. Zároveň MD uvedlo, že až 37 % usmrcených cyklistů mohlo při použití cyklistické přilby dopravní nehodu přežít. Dle statistik nehodovosti PČR zahynulo v letech 2017–2022 při dopravních nehodách celkem 184 cyklistů bez přilby, a proto přepočtený potenciál možného počtu přeživších cyklistů představuje cca 68 osob. MD ve zprávě o plnění strategie v roce 2020³⁹ zdůvodnilo nesplnění této aktivity zaměřené na legislativní úpravu pouze konstatováním: „Legislativní zavedení povinného používání přileb pro cyklisty není žádoucí.“

4.25 MD rovněž nesplnilo aktivitu „Ú7.6 Legislativní zavedení alkolocku jako účinného technického řešení pro zamezení jízdy pod vlivem alkoholu, zvláště u profesionálních a recidivujících řidičů“, což odůvodnilo prohlášením, že se nejedná o obvyklou praxi v zemích EU s výjimkou Švédska. Pokud samo MD vyhodnotilo, že zavedení tohoto opatření může zamezit jízdám opilých řidičů a mít pozitivní vliv na snížení počtu vážných dopravních nehod s následkem smrti či těžkého zranění účastníků silničního provozu, mělo by vyvinout úsilí zavést do praxe i nové opatření. Podíl osob usmrcených v důsledku nehod způsobených viníkem pod vlivem alkoholu na celkovém počtu obětí dopravních nehod není nevýznamný a v absolutním počtu dlouhodobě spíše stagnuje (viz tabulka č. 4).

Tabulka č. 4: Závažné následky dopravních nehod, jejichž viník byl pod vlivem alkoholu

Následky dopravních nehod	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet všech usmrcených osob	502	565	547	460	470	454
Počet osob usmrcených viníkem pod vlivem alkoholu	48	62	53	50	41	46
Počet všech těžce zraněných osob	2 339	2 465	2 110	1 807	1 624	1 734
Počet osob těžce zraněných viníkem pod vlivem alkoholu	203	208	222	173	158	176

Zdroj: webový report CDV „Alkohol“; statistika nehodovosti PČR.

C. Preventivně informační aktivity a dopravně bezpečnostní kampaně

4.26 PIA a dopravně bezpečnostní kampaně mají za cíl přispět k naplnění strategických cílů, případně k jiným pozitivním přínosům pro BESIP. Jedním ze základních předpokladů ověření

³⁸ Strategie BESIP 2030, bod 5.1.3. Ochranné vybavení a příloha č. 2 Analytické podklady ke klíčovým ukazatelům, bod 4.1.2 Zranitelní účastníci.

³⁹ Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011–2020 – Informace o plnění v roce 2020 včetně přílohy č. 1: Plnění Akčního programu odpovědnými subjekty.

jejich účelnosti je nastavení jednoznačných a měřitelných kritérií vyhodnocení jejich plnění. Dostatečnou informovanost o postupném naplňování cílů kampaně poskytuje účinný monitoring a vyhodnocení.

4.27 PIA a kampaně na celorepublikové úrovni realizovalo MD. Zároveň se na realizaci aktivit v jednotlivých krajích podíleli formou edukativních akcí pro veřejnost (tzv. promoakcí⁴⁰) koordinátoři a poskytovatel BESIP Teamu, a to na základě smluv o poskytování odborných služeb provádění prevence v oblasti bezpečnosti silničního provozu a dopravní výchovy (dále také „smlouvy s koordinátory“), resp. smluv na zajištění mobilního výstavního systému BESIP uzavřených s CSPSD.

→ MD nestanovilo pro jednotlivé PIA a kampaně jednoznačná kritéria hodnocení jejich splnění ani rozsah a způsob zapojení CSPSD.

4.28 NKÚ zjistil, že v případě všech jedenácti ověřovaných PIA, které byly součástí AP 2011–2020, i v případě dvou ze čtyř ověřovaných kampaní nenastavilo MD žádná jednoznačná a měřitelná kritéria vyhodnocení jejich splnění. Pro dalších pět ze sedmi ověřovaných PIA, které byly součástí AP 2021–2022, sice MD stanovilo kvantitativní ukazatel hodnocení dosaženého výsledku, avšak bez požadované cílové hodnoty. Pro zbylé dvě PIA a dvě kampaně Ministerstvo dopravy jednoznačná a měřitelná kritéria vyhodnocení jejich splnění nastavilo.

4.29 MD dále nestanovilo cíle ani způsob a rozsah zapojení CSPSD a jeho smluvních partnerů do realizace jednotlivých PIA a kampaní. O jejich zapojení se obecně rozhodovalo pouze na poradách MD, ze kterých nebyly pořizovány zápisy. Konkrétní způsoby zapojení ponechalo Ministerstvo dopravy na CSPSD. To však smluvním partnerům žádné konkrétní a vyhodnotitelné cíle nestanovilo. Výsledkem byl nekoordinovaný a rozdílný přístup koordinátorů, jak ilustruje příklad č. 1.

Příklad č. 1

Součástí kampaně „Zpomal, dokud není skutečně pozdě“ (dále také „13 minut“) byla realizace akcí pro veřejnost na čerpacích stanicích MOL. Celkem proběhlo 328 takových akcí na území celé ČR. Zatímco však koordinátor v Olomouckém kraji uskutečnil čtyři takové akce, koordinátor v nejmenším a nejméně lidnatém Karlovarském kraji jich realizoval celkem 41.

→ MD ve spolupráci s CSPSD nevytvořilo systém účinného monitoringu realizace PIA a kampaní a nevyhodnocovalo jejich přínos pro BESIP.

4.30 CSPSD dvakrát ročně předalo Ministerstvu dopravy zprávu o činnosti za uplynulé období. MD však nestanovilo požadavky na její obsah tak, aby jejím prostřednictvím získalo informace nezbytné pro monitoring a vyhodnocení přínosů činnosti koordinátorů a BESIP Teamu z realizovaných PIA a kampaní. CSPSD se tak ve zprávách omezilo na statistické údaje o počtu akcí a jejich návštěvníků.

4.31 Ve zprávách poskytovatele BESIP Teamu o realizovaných promoakcích nemohl NKÚ identifikovat a vyhodnotit informace o přínosu promoakcí pro konkrétní PIA nebo kampaň. Obsah zpráv byl ve většině případů zcela obecný a nevypovídal nic o účinnosti oslovování a edukaci návštěvníků akcí o problematice BESIP, jak uvádí příklad č. 2.

⁴⁰ Smyslem promoakcí, resp. prezentačních akcí je preventivně působit na cílové skupiny, propagovat a podporovat bezpečnost silničního provozu a prezentovat činnosti MD v oblasti BESIP.

Příklad č. 2

Údaje o akci „Truck Fest Mikulovice“ konané dne 9. 7. 2022 uvedené ve zprávě: „Akce se účastnilo velké množství profesionálních řidičů s nákladními automobily převážně kategorie N3. Návštěvníci Truck Festu se mohli seznámit s životem řidiče mezinárodní kamionové dopravy. K vidění byla vozidla zásahové techniky a tuningové prvky pro nákladní vozidla. V rámci IZS jsme byli největším stánkem s největším dosahem pro osvětu účastníků. Enormní zájem byl o reflexní předměty, zejména o reflexní samolepky a pásky.“

4.32 NKÚ zároveň nepovažuje údaje o počtech návštěvníků akcí či oslovených osob za vhodné ukazatele pro hodnocení přínosu, protože nevypovídají nic o naplnění poslání edukace účastníků a potenciálního přínosu pro relevantní cílovou skupinu.

4.33 Na základě takto nedostatečných informací pak MD nemohlo účinně monitorovat a vyhodnocovat účelnost vynakládaných výdajů na realizaci některých PIA a kampaní podle ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb. Monitoring MD se omezil pouze na sledování plnění jím uzavřených smluvních vztahů. MD nevyžadovalo od CSPSD významné informace nezbytné k vyhodnocení účelnosti peněžních prostředků vynaložených na tyto aktivity. CSPSD k jednotlivým PIA reportovalo Ministerstvu dopravy pouze statistická data o počtech realizovaných akcí a jejich účastníků. Stejně tak CSPSD neposkytlo Ministerstvu dopravy žádné vyhodnocení realizovaných činností v rámci kampaní „Vidíme se? II“ a „Limit“.

4.34 NKÚ vyhodnotil dosažení stanovených cílů u vzorku čtyř kampaní. Pouze v případě kampaně „Vidíme se? II“ NKÚ konstatoval, že kampaň dosáhla stanoveného cíle, jak dokládá příklad č. 3. V případě kampaní „13 minut“ a „Limit“, stejně jako u celého vzorku PIA, nemohl NKÚ vyhodnotit dosažení stanovených cílů s ohledem na absenci jednoznačných hodnotících kritérií. Účelnost kampaně „Dám respekt“ NKÚ nehodnotil z důvodu probíhající realizace.

Příklad č. 3

Cílem kampaně „Vidíme se? II“ bylo mj. snížit počet usmrcených a těžce zraněných chodců při dopravních nehodách s vozidly v podmínkách zhoršené viditelnosti o 50 % do roku 2020 oproti výchozímu stavu roku 2013. NKÚ na základě statistiky nehodovosti PČR ověřil, že MD stanoveného cíle dosáhlo, neboť počet usmrcených a těžce zraněných chodců klesl za dané období o 62,9 %. V roce 2013 bylo za zhoršené viditelnosti usmrceno 27 chodců, v roce 2020 pak 10 chodců.

→ Cena za oslovení jednoho účastníka akce v rámci jedné kampaně dosáhla částky až 1 923 Kč, forma komunikace s účastníky některých promoakcí nebyla vhodně nastavena.

4.35 CSPSD se podílelo na podpoře kampaně „13 minut“ mj. zajištěním 16 edukativních akcí pro veřejnost. Za každou akci uhradilo 230 747 Kč vč. DPH.⁴¹ V rámci těchto akcí bylo osloveno 7 500 dospělých osob a 300 dětí. Počet oslovených osob se u prověřovaných sedmi akcí pohyboval od 120 do 1 000 osob. V důsledku fixní úhrady za akci se výdaje na oslovení jednoho účastníka pohybovaly v rozmezí od 230,75 Kč vč. DPH do 1 922,89 Kč vč. DPH.

4.36 Součástí kampaně „13 minut“ byly také televizní a rozhlasové spoty, které ze svého rozpočtu hradilo MD. Z vyhodnocení kampaně provedeného Českou asociací pojišťoven vyplývá, že televizní část kampaně zasáhla více než jedenkrát přibližně 6,5 mil. diváků. MD za

⁴¹ Jednalo se o prostředky programového financování na akci identifikační číslo 127V063000002 „CSPSD – Kampaň BESIP 13 min“. Celkově uhrazená částka činila 3 691 952 Kč.

vysílací čas uhradilo 21 779 274 Kč vč. DPH. I když údaj o zásahu televizních diváků nemůže být nikdy zcela přesný, je zřejmé, že tento způsob oslovení byl velmi účinný.

4.37 NKÚ dále zjistil, že MD a CSPSD nevhodně nastavily formu komunikace s účastníky některých akcí. Z některých zpráv poskytovatele BESIP Teamu vyplýval minimální zájem účastníků o papírové letáky, které následně skončily v odpadu, což ilustruje příklad č. 4. Navzdory této zkušenosti pořídilo CSPSD dle požadavku MD i pro závěrečnou část kampaně „Dám respekt“ 68 tis. kusů letáků. NKÚ je toho názoru, že letáky jsou nevhodnou a zastaralou formou oslovení účastníků, která neprospívá účelnosti vynaložených peněžních prostředků na tuto kampaň, oproti využití nových, moderních komunikačních kanálů, které budou mít také dopad na významně větší cílovou skupinu.

Příklad č. 4

Údaje o akci „Dny NATO“ konané ve dnech 17. a 18. 9. 2022 uvedené ve zprávě poskytovatele BESIP Teamu:

„... Na akci jsme se pokusili návštěvníkům dávat i přes jejich odpor společně s odměnou letáky. Naneštěstí naše snaha nepadla na úrodnou půdu a naprosto drtivá většina letáků skončila v kontejneru vedle stánku BESIP. Nejedem z návštěvníků se podivil nad tím, že v 21. - digitálním století BESIP tiskne neskutečné množství papírových letáků a brožur. Dostávali jsme mnoho dotazů, co na to příroda? Jestli je BESIP zelený nebo je nám planeta ukradená a dokonce někteří z návštěvníků zašli tak daleko, že se přišli rozrušeně zeptat, jak je možné, že kontejner vedle je plný našich letáků a jestli to není zbytečné mrhání penězi daňových poplatníků.“

4.38 NKÚ shrnuje, že realizace PIA a kampaní přispívá ke zvýšení bezpečnosti na silnicích. NKÚ však upozorňuje na výše uvedené nedostatky zjištěné kontrolou, především na nedostatečný monitoring průběhu jednotlivých aktivit a hodnocení jejich výsledků v zájmu jejich lepšího zacílení ke zvýšení přínosů pro oblast BESIP, a tedy účelnějšího vynakládání peněžních prostředků.

→ Postup CSPSD při nákupu služeb využitelných v rámci promoakcí nebyl hospodárný.

4.39 V souvislosti s hospodárností peněžních prostředků vynaložených na kampaně a PIA zahrnuté do kontrolního vzorku (viz odst. 3.6) prověřil NKÚ u CSPSD tři zadávací řízení (s ohledem na jejich finanční významnost), jejichž předmětem bylo zajištění tiskových služeb pro kampaň „Dám respekt“, roadshow pro kampaň „13 minut“ a zajištění služeb BESIP Teamu formou promoakcí. NKÚ zejména prověřil, zda jednotlivá zadávací řízení vedla k výběru nejvýhodnější nabídky, a dále se zaměřil také na soulad nasmlouvaného a skutečného plnění. Významné nedostatky zjistil v případě jednoho zadávacího řízení, a to na nákup služeb k zajištění BESIP Teamu a současně služeb spojených s provozem otočného simulátoru pro období od září 2021. NKÚ zjistil nedostatky jak v průběhu realizace tohoto zadávacího řízení, tak při pořizování nasmlouvaného plnění (viz příklad č. 5).

Příklad č. 5

CSPSD nepostupovalo v případě veřejné zakázky na zajištění prezentačních akcí BESIP Teamem a obsluhy otočného simulátoru, v předpokládaném rozsahu 170 jednodenních akcí, v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb.,⁴² když po uplynutí lhůty pro podání nabídek umožnilo jednomu z účastníků zadávacího řízení navýšit nabídkovou cenu. Ustanovení § 46 uvedeného zákona přitom navýšení celkové nabídkové ceny vylučuje.

Nabídková cena tohoto účastníka byla i přes uvedené navýšení cenou nejnižší a CSPSD s tímto účastníkem uzavřelo rámcovou dohodu. Celkové navýšení nabídkové ceny činilo 2 786 206,50 Kč vč. DPH, tj. 21 % původní nabídkové ceny.⁴³

Každá z položek byla v rámci zadávacího řízení oceněna samostatně, avšak hodnocena byla jejich cena v součtu. Jednalo se o:

- zajištění prezentačních akcí BESIP Teamem, které vybraný dodavatel nabídl za nejvyšší nabídkovou cenu, a to v přepočtu o 17 387,70 Kč vč. DPH na jeden den akce vyšší oproti celkově druhé nejvýhodnější nabídce;

- zajištění obsluhy otočného simulátoru, které vybraný dodavatel nabídl za nejnižší nabídkovou cenu, a to v přepočtu o 18 664,25 Kč vč. DPH na jeden den akce nižší oproti celkově druhé nejvýhodnější nabídce.

V rámci skutečného plnění zakázky však CSPSD nakupovalo výhradně první z uvedených položek, tj. tu, kterou vybraný dodavatel nabídl za nejvyšší nabídkovou cenu ze všech tří účastníků zadávacího řízení. Ke dni 15. 5. 2023 si CSPSD objednalo tuto položku 59krát.

CSPSD pořídilo uvedenou službu za cenu o 1 025 874,30 Kč vč. DPH vyšší oproti nabídce, která byla vyhodnocena sice až jako druhá nejvýhodnější, nicméně pro tuto konkrétní položku nabídla cenu nejnižší. NKÚ vyhodnotil toto vynakládání peněžních prostředků jako nevhodné.

→ Peněžní prostředky na kampaně vynakládalo MD hospodárně. V případě PIA postupy MD hodnocení hospodárnosti vynaložených peněžních prostředků neumožňovaly.

4.40 Na kontrolním vzorku čtyř kampaní ověřil NKÚ hospodárnost peněžních prostředků vynaložených Ministerstvem dopravy. Veškerá ověřovaná plnění odpovídala smluvním vztahům uzavřeným na základě zadávacích řízení, jejichž prostřednictvím byly vybrány nejvýhodnější nabídky, a měla přímou souvislost s realizací konkrétní kampaně, proto NKÚ považuje peněžní prostředky na tyto kampaně za hospodárně vynaložené.

4.41 Naopak u vzorku PIA nemohl NKÚ hospodárnost peněžních prostředků vynaložených MD jednoznačně vyhodnotit. MD nestanovilo pro jednotlivé PIA objem peněžních prostředků určených na realizaci těchto aktivit. Současně MD nesledovalo výdaje na jednotlivé PIA způsobem, který by umožňoval jejich jednoznačnou identifikaci.

D. Výdaje CSPSD na činnost krajských koordinátorů

4.42 CSPSD prostřednictvím uzavřených smluv s koordinátory nezajišťovalo pouze spoluúčast koordinátorů při realizaci jednotlivých PIA a kampaní, ale také realizaci dalších aktivit na úseku BESIP v krajích.

⁴² Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

⁴³ V přepočtu na jeden den akce činilo toto navýšení 16 389,45 Kč vč. DPH. Z toho 14 483,70 Kč vč. DPH činilo navýšení ceny za zajištění prezentační akce BESIP Teamem a 1 905,75 Kč vč. DPH navýšení ceny za obsluhu otočného simulátoru.

→ CSPSD nestanovilo pro krajské koordinátory konkrétní cíle a jejich služby monitorovalo pouze formálně.

4.43 CSPSD nestanovilo ve smlouvách s koordinátory žádné konkrétní cíle, ke kterým by měly směřovat jejich činnosti. Stejně tak koordinátoři ve svých ročních plánech činností neuvedli žádné měřitelné cíle, kterých by svou činností chtěli dosáhnout. CSPSD i bez toho předložené plány akceptovalo.

4.44 CSPSD monitorovalo činnost koordinátorů prostřednictvím měsíčních výkazů, pololetních zpráv o činnosti koordinátorů a případně zpráv z jednotlivých akcí s účastí koordinátorů. Jednalo se však pouze o velmi obecné a často irelevantní informace, které neumožňovaly vyhodnocení činností koordinátorů a jejich dopadu na úroveň BESIP a dopravní výchovy v kraji. Ilustruje to příklad č. 6.

Příklad č. 6

Koordinátor pro Královéhradecký kraj ve zprávě k akci „Poklad na Stříbrném rybníku“ konané dne 27. 8. 2022 uvedl:

„Tradiční velká akce pro rodiny z Hradce Králové a okolí, pořádána magistrátem města. Akce se účastní celý IZS všechny možné Královéhradecké spolky a organizace. Tradičně bývá obrovská účast.“

Koordinátor pro Moravskoslezský kraj ve zprávě k akci „Wtec Stunt Day 10. ročník“ konané ve dnech 19.–21. 8. 2022 uvedl:

„10. ročník akce světového formátu, evropská účast kaskadérů na motocyklech, akce se tradičně těší velkému zájmu veřejnosti. Akce byla realizována ve třech dnech, většinu oslovených tvořili motorkáři.“

4.45 V důsledku absence nastavení jednoznačných a měřitelných cílů činnosti koordinátorů nemohlo CSPSD vyhodnocovat přínos činnosti koordinátorů pro BESIP v krajích. CSPSD tak hradilo koordinátorům jimi vykazované služby, aniž by mohlo vyhodnotit jejich přínosy, jak dokládají příklady č. 7 a 8.

Příklad č. 7

Ve výkazu činností za červenec 2021 vykázal koordinátor pro Jihomoravský kraj činnost s názvem „Tábor BESIP, RS Radost, Nová Ves u Světlé nad Sázavou“ v rozsahu 8 dní po dobu devíti hodin denně (tj. celkem 72 hodin). Z předloženého výkazu činností nebylo možné ověřit nejen skutečný rozsah a náplň vykázaných činností a jejich přínos pro BESIP, ale např. ani počet účastníků tábora. CSPSD přesto uhradilo koordinátorovi za čas strávený na táboře částku 33 912 Kč.

Příklad č. 8

Mezi vykázanými akcemi pro veřejnost s účastí koordinátorů ze tří různých krajů (Jihomoravský, Královéhradecký a Olomoucký) byly např. akce „Žehnání pramenů ve Skalce“, „Oslavy založení léčebny Vesna“, „Fénixcon“ nebo „Jak chutná Lošov“. Z výkazů činností koordinátorů nevyplývá přínos těchto akcí pro BESIP. Nadto se většina z nich konala opakovaně. Např. akce „Jak chutná Lošov“ se koordinátor pro Olomoucký kraj účastnil v letech 2019, 2020 i 2022, zatímco v celé řadě jiných obcí Olomouckého kraje koordinátor nevyvíjel žádnou činnost. CSPSD přesto tyto aktivity koordinátora odsouhlasilo.

→ CSPSD proplácelo činnosti, které krajsí koordinátoři vykonávali v rozporu s uzavřenými smlouvami, a platilo i stovky hodin měsíčně za činnosti, které neměly vliv na BESIP.

4.46 Celkem pět kontrolovaných koordinátorů absolvovalo odborná školení, která následně vykázali v měsíčních výkazech činnosti. Jednalo se např. o školení o zádržných systémech, mediální školení nebo seminář s psychologem. Smlouvy o poskytování odborných služeb nedefinovaly zvyšování odborné kvalifikace jako úkol, který má být ze strany koordinátorů plněn a ze strany CSPSD proplácen. Navíc při těchto činnostech koordinátoři žádné služby pro CSPSD neposkytovali, naopak byla služba poskytována jim a CSPSD tak hradilo vzdělávání svým dodavatelům služeb.

4.47 NKÚ dále zjistil, že v souvislosti s plněním stanovených úkolů vykazovali koordinátoři vysoký podíl doby strávené administrativními pracemi nebo pracemi ve skladech materiálu – v absolutním vyjádření i stovky hodin měsíčně. Jednalo se o podpůrné činnosti, tedy bez vlivu na zvyšování bezpečnosti silničního provozu nebo na dopravní výchovu v krajích. Vykázaná doba trvání těchto činností se mezi jednotlivými koordinátory značně lišila (jak uvádí příklad č. 9), aniž by se CSPSD hodnocením těchto skutečností a jejich rozsahu zabývalo.

Příklad č. 9

Koordinátor pro Jihomoravský kraj v červenci 2019 vykázal administrativní činnost v délce 109 hodin (tj. plných 82 % z měsíčních odpracovaných hodin), zatímco koordinátor pro Olomoucký kraj ve stejném období vykonával administrativní činnost v délce 27,5 hodiny. Koordinátor pro Karlovarský kraj v červenci 2022 strávil administrativními pracemi 149 hodin (tj. plných 73 % z měsíční odpracované doby), zatímco koordinátor pro Olomoucký kraj vykonával administrativní činnost v červenci roku 2022 v délce 15,5 hodiny.

4.48 NKÚ při kontrole zjistil i další případy, kdy koordinátoři realizovali činnosti, které neměly žádný přínos pro BESIP v krajích. CSPSD se vyhodnocením těchto aktivit nezabývalo a koordinátorům je uhradilo, což ilustruje příklad č. 10.

Příklad č. 10

Koordinátor pro Královéhradecký kraj absolvoval v únoru 2020 celkem 10 různých celodenních jednání v trvání sedm až dvanáct hodin. Koordinátor tak pro CSPSD odpracoval 198 hodin, přičemž z toho 86 hodin se týkalo jednání, pro něž nedoložil písemné záznamy ani další informace, které by prokazovaly, že tato jednání měla charakter aktivit v oblasti BESIP. CSPSD přesto tyto aktivity uhradilo. Koordinátor pro Moravskoslezský kraj se v kontrolovaném období celkem pětkrát zúčastnil slavnostního otevření přechodů pro chodce, na kterých bylo v rámci grantu „Nadace ČEZ“ instalováno osvětlení ke zvýšení jejich bezpečnosti. Samotná společenská účast na slavnostní akci organizované jinou organizací nemá charakter aktivity v oblasti BESIP, a proto neměla být ze strany CSPSD uhrazena. Koordinátoři pro Jihomoravský a Olomoucký kraj vykázali mezi realizovanými činnostmi svou účast na slavnostním předávání ocenění za spolupráci s Policií ČR. Ani účast na takovéto společenské akci nepovažuje NKÚ za aktivitu v oblasti BESIP, která by měla být proplacena ze strany CSPSD.

4.49 CSPSD účinně nemonitorovalo a nevyhodnocovalo výši provozních nákladů jednotlivých koordinátorů. CSPSD ani nevyužilo skutečnosti, že má smluvní vztahy s 14 koordinátory vykonávajícími v jednotlivých krajích obdobné činnosti a vykazujícími podobný typ nákladů,

kdy mohlo provést jejich srovnání a vyhodnocení a případně zavést opatření k vyšší hospodárnosti čerpání peněžních prostředků.

4.50 NKÚ proto shrnuje, že zjištěné a výše popsané nedostatky snižují významně účelnost a hospodárnost peněžních prostředků, které CSPSD vynaložilo v kontrolovaném období na služby koordinátorů. Absence jednoznačných kritérií pro hodnocení činností koordinátorů a jejich přínosu pro BESIP v krajích, nedostatečné informace o realizovaných činnostech koordinátorů a jejich přínosu, které MD ani CSPSD účinně nemonitorovaly a nevyhodnocovaly, proplácení vykazovaných aktivit bez prokázaného vlivu na oblast BESIP nebo proplácení vykazovaného vysokého objemu podpůrných činností, to všechno jsou faktory snižující významným způsobem účelnost i hospodárnost peněžních prostředků, které CSPSD vynaložilo na služby koordinátorů. Nenastavení systému kontroly množství a kvality služeb poskytovaných krajskými koordinátory je významným nedostatkem CSPSD z hlediska vytváření podmínek pro hospodárné vynakládání peněžních prostředků. Naporovnávání provozních nákladů za identické služby jednotlivých koordinátorů bylo nevyužitou možností na straně CSPSD v řízení a kontrole hospodárnosti vynakládaných peněžních prostředků.

E. Odstraňování nepovolených reklamních zařízení a zavádění dopravního značení

4.51 NKÚ ověřoval soulad postupu ŘSD s platnou právní úpravou⁴⁴, dle které ŘSD zabezpečuje činnosti související se zakrýváním, odstraňováním a likvidací nepovolených reklamních zařízení na dálnicích a silnicích I. třídy a v jejich silničních ochranných pásmech. Současně NKÚ ověřil realizaci vhodného dopravního značení, které je jedním z řady opatření vedoucích ke zvýšení bezpečnosti na pozemních komunikacích. Kritériem účelnosti vynaložení peněžních prostředků ŘSD je optimální míra dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.

→ ŘSD při odstraňování nepovolených reklamních zařízení a zavádění dopravního značení postupovalo účelně a hospodárně.

4.52 ŘSD eviduje a monitoruje výskyt reklamních zařízení a na základě výzvy příslušného silničního správního úřadu může odstranit nepovolená reklamní zařízení. V období od 1. 9. 2017 do 31. 3. 2023 ŘSD na základě takových výzev odstranilo celkem 1 956 nepovolených reklamních zařízení.

4.53 NKÚ nezjistil v postupu ŘSD nedostatky a považuje vynaložení peněžních prostředků ve výši 4,8 mil. Kč včetně DPH, které MD v kontrolovaném období vydalo na odstraňování nepovolených reklamních zařízení, za účelné. Kontrola neshledala nedostatky ani v hospodárnosti vynaložení výše uvedených peněžních prostředků.

4.54 V období 2019–2022 instalovalo ŘSD na všech 469 dálničních křižovatkách dálniční sítě ČR soubor dopravního značení⁴⁵, kterým informovalo řidiče o jízdě v protisměru a současně jim zakazovalo vjezd na dálnici. Ze statistiky nahlášených jízd v protisměru na dálnicích (viz tabulka č. 5) vyplývá klesající trend tohoto negativního jevu, proto NKÚ hodnotí uvedenou aktivitu jako přínosnou pro zvýšení bezpečnosti na silnicích ČR a peněžní prostředky vynaložené na toto opatření považuje za účelné.

⁴⁴ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

⁴⁵ Svislé dopravní značky „IP22 – Stop – protisměr“ a „B2 – Zákaz vjezdu všech vozidel“ a vodorovné dopravní značky „V9a – Směrové šipky“.

Tabulka č. 5: Počet hlášení jízdy v protisměru na dálnicích

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet hlášení	122	149	215	139	132	95

Zdroj: Jednotný systém dopravních informací; data ŘSD.

4.55 Současně ŘSD realizovalo aktivitu zaměřenou na rozšíření dopravního značení „bezpečný odstup“. V průběhu kontrolovaného období však tyto činnosti pozastavilo s ohledem na přípravu nové vyhlášky⁴⁶, která má za cíl odstranit riziko možného dvojího výkladu značení a jeho úpravu i ve vztahu k zahraniční praxi. NKÚ hodnotí postup ŘSD jako správný, protože minimalizuje riziko neúčelného a nevhodného vynakládání peněžních prostředků na předělání již realizovaného dopravního značení v důsledku změny legislativy.

4.56 NKÚ rovněž neshledal nedostatky v hospodárnosti vynakládání kontrolovaných peněžních prostředků ve výši cca 12,2 mil. Kč vč. DPH na realizaci dopravního značení zabraňujícího vjetí do protisměru na dálnicích a dopravního značení „bezpečný odstup“.

F. Nástroje utváření bezpečné infrastruktury

4.57 NKÚ se v kontrole zaměřil rovněž na některé nástroje pro zvýšení bezpečnosti pozemních komunikací podporované strategickými dokumenty BESIP. Těmito nástroji byly audity bezpečnosti pozemních komunikací (dále také „audit bezpečnosti“), bezpečnostní inspekce pozemních komunikací (dále také „bezpečnostní inspekce“) a identifikace a řešení nehodových lokalit. Bližší informace o uvedených nástrojích obsahuje příloha č. 5.

4.58 Využívání nástrojů bezpečné infrastruktury umožňuje snížit riziko vzniku dopravních nehod (popř. zmírnit následky nehod) souvisejících s utvářením pozemní komunikace. Dle výzkumů⁴⁷ se pozemní komunikace podílí na vzniku dopravních nehod až z 27 % a na jejich následcích až z 34 %. Účinnost využívání nástrojů bezpečné infrastruktury, tj. jejich pozitivní dopad na zvýšení bezpečnosti pozemních komunikací, závisí na tom, v jakém rozsahu jsou realizována opatření vzešlá z těchto nástrojů a jak účinná tato realizovaná opatření jsou. ŘSD si v období let 2017–2022 nechalo zpracovat celkem 295 auditů bezpečnosti, za které uhradilo celkem 25,0 mil. Kč, a nechalo také provést celkem 117 bezpečnostních inspekcí, za které v souhrnu zaplatilo 50,6 mil. Kč.

→ ŘSD se zaměřovalo na provádění auditů bezpečnosti pozemních komunikací především na dálnicích. Na silnicích I. třídy, kde je úmrtnost při dopravních nehodách zhruba šestkrát vyšší než na dálnicích, provádělo ŘSD audity v podstatně menší míře.

4.59 Ze statistických údajů o silniční síti a nehodovosti v ČR vyplývá, že na silnicích I. třídy jsou podstatně horší výsledky, pokud jde o počty usmrčených a těžce zraněných osob, než na dálnicích. Zatímco na dálnicích bylo v letech 2017–2021 usmrčeno průměrně 29 osob za rok, na silnicích I. třídy to bylo 183 osob za rok. Průměrný počet těžce zraněných za rok činil na dálnicích 78 osob a na silnicích I. třídy 496 osob. I to byl jeden z důvodů, proč byl v akčním plánu NSBSP 2020 stanoven požadavek na provádění auditů bezpečnosti také mimo síť TEN-T.

⁴⁶ Vyhláška č. 294/2015 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích.

⁴⁷ Hloubková analýza silničních dopravních nehod. Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., 2016; dostupné z: <https://www.czrso.cz/clanek/hloubkova-analyza-silnicnich-dopravnich-nehod-hlavni-priciny-vzniku-nehod/?id=1654>.

4.60 NKÚ ověřoval, zda ŘSD provádělo audity bezpečnosti pro stavby mimo síť TEN-T (tj. zejména pro silnice I. třídy) alespoň ve fázi posouzení dokumentace pro územní rozhodnutí a dokumentace pro stavební povolení tak, jak mu ukládala jedna z aktivit akčního plánu NSBSP 2020. Na vzorku 23 staveb mimo síť TEN-T Nejvyšší kontrolní úřad zjistil, že ŘSD pro 16 staveb (tj. 70 %) provedení auditů bezpečnosti nezajistilo a odpovídající aktivitu stanovenou v AP NSBSP 2020 tak pro všechny stavby neplnilo. Tím ŘSD snižovalo možný pozitivní dopad auditů bezpečnosti na předcházení vzniku závažných dopravních nehod, a tedy i na snižování počtu při nich usmrcených a těžce zraněných osob.

→ *Provádění auditů bezpečnosti a bezpečnostních inspekcí s následnou realizací doporučených opatření má pozitivní vliv na bezpečnost silniční infrastruktury. NKÚ však identifikoval skutečnosti, které tento pozitivní vliv snižují.*

4.61 NKÚ na vzorku 30 staveb zjistil, že ŘSD v celkem 11 případech nepostupovalo v souladu se zákonem č. 13/1997 Sb.⁴⁸, neboť v příslušných fázích nezajistilo provedení auditu bezpečnosti u osmi staveb PK zařazených do sítě TEN-T. V těchto zjištěných případech ŘSD zároveň neplnilo jednu z aktivit AP NSBSP 2020.

4.62 ŘSD ne vždy adekvátně reagovalo na rizika a doporučení vzešlá z auditů bezpečnosti. V důsledku toho na stejných PK následná bezpečnostní inspekce identifikovala řadu bezpečnostních deficitů, na něž dříve poukázal audit bezpečnosti.

4.63 NKÚ dále zjistil, že na pozemních komunikacích sítě TEN-T bylo mezi lety 2015–2020 eliminováno pouze 29 % identifikovaných dopravně bezpečnostních deficitů s rokem původu 2015. ŘSD při odstraňování těchto deficitů na síti TEN-T neupřednostňovalo ty, které byly zařazeny do kategorie „primární sanační opatření“, tj. jejich odstranění nesnese odklad a jsou převážně nízkonákladové povahy. Z 685 záznamů obsahujících tyto deficity bylo do provedení bezpečnostních inspekcí v roce 2020 eliminováno jen 183 z nich (tj. 27 %). Tím, že ŘSD při odstraňování bezpečnostních deficitů neupřednostňovalo ty, které byly v rámci bezpečnostních inspekcí zařazeny do kategorie primárních sanačních opatření, nerealizovalo právě ta opatření s nejvyšší efektivitou (nejvyšší hodnotou poměru přínosů a nákladů).

4.64 NKÚ z údajů o 25 bezpečnostních inspekcích provedených na ucelené silniční síti zjistil, že medián částek, které ŘSD zaplatilo za 1 km posuzovaných PK, činí 5 474 Kč bez DPH. NKÚ zjistil, že u veřejné zakázky „*1/3 a 1/6 Revize identifikovaných dopravně – bezpečnostních deficitů evidovaných v rámci bezpečnostních inspekcí na silniční síti v roce 2019*“, za jejíž plnění ŘSD zhotoviteli zaplatilo 945 000 Kč bez DPH, činila cena přepočtená na 1 km sledované sítě 11 225 Kč bez DPH, což je částka více než dvojnásobná oproti mediánu ceny zjištěnému NKÚ. Zároveň kontrola neobjevila žádné skutečnosti, které by takto vysokou cenu odůvodňovaly.

→ *NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky, které ŘSD vynaložilo na identifikaci a návrhy na odstranění nehodových lokalit, jako sníženě účelné.*

4.65 Odstranění nehodových lokalit má významný potenciál předcházet závažným následkům dopravních nehod. K identifikaci takových úseků je možné využívat pokročilé statistické metody, které zároveň umožňují prioritizaci lokalit dle rizikovosti.

4.66 Jedním z nástrojů využívaných ŘSD pro identifikaci nehodových lokalit je aplikace www.kdebourame.cz, která eviduje místa s významnými koncentracemi dopravních nehod. V těchto lokalitách pak ŘSD provádí prohlídky a případně realizuje konkrétní opatření.

⁴⁸ Ustanovení § 18g odst. 1 a 2 zákona č. 13/1997 Sb.

Účelnost peněžních prostředků vynaložených na provedení prohlídek nehodových lokalit je přímo úměrná míře realizovaných opatření.

4.67 NKÚ zjistil, že např. v rámci prohlídek v květnu 2020 bylo v devíti nehodových lokalitách identifikováno celkem 61 rizik, přičemž ŘSD činilo kroky k odstranění jen dvaceti šesti z nich (42,6 %). NKÚ dále zjistil, že u tří z nehodových lokalit na silnici I/9 odstranilo ŘSD pouze čtvrtinu z 24 identifikovaných rizik. Takto nízká míra realizovaných opatření snižuje účelnost peněžních prostředků, které ŘSD vydalo za provedení prohlídek PK.

→ ŘSD nevyužívá v informačním systému CEBASS funkcionalitu, jejíž potřeba byla jedním z důvodů pořízení systému.

4.68 Potřeba mít k dispozici nástroj pro kontrolu odstraňování deficitů zjištěných bezpečnostními inspekcemi byla jedním z důvodů k realizaci veřejné zakázky „*Migrace a podpora systému CEBASS⁴⁹*“, za jejíž plnění ŘSD do konce roku 2022 zaplatilo poskytovateli částku 2,7 mil. Kč. NKÚ zjistil, že v informačním systému CEBASS bylo ke dni 16. 4. 2023 evidováno celkem 23 929 záznamů o 28 291 deficitech, z toho u 23 444 záznamů (98 %) byl stav řešení „*bez reakce*“. To však neodpovídalo skutečnosti, protože ŘSD již řadu deficitů řešilo a došlo k jejich odstranění či změně. Je tedy zřejmé, že ŘSD tuto funkcionalitu nevyužívá k účelu, pro který byla pořízena. Vynakládání peněžních prostředků na systém CEBASS proto NKÚ hodnotí jako sniženě účelné.

⁴⁹ CEBASS neboli *Centrální evidence bezpečnostních analýz silniční sítě* je provozní informační systém, který slouží mj. pro potřeby zpracování a řízení dat získaných při bezpečnostních inspekcích.

Seznam zkratk

„13 minut“	kampaň „Zpomal, dokud není skutečně pozdě“
audit bezpečnosti	audit bezpečnosti pozemní komunikace
AP	akční program; akční plán
BESIP	bezpečnost silničního provozu
bezpečnostní inspekce	bezpečnostní inspekce pozemní komunikace
CDV	Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.
CEBASS	<i>Centrální evidence bezpečnostních analýz silniční sítě</i>
CSPSD	Centrum služeb pro silniční dopravu
ČKP	Česká kancelář pojistitelů
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
FZŠ	<i>Fond zábrany škod</i>
KA	kontrolní akce Nejvyššího kontrolního úřadu
kampaně	dopravně bezpečnostní kampaně
krajští koordinátoři	krajští koordinátoři bezpečnosti silničního provozu
MD	Ministerstvo dopravy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NSBSP 2020	<i>Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období 2011–2020</i>
ORP	obec s rozšířenou působností
PČR	Policie České republiky
PIA	preventivně informační aktivity
PK	pozemní komunikace
Revize NSBSP 2020	<i>Revize a aktualizace Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období 2011–2020 s platností od roku 2017</i>
ŘO	řidičské oprávnění
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
smlouvy s koordinátory	smlouvy o poskytování odborných služeb provádění prevence v oblasti bezpečnosti silničního provozu a dopravní výchovy
statistika nehodovosti PČR	statistické údaje o dopravních nehodách, které pravidelně zveřejňuje Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia České republiky
strategické dokumenty BESIP	souhrnně <i>Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období 2011–2020 a Strategie BESIP 2021–2030</i>
Strategie BESIP 2030	<i>Strategie BESIP 2021–2030</i>
TEN-T	transevropská dopravní síť
zákon č. 13/1997 Sb.	zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
zákon č. 134/2016 Sb.	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
zákon č. 218/2000 Sb.	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
zákon č. 361/2000 Sb.	zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

**Počet osob usmrcených při dopravních nehodách v zemích EU v roce 2022
přepočtený na 1 milion obyvatel**

Pořadí	Země	Přepočtený počet usmrcených osob ⁵⁰
1.	Švédsko	22
2.	Dánsko	26
3.	Irsko	31
4.	Německo	33
5.	Finsko	34
6.	Španělsko	37
7.	Estonsko	38
8.–9.	Lucembursko	40
8.–9.	Slovinsko	40
10.–11.	Rakousko	41
10.–11.	Kypr	41
12.	Nizozemsko	42
13.	Litva	43
14.–15.	Belgie	45
14.–15.	Slovensko	45
16.	Francie	48
17.–19.	Česká republika	50
17.–19.	Malta	50
17.–19.	Polsko	50
20.	Itálie	54
21.	Maďarsko	55
22.	Řecko	61
23.	Lotyšsko	60
24.	Portugalsko	62
25.	Chorvatsko	71
26.	Bulharsko	78
27.	Rumunsko	86
	<i>Průměr zemí EU</i>	<i>46</i>

Zdroj: European Transport Safety Council, 17th Road Safety Performance Index Report (červen 2023) s využitím dat z databáze Eurostatu (počty obyvatel jednotlivých zemí).

⁵⁰ Jedná se o poměr počtu usmrcených osob (zemřelých následkem dopravní nehody do 30 dnů po dopravní nehodě) a počtu obyvatel jednotlivých zemí k datu 31. 12. 2021.

Pro potřeby mezinárodních porovnání se v souladu s dohodnutým mezinárodním standardem hodnotí počet zemřelých do 30 dnů od data nehody – viz Revize NSBSP 2020, bod 1.4 *Porovnání vývoje nehodovosti v ČR s vývojem v zahraničí*.

Příloha č. 2

Financování BESIP ze strany MD a prostřednictvím příspěvku MD poskytnutého Centru služeb pro silniční dopravu v letech 2017–2022

Čerpání peněžních prostředků ze strany MD na BESIP v letech 2017–2022 (v Kč)

Rok	Čerpání MD celkem	– z toho prostředky FZŠ
2017	27 306 282,36	14 622 542,70
2018	3 207 639,83	877 250,00
2019	17 210 083,80	4 107 326,65
2020	33 924 757,61	21 841 769,08
2021	31 309 237,25	1 343 602,94
2022	16 784 875,42	15 353 528,25
CELKEM	129 742 876,27	58 146 019,62

Zdroj: Ministerstvo dopravy.

Příspěvek MD poskytnutý Centru služeb pro silniční dopravu na zajištění BESIP v letech 2017–2022, včetně jeho čerpání (v Kč)

Rok	Příspěvek zřizovatele	Čerpání CSPSD celkem	– z toho prostředky na služby krajských koordinátorů
2017	35 521 142	35 520 778	9 170 276
2018	36 321 142	33 843 909	9 863 314
2019	37 000 000	33 832 087	9 748 090
2020	27 000 000	23 519 561	8 674 391
2021	21 500 000	21 518 079 ⁵¹	8 958 039
2022	33 650 329	33 650 329	9 851 284
CELKEM	190 992 613	181 884 743	56 265 394

Zdroj: CSPSD.

⁵¹ Rozdíl mezi vyššími náklady CSPSD (tj. vyšším čerpáním příspěvku) a poskytnutým příspěvkem zřizovatele v roce 2021 je součástí celkového rozdílu mezi příspěvkem od MD a náklady vykázanými Centrem služeb pro silniční dopravu za kontrolované období. CSPSD tento rozdíl odůvodnilo „časovým hlediskem“, tj. rozdílem mezi datem realizace nákladů a skutečným použitím poskytnutého příspěvku.

Přehled aktivit vybraných ke kontrole

	Okruh aktivit	Období AP	Číslo aktivity dle AP	Název aktivity dle Revize NSBSP 2020, resp. dle AP pro období 2021–2022	Kontrolovaná osoba
1	Preventivně informační aktivity	2011–2020	Ú2.1	Preventivně informační aktivity zaměřit na dodržování nejvyšší dovolené rychlosti, zvláště ze strany mladých řidičů, s důrazem na rozvoj bezpečného chování.	MD, CSPSD
2		2011–2020	Ú2.2	Preventivně informační aktivity zaměřit na používání bezpečnostních pásů a dětských zádržných systémů, zvláště na zadních sedadlech.	MD, CSPSD
3		2011–2020	Ú2.4	Preventivně informační kampaně zaměřit na specifická rizika motorkářů.	MD, CSPSD
4		2011–2020	Ú2.5	Preventivně informační aktivity zaměřit na bezpečnou jízdu a viditelnost cyklistů a bezpečné převážení dětí na kole.	MD, CSPSD
5		2011–2020	Ú2.6	Dopravně preventivní aktivity zaměřit na snížení počtu diskonehod.	MD, CSPSD
6		2011–2020	Ú2.7	Preventivně informační aktivity zaměřit na specifickou problematiku účastníků provozu na pozemních komunikacích v roli chodce, a to občany seniorského věku a občany se sníženou schopností pohybu nebo orientace.	MD, CSPSD
7		2011–2020	Ú2.8	Celostátní a místní kampaně zaměřit na bezpečné chování chodců a řidičů na železničních přejezdech s ukázkovým řešením krizových situací na přejezdech.	MD, CSPSD
8		2011–2020	Ú2.9	Preventivní aktivity zaměřit na všechny účastníky provozu na pozemních komunikacích, kteří k přepravě užívají elektrokoloběžky a elektrokola.	MD, CSPSD
9		2011–2020	Ú2.10	Preventivní aktivity zaměřit na řidiče nákladních vozidel, s cílem prohlubovat znalosti interakce nákladních vozidel a osobních vozidel (chodců, cyklistů a motocyklistů).	MD, CSPSD
10		2011–2020	Ú2.11	Preventivní aktivity zaměřit na zahraniční řidiče všech kategorií.	MD, CSPSD
11		2011–2020	Ú3.1	Preventivně informační aktivity zaměřit na nebezpečí plynoucí z užívání alkoholu, návykových látek a léků, nejen pro řidiče – držitele všech skupin ŘO, ale také pro ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích.	MD, CSPSD
12		2021–2022	ID3	Preventivní aktivity upozorňující na rizika nepřiměřené rychlosti a smysl rychlostních limitů.	MD, CSPSD
13		2021–2022	ID6	Vytvořit videa pro výuku v autoškole formou Hazard Perception.	MD, CSPSD
14		2021–2022	ID9	Vytvořit návrh programu pro vzdělávání učitelů autoškol.	MD, CSPSD
15		2021–2022	ID11	Aktivity upozorňující na nebezpečí používání některých vestavěných in-car systémů, mobilního telefonu, únavy apod.	MD, CSPSD
16		2021–2022	ID14	Aktivity zaměřené na zvýšení viditelnosti a používání ochranných prostředků (přilby, airbag pro motocyklisty atd.), nepozornost (mobily, sluchátka).	MD, CSPSD
17		2021–2022	ID17	Aktivity na zvýšení povědomí o vlivu léků a návykových látek na schopnost řídit vozidlo.	MD, CSPSD
18		2021–2022	ID18	Aktivity ke správnému používání zádržných systémů vč. dětských sedaček.	MD, CSPSD
19	Podpůrné aktivity	2011–2020	P2	Celostátní a místní kampaně, projekty, přednášky a další preventivně edukační aktivity zaměřit na získání dovednosti všech občanů poskytnout účinnou první pomoc (přiměřeně jejich věku). Přípravu zaměřit na aktuální doporučené postupy, které jsou zcela nezbytné pro zachování základních životních funkcí.	CSPSD

20		2011–2020	P7	Poskytovat veřejnosti věcné a názorné informace o přijatých legislativních změnách na webových stránkách MD a prostřednictvím masmédií.	CSPSD
21	Aktivity zaměřené na legislativní úpravy	2011–2020	Ú7.1	Legislativně zavést povinné používání přileb pro všechny cyklisty bez omezení věku.	MD
22		2011–2020	Ú7.2	Prověřit možnosti legislativního zavedení řidičského průkazu na zkoušku do zákona č. 361/2000 Sb.	MD
23		2011–2020	Ú7.3	Prověřit možnosti legislativní úpravy podmínek provozu specifických dopravních prostředků (elektrokola, elektrokoloběžky) na pozemních komunikacích.	MD
24		2011–2020	Ú7.4	Vyhodnotit a případně přepracovat právní úpravu podmínek, jež musí splňovat řidiči 65+ pro udržení schopnosti bezpečného řízení.	MD
25		2011–2020	Ú7.5	Legislativně definovat bezpečnou vzdálenost mezi vozidly.	MD
26		2011–2020	Ú7.6	Legislativní zavedení alkolocku jako účinného technického řešení pro zamezení jízdy pod vlivem alkoholu, zvláště u profesionálních a recidivujících řidičů.	MD
27		2011–2020	Ú8.1	Zavést účinnější postihy při opakovaném porušení zákazu řízení.	MD
28		2011–2020	Ú8.2	Upravit systém působení na recidivující přestupce, zvláště na řidiče, kteří nedodrží nejvyšší dovolenou rychlost jízdy nebo zneužívají alkohol či návykové látky.	MD
29		2011–2020	Ú8.3	Stanovit přísnější podmínky bodového hodnocení pro začínající řidiče, s praxí do 2 let.	MD
30		2021–2022	ID5	Zhodnocení současné úpravy a navržení řešení problémů vzdělávání a přezkušování řidičů.	MD
31		2021–2022	ID19	Spuštění jednotného systému evidence nehodových lokalit.	MD
32		2021–2022	ID21	Transponovat Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1936 o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury, tak aby se její platnost vztahovala minimálně na všechny silnice 1. třídy.	MD
33		2021–2022	ID44	Vytvořit manuál best practice pro zpracování krajských strategií BESIP, koordinaci bezpečnosti silničního provozu v regionu a možnosti financování opatření v oblasti BESIP.	MD
34	Aktivity na pozemních komunikacích	2011–2020	K2.1	Dodržovat zákaz zřizování a provozování reklamních zařízení podél dálnic a silnic I. třídy, s výjimkou označení provozoven nacházejících se v blízkosti pozemní komunikace a nabízejících služby bezprostředně související se silničním provozem. Aplikovat i na silnice I. třídy a nižší.	ŘSD
35		2011–2020	K2.2	Zintenzivnit a pravidelně vyhodnocovat kontrolní činnosti v oblasti dodržování zákonných podmínek pro provozování reklamních zařízení v ochranných pásmech všech typů pozemních komunikací a plnění zákonných povinností vlastníků reklamních zařízení a silničního správního úřadu při odstraňování reklamních zařízení provozovaných v rozporu se zákonem, zejména: <ul style="list-style-type: none"> • revidovat povolení ke zřízení a provozování reklamních zařízení v ochranných pásmech dálnic a zajistit odstranění všech nepovolených reklamních zařízení; • revidovat smlouvy o pronájmu silničních pomocných pozemků podél dálnic a silnic I. třídy za účelem umístění reklamních zařízení a tyto smlouvy dále neprodlužovat; • zjistit a odstranit reklamní zařízení povolená v režimu zvláštního užívání pozemní komunikace, u kterých vlastník reklamního zařízení nevybavil místo zabezpečením proti střetu vozidel s reklamním zařízením. 	ŘSD

36		2011–2020	K6.2	Ověřovat a zavádět nové prvky dopravního značení a vybavení silnic a dálnic.	ŘSD
37		2021–2022	ID31	Rozšířit počet informativního dopravního značení Bezpečný odstup (IP 32) na dálnicích a silnicích 1. tříd.	ŘSD
38	Nástroje bezpečné infrastruktury	2011–2020	K1.1	Provádět bezpečnostní audit ve všech fázích projektové dokumentace na novostavbách na síti TEN-T, na ostatní síti minimálně ve Fázi 2 – posouzení Dokumentace pro územní rozhodnutí a Dokumentace pro stavební povolení, u změny dokončených staveb minimálně na dokumentace pro stavební povolení nebo ohlášení stavby.	ŘSD
39		2011–2020	K1.2	Provádět bezpečnostní inspekce v rozsahu vymezeném v kapitole 4.1 „Metodiky provádění bezpečnostní inspekce pozemních komunikací“ na všech druzích pozemních komunikací.	ŘSD
40		2011–2020	K1.3	Postupně sanovat nehodové lokality identifikované dle mapového portálu http://sykrik.vectormap.cz/ a dle metodiky http://ideko.cdv.cz/ .	ŘSD
41		2011–2020	K1.4	Provádět prohlídky pozemních komunikací na síti TEN-T dle metodiky www.audit-bezpecnosti.cz .	ŘSD
42		2011–2020	K1.5	Na základě vyjádření PČR k nehodovému úseku či místu vážné dopravní nehody postupně odstraňovat tyto úseky a povinně poskytnout zpětnou informaci, jaká úprava nehodového úseku/rizikové lokality byla provedena správcem PK.	ŘSD

Zdroj: strategické dokumenty BESIP, včetně souvisejících AP; předané kontrolní protokoly KA 22/26.

Příloha č. 4

Přehled dopravně bezpečnostních kampaní vybraných ke kontrole

Název	Předmět kampaně	Cílová skupina	Náklady na kampaň (v Kč bez DPH)
VIDÍME SE? II	Nákup a distribuce vybraných reflexních předmětů. Jednotlivé reflexní předměty slouží jako motivační prvky pro občany – účastníky silničního provozu (chodci, cyklisté, děti i senioři) a zároveň je při užívání uchrání před nebezpečím, které jim při pohybu v provozu na pozemních komunikacích hrozí – tj. zvýší se jejich viditelnost.	Chodci, cyklisté	15 289 175,22
ZPOMAL, DOKUD NENÍ SKUTEČNĚ POZDĚ (jinak také „13 minut“)	Kampaň s pracovním názvem „13 minut“, do které byly zapojeny MD, Policie ČR, Česká kancelář pojistitelů ČR a další, byla primárně zaměřena na nepřiměřenou rychlost řidičů všech motorových vozidel a její následky.	Řidiči motorových vozidel	21 482 338,00
DÁM RESPEKT	Cílem kampaně je posílit vzájemný respekt a ohleduplnost a dále také zvýšit informovanost veřejnosti o bezpečném chování a pravidlech silničního provozu.	Cyklisté, řidiči motorových vozidel	12 689 111,03
LIMIT	Cílem bylo poukázat na stále narůstající počet úmrtí řidičů motorek. Lukáš Pešek se na kampani podílel osobně v médiích i v terénu a dlouhodobě propagoval bezpečné chování na motocyklu. Součástí kampaně byl i nový televizní spot.	Motocyklisté	1 684 999,94

Zdroj: Ministerstvo dopravy; předaný kontrolní protokol.

Popis a použití nástrojů pro zvýšení bezpečnosti pozemní komunikace

Fáze	Nástroj	Zjednodušený popis nástroje
Plánování, výstavba	Hodnocení dopadů na bezpečnost silničního provozu; posouzení záměru	Cílem používání nástroje je variantní analýza dopadů nových PK nebo významných změn stávajících komunikací na bezpečnost ovlivněné silniční sítě.
	Audit bezpečnosti pozemní komunikace	Systematická procedura, která je součástí projektování a realizace dopravních projektů a jejímž cílem je to, aby výsledné dílo bylo co nejbezpečnější pro všechny jeho uživatele a aby bezpečnostní rizika byla identifikována dříve, než se stanou skutečností (tzn. dopravními nehodami). Je to proces prevence dopravních nehod.
Běžný provoz	Bezpečnostní inspekce pozemní komunikace	Systematická, periodická a formální prohlídka stávajících komunikací za účelem identifikace rizikových faktorů, které mohou zhoršovat následky dopravních nehod nebo přispívat k jejich vzniku a které souvisí s utvářením pozemní komunikace a jejího bezprostředního okolí.
	Speciální bezpečnostní inspekce	Jednorázové posouzení vybraného úseku pozemní komunikace, lokality nebo specifické části nebo zvláštních aspektů silniční sítě a provozu.
	Identifikace a řešení nehodových lokalit	Zahrnuje identifikaci míst častých dopravních nehod, jejich analýzu a následný návrh na jejich odstranění.

Zdroj: zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích; vyhláška č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích; metodiky CDV.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/30

Peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s paliativní péčí

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/30. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Michal Šmucr.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s paliativní péčí použity účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolováno bylo období let 2017–2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob od listopadu 2022 do června 2023.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“);
Cesta domů, z.ú., Praha;
Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně, z.s., Praha;
Domácí hospic Athelas – středisko Husitské diakonie, Písek;
Fakultní nemocnice Olomouc, Olomouc;
Hospic sv. Jana N. Neumanna, o.p.s., Prachatice;
Hospic sv. Zdislavy, o.p.s., Liberec;
Hospic svatého Lazara z.s., Plzeň;
Hospic Štrasburk o.p.s., Praha;
Hospicová péče sv. Kleofáše, o.p.s., Třeboň;
Charita Uherské Hradiště, Uherské Hradiště;
Charita Uherský Brod, Uherský Brod;
SPOLU DOMA, z.ú., Plzeň;
Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Praha.

Kolegium NKÚ na svém XIV. jednání, které se konalo dne 18. září 2023,

schválilo usnesením č. 12/XIV/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s paliativní péčí

KONTROLOVANÝ OBJEM

98,69 mil. Kč

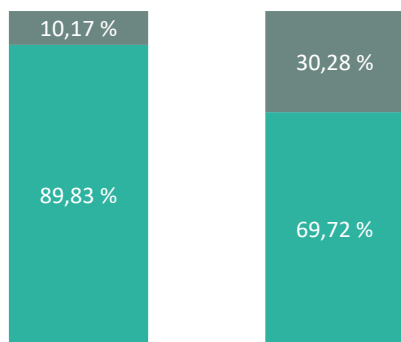
Projekty spolufinancované z EU

82,61 mil. Kč

Dotační programy státního rozpočtu

Prostředky připravené k podpoře rozvoje paliativní péče zůstaly nevyužité.

Čerpání prostředků na projekty MZd
spolufinancované z rozpočtu EU

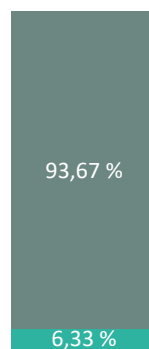
Projekt nemocniční péče

Projekt domácí péče

■ Vyčerpané prostředky

■ Nevyčerpané prostředky

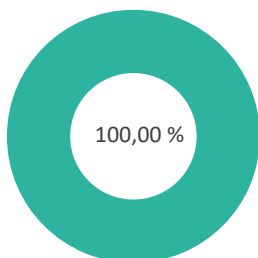
Souhrn čerpání celkového rozpočtu programu
investičních dotací za roky 2017 až 2021

Investiční program

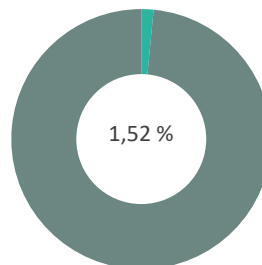
MZd projekty dotací ze státního rozpočtu na rozdíl od projektů podpořených z rozpočtu EU u příjemců téměř nekontrolovalo, a nemělo tak možnost zjistit případné nedostatky.

Podíl projektů spolufinancovaných z EU
zkontrolovaných MZd

100,00 %

Podíl projektů s dotacemi ze státního rozpočtu
zkontrolovaných MZd

1,52 %

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontrolní akce č. 22/30 bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky vynakládáné v souvislosti s paliativní péčí použity účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola NKÚ se zaměřila na dva projekty MZd spolufinancované z rozpočtu Evropské unie (dále také „EU“) prostřednictvím operačního programu *Zaměstnanost* (dále také „OPZ“), ve kterých se MZd soustředilo na podporu mobilní specializované paliativní péče a činnosti paliativních týmů v nemocnicích akutní a následné péče. Celkové výdaje na tyto dva projekty dosahovaly téměř 98,7 mil. Kč. Dále NKÚ prověřoval peněžní prostředky, které MZd poskytovalo prostřednictvím svých dotačních programů. Zde bylo zkontrolováno rozdělování dotací ve výši necelých 82,6 mil. Kč.

Kontrolou NKÚ nebylo zjištěno neúčelné vynakládání peněžních prostředků. Kontrolované projekty zaměřené na problematiku mobilní specializované paliativní péče a činnost nemocničních paliativních týmů plnily stanovené cíle. Realizací těchto projektů se zlepšila dostupnost a zvýšila kvalita poskytované paliativní péče.

Peněžní prostředky byly většinou vynakládány v souladu s právními předpisy.

MZd jako poskytovatel dotací nepostupovalo zcela v souladu se závaznou metodikou a proces rozdělování dotací ze státního rozpočtu nebyl vždy transparentní. MZd také selhalo při plánování investičního programu, protože jeho výstupy nenaplňovalo realisticky.

V rámci kontroly zjistil NKÚ u příjemců dotací v jednotlivých případech méně závažná porušení podmínek, za kterých jim byly dotace poskytnuty.

Celkové vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností zjištěných kontrolou:

1. Kontrolou NKÚ nebylo v kontrolovaném období zjištěno neúčelné vynakládání peněžních prostředků.

NKÚ ověřil, že díky plnění cílů projektů financovaných jak z rozpočtu EU, tak i ze státního rozpočtu byla zvýšena dostupnost paliativní péče v nemocnicích i hospicích, došlo k vytvoření a ověření standardů poskytování těchto služeb, zvýšení informovanosti odborné i laické veřejnosti a ke zlepšení vybavenosti zařízení poskytujících tento druh péče. MZd nevytvořilo nástroje pro sledování naplnění jednoho z cílů projektu podpořeného v rámci OPZ.

2. MZd při realizaci projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU nepostupovalo vždy v souladu se závaznými pravidly.

MZd chybovalo při administraci obou výše uvedených projektů i při poskytování dotací v jejich rámci. Chyby MZd měly za následek, že část výdajů nebyla proplacena z rozpočtu EU pro nezpůsobilost a bylo nutné hradit 200,4 tis. Kč ze státního rozpočtu ČR. MZd také tolerovalo porušování podmínek ze strany příjemců dotací, které byly v rámci těchto projektů poskytnuty.

3. Rozhodování MZd o přidělení dotací ze státního rozpočtu nebylo zcela transparentní. MZd navíc při jejich administraci chybovalo.

Pro dotační řízení nenastavilo MZd jasná kritéria, podle kterých měly být podané žádosti o dotace hodnoceny. MZd vymezilo nanejvýš oblasti, na něž měl být při posuzování žádostí brán ohled. Z dokumentace rozhodování o přidělení jednotlivých částek dotací však nebylo patrné, zda a jak byly stanovené okruhy při hodnocení zohledňovány.

4. MZd provádělo kontrolu využití dotací ze státního rozpočtu u jejich příjemců pouze minimálně.

V kontrolovaném období let 2017 až 2021 u příjemců dotací ze státního rozpočtu MZd prověřilo realizaci pouze tří projektů z celkových 198 podpořených. Oproti tomu u projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU provedlo MZd kontrolu u všech příjemců, zjistilo nedostatky a ukládalo nápravná opatření.

5. U příjemců dotací ze státního rozpočtu byla zjištěna pochybení.

NKÚ provedl u třinácti příjemců dotací kontrolu plnění podmínek čerpání finančních prostředků. V některých případech NKÚ zjistil méně závažná porušení podmínek, za kterých jim byly dotace poskytnuty.

6. MZd investiční dotační program naplánovalo nerealisticky.

MZd plánovalo podpořit vznik 40 nových hospicových lůžek částkou 67,5 mil. Kč. V průběhu realizace programu byl jejich počet snížen na polovinu. Plánovaný rozpočet však bylo zapotřebí zanechat v původní výši, neboť MZd při přípravě programu neprovedlo řádně analýzu předpokládaných nákladů na vznik jednoho nového hospicového lůžka a významně je podhodnotilo.

II. Informace o kontrolované oblasti

Ministerstvo zdravotnictví je dle kompetenčního zákona¹ ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby. V kontrolovaném období let 2017 až 2021 MZd mj. také vynakládalo peněžní prostředky v souvislosti s paliativní péčí.

Paliativní péče je druhem zdravotní péče, jejímž účelem je zmírnění utrpení a zachování kvality života pacienta, který trpí nevléčitelnou nemocí². Základní dělení paliativní péče je na obecnou a specializovanou. Obecná paliativní péče je poskytována zdravotníky v rámci jejich odborností. V případě specializované se jedná o aktivně poskytovanou péči pacientům a jejich blízkým týmem odborníků, kteří absolvovali formální vzdělání v oboru paliativní péče a mají potřebné zkušenosti.

¹ Ustanovení § 10 odst. 1 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

² Ustanovení § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

Z dokumentu *Paliativní péče v České republice 2016 – Situační analýza* zpracovaném Českou společností paliativní medicíny³ vyplývají následující skutečnosti:

- V ČR potřebuje každoročně paliativní péči více než 70 000 pacientů.
- 75 % pacientů bylo v posledních třech měsících života alespoň jednou hospitalizováno, 14 % z nich (cca 15 000) mělo tři a více hospitalizací.
- Většina chronicky nemocných pacientů umírá na lůžkách akutní nebo následné péče (63 % onkologických a 70 % neonkologických).
- Významná část těchto hospitalizací je kvůli komplikacím a očekávané progresi chronických onemocnění.
- Významné části těchto hospitalizací by bylo možné předejít při lepším plánování a organizaci péče.

Tabulka č. 1: Obyvatelstvo podle hlavních věkových skupin, 2018–2050 (k 1. 1.)

Věková skupina	2018	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	
Celkem (v tis.) ve věku:	0–14	1 670,7	1 709,0	1 673,6	1 607,2	1 519,3	1 494,2	1 536,6	1 590,9
	15–64	6 899,2	6 831,1	6 794,9	6 773,4	6 746,0	6 549,6	6 241,2	6 069,7
	65+	2 040,2	2 134,3	2 293,0	2 403,3	2 498,6	2 698,8	2 958,2	3 075,6
Celkem (v %) ve věku:	0–14	15,7	16,0	15,6	14,9	14,1	13,9	14,3	14,8
	15–64	65,0	64,0	63,1	62,8	62,7	61,0	58,1	56,5
	65+	19,2	20,0	21,3	22,3	23,2	25,1	27,6	28,6

Zdroj: *Proměny věkového složení obyvatelstva*, Český statistický úřad, Praha 2019.

Vzrůstající význam paliativní péče pak dokresluje výhled vývoje věkového složení obyvatelstva ČR zpracovaný Českým statistickým úřadem⁴ v roce 2019, který demonstruje stárnutí české populace, s nímž je spojen také nárůst výskytu chronických onemocnění.

Tabulka č. 2: Náklady na jednotlivé složky paliativní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění (na základě tzv. úhradové vyhlášky)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Domácí paliativní péče o pacienta v terminálním stavu (odbornost 926) v tis. Kč	-	22 784	70 133	148 686	215 890	218 167
Lůžka ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu (OD 00030*) v tis. Kč	198 775	224 055	260 631	320 212	341 950	361 966
Bonifikace paliativních týmů v tis. Kč**	-	-	-	-	-	45 322
Celkem	198 775	246 839	330 764	468 898	557 840	625 455

Zdroj: Ministerstvo zdravotnictví.

* Ošetřovací den na lůžkách ve speciálních zařízeních hospicového typu.

** Před rokem 2022 byly paliativní týmy hrazeny z fondů EU a na základě memoranda MZd a zdravotních pojišťoven.

V posledních letech se do úhrad za poskytovanou paliativní péči stále více zapojují prostředky veřejného zdravotního pojištění. Například náklady zdravotních pojišťoven na domácí paliativní péči byly v roce 2022 ve srovnání s rokem 2018 téměř desetinásobné. Náklady na lůžka ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu hrazené z veřejného zdravotního

³ *Paliativní péče v České republice 2016 – Situační analýza*, Česká společnost paliativní medicíny ČLS JEP 2016 (dostupné z <https://www.paliativa.cz/sites/default/files/2019-09/situacni-analyza-paliativni-pece.pdf>).

⁴ *Proměny věkového složení obyvatelstva*, Český statistický úřad, Praha 2019 (dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/promeny-vekoveho-slozeni-obyvatelstva-cr-2001-2050>).

pojištění byly v roce 2017 ve výši 198,78 mil. Kč, v roce 2022 už 361,97 mil. Kč. I přes to však zůstává provoz hospiců z velké části kryt z darů, sbírek apod.

V kontrolovaném období let 2017 až 2021 realizovalo MZd dva projekty spolufinancované z rozpočtu EU prostřednictvím OPZ zaměřené na mobilní specializovanou paliativní péči a na činnost paliativních týmů v nemocnicích akutní a následné péče. Jednalo se o projekty:

- reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007277 *Podpora paliativní péče – zvýšení dostupnosti zdravotních služeb v oblasti paliativní péče v nemocnicích akutní a následné péče* (dále také „Projekt 7277“);
- reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0008214 *Podpora paliativní péče – zvýšení dostupnosti domácí specializované paliativní péče* (dále také „Projekt 8214“).

Cílem Projektu 7277 bylo vytvořit prostředí pro zvýšení dostupnosti paliativní péče v nemocnicích akutní, následné a dlouhodobé péče prostřednictvím vytvoření nového samostatného programu paliativní péče, nastavení a ověření metodik a standardů zveřejněných ve věstníku MZd. Celkové skutečné výdaje projektu byly 50,3 mil. Kč, přičemž ze státního rozpočtu bylo uhrazeno 11,3 mil. Kč a z rozpočtu EU 39,0 mil. Kč. Více než polovina výdajů směřovala na pilotní testování implementace programu paliativní péče přímo v nemocnicích. Tyto nemocnice MZd vybíralo a podpořilo prostřednictvím dotačního řízení. Jednotlivé dotace v rozmezí od necelých 4,0 do 4,9 mil. Kč poskytlo MZd na fungování sedmi konziliárních týmů paliativní péče v celkem šesti nemocnicích.

Cílem Projektu 8214 bylo vytvořit prostředí pro rozvoj a zvýšení dostupnosti a standardizaci zdravotních služeb v oblasti domácí paliativní péče prostřednictvím vytvoření programu domácí paliativní péče, nastavení a ověření vytvořených metodik. Celkové skutečné výdaje projektu byly necelých 48,4 mil. Kč, přičemž ze státního rozpočtu bylo uhrazeno více než 10,8 mil. Kč a z rozpočtu EU 37,5 mil. Kč. Většina těchto finančních prostředků byla využita na dotace na pilotní testování poskytování mobilní specializované paliativní péče. Jednotlivé dotace v rozmezí 4,1 až 4,8 mil. Kč poskytlo MZd celkem devíti organizacím.

MZd v kontrolovaném období let 2017 až 2021 poskytovalo na podporu paliativní péče také dotace ze státního rozpočtu, a to jak neinvestiční, tak investiční. Neinvestiční dotace byly poskytovány v rámci *Programu na podporu činnosti nestátních neziskových organizací působících v oblasti zdravotnictví vč. paliativní hospicové péče v letech 2017 a 2018, resp. navazujícího Programu na podporu nestátních neziskových organizací pečujících o pacienty v terminálním stádiu onemocnění vyhlášeného od roku 2019* (dále společně také „PPNNO“), jehož prostřednictvím bylo podpořeno pořízování vybavení a pomůcek, edukace pracovníků v těchto službách, ale také odborné i široké veřejnosti atp. Z PPNNO byly v letech 2017 až 2021 schváleny dotace v celkové částce 28,5 mil. Kč na realizaci 178 projektů. Z toho na podporu paliativní péče směřovalo na 163 projektů 26,4 mil. Kč⁵.

Investiční dotace pod PPNNO také spadaly, ale samotné poskytování této podpory probíhalo prostřednictvím programu č. 135 100 – *Podpora hospicové paliativní péče v ČR*. Tento program byl zaměřen jak na rozvoj nemovitého majetku, tak na stroje a zařízení. Jeho hlavním cílem je dle dokumentace programu zvýšení kapacity hospicových lůžek, a to dosažením kapacity

⁵ V roce 2017 byly kromě paliativní péče podporovány také projekty související s reformou psychiatrické péče, účast na tvorbě, realizaci a monitorování ucelených zdravotnických strategií a organizačně administrativní servis v rámci svépomocných aktivit organizací. Od roku 2018 se PPNNO zaměřovaly pouze na paliativní péči.

hospicových lůžek v počtu pět lůžek na 100 000 obyvatel, což pro ČR představuje kapacitu 516 hospicových lůžek při dojezdové vzdálenosti doprovázejících osob do 50 km pro 90 % populace. Z programu č. 135 100 má být dle jeho dokumentace (ve znění provedených změn) za období realizace od 1. 1. 2017 až 30. 6. 2024 podpořen vznik 20 hospicových lůžek a pořízení 40 polohovacích lůžek, 16 zvedáků pro imobilní pacienty a čtyř dopravních prostředků. Celková účast státního rozpočtu na financování tohoto programu má činit 80,5 mil. Kč. V kontrolovaném období let 2017 až 2021 bylo v rámci dotačního řízení schváleno 26 žádostí celkem o 54,1 mil. Kč, nakonec však bylo podpořeno 20 akcí, na jejichž realizaci bylo z tohoto programu skutečně vyčerpáno pouze 5,1 mil. Kč.

Mezi další neinvestiční programy, které alespoň částečně cílily na podporu paliativní péče patřily *Rozvojové projekty zdravotní péče*. Ty však nebyly systémovým nástrojem a spolufinancovány z nich byly projekty dle priorit stanovených vždy pro konkrétní rok.⁶

Paliativní péče je oblast zdravotních služeb, která se dynamicky rozvíjí a její význam, a to i finanční, narůstá. V ČR však stále chybí ucelená koncepce paliativní péče, kde by MZd jasně definovalo, jak by měl probíhat rozvoj této oblasti, a to včetně finančního a časového rámce jeho zabezpečení. MZd se pouze částečně této oblasti věnovalo ve *Zdraví 2030 – Strategickém rámci rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030*, kde bylo definováno několik dílčích úkolů, a dále pak v *Národním onkologickém plánu ČR 2030 – Ministerstvo zdravotnictví*.

III. Rozsah kontroly

NKÚ prověřil, zda byly peněžní prostředky vynakládané v souvislosti s paliativní péčí použity účelně a v souladu s právními předpisy.

Prověřeny byly na MZd Projekt 7277 a Projekt 8214, které byly podpořeny z rozpočtu EU prostřednictvím OPZ s celkovými výdaji dosahujícími téměř 98,7 mil. Kč. Příjemcem podpory bylo MZd, které jejich prostřednictvím chtělo zvýšit dostupnost nemocniční a domácí specializované paliativní péče. NKÚ se zaměřil na kontrolu souladu s právními předpisy, plnění podmínek pro použití prostředků a naplnění stanovených cílů. V rámci těchto projektů MZd poskytovalo dotace hospicům a nemocnicím, které byly konečnými příjemci části prostředků. NKÚ prověřil proces poskytování dotací, a to jak samotné rozhodování o přidělení dotací, tak i jejich administraci na šesti těchto projektech.

NKÚ kontroloval také dotační programy MZd zaměřené na paliativní péči plně financované ze státního rozpočtu. Jednalo se jak o neinvestiční PPNNO, tak o investiční program č. 135 100. Prověřován byl proces přidělování dotací v celkové výši 82,6 mil. Kč, soulad s právními předpisy, dodržování podmínek a naplňování stanovených cílů. U neinvestičních dotací byl vybrán vzorek sedmnácti projektů, na kterých NKÚ provedl kontrolu administrace MZd jako poskytovatele dotací.

NKÚ provedl kontrolu využití poskytnutých prostředků také u třinácti příjemců dotací. Prověřil užití prostředků ve vztahu k naplnění stanovených cílů a závazných podmínek při realizaci 35 projektů (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru), na jejichž realizaci MZd poskytlo

⁶ Proces poskytování dotací z programu *Rozvojové projekty zdravotní péče* ani jednotlivé projekty podpořené jeho prostřednictvím nebyly předmětem kontroly NKÚ.

dotace v celkové částce 31,9 mil. Kč. Jednalo se jak o projekty programů financovaných plně ze státního rozpočtu, tak i o ty, které spadaly pod projekty MZd spolufinancované z rozpočtu EU.

Kritéria ke kontrole vycházela z právních předpisů, a to zejména zákona č. 218/2000 Sb.⁷, zákona č. 134/2016 Sb.⁸, zákona č. 320/2001 Sb.⁹ a souvisejících prováděcích předpisů, dále z podmínek použití podpory z OPZ, pravidel pro žadatele a příjemce v rámci OPZ, z metodik pro dotační řízení, resp. dotačních programů a z příslušných právních aktů, na jejichž základě byly peněžní prostředky poskytovány. Účelnost vynaložených prostředků byla posuzována ve vztahu k naplňování cílů kontrolovaných projektů a programů, jimiž byly v případě paliativní péče zejména zlepšení dostupnosti, úrovně péče a informovanosti veřejnosti.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Kontrolou NKÚ nebylo v kontrolovaném období zjištěno neúčelné vynakládání peněžních prostředků.

NKÚ na základě skutečností zjištěných u MZd a na kontrolním vzorku čtyř hospiců ověřil, že díky podpoře poskytnuté v rámci Projektu 8214 došlo k naplnění jeho cílů rozvoje a zvýšení dostupnosti a standardizace zdravotních služeb v oblasti domácí paliativní péče prostřednictvím vytvoření programu domácí paliativní péče, nastavení a ověření metodik.

MZd po vyúčtování jednotlivých dotací poskytnutých v rámci Projektu 8214 nesledovalo existenci a podobu mobilních hospiců u jednotlivých příjemců dotace. Nastavením podmínek dotace v rámci Projektu 8214 tak MZd nevytvořilo nástroje pro sledování naplnění jednoho z cílů projektu. Dlouhodobá udržitelnost mobilních hospiců sice nebyla stanovena v podmínkách dotace, nicméně cílem Projektu 8214 bylo mj., že v polovině roku 2022 bude alespoň 70 % z podpořených pilotních organizací pokračovat v poskytování domácí paliativní péče dle vytvořených metodik.

U tří ze čtyř NKÚ prověřovaných projektů poskytovatelů mobilní specializované paliativní péče s dotací z Projektu 8214 se v průběhu realizace ukázalo, že nebude možné dosáhnout cílové hodnoty u klíčového indikátoru *celkový počet osob/účastníků*, tj. počet pacientů, kteří získali v rámci projektu podporu minimálně 40 hodin. MZd na základě podaných žádostí zahájilo řízení o podstatné změně spočívající ve významném snížení (o 22,5 %, o 25 % a o 27 %) cílové hodnoty tohoto zásadního indikátoru měsíc před koncem projektů, které trvaly tři roky. Ukončilo jej schválením necelé tři týdny před skončením projektu, tj. v době, kdy bylo vysoce pravděpodobné, že k dosažení původních cílových hodnot indikátorů již z objektivních důvodů nemůže dojít. Postup MZd sice nebyl v rozporu s právními předpisy ani podmínkami Projektu 8214, indikuje však chybné nastavení cílových hodnot tohoto indikátoru u jednotlivých

⁷ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁸ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

⁹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

projektů, resp. spíše nevhodnost jeho použití pro daný typ projektů, a to zejména s ohledem na obtížnost predikování objemu služeb, který bude osoba v paliativní péči potřebovat. K dosažení cílových hodnot tohoto indikátoru, a to ani v případě těch upravených, nakonec nedošlo u žádného z kontrolovaných projektů. Naopak u indikátoru *využívání podpořených služeb*, tj. počet pacientů, kteří získali v rámci projektu podporu nižší než 40 hodin, byla cílová hodnota mnohonásobně překračována, a to u všech kontrolovaných projektů. Téměř sedminásobné splnění hodnoty tohoto indikátoru za celý projekt je patrné z celkového přehledu plnění uvedeného v následující tabulce. Služby mobilních hospiců tak byly v konečném důsledku poskytnuty mnohem více lidem, než bylo plánováno.

Tabulka č. 3: Přehled plnění závazných indikátorů Projektů 8214

Indikátor výstupu / výsledku	Indikátory projektu	Cílová hodnota dle podmínek	Cílová hodnota dle rozhodnutí č. 2 o změně podmínek	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota (v %)
Výstup	6 00 00 Celkový počet účastníků (osoby)	2 000	1 800	1 661	83,05/92,28
Výstup	6 70 01 Kapacita podpořených služeb (místa)	50	45	45	90/100
Výsledek	6 70 10 Využívání podpořených služeb (osoby)	100	100	689	689/689
Výsledek	6 26 00 Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti (osoby)	20	18	23	115/127,78
Výstup	8 05 00 Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních; dokumenty)	3	4	4	133,33/100

Zdroj: závěrečná zpráva o realizaci.

NKÚ na základě zjištěných skutečností u MZd a na kontrolním vzorku dvou nemocnic rovněž ověřil splnění cílů Projektu 7277. Díky podpoře poskytnuté v rámci tohoto projektu jednoznačně vzniklo prostředí pro zvýšení dostupnosti paliativní péče v nemocnicích, protože u nich došlo k vytvoření a provozu samostatného programu paliativní péče, nastavení a ověření metodik a standardů. I v rámci tohoto projektu byly služby poskytnuty o 617 více lidem, než bylo původně plánováno – viz dosažená hodnota indikátoru *využívání podpořených služeb* v následující tabulce.

Tabulka č. 4: Přehled plnění závazných indikátorů Projektů 7277

Indikátor výstupu / výsledku	Indikátory projektu	Cílová hodnota dle podmínek	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota (v %)
Výstup	6 00 00 Celkový počet účastníků (osoby)	35	52	148,57
Výstup	6 70 01 Kapacita podpořených služeb (místa)	49	46,5	94,90
Výsledek	6 70 10 Využívání podpořených služeb (osoby)	3 700	4 317	116,68
Výsledek	6 26 00 Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti (osoby)	35	52	148,57
Výstup	8 05 00 Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních; dokumenty)	4	4	100

Zdroj: závěrečná zpráva o realizaci.

Příjemci dotace podpoření v rámci Projektu 7277 předložili MZd zprávy o běžném provozu paliativního programu v nemocnici, ze kterých je zřejmé, že specializované paliativní týmy fungovaly v podpořených nemocnicích i v roce 2021 a 2022.

NKÚ na základě zjištěných skutečností u MZd a na kontrolním vzorku 29 neinvestičních projektů realizovaných příjemci podpory poskytnuté prostřednictvím PPNNO ze státního rozpočtu ověřil, že peněžní prostředky byly poskytnuty účelně. Díky těmto prostředkům došlo k zajištění vzdělávacích akcí pro pracovníky z oblasti paliativy, byly vydány a distribuovány materiály pro zvýšení informovanosti odborné i laické veřejnosti a došlo také ke zlepšení vybavenosti zařízení poskytujících tento druh péče.

NKÚ na základě skutečností zjištěných u MZd konstatuje, že účelnost peněžních prostředků vynaložených prostřednictvím investičního programu č. 135 100 bude možné vyhodnotit až po skončení jeho realizace, které je plánováno na polovinu roku 2024. Z celkového rozpočtu 80,5 mil Kč bylo v kontrolovaném období let 2017 až 2021 proplaceno pouze necelých 5,1 mil. Kč, viz bod 6 kap. IV tohoto kontrolního závěru.

2. MZd při realizaci projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU nepostupovalo vždy v souladu se závaznými pravidly.

MZd v rámci obou projektů mj. uplatňovalo výdaje na služby z oblasti informačních technologií. Dodavatele těchto služeb MZd samo nevybíralo, ale přistoupilo k rámcové dohodě, kterou již dříve uzavřela jemu podřízená organizace. Tato rámcová dohoda nebyla podle zjištění řídicího orgánu¹⁰ uzavřena v souladu s podmínkami dotace, resp. s právními předpisy¹¹. MZd k ní však sjednalo tři prováděcí smlouvy na plnění v celkové hodnotě necelých 697,0 tis. Kč, které měly být hrazeny z rozpočtu Projektu 7277, a jednu prováděcí smlouvu na plnění v celkové hodnotě 104,5 tis. Kč pro Projekt 8214. Ze strany řídicího orgánu však nebyla čtvrtina těchto výdajů proplacena pro svou nezpůsobilost vzhledem k postupu zadavatele v rozporu s právními předpisy z oblasti veřejných zakázek a podmínkami pro příjemce dotací z OPZ, a to i přesto, že zadavatelem v tomto případě nebylo přímo MZd. MZd tak muselo část výdajů Projektu 7277 a Projektu 8214 v celkové výši 200,4 tis. Kč uhradit ze státního rozpočtu, přestože v rámci obou projektů zůstala značná část nevyčerpaných prostředků. V případě Projektu 7277 nevyužilo MZd téměř 5,7 mil. Kč, tj. 10 % z celkových schválených prostředků, a u Projektu 8214 zůstalo nevyčerpano dokonce 21,0 mil. Kč, tj. 30 % z celkových schválených prostředků.

Na kontrolovaném vzorku šesti dotací poskytnutých v rámci těchto projektů NKÚ zjistil, že MZd důsledně nevyžadovalo plnění podmínek poskytnutí dotace. Ve třech případech akceptovalo jejich porušení ze strany příjemce dotace, které bylo zřejmé ze zpráv o realizaci jednotlivých podpořených projektů, když příjemci v projektech prováděli předem neschválené změny nebo řádně MZd nepředkládali dokumentaci k doložení splnění základních požadavků na tým poskytující paliativní péči.

¹⁰ Řídicím orgánem OPZ je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

¹¹ Porušení právních předpisů při zadávání příslušné zakázky konstatoval i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže svým rozhodnutím č. j. ÚOHS-42016/2020/523/JŠi ze dne 31. prosince 2020, resp. rozhodnutím předsedy ÚOHS-08059/2021/161/JSu ze dne 4. 3. 2021.

3. Rozhodování MZd o přidělení dotací ze státního rozpočtu nebylo zcela transparentní. MZd navíc při jejich administraci chybovalo.

MZd v metodikách PPNNO účinných v období let 2017 až 2021 stanovilo pro odborné hodnocení podaných žádostí o poskytnutí dotace vždy několik oblastí, na něž měl být brán ohled při posuzování projektů. MZd však nenastavilo jejich bodové ohodnocení či váhy. V metodice pro dotační řízení na rok 2018 dokonce nebyla definována žádná kritéria, podle nichž by měly být dotace rozdělovány. Záznamy z jednání dotační komise, která byla za návrhy přidělení konkrétních částek dotací zodpovědná, navíc nijak nedokumentují, jak a zda vůbec byly stanovené oblasti při hodnocení využity.

Kromě výše uvedených nedostatků posuzování žádostí o dotace zjistil NKÚ, že v roce 2017 jedna z podaných žádostí nebyla posuzována v rámci prvního kola, v němž bylo posuzováno splnění formálních požadavků a soulad s cíli PPNNO. V roce 2018 pak přehledy projektů pro formální a odborné posuzování žádostí obsahovaly rozpory, na jejichž základě nelze s jistotou říci, zda byly skutečně všechny projekty posuzovány v obou fázích.

MZd v letech 2017 až 2020 nezveřejňovalo seznam a pořadí úspěšnosti žádostí, které úspěšně prošly výběrovým dotačním řízením, do konce roku předcházejícího období, jehož se dotační řízení týkalo, což bylo v rozporu s příslušnými metodikami PPNNO.

Metodiky PPNNO obsahovaly také formální nedostatky, když předepsané přílohy žádostí o poskytnutí dotace na roky 2017 a 2018 nenavazovaly na požadavky stanovené v těchto metodikách. Na rok 2017 pak metodika obsahovala i ustanovení o provádění hodnocení realizace projektů komisí MZd, ve skutečnosti však MZd takové hodnocení neprovádělo.

NKÚ zjistil také porušování příslušných pravidel na vzorku sedmnácti projektů, u kterých provedl kontrolu jejich administrace MZd jako poskytovatelem dotací. MZd např. důsledně nevyžadovalo po žadatelích o dotace, resp. jejich příjemcích, předkládání všech dokumentů stanovených metodikou PPNNO či rozhodnutími o poskytnutí dotace, a to jak ve fázi předkládání žádostí, tak i po ukončení realizace projektů, a stejně tak ani dodržování termínů pro jejich doručování. Dále MZd v jednom případě nepromítlo do vydaného rozhodnutí podmínky dotační komise, za nichž měl být projekt podpořen. Umožnilo také podpořit sebepropagaci příjemce, kterou příslušná metodika PPNNO nedovolovala. V letech 2017 až 2020 pak MZd v rozporu se zásadami vlády pro poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím¹² dotace nevyplatilo do konce března příslušného rozpočtového roku, ale se zpožděním od jednoho až po téměř pět měsíců. Dále např. v letech 2019 až 2021 MZd nepoužívalo pro hodnocení realizace projektů kritéria stanovená metodikou PPNNO. V jednom případě pak MZd nerozporovalo vyúčtování, z něhož bylo patrné, že příjemce v projektu uplatnil náklady za věcně nesouvisející období a u dvou projektů akceptovalo změny v pořizovaném vybavení oproti podaným žádostem o dotace.

Uvedené nedostatky z období let 2017 až 2021 vnitřní kontrolní systém¹³ MZd nedetekoval.

¹² Ustanovení odst. 8 části druhé *Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy.*

¹³ Zákon č. 320/2001 Sb.

4. MZd provádělo kontrolu využití dotací ze státního rozpočtu u jejich příjemců pouze minimálně.

Z Projektu 7277 spolufinancovaného z rozpočtu EU byly poskytnuty dotace na realizaci sedmi projektů v období let 2019 až 2021. Všechny byly ze strany MZd prověřovány v průběhu realizace přímo u příjemců dotací. Stejně tak provedlo MZd kontrolu v posledních měsících pilotního provozu u všech devíti příjemců dotací na roky 2019 až 2022 přidělovaných v rámci Projektu 8214 spolufinancovaného z rozpočtu EU. Těmito kontrolami MZd u některých příjemců zjistilo nedostatky a provedlo příslušná opatření.

Z celkem 178 projektů podpořených v letech 2017 až 2021 neinvestičními dotacemi ze státního rozpočtu z PPNNO zkontrolovalo MZd přímo u příjemce pouze tři projekty z roku 2018 u dvou příjemců dotací. Prostřednictvím místního šetření tak MZd prověřilo využití 0,5 mil. Kč z celkem poskytnutých 28,5 mil. Kč.

V případě investičních dotací ze státního rozpočtu z programu č. 135 100 provádělo MZd průběžnou a následnou kontrolu v rámci procesu administrace jednotlivých akcí. Kontrolu přímo u příjemců však neprovedlo žádnou. V kontrolovaném období MZd zařadilo do programu č. 135 100 celkem 20 akcí se souhrnnou schválenou dotací ve výši 5,6 mil. Kč.

5. U příjemců dotací ze státního rozpočtu byla zjištěna pochybení.

NKÚ při kontrole nakládání s dotačními prostředky u příjemců neshledal, že by poskytnuté peněžní prostředky využívali k jinému než stanovenému účelu.

Pouze v případě tří projektů podpořených ze státního rozpočtu z celkových 29 kontrolovaných nebyly do doby ukončení kontroly NKÚ distribuovány jejich cílové skupině veškeré tištěné publikace, jež vznikly díky podpoře, přestože od jejich vydání uplynulo i více než pět let. K datu ukončení kontroly NKÚ tak v těchto případech nedošlo k úplnému naplnění cíle. MZd však v podmínkách termín pro dokončení distribuce publikací nestanovilo.

Příjemci dotací ze státního rozpočtu se dopustili v několika případech porušení podmínek, za nichž jim byla podpora ze strany MZd poskytnuta. Jeden z příjemců u dvou projektů nezveřejňoval stanoveným způsobem kompletní znění publikací, na jejichž vznik MZd poskytlo dotace. Příjemci dále chybovali v dodržování skladby nákladů, využití prostředků v daném rozpočtovém období, v uzavíraných dohodách o provedení práce nebo v dodržování termínů pro předkládání předepsaných dokumentů po ukončení projektů.

U osmi příjemců dotací zjištěné skutečnosti nasvědčovaly porušení rozpočtové kázně.

6. MZd investiční dotační program naplánovalo nerealisticky.

Dokumentace programu č. 135 100 byla schválena v roce 2016. Jeho realizace začala v roce 2017 a byla plánovaná do 31. 12. 2022. Celková účast státního rozpočtu na financování programu č. 135 100 byla nastavena na 80,5 mil. Kč.

Ve druhé polovině roku 2021 došlo na základě žádosti MZd k prodloužení realizace programu do 30. 6. 2024. Zároveň byl snížen parametr počtu hospicových lůžek ze 40 ks na 20 ks, plánovaný rozpočet MZd na vznik těchto lůžek ve výši 67,5 mil. Kč však krácen nebyl. Z podkladů, které MZd předkládalo Ministerstvu financí (dále také „MF“) pro schválení těchto

změn vyplývá, že při přípravě programu č. 135 100 neprovedlo řádnou analýzu předpokládaných nákladů. Významně tak podhodnotilo finanční náročnost vzniku hospicových lůžek v nových zařízeních, přestože již ve fázi jeho schvalování v roce 2016 mohlo využít údaje z obdobných výstaveb realizovaných v předchozích několika letech.

V listopadu 2022 požádalo MZd o druhou změnu, jejímž předmětem byla zásadní změna parametrů programu, která spočívala ve vypuštění dvou původních a doplnění jednoho nového parametru. MF tuto změnu schválilo.

Tabulka č. 5: Parametry programu č. 135 100

Název	Měrná jednotka	Hodnota			Závaznost*
		Původní	1. změna	2. změna	
Polohovací lůžka	Ks	40	40	40	MIN
Antidekubitní matrace	Ks	40	40	x	MIN
Zvedáky pro imobilní pacienty	Ks	16	16	16	MIN
Infuzní pumpy	Ks	20	20	x	MIN
Hospicové lůžko	Počet	40	20	20	MIN
Dopravní prostředky	Ks	x	x	4	MIN

Zdroj: dokumentace programu č. 135 100 vč. znění jednotlivých změn.

* Závaznost MIN – cílové hodnoty parametrů stanoveny jako minimální.

V prvních pěti letech fungování programu č. 135 100 se skutečné čerpání jeho konečného rozpočtu pohybovalo maximálně v jednotkách procent.

Tabulka č. 6: Výdaje účelově určené na financování programu č. 135 100 v letech 2017–2021 (v tis. Kč)

Rok	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost (vč. čerpání z NNPV* a MRZ**)	Plnění KR*** (v %)
2017	10 500	10 500	10 500	0	0,00
2018	5 500	5 500	16 000	1 150	7,19
2019	12 500	24 500	39 350	2 385	6,06
2020	15 000	15 000	51 965	449	0,86
2021	15 000	3 000	54 517	1 109	2,03

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 335 – *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* za roky 2017–2021.

* NNPV – nároky z nespotřebovaných profilujících výdajů.

** MRZ – mimorozpočtové zdroje.

*** KR – konečný rozpočet.

Program č. 135 100 naplánovalo MZd nerealisticky. Nepodařilo se naplňovat stanovené cíle a parametry podle původních plánů, a to jak z časového, věcného, tak i finančního hlediska. V období provádění kontroly NKÚ nebylo možné celkově vyhodnotit naplnění jeho cílů, neboť fáze realizace programu byla prodloužena do 30. 6. 2024. Klíčový projekt zaměřený na vznik nových hospicových lůžek, díky němuž by mělo dojít naplnění hlavních cílů v podobě dosažení určitého počtu těchto lůžek na 100 tisíc obyvatel a maximální dojezdové vzdálenosti, v kontrolovaném období let 2017 až 2021 nebyl zrealizován.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MF	Ministerstvo financí
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OPZ	operační program <i>Zaměstnanost</i>
PPNNO	<i>Program na podporu činnosti nestátních neziskových organizací působících v oblasti zdravotnictví vč. paliativní hospicové péče, Program na podporu nestátních neziskových organizací pečujících o pacienty v terminálním stádiu onemocnění</i>
Projekt 7277	projekt reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007277 <i>Podpora paliativní péče – zvýšení dostupnosti zdravotních služeb v oblasti paliativní péče v nemocnicích akutní a následné péče</i>
Projekt 8214	projekt reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0008214 <i>Podpora paliativní péče – zvýšení dostupnosti domácí specializované paliativní péče</i>

Příloha č. 1

Vzorek projektů kontrolovaných NKÚ u příjemců dotací

Tabulka č. 1: Projekty podpořené v Projektu 7277 z programu Podpora paliativní péče – zvýšení dostupnosti zdravotních služeb v oblasti paliativní péče v nemocnicích akutní a následné péče

Číslo RoPD	Příjemce	Název projektu	Schválená dotace (Kč)	Proplaceno (Kč)
3/7277/2019	Fakultní nemocnice Olomouc	Pilotní provoz konziliárního týmu paliativní péče ve Fakultní nemocnici Olomouc	4 935 504	4 732 740,53
5/7277/2019	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	Centrum podpůrné a paliativní péče Všeobecné fakultní nemocnice v Praze	4 936 336	4 920 997

Tabulka č. 2: Projekty podpořené v Projektu 8214 z Programu podpory mobilní specializované paliativní péče

Číslo RoPD	Příjemce	Název projektu	Schválená dotace (Kč)	Proplaceno (Kč)
3/8214/2019	Domov – plzeňská hospicová péče, z. ú. / SPOLU DOMA, z. ú. ¹⁴	Domov – plzeňská hospicová péče, z. ú.	4 799 865	4 103 813,11
4/8214/2019	Hospic sv. Jana N. Neumanna, o.p.s.	Domácí hospic pro Strakonicko a Prachaticko	4 400 000	3 875 927,12
8/8214/2019	Domácí hospic Athelas – středisko Husitské diakonie	Pilotní provoz domácího hospice Athelas	4 799 980	4 118 276
7/8214/2019	Hospicová péče sv. Kleofáše, o.p.s.	Hospicová péče sv. Kleofáše	4 799 854	4 473 367,32

Tabulka č. 3: Projekty podpořené z neinvestičního PPNNO

Rok	Příjemce	Název projektu	Schválená dotace (Kč)	Proplaceno (Kč)
2017	Cesta domů, z.ú.	Edice Cesty domů	263 000	263 000
2019	Cesta domů, z.ú.	Pomůcky do pokojů Komplexního centra paliativní péče	207 900	207 900
2021	Cesta domů, z.ú.	Pane doktore, máte chvíliku?	190 200	190 200
2019	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně, z.s.	Rozvoj dětské paliativní péče	410 700	365 142
2020	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně, z.s.	Podpora dobré praxe v dětské paliativní péči	262 000	193 760
2020	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně, z.s.	Rozvoj dětské paliativní péče	443 900*	373 325
2018	Domov – plzeňská hospicová péče, z. ú. / SPOLU DOMA, z. ú. ¹⁴	Vybavení pro Domov – plzeňskou hospicovou péči, z. ú.	34 742	34 742

¹⁴ Dne 29. 12. 2022 došlo ke změně názvu příjemce z Domov – plzeňská hospicová péče, z. ú., na SPOLU DOMA, z.ú.

2021	Domov – plzeňská hospicová péče, z. ú. / SPOLU DOMA, z. ú. ¹⁴	Nákup zdravotních pomůcek pro Domov	9 221	9 221
2019	Hospic sv. Jana N. Neumanna, o.p.s.	Rozvoj a rozšíření hospicové péče v Jihočeském kraji	374 650	374 650
2021	Hospic sv. Jana N. Neumanna, o.p.s.	Materiální vybavení Hospice sv. Jana N. Neumanna a sdružených domácích hospiců	714 830	714 830
2017	Hospic sv. Zdislavy, o.p.s.	Informovanost ošetřujících a praktických lékařů o možnostech hospicové paliativní péče v Libereckém kraji a postupu přijetí do lůžkového hospice, dovybavení lůžkového hospice antidekubitními pomůckami	64 575	64 575
2018	Hospic sv. Zdislavy, o.p.s.	Doplnění vybavení lůžkového Hospice sv. Zdislavy a půjčovny kompenzačních pomůcek	105 130	105 130
2019	Hospic sv. Zdislavy, o.p.s.	Doplnění vybavení lůžkového hospice o antidekubitní pomůcky a mobilní koupací vanu	60 116	60 116
2021	Hospic sv. Zdislavy, o.p.s.	Prevence dekubitů	62 790	62 790
2018	Hospic svatého Lazara z.s.	Zvýšení kvality péče doplněním vybavení a obměnou nevyhovujícího	270 620	236 709,21
2019	Hospic svatého Lazara z.s.	Vzdělávání zdravotnických pracovníků	16 800	16 800
2019	Hospic svatého Lazara z.s.	Zakoupení přístrojového a dalšího vybavení	132 794	129 686,18
2020	Hospic svatého Lazara z.s.	Zakoupení přístrojového a dalšího vybavení pro hospicovou péči o pacienty v terminálním stádiu onemocnění	243 943	243 943
2021	Hospic svatého Lazara z.s.	Pořízení ošetřovatelských lůžek a matrací pro pacienty hospice	205 800	203 665,91
2017	Hospic Štrasburk o.p.s.	Obnova 10 polohovacích lůžek pro pacienty terminálního onkologického hospicu	259 538	259 538
2018	Hospic Štrasburk o.p.s.	Obnova 10 polohovacích lůžek pro pacienty terminálního onkologického hospice	265 987	265 987
2017	Hospicová péče sv. Kleofáše, o.p.s.	Kompenzační pomůcky k zapůjčení pro klienty mobilního hospice na Třeboňsku a okolí	83 200	83 200
2021	Hospicová péče sv. Kleofáše, o.p.s.	Kompenzační pomůcky pro mobilní hospicovou péči	135 676	135 675
2019	Charita Uherské Hradiště	Podpora vznikajícího týmu MSPP v území ORP Uherské Hradiště	149 140	149 140
2020	Charita Uherské Hradiště	Doplnění hmotného ošetřovatelského vybavení a zdravotnické techniky Domácího hospice Antonínek Charity Uherské Hradiště	125 350	125 350
2021	Charita Uherské Hradiště	Doplnění zdravotnické techniky Domácího hospice Antonínek Charity Uherské Hradiště	74 748	74 748
2019	Charita Uherský Brod	Pořízení vybavení pro paliativní péči Oblastní charita Uherský Brod	99 617	99 617
2020	Charita Uherský Brod	Pořízení vybavení pro domácí hospicovou péči – Charita Uherský Brod	374 057	374 057
2021	Charita Uherský Brod	Podpora Domácí hospicové péče	300 347	300 347

* Na základě změnového RoPD dotace činila 403 300 Kč.

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu

Ročník 31.

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Komunardů 1634/44, 170 00 Praha 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 430

E-mail: vestnik@nku.cz

Částka 4/2023 vyšla dne 20. listopadu 2023

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

